

Cyfarfod

Y CYNGOR

Dyddiad ac Amser

1.30 y.h., DYDD IAU, 3YDD GORFFENNAF, 2025

*** NODER ***

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Lleoliad

Hybrid - Siambr Dafydd Orwig, Swyddfeydd y Cyngor, Caernarfon LL55 1SH

Pwynt Cyswllt

Eirian Roberts

01286 679018

eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

(DOSBARTHWDYD Dydd Mercher, 25 Mehefin 2025)

DYDD MERCHER, 25 MEHEFIN 2025

Annwyl Gynghorydd,

CYFARFOD O GYNGOR GWYNEDD – DYDD IAU, 3 GORFFENNAF 2025

FE'CH GWYSIR TRWY HYN i gyfarfod aml-leoliad o **GYNGOR GWYNEDD** a gynhelir am **1.30 y.h.**, **DYDD IAU, 3YDD GORFFENNAF, 2025 YN SIAMBR DAFYDD ORWIG, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, CAERNARFON LL55 1SH / RHITHIOL AR ZOOM**, i ystyried y materion a grybwyllir yn y rhaglen a ganlyn.

Yr eiddoch yn gywir

Pennaeth Democratiaeth

Bydd yr ystafelloedd a ganlyn ar gael i'r grwpiau gwleidyddol yn ystod y bore:-

Plaid Cymru - Siambr Dafydd Orwig
Annibynnol – Siambr Hywel Dda

RHAGLEN

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. COFNODION

6 - 21

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y Cyfarfod Blynnyddol o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 1 Mai, 2025 fel rhai cywir.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

4. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Derbyn unrhyw gyhoeddiadau gan y Cadeirydd.

5. MATERION BRYS

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. CWESTIYNAU

Ystyried unrhyw gwestiynau y rhoddwyd rhybudd priodol ohonynt o dan Adran 4.18 o'r Cyfansoddiad.

7. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU 2024/25

22 - 40

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Safonau.

8. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PENNAETH DEMOCRATIAETH 2024/25

41 - 53

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Democratiaeth.

9. PARTNERIAETH PENSIWN CYMRU - GWEITHREDU CYNLLUN BUSNES 'ADDAS I'R DYFODOL'

54 - 151

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Pensiynau.

10. ARGYMHELLIAD PANEL CYFWELD - PENODI AELODAU LLEYG O'R PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

152 - 155

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Panel Cyfweld.

11. RHYBUDDION O GYNNIG

(A) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD RHYS TUDUR

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Rhys Tudur yn cynnig fel a ganlyn:-

O ystyried y shift iaith a welwyd yng Ngwynedd o gyfrifiad i gyfrifiad, mae'r Cyngor hwn yn croesawu ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion y Comisiwn Cymunedau Cymraeg ac yn galw ar y Llywodraeth i gyflwyno ar fyrder, fesurau'n rhoi grymoedd a chyllid i awdurdodau lleol wrthweithio shift iaith.

(B) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD GWYNFOR OWEN

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Gwynfor Owen yn cynnig fel a ganlyn:-

Yn sgîl y datguddiad bod gwelliannau i'r rheilffordd rhwng Rhydychen a Chaergrawnt wedi cael eu newid o fod yn gynllun ar gyfer Lloegr i fod yn gynllun ar gyfer Lloegr a Chymru, a hefyd yn sgîl yr arian pitw a gyhoeddwyd yn adolygiad gwariant Llywodraeth San Steffan o £450m dros 10 mlynedd, mae Cyngor Gwynedd yn galw ar Lywodraeth Cymru i fynnu bod Rhwydwaith Rheilffyrdd Cymru yn ei chyfanrwydd yn cael ei datganoli i Gymru ar fyrder. Mae'r Cyngor yma o'r farn bod Gwynedd a Chymru yn colli allan yn sylweddol ar fuddsoddiad wrth fod ynghlwm i Loegr ar y materion yma. Credwn y dylai Cymru gael yr un hawliau ag sydd gan Yr Alban a Gogledd Iwerddon.

(C) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD JINA GWYRFAI

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Jina Gwyrfaï yn cynnig fel a ganlyn:-

Wrth ystyried

- a) bod Amaeth yn un o brif ddiwydiannau Cymru, a bod canran uchel o economi Gwynedd yn gysylltiedig â'r byd amaethyddiaeth.
- b) bod sefydlogrwydd y fferm deuluol yn gyfraniad hollbwysig ac amhrisiadwy at gadw'r iaith Gymraeg yn ein cymunedau Cymraeg
- c) bod y diwydiant amaeth yng Nghymru *ar hyn o bryd* yn gallu cyfrannu'n o lew at stoc bwyd y 'Deyrnas Unedig' mewn oes o ansicrwydd cynyddol, ond bod y stoc yn isel

Noda'r Cyngor, gyda thristwch mai bygythiad yw'r Ddeddf Treth

Etifeddiaeth i'r uned ffermio draddodiadol, i economi y wlad ac i gefn gwlad Cymru, yn enwedig i'r ardaloedd Cymraeg.

(Mae'n hysbys bod o leiaf dau ffermwr wedi cyflawni hunanladdiad ers pasio'r Ddeddf a bod teuluoedd a gweithwyr a busnesau lleol cysylltiedig yn wynebu chwalfa os daw y Ddeddf i rym yn 2026.)

Galwaf felly ar Gyngor Gwynedd i bwysu ar Lywodraeth Cymru i weithredu trwy:-

- i) bwysu ar Lywodraeth San Steffan i gydnabod bod y diwydiant ffermio yn hollbwysig i strategaeth diogelwch y DU, ac i eithrio ffermydd teuluol sy'n cynhyrchu bwyd o'r dreth newydd pan ddaw i rym.**
- ii) erfyn ar Lywodraeth Cymru i gomisiynu ymchwil i asesu effaith y Ddeddf ar economi Cymru a chymunedau Cymraeg; hefyd i weithredu mesurau lliniarol digonol er mwyn diogelu'r diwydiant amaeth sydd mor allweddol i ddyfodol cymunedau cefn gwlad ein gwlad.**

12. YMATEBION / DIWEDDARIADAU I RYBUDDION O GYNNIG 156 - 172 BLAENOROL

- (1) Llythyr gan Lywodraeth y DU mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (2) Llythyr gan GLILC mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (3) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (4) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elfed Wyn ap Elwyn i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â phwerau darlledu a'r cyfryngau.
- (5) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elin Hywel i gyfarfod 1 Mai, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â diwygio lles.
- (6) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Gwynfor Owen i gyfarfod 1 Mai, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r cynnydd yn y cyfraniadau Yswiriant Gwladol i gyflogwyr.

CYFARFOD BLYNYDDOL Y CYNGOR 1/5/25

Yn bresennol: Y Cynghorydd Ioan Thomas (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Elin Walker Jones (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr:- Craig ab Iago, Menna Baines, Beca Brown, Stephen Churchman, Glyn Daniels, Anwen Davies, Dafydd Owen Davies, Elwyn Edwards, Elfed Wyn ap Elwyn, Alan Jones Evans, Gwilym Evans, Dylan Fernley, Delyth Lloyd Griffiths, Jina Gwyrfaï, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Medwyn Hughes, Iwan Huws, Elin Hywel, Nia Wyn Jeffreys, Anne Lloyd Jones, Berwyn Parry Jones, Dawn Lynne Jones, Dewi Jones, Elwyn Jones, Gwilym Jones, Gareth Tudor Jones, Huw Wyn Jones, June Jones, Eryl Jones-Williams, Cai Larsen, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Dewi Owen, Gwynfor Owen, Llio Elenid Owen, Gareth Coj Parry, Geraint Parry, Rheinallt Puw, Arwyn Herald Roberts, Beca Roberts, Elfed P Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Paul Rowlinson, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Peter Thomas, Menna Trenholme, Rob Triggs, Rhys Tudur, Hefin Underwood, Einir Wyn Williams, Elfed Williams, Gareth Williams, Gruffydd Williams, Sasha Williams a Sian Williams.

Swyddogion: Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr), Geraint Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Dylan Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol a Chyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol), Dewi Morgan (Pennaeth Cyllid), Iwan Evans (Swyddog Monitro), Carys Fôn Williams (Pennaeth Tai ac Eiddo), Vera Jones (Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith), Sion Huws (Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau), Arwel Evans (Rheolwr Caffael) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

1. CADEIRYDD

PENDERFYNWYD penodi'r Cynghorydd Ioan Thomas yn Gadeirydd am 2025/26.

Darllenodd a llofnododd y Cynghorydd Ioan Thomas ddatganiad yn derbyn y swydd o Gadeirydd Cyngor Gwynedd am 2025/26 ym mhresenoldeb y Prif Weithredwr.

2. IS-GADEIRYDD

Cynigiwyd ac eiliwyd dau enw am yr is-gadeiryddiaeth, sef y Cynghorydd Beth Lawton a'r Cynghorydd Elin Walker Jones.

PENDERFYNWYD penodi'r Cynghorydd Elin Walker Jones yn Is-gadeirydd am 2025/26.

Darllenodd y Cynghorydd Elin Walker Jones ddatganiad yn derbyn y swydd o Is-gadeirydd Cyngor Gwynedd am 2025/26 ym mhresenoldeb y Prif Weithredwr.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Beth Lawton, Edgar Owen, Nigel Pickavance, John Pughe a Gareth Roberts.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 6 Mawrth 2025 fel rhai cywir.

5. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

6. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Cydymdeimlwyd yn ddwys â'r Cynghorydd Angela Russell a'r teulu yn dilyn colli ei gŵr fis Mawrth, a'i brawd yng nghyfraith fis diwethaf.

Cydymdeimlwyd hefyd â theuluoedd dau gymwynaswr bro a fu farw'n ddiweddar, sef:-

- Teulu Selwyn Williams, Blaenau Ffestiniog, ymgyrchydd ac academydd fu'n flaengar ym maes sefydlu mentrau cymunedol.
- Teulu Gareth Roberts, Deiniolen, hanesydd lleol a ddaeth â'r gorffennol yn fyw yn ardaloedd y chwareli.

Nodwyd hefyd bod y Cyngor yn dymuno cofio am bawb o fewn cymunedau'r sir oedd wedi colli anwyliaid yn ddiweddar.

Ymdawelodd y Cyngor fel arwydd o barch a choffadwriaeth.

Nodwyd bod sawl aelod o'r Cyngor wedi bod yn anhwylus yn ddiweddar a dymunwyd i bawb ohonynt adferiad llwyr a buan.

Croesawyd y Cynghorydd Geraint Wyn Parry i'w gyfarfod cyntaf o'r Cyngor hwn fel yr Aelod dros Teigl, a diolchwyd unwaith eto i'r Cyn-gynghorydd Linda Ann Jones am ei holl waith dros y blynyddoedd.

Llongyfarchwyd y Cynghorydd Gwilym Jones ar ddod yn daid eto, i ferch fach o'r enw Nansi.

Llongyfarchwyd Clwb Rygbi (Dynion) Caernarfon ar ennill Cwpan Adran 1 Undeb Rygbi Cymru – y clwb cyntaf o Ogledd Cymru i'w hennill.

Yn dilyn y cyhoeddiad diweddar y cynhelir Etholiad y Senedd ar 7 Mai, 2026, nodwyd y byddai Cyfarfod Blynyddol 2026 y Cyngor yn cael ei symud o'r dyddiad hwnnw i'r 14eg o Fai.

Nodwyd mai hwn oedd y cyfarfod olaf o'r Cyngor llawn y byddai Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth) yn ei gofnodi gan y byddai'n ymddeol ddiwedd Gorffennaf. Diolchwyd iddi am ei gwasanaeth yn cofnodi cyfarfodydd y Cyngor dros nifer o flynyddoedd, ac yn gweithio yn ei swydd ers dros ddeugain mlynedd.

7. MATERION BRYS

Dim i'w nodi.

8. CWESTIYNAU

(Cyhoeddwyd atebion ysgrifenedig yr Aelodau Cabinet i'r cwestiynau ymlaen llaw.)

(1) Cwestiwn Y Cynghorydd Gruffydd Williams

Mewn cyd-destun y penderfyniad diweddaraf gan Y Sefydliad Goruchaf, pa drefniadau sydd mewn lle er mwyn cadarnhau fod merched yng Ngwynedd yn cael mynediad i lefydd a chyfleoedd o bob math ar gyfer merched yn unig?

Ateb yr Aelod Cabinet Gwasanaethau Corfforaethol a Chyfreithiol a dros y Gymraeg, Y Cynghorydd Llio Elenid Owen

Mi wnâi ddarllen yr ateb swyddogol i ddechrau.

“Mae’r Cyngor yn y broses o ystyried goblygiadau’r dyfarniad gan ystyried gwybodaeth bellach e.e. Canllawiau Interim y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, a gyhoeddwyd ar 25 Ebrill. Dylid nodi bod y Comisiwn yn edrych i ddiweddarau eu canllawiau ar ôl ymgynghori, a’u rhoi gerbron Llywodraeth San Steffan cyn toriad yr haf. Yn ôl y Comisiwn “Gwyddom fod gan lawer o bobl gwestiynau am y dyfarniad a’r hyn y mae’n ei olygu iddynt. Bydd ein canllawiau wedi’u diweddarau yn rhoi mwy o eglurder.”

Byddwn yn edrych ar ein polisiau, canllawiau, gweithdrefnau, ac yn y blaen, i weld os ydynt yn cyd-fynd gyda’r dyfarniad.”

Fel sydd wedi cael ei nodi yn yr ateb, mae Canllawiau Interim y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, a gafodd eu cyhoeddi wythnos diwethaf, yn dilyn dyfarniad y Goruchaf Lys ar y diffiniad cyfreithiol o ddynes, a bydd angen disgwyl y canllawiau terfynol fydd yn mynd gerbron y Llywodraeth cyn yr haf i gael eglurder ac arweiniad pellach ar y sefyllfa.

Hoffwn dynnu eich sylw at yr hyn mae’r Goruchaf Lys wedi’i nodi, sef nad yw hyn yn fuddugoliaeth i’r naill ochr na’r llall. Diffiniad o fewn Deddf Cydraddoldeb yn unig ydi hyn. Mae’n hynod bwysig pwysleisio nad ydi’r farn gyfreithiol yma yn lleihau hawliau cyfreithiol pobl draws yn erbyn gwahaniaethu, ac mae ail-bennu rhywedd yn un o’r 9 nodwedd sy’n cael eu diogelu yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Cwestiwn Atodol Y Cynghorydd Gruffydd Williams

Yn unol â’r Ddeddf Cydraddoldeb, mae rhyw yn golygu rhyw biolegol, ac mae gan ferched hawl cyfreithlon i ystafelloedd newid cyhoeddus, ystafelloedd ymolchi a chanolfannau argyfwng un rhyw, ac nid yw tystysgrif cydnabod rhywedd yn gwneud dyn yn ddynes o dan y gyfraith. Ni all y dyfarniad fod yn fwy eglur na hynny, ac yn sgil hynny hoffwn ofyn pa drefniadau, cyfleusterau sydd angen cael eu gwneud, ac yn lle a phryd y gwelwn y newid er mwyn adlewyrchu’r penderfyniad?

Ateb yr Aelod Cabinet Gwasanaethau Corfforaethol a Chyfreithiol a dros y Gymraeg, Y Cynghorydd Llio Elenid Owen

I bwysleisio’r hyn a gafodd ei ddweud yn yr ateb i’r cwestiwn cyntaf, rydym ni, fel pob sefydliad arall, angen arweiniad pellach i allu ymateb yn llawn ac yn gyfreithiol i’r dyfarniad yma.

Hoffwn gymryd y cyfle hwn hefyd i ddatgan ein cefnogaeth ni a’n cydsafiad ni yma hefo’r gymuned draws. Dylai pawb fod yn rhydd i ddewis eu hunaniaeth rhywedd eu hunain a dylem barchu hynny, ac yn sicr ni ddylem eithrio pobl draws o gymdeithas. I ddyfynnu ac ategu’r hyn a ddywedodd y Cynghorydd Beca Roberts ar ddechrau’r cyfarfod yma, mae gan bawb yr hawl i fod yn hwy eu hunain. Rydym ni’n gwbl ymrwymedig yma yng Nghyngor Gwynedd i gefnogi hawliau merched a hawliau pobl draws, ac mae brwydro dros hawliau merched yn golygu brwydro dros hawliau merched dosbarth gweithiol, merched anabl, merched o gefndiroedd ethnig lleiafrifol a merched LGBTQ+. Mae angen cefnogi a pharchu hawliau i bawb ac nid yw hawliau cyfartal i eraill yn golygu llai o hawliau i chi.

Mae amddiffyn a diogelu hawliau pawb yn sail i safbwynt Plaid Cymru a dyna pam rydw i'n aelod o Blaid Cymru.

Mae yna lawer o gwestiynau yn codi a sgysiau ehangach yn dilyn y dyfarniad, ac yn enwedig lle mae hyn yn gadael pobl *'intersex'* a *'non-binary'*, a merched sydd ddim yn cydymffurfio â'r norm o beth ydi dynes. Ac yn fwy na dim, mae'n hollbwysig bod llais pobl draws yn cael eu cynnwys yn y trafodaethau hyn.

Mae pryder mawr fod rhai yn manteisio ar y dyfarniad yma i roi rhwydd hynt iddyn nhw fynegi rhagfarn yn erbyn y gymuned draws, cymuned fechan sydd eisoes yn fregus, ac sydd ond yn trio byw eu bywydau gydag urddas. Mae'n loes calon i mi feddwl y gallai rhai o bobl Gwynedd gam-ddefnyddio'r dyfarniad yma i wneud bywydau cymuned sydd ar yr ymylon yn anoddach. Rydym ni yma fel cynghorwyr i gefnogi pob un o drigolion Gwynedd i gyd-fyw ac i fyw eu bywydau gydag urddas a pharch. I gloi, o fy mhrofiad uniongyrchol i fel dynes, ac yn tyfu i fyny fel hogan, nid wy'n teimlo bod hawliau pobl draws wedi cymryd dim o gwbl oddi ar fy hawliau i fel merch.

(2) Cwestiwn Y Cynghorydd Sian Williams

Mater pwysig sydd wedi dod i'm sylw yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, yn enwedig yn fy nhref fy hun, Cricieth, yw ymddygiad gwrthgymdeithasol ymysg pobl ifanc. Mae'n bwnc sy'n fy mhoeni yn arw, gan mai ein cyfrifoldeb ni, fel cymdeithas, yw meithrin a chefnogi'r genhedlaeth nesaf i fod yn ddinasyddion crwn a chyfrifol sy'n gweld gobaith a gwerth ynddynt eu hunain, ac yn eu pentrefi, trefi a'u hardaloedd.

Nid yw Cricieth yn unigryw. Mae yna ardaloedd eraill yng Ngwynedd sy'n dioddef heriau tebyg, ac mae yna siroedd eraill ledled Cymru a thu hwnt yn cael trafferthion. Does ond angen i chi agor papur newydd neu ddarllen negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol i weld sut mae pethau.

Mae'n bwysig i ni fynd at wraidd y trafferthion. Pam bod pobl ifanc yn ymddwyn fel hyn a beth allwn ni wneud, fel cymuned, i'w cefnogi neu daclo'r trafferthion? Yng Nghricieth, rydym wedi gweld difrod i'r toiledau cyhoeddus a'r maes, dringo ffensys i erddi preifat; dwyn o siopa lleol a chysgu dros nos mewn meysydd parcio.

Yn amlwg, mae'r heddlu ac asiantaethau eraill yn ymwybodol o'r sefyllfa ac mae gweithredu a chydweithio yn digwydd.

Ond gyda'r tywydd braf diweddar, mae'r sefyllfa wedi gwaethygu. Mae'r lleiafrif bach o bobl ifanc sy'n ymddwyn fel hyn wedi eu diarddel o'r ysgol. Mae'r gosb yn profi i fod yn aneffeithiol gan nad ydynt yn derbyn cefnogaeth nac arweiniad trwy'r ysgolion na chan wasanaethau eraill yn ystod y cyfnod hwn.

Fy nghwestiwn i ydi, a oes modd agor trafodaeth gydag Adran Addysg y Cyngor ac asiantaethau cefnogi eraill er mwyn ystyried ffordd arall o daclo'r heriau sy'n wynebu'r bobl ifanc yma a'u teuluoedd? Proses o gynnig arweiniad a chefnogaeth, yn hytrach nag esgymuno pobl ifanc sy'n amlwg yn profi heriau bywyd? System fyddai'n diogelu'r bobl ifanc yma a'u harwain ar hyd llwybr gwell, fel bod modd i'r gymuned yng Nghricieth gysgu yn dawelach y nos ac ymfalchio o fod wedi estyn llaw, yn hytrach na phardduo pobl ifanc yr ardal i gyd ag un brwsh? Wedi'r cyfan, llond llaw sy'n ymddwyn fel hyn, mae'r mwyafrif o'n pobl ifanc yn gyfrifol ac yn foneddigaidd.

Dyma ddyfodol ein cymdeithas, maent yn werthfawr ac yn bwysig, ac yn fy marn i, mae buddsoddi yn y genhedlaeth nesaf yn hollbwysig i ni, yma, yng Ngwynedd.

Ateb yr Aelod Cabinet Addysg, Y Cynghorydd Dewi Jones

Diolch am y cwestiwn. Rwy'n cytuno hefo llawer o'r hyn a ddywedwyd yn y cwestiwn. Rwy'n meddwl bod hwn yn bwnc hollbwysig, ac mae unrhyw fater sy'n ymwneud hefo plant a phobl ifanc yn agos iawn at fy nghalon i yn bersonol, a dyna pam mae'n gymaint o fraint i mi fod yn cyflawni'r rôl rwy'n wneud ar hyn o bryd.

Hefyd, rwy'n cydymdeimlo'n llwyr hefo rhai o'r pethau rydych chi yng Nghricieth yn ddioddef, a hefyd yn ymwybodol bod yna drafferthion fel hyn mewn nifer o bentrefi a threfi yng Ngwynedd, a hefyd y tu hwnt i Wynedd. Ond dydi hynny ddim yn ei wneud yn iawn. O ran yr ymateb, mae'r ymateb ysgrifenedig wedi'i roi, ac fel mae'n dweud, mae angen ymateb trawsadrannol. Mae'n gyfrifoldeb i ni i gyd, rwy'n credu, o ran y Cyngor, ond yn fwy na dim ond ni fel sefydliad, fel Cyngor, mae'n cynnwys llu o sefydliadau eraill hefyd, ac rwy'n falch mod i a'r aelod yn dod o'r un ochr ar hwn oherwydd beth sydd yn y cwestiwn. Nid ydym ni eisiau bod yn pwyntio bys na chosbi, ond rydym ni eisiau datrys y broblem yn hytrach nag ymateb a chosbi yn unig, ac fel roedd yr aelod yn dweud, mae'n amlwg nad yw cosbi yn gweithio. Rydym ni wedi bod yn gwneud hyn ers blynnyddoedd, ac mae'r un problemau yn codi dro ar ôl tro ar ôl tro.

O ran yr Adran Addysg a gwaharddiadau, rwy'n sicr o'r farn nad yw gwaharddiadau yn gweithio. Maen nhw'n cael eu defnyddio fel dull cosbi - dull cosbi traddodiadol efallai fyddai rhai pobl yn ddweud, ond efallai ei bod yn hen bryd i ni edrych eto ar hyn i gyd ac ystyried ydi hwn yn ddull rydym ni eisiau bod yn ei ddefnyddio i'r dyfodol. Yr unig beth mae gwahardd plentyn neu berson ifanc neu unigolyn yn wneud ydi cael gwared â'u gallu i gael mynediad i gefnogaeth, i fodolau rôl cadarnhaol, i'r is-strwythurau sydd yna i'w cefnogi, a'r peth diwethaf rydym ni eisiau gwneud ydi eu hesgymuno, cael gwared ohonyn nhw, achos dydi o ddim yn datrys y broblem. Efallai ei fod yn datrys y broblem i un unigolyn neu un grŵp am gyfnod byr, ond y cwbl mae'n wneud ydi symud y broblem i rywle arall. Felly rwy'n awyddus i gyfarfod a chael gweld pa ddatrysiadau fedrwn ni roi at ei gilydd i drio gwneud gwahaniaeth i fywydau plant a phobl ifanc Cricieth a Gwynedd gyfan.

(3) Cwestiwn Y Cyngorydd Elfed Williams

Mae trigolion Gwynedd yn parhau i ddioddef dros ddeg mlynedd ers i gynllun tlodi tanwydd Llywodraeth Cymru achosi difrod i'w cartrefi gan eu gadael yn llaith, yn flêr ac angen gwaith atgyweirio.

Mae rhai trigolion tai preifat yn Neiniolen, Dinorwig, Clwt y Bont a Fachwen ar eu colled yn ariannol ac eraill yn cael trafferth talu am waith atgyweirio.

Bwriad y prosiect Arbed, a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru, oedd gwella effeithlonrwydd ynni'r tai gan sicrhau y byddai'r perchnogion â biliau ynni is. Ond mae gwaith israddol yn ardal Deiniolen wedi gadael y perchnogion â thai llaith sy'n datblygu'n llwydni, pibellau draenio wedi eu hail osod yn anghywir, render blêr a chraciau yn y waliau.

Yn ddiweddar, mae 42 o dai yn Arfon wedi eu cymeradwyo am waith atgyweirio gan Lywodraeth Cymru. Rwy'n croesawu'n fawr y gwaith yma i dai trigolion y gymuned, ond rwy'n parhau i bryderu am y trigolion na fydd yn gymwys am y gwaith atgyweirio o dan gynllun Llywodraeth Cymru eleni.

Mae'n hen bryd i holl drigolion Deiniolen weld eu tai yn cael eu cywiro, wedi dioddef y difrod i'w heiddo ers cymaint o flynyddoedd. Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw unioni'r cam yma, o ganlyniad i waith israddol a wnaed o ganlyniad i'w prosiect Arbed.

Fy nghwestiwn i felly ydi, a yw'r Cyngor yn ymrwymo i sicrhau bod trigolion tai Arfon i gyd yn derbyn gwaith atgyweirio gan Lywodraeth Cymru ac yn derbyn y gefnogaeth briodol sy'n ddyledus iddynt?

Ateb yr Aelod Cabinet Tai ac Eiddo, Y Cynghorydd Paul Rowlinson

Diolch am ofyn y cwestiwn dros drigolion eich ward, pobl sydd wedi ymuno â Chynllun Arbed er mwyn gwella eu tai a lleihau'r biliau, ond oherwydd y gwaith diffygiol, wedi canfod eu hunain mewn sefyllfa lle mae'r tai yn waeth.

Hoffwn amlygu mai cynllun Llywodraeth Cymru ydi Arbed, ac roedd llawer o gartrefi ledled Cymru wedi cael eu heffeithio gan waith diffygiol o dan y Cynllun hwnnw, nid yn unig yn Arfon ond mewn llawer o lefydd eraill ledled Cymru. Mae'r broses o sicrhau datrysiad teg drwy ddilyn y broses hawlio a osodwyd gan y Llywodraeth wedi bod yn hir, ac yn aml yn gymhleth iawn. Mae'r perchnogion eiddo eu hunain wedi rhoi llawer o'u hamser ac ymdrech i wneud hynny.

Mae Siân Gwenllïan, yr Aelod o'r Senedd dros Arfon, wedi bod yn codi'r mater gyda'r Llywodraeth ers 2017, a'r llynedd cytunodd Llywodraeth Cymru i edrych ar achosion y trigolion oedd wedi cysylltu â hi. Yn anffodus mae Llywodraeth Cymru wedi datgan na fydd unrhyw achosion newydd yn cael eu hychwanegu at y rhestr.

Er nad oes gan y Cyngor unrhyw ran yn y broses yma, rwy'n fodlon ysgrifennu at y Llywodraeth i ofyn pam nad ydynt yn fodlon ystyried unrhyw achosion newydd.

(4) Cwestiwn Y Cynghorydd Rhys Tudur

Wrth wneud penderfyniadau yn ymwneud â chaffael nwyddau ac is gcontractio gwasanaethau, ym mha fodd y mae gan y Cyngor hwn griteria sgorio sy'n rhoi pwyntiau i gwmnïau/busnesau/cyrff am:

- fuddion cymunedol y maent ac y byddent yn eu darparu i'r Gymraeg;
- eu defnydd o'r Gymraeg;
- fod â chanran uchel o staff sy'n siarad Cymraeg;
- ddangos bod ganddynt ymrwymïadau tros y Gymraeg a pholisïau iaith;
- fod â chynllun hyfforddi ar gyfer gwella sgiliau yn y Gymraeg;
- gefnogi prentisiaethau cyfrwng Cymraeg;
- ddefnyddio'r Gymraeg fel iaith ohebu fewnol ac allanol?

Ateb yr Aelod Cabinet Gwasanaethau Corfforaethol a Chyfreithiol a dros y Gymraeg, Y Cynghorydd Llio Elenid Owen

Diolch am y cwestiwn. Mae'r trefniadau caffael a'r broses werthuso fewnol yn cael ei rheoli'n gyfreithiol yma o dan y rheoliadau caffael cenedlaethol (Deddf Caffael 2023). Yn unol â'r rheoliadau hynny, mae'n ofynnol i'r asesiad a'r criteria fod yn gyfatebol ac yn gysylltiedig â phwrpas yr hyn y dymunir ei gaffael.

Mae gan y Cyngor fodd i ddefnyddio gwahanol griteria er mwyn asesu'r cynigion. Fel rheol mae'r criteria yn cynnwys asesiad pris ac ansawdd ynghyd ag unrhyw ofynion penodol eraill.

Mae'r Cabinet wedi cymeradwyo addasiad i'r Polisi Caffael Cynaliadwy presennol ym mis Tachwedd 2023, ac yn sgil hynny, mae'r Cyngor wedi datblygu a mabwysiadu trefniadau asesu gwerth cymdeithasol, ac mae'r iaith Gymraeg yn un o'r mesurau hynny. Mae'r gofyn yma bellach yn ychwanegol i'r criteria pris ac ansawdd.

O ganlyniad, rydym yn gallu asesu ymrwymiad busnesau i fuddsoddi amser ac arian er mwyn hyrwyddo a datblygu'r Gymraeg wrth gyflawni'r cytundeb gyda'r Cyngor. Gall yr ymrwymiad fod yn rhai amrywiol sy'n ddibynnu ar faint a natur y cwmni sydd wedi tendro, ac nid ydym ar hyn o bryd yn eu cyfyngu i gynigion penodol. Gall y cynigion gynnig

prentisiaeth, hyfforddiant, arwyddion Cymraeg o fewn y cwmni neu unrhyw gynnig arall sy'n arddangos eu hymrwymiad i hyrwyddo'r iaith.

Mae'r Cyngor yn prynu amrywiaeth eang o nwyddau a gwasanaethau o wahanol feysydd ac yn prynu nwyddau a gwasanaethau unigryw ac arbenigol ar adegau. Yn aml iawn dim ond rhai cwmnïau di-gymraeg o du allan y Sir sydd yn gallu cyflawni'r anghenion hynny. Serch hynny, ble mae'n angenrheidiol i gael gwasanaethau neu systemau drwy gyfrwng y Gymraeg, mae'r Cyngor yn manylu'r angen yma yn y tendr, ac o ganlyniad, ni fydd yn derbyn ceisiadau sydd ddim yn cyrraedd y gofynion.

Mae'r Polisi Caffael Cynaliadwy yn cael ei adolygu ar hyn o bryd yn sgil newidiadau deddfwriaethol cenedlaethol diweddar, ac mae'n fwriad ei gyflwyno i'r Pwyllgor Iaith am sylwadau, a hefyd bydd yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet.

Cwestiwn Atodol y Cynghorydd Rhys Tudur

O ystyried bod y Cyngor hwn yn fewnol yn rhoi pwys go dda ar y Gymraeg, a bod fy nghwestiwn i yn nodi sawl agwedd ychwanegol y gellir sgorio o ran y gwerth a roddir i'r Gymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, ac i'r Gymraeg fel iaith gymunedol yng nghyd-destun caffael, ac o ystyried bod y polisi caffael cynaliadwy ond yn rhoi sgôr bychan a thocynistaidd i'r Gymraeg, a yw'r Cyngor hwn yn barod i lawn sylweddoli, drwy addasu ac ychwanegu at y mesurau sgorio caffael a gwneud hyfywedd y Gymraeg yn amcan dilys, y gallem fedru cymell gymaint ag y medrwn ni o fusnesau a chyrff y rhyngweithiwn â hwy i gyfrannu o ddifri' at atgyfnerthu'r Gymraeg?

Ateb yr Aelod Cabinet Gwasanaethau Corfforaethol a Chyfreithiol a dros y Gymraeg, Y Cynghorydd Llio Elenid Owen

Mae'r Gymraeg yn amlwg yn hollbwysig ymhob agwedd o'r Cyngor ac nid yw'r drefn caffael yn eithriad. Ble mae yna ofyn penodol o'r Gymraeg, mae'n bosib i'r Cyngor ei gynnwys fel gofyn penodol yn ei gytundeb, ac yn hyn o beth, dim ond cwmnïau Cymraeg fydd y Cyngor yn eu penodi. Mae yna ymdrech gan y Cyngor i roi mwy o bwyslais ar werth cymdeithasol sgorio contractau ac fe ddaw hyn yn amlwg wrth i'r Cyngor a chwmnïau lleol ddod yn fwy cyfarwydd â'r trefniadau hyn. Fel bydd y polisi caffael yn cael ei adolygu bydd yna gyfle i aelodau a swyddogion ddylanwadu'r pwyslais mae gwerth cymdeithasol yn ei gael. Fel sydd eisoes wedi'i grybwyll yn yr ymateb cyntaf, rydym ni fel Cyngor yn gorfod pwyso a mesur sawl peth – gwerth am arian, ansawdd, diogelu data a chwrdd â gofynion cydraddoldeb a moesegol, ond mae'r Gymraeg hefyd yn cael ystyriaeth wrth asesu tendrau.

Os yw'r aelod eisiau sgwrs bellach am hyn, byddwn yn croesawu hynny, a gallwn drefnu hynny hefo'r Tîm Caffael hefyd.

9. ADOLYGIAD BLYNYDDOL O GYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democratiaeth ac Iaith adroddiad yn cyflwyno'r adolygiad blynyddol o gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.

Nododd Arweinydd y Grŵp Annibynnol, er sicrhau dilyniant, ei bod yn hollbwysig bod is-gadeiryddiaeth pob pwyllgor craffu yn mynd i'r un grŵp ag sy'n cael y gadeiryddiaeth. Mewn ymateb, nododd y Swyddog Monitro:-

- Bod y pwyllgorau craffu yn unigryw oherwydd bod y cadeiryddiaethau yn cael eu dyrannu ar sail balans gwleidyddol statudol.
- Bod y cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau eraill, ac is-gadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu yn benderfyniad i'r pwyllgorau unigol mewn statud.

Nodwyd bod yna nifer o seddau gweigion ar bwyllgorau ers blynnyddoedd a gofynnwyd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth edrych ar hynny.

PENDERFYNWYD

- **Mabwysiadu'r rhestr o bwyllgorau ac is-bwyllgorau i'w sefydlu ar gyfer y flwyddyn fwrdeistrefol fel a nodir yn Atodiad A (isod), ynghyd â mabwysiadu'r dyraniad seddau a'r uwch gyflogau a nodir yn yr Atodiad.**
- **Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Democratiaeth wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol, ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol.**
- **Mabwysiadu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu ar sail cydbwysedd gwleidyddol, fel a ganlyn:-**

Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi – Grŵp Plaid Cymru
Pwyllgor Craffu Cymunedau – Grŵp Plaid Cymru
Pwyllgor Craffu Gofal – Grŵp Annibynnol

- **Mabwysiadu'r dyraniad seddau ar gyfer Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd am dymor y Cyngor hwn oni bai fod newid sylweddol yn y cydbwysedd gwleidyddol – mae 1 sedd i Grŵp Plaid Cymru ac 1 sedd i'r Grŵp Annibynnol**

ATODIAD A - DYRANIAD SEDDI AR BWYLLGORAU

A	Plaid Cymru	Annibynnol	Llafur / Rhyddfrydol	Cyfanswm
Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	12	6	0	18
Pwyllgor Craffu Cymunedau	12	5	1	18
Pwyllgor Craffu Gofal	12	5	1	18
Llywodraethu ac Archwilio	8	4	0	12

B	Plaid Cymru	Annibynnol	Llafur / Rhyddfrydol	Cyfanswm
Gwasanaethau Democratiaidd	10	4	1	15
Cynllunio	10	4	1	15
Trwyddedu Canolog / Cyffredinol	10	5	0	15
Iaith	10	5	0	15
Penodi Prif Swyddogion	10	5	0	15
Apelau Cyflogaeth	5	2	0	7
Nifer seddau y	99	45	4	148

C	Plaid Cymru	Annibynnol	Llafur / Rhyddfrydol	Cyfanswm
Pensiynau	4	2	1	7
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	7	4	0	11
CYSAG	5	2	0	7
Cyfanswm y seddau	115	53	5	173

Uwch Gyflogau

Yn unol â phenderfyniad blaenorol y Cyngor telir yr uwch gyflogau a ganlyn:

- Arweinydd
- Dirprwy Arweinydd
- 8 aelod arall o'r Cabinet
- Arweinydd yr Wrthblaid fwyaf
- Cadeiryddion Pwyllgorau
 - Pwyllgor Craffu (x3)
 - Pwyllgor Cynllunio
 - Pwyllgor Trwyddedu (Canolog a Chyffredinol yn cael ei gyfrif fel un Pwyllgor)
 - Pwyllgor Pensiynau
- Pennaeth dinesig (Cadeirydd y Cyngor)
- Dirprwy Bennaeth dinesig (Is-gadeirydd y Cyngor)

10. PENODI CADEIRYDD I'R PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATIAETH

Gwahoddwyd y Cyngor i benodi cadeirydd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ar gyfer 2025/26.

PENDERFYNWYD penodi'r Cynghorydd Anne Lloyd Jones yn Gadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am 2025/26.

11. PENODI AELODAU I'R PWYLLGOR SAFONAU – ARGYMHELLION PANEL CYFWELD

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn argymhell i'r Cyngor benodi Non Gibson a Sonal Khade yn Aelodau Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau am gyfnod o 6 blynedd.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor yn penodi Non Gibson a Sonal Khade yn Aelodau Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau am gyfnod o 6 blynedd.

12. DIWYGIO Y CYFANSODDIAD

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn adrodd ar addasiadau dirprwyedig i'r Cynllun Dirprwy yn Adran 13 o'r Cyfansoddiad (a gynhwyswyd yn Atodiad 1 i'r adroddiad).

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad ar y newidiadau dirprwyedig yn Atodiad 1 i'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Cyngor.

13. PENDERFYNIAD BRYD CABINET

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro, er gwybodaeth yn unig, yn nodi:-

- Y cyflwynwyd adroddiad eithriedig i'r Cabinet ar 8 Ebrill, 2025 yn adrodd ar yr adolygiad barnwriaethol o benderfyniad y Cabinet i gadarnhau'r Gorchymyn Erthygl 4 yn 2024, ac yn ceisio cyfarwyddyd y Cabinet ar y cyfeiriad.
- Oherwydd amserlen cyflwyno dogfennau a thystiolaeth i'r Llys, y bu'n ofynnol gwneud penderfyniad brys yn unol â Rhan 7.25.2 o'r Cyfansoddiad i eithrio'r penderfyniad o'r drefn galw i mewn er mwyn caniatáu i benderfyniad y Cabinet fod yn weithredol yn syth.

Nododd aelod na ddeallai pam bod yr adroddiad wedi mynd allan am sylwadau gan y cyhoedd, ond na ddaeth y sylwadau yn ôl i'r Cyngor llawn, a holodd sut bod y Cyngor wedi dod i'r sefyllfa yma, a pham. Mewn ymateb, eglurodd y Swyddog Monitro:-

- Nad oedd yr adroddiad yn ymwneud â'r adolygiad barnwrol ac nad oedd yr eitem honno ar y rhaglen.
- Bod achos yn mynd ymlaen yn gyhoeddus ac y gallai anfon manylion i'r aelod ynglŷn â'r sail sy'n cael ei ddadlau gerbron y Llys.
- Mai penderfyniad Cabinet oedd hwn, ac nad oedd hynny'n destun her gyfreithiol o gwbl, nac yn rhan o'r achos sydd gerbron.

PENDERFYNWYD derbyn a nodi'r adroddiad.

14. RHYBUDDION O GYNNIG

- (A) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Elfed Wyn ap Elwyn o dan Adran 4.19 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

Mae'r Cyngor yn galw ar Lywodraeth San Steffan i ddatganoli grymoedd dros gronfeydd a'r rhwydwaith dŵr yng Nghymru, fydd yn caniatáu i Gymru elwa o un o'i hadnoddau pwysicaf.

Gosododd yr aelod y cyd-destun i'w gynnig, gan nodi:-

- Bod yr argyfwng costau byw wedi taro'r mwyafrif o bobl yn ofnadwy o galed, a bod gweld y bil dŵr wedi bron iawn dyblu wedi taflu llawer o deuluoedd i banig a phryder.
- Ei bod yn ddigalon felly gweld bod dŵr yn cael ei werthu o Gymru heb i'r wlad hon dderbyn arian teg amdano.
- Ei bod yn warthus bod y fath swm o arian yn cael ei bwmpio allan o Gymru yn llythrennol, gan ychwanegu agos i ddim i'r economi Gymreig.
- Fel y nodwyd gan bwyllgor Seneddol, gallai codi ffi o lai na cheiniog y litr ar ddŵr ddod â £400m i Gymru i'w ddefnyddio i fuddsoddi yn y rhwydwaith dŵr a gostwng prisiau i gwsmeriaid.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig, sef:-

Mae'r Cyngor yn galw ar Lywodraeth San Steffan i ddatganoli grymoedd dros gronfeydd a'r rhwydwaith dŵr yng Nghymru, fydd yn caniatáu i Gymru elwa o un o'i hadnoddau pwysicaf.

- (B) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Beca Brown o dan Adran 4.19 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

Mae 1 ymhob 4 dynes ac 1 ymhob 6 dyn wedi dioddef camdriniaeth rywiol yn ystod eu plentyndod, a gall y ffigwr yna fod yn uwch fyth.

Nid yn unig bod y profiadau yma yn erchyll iddynt ar y pryd, ond maent yn gorfod byw gydag effeithiau'r troseddau ofnadwy yma gydol eu hoes.

Mae dioddefwyr camdriniaeth rywiol yn dweud yn gyson nad oes digon o gefnogaeth ar gael iddynt, ac nad oes ymwybyddiaeth ddigonol o'r trawma maent yn ei gario bob dydd, am byth.

Mae Mai 1af yn ddiwrnod blynyddol i gofio am y dioddefwyr; i godi ymwybyddiaeth o'r drosedd ddychrynlyd yma, ac i'n hatgoffa y gall camdriniaeth rywiol ddigwydd i unrhyw blentyn, mewn unrhyw gymuned. Nid yw camdriniaeth rywiol yn adnabod gwahaniaethau diwylliannol, cymdeithasol, ieithyddol, crefyddol, rhywedd na hil. Gall ddigwydd yn unrhyw le, i unrhyw un.

Not My Shame yw'r grŵp ymgyrchu sydd yn trefnu'r digwyddiad blynyddol yma, ac mae'n cynnal munud o dawelwch ar y dyddiad hwn bob blwyddyn i gofio poen dioddefwyr camdriniaeth rywiol drwy'r byd.

Galwn ar Gyngor Gwynedd i adnabod y dyddiad yma bob blwyddyn o hyn allan, ac i'w fabwysiadu'n ddiwrnod i gofio am ddiodesddefwyr. Galwn ar y Cyngor i hedfan baner yr ymgyrch uwch ei bencadlys ar Fai 1af bob blwyddyn er mwyn datgan yn glir nad cywilydd y diodesddefwr yw camdriniaeth rywiol, ond cywilydd y troseddwr. Galwn ar Gyngor Gwynedd i dynnu sylw cyhoeddus ar Fai 1af bob blwyddyn at y gefnogaeth sydd ar gael i ddiodesddefwyr, ac i esbonio wrth y cyhoedd sut a ble y gallent adrodd am gamdriniaeth rywiol neu am bryderon diogelwch plant.

Gosododd yr aelod y cyd-destun i'w chynnig, gan nodi:-

- Bod diodesddefwyr trais rhywiol, yn aml iawn, yn cario cywilydd y drosedd, yn ogystal â phoen dwfn am weddill eu hoes, ac mai nod yr ymgyrch Not my Shame / Nid fy Nghywilydd oedd rhoi'r cywilydd yn ôl lle dylai fod, sef ar ysgwyddau'r troseddwr.
- Bod camdriniaeth rywiol yn chwalu bywydau, yn rhwygo teuluoedd ac yn creithio cymunedau ac yn cael effaith negyddol ar iechyd meddwl, iechyd corfforol, ar y gallu i ffurfio perthynas, ar y gallu i riantu yn effeithiol ac ar gyrhaeddiad addysgol ac economaidd.
- Bod derbyn ymateb cefnogol yn gwella llawer iawn ar fyd diodesddefwyr sy'n datguddio eu camdriniaeth, ac roedd modd i bobl broffesiynol (yn cynnwys gwleidyddion) chwarae rhan, nid ansylweddol, yn lliniaru effeithiau camdriniaeth os ydyn nhw'n ymateb yn briodol, yn amserol, yn gefnogol ac yn dosturiol.
- Bod camdriniaeth rywiol wedi bwrw ei chysgod dros y sir yma, fel mae'n bwrw ei chysgod ymhob man, ac oherwydd bod sefydliadau lle mae nifer uchel o blant yn cronni yn gallu denu troseddwr, roedd yn bwysig bod yn effro i'r risgiau hynny bob amser.
- Ei bod yn bwysig cofio hefyd bod camdriniaeth rywiol o blant yn gallu digwydd mewn unrhyw gyd-destun, ac yn amlach na pheidio, yn eu cartrefi eu hunain.
- Bod 'Project 90-10', sy'n cynnig cefnogaeth i ysgolion er mwyn amlygu ffyrdd o gadw plant yn ddiogel, yn cyfeirio at yr ystadegyn brawychus bod 90% o blant sy'n diodesddef camdriniaeth yn cael eu cam-drin gan rywun maent yn ei adnabod.
- Bod addysg yn chwarae rhan bwysig iawn yn hyn oll a dyna pam bod y Cod Addysg Cyd-berthynas a Rhywioldeb mor allweddol er mwyn cadw plant yn saff.
- Bod y cynnig gerbron er mwyn:-
 - ein hatgoffa o'n cyfrifoldeb tuag at ddiogelwch plant y sir hon a thros les y rhai sydd wedi diodesddef yn y gorffennol.
 - sicrhau bod diodesddefwyr camdriniaeth rywiol yn cael eu trin â pharch a thosturi a bod y Cyngor yn rhoi lle blaenllaw a chyhoeddus i'w hanghenion, gan gymryd pob cyfle i hyrwyddo egwyddorion diogelu plant ynghyd â ble a sut i adrodd am bryderon.
 - atgoffa diodesddefwyr nad eu cywilydd hwy yw'r hyn ddigwyddodd, ond cywilydd y sawl sydd wedi dwyn eu plentyndod a newid eu bywyd am byth.

Mynegwyd cefnogaeth frwd i'r cynnig gan aelodau a nododd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd y byddai'n sicrhau bod swyddogion y Cyngor yn rhoi'r cynnig ar waith ac yn adeiladu ar y gwaith da sydd eisoes ar y gweill.

Yn ei sylwadau cloi, nododd y cynigydd fod cyfle yma i Wynedd arloesi unwaith yn rhagor drwy fod y sir gyntaf yng Nghymru, a'r ail drwy Brydain, i gefnogi'r ymgyrch hwn yn gyhoeddus.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig, sef:-

Mae 1 ymhob 4 dynes ac 1 ymhob 6 dyn wedi dioddef camdriniaeth rywiol yn ystod eu plentyndod, a gall y ffigwr yna fod yn uwch fyth.

Nid yn unig bod y profiadau yma yn erchyll iddynt ar y pryd, ond maent yn gorfod byw gydag effeithiau'r troseddau ofnadwy yma gydol eu hoes.

Mae dioddefwyr camdriniaeth rywiol yn dweud yn gyson nad oes digon o gefnogaeth ar gael iddynt, ac nad oes ymwybyddiaeth ddigonol o'r trawma maent yn ei gario bob dydd, am byth.

Mae Mai 1af yn ddiwrnod blynyddol i gofio am y dioddefwyr; i godi ymwybyddiaeth o'r drosedd ddychrynlyd yma, ac i'n hatgoffa y gall camdriniaeth rywiol ddigwydd i unrhyw blentyn, mewn unrhyw gymuned. Nid yw camdriniaeth rywiol yn adnabod gwahaniaethau diwylliannol, cymdeithasol, ieithyddol, crefyddol, rhywedd na hil. Gall ddigwydd yn unrhyw le, i unrhyw un.

Not My Shame yw'r grŵp ymgyrchu sydd yn trefnu'r digwyddiad blynyddol yma, ac mae'n cynnal munud o dawelwch ar y dyddiad hwn bob blwyddyn i gofio poen dioddefwyr camdriniaeth rywiol drwy'r byd.

Galwn ar Gyngor Gwynedd i adnabod y dyddiad yma bob blwyddyn o hyn allan, ac i'w fabwysiadu'n ddiwrnod i gofio am ddiodefwyr. Galwn ar y Cyngor i hedfan baner yr ymgyrch uwch ei bencadlys ar Fai 1af bob blwyddyn er mwyn datgan yn glir nad cywilydd y dioddefwr yw camdriniaeth rywiol, ond cywilydd y troseddwr. Galwn ar Gyngor Gwynedd i dynnu sylw cyhoeddus ar Fai 1af bob blwyddyn at y gefnogaeth sydd ar gael i ddiodefwyr, ac i esbonio wrth y cyhoedd sut a ble y gallent adrodd am gamdriniaeth rywiol neu am bryderon diogelwch plant.

- (C) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cyngorydd Gwynfor Owen o dan Adran 4.19 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

Mae gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn wynebu colled o hyd at £65m oherwydd y cynnydd i yswiriant gwladol a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth Lafur yn San Steffan.

Unwaith eto, bydd Cyngorau Cymru yn gweld colled lwyr wrth i'r Llywodraeth ddefnyddio'r Fformiwla Barnett i benderfynu faint o arian sy'n cael ei roi i wledydd datganoledig. Mae'r Fformiwla Barnett yn seiliedig ar faint y boblogaeth yn hytrach nag angen.

Mae'n annheg na fydd gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn derbyn yr arian llawn am y cynnydd. Mae hyn yn enghraifft arall o sut mae Cymru dan anfantais lwyr o ganlyniad i Lywodraeth Lafur yn y Senedd yng Nghymru ac yn San Steffan.

Gan ein bod yn parhau i ddisgwyl am fanylion gan y ddwy Lywodraeth nid oes modd cyfrifo union ffigwr ar hyn o bryd, ond mae Cyngor Gwynedd yn debygol o fod ar eu colled mewn swm oddeutu £1m, sy'n swm rydym wedi gorfod ei throsglwyddo i'n trethdalwyr.

Mae Cyngor Gwynedd yn galw felly ar Lywodraeth Cymru i fynnu ffordd decach o ariannu ein gwlad gan eu penaethiaid yn Llundain.

Gosododd yr aelod y cyd-destun i'w gynnig, gan nodi:-

- Bod y Llywodraeth ganolog yn cyfrannu 81.8% o gyllideb y Cyngor yn 1997, ond erbyn eleni, roedd y ffigwr hwnnw wedi disgyn i 69.5%.
- Bod hynny'n dangos y glir sut roedd Llywodraeth San Steffan wedi newid yn raddol y ffordd o ariannu llywodraeth leol, gan symud yn araf o system dreth incwm, sef treth flaengar, i system treth cyngor, sy'n dreth anflaengar. Golygai hynny bod y baich treth yn cael ei symud o'r cyfoethog i'r tlawd.
- Pan gyhoeddodd Llywodraeth y DU y codiad yswiriant cenedlaethol i gyflogwyr, rhoddwyd addewid y byddent yn digolledu gwasanaethau cyhoeddus am y gost ychwanegol roeddent yn wynebu. Roedd hynny wedi digwydd yn Lloegr, ond nid yng Nghymru.
- Bod hyn yn un esiampl yn unig o sut mae Cymru yn cael ei thanariannu gan Lywodraeth y DU, ac y dylai Llywodraeth Cymru fynnu bod Llywodraeth y DU yn newid y fformiwla ariannu, nid yn unig ar gyfer digolledu yswiriant cenedlaethol, ond ar gyfer ariannu ein gwlad yn gyffredinol.

Mynegwyd cefnogaeth i'r cynnig gan aelodau ar y sail bod angen system ariannu briodol sy'n adnabod angen a bod Fformiwla Barnett yn gweithio yn erbyn cymunedau gwledig.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig, sef:-

Mae gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn wynebu colled o hyd at £65m oherwydd y cynnydd i yswiriant gwladol a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth Lafur yn San Steffan.

Unwaith eto, bydd Cyngorau Cymru yn gweld colled lwyr wrth i'r Llywodraeth ddefnyddio'r Fformiwla Barnett i benderfynu faint o arian sy'n cael ei roi i wledydd datganoledig. Mae'r Fformiwla Barnett yn seiliedig ar faint y boblogaeth yn hytrach nag angen.

Mae'n annheg na fydd gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn derbyn yr arian llawn am y cynnydd. Mae hyn yn enghraifft arall o sut mae Cymru dan anfantais lwyr o ganlyniad i Lywodraeth Lafur yn y Senedd yng Nghymru ac yn San Steffan.

Gan ein bod yn parhau i ddisgwyl am fanylion gan y ddwy Lywodraeth nid oes modd cyfrifo union ffigwr ar hyn o bryd, ond mae Cyngor Gwynedd yn debygol o fod ar eu colled mewn swm oddeutu £1m, sy'n swm rydym wedi gorfod ei throsglwyddo i'n trethdalwyr.

Mae Cyngor Gwynedd yn galw felly ar Lywodraeth Cymru i fynnu ffordd decach o ariannu ein gwlad gan eu penaethiaid yn Llundain.

- (D) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cyngorydd Elin Hywel o dan Adran 4.19 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

Mae'r Cyngor hwn yn nodi effeithiau anghymesur a chronnus polisïau llymder ar drigolion fwyaf bregus ein cymdeithas gan lywodraethau dilynol y DU - boed yn llywodraethau Ceidwadol neu Lafur.

Yn dilyn cyhoeddiad diweddar Lywodraeth y DU o doriadau pellach i fudd-daliadau fydd yn cyfansymu i £5 biliwn, cydnabyddar Cyngor hwn mai parhad a chynnydd i bolisïau llymder yw'r toriadau hyn. Gyda chyfran o 18.1% o boblogaeth Gwynedd yn cael eu hystyried yn anabl, bydd pobl Gwynedd yn cael eu taro'n arbennig o galed gan y toriadau. Ymhellach,

mae pobl a ystyrir yn anabl yng Ngwynedd yn llai tebygol o fod mewn cyflogaeth, gyda dim ond 50.5% mewn swydd â thâl, ac felly maent yn fwy tebygol o ddibynnu ar fudd-daliadau fel eu hunig ffynhonnell incwm.

Noda'r Cyngor ein cyfrifoldeb cynyddol i liniaru effeithiau creulon polisiâu llymder drwy wasanaethau'r Cyngor. Gwelwn gynydd yn y galw am wasanaethau megis tai cymdeithasol, llety argyfwng a gofal cymdeithasol, a'r gost gynyddol ganlyniadol o gynnal y gwasanaethau hyn. Cydnabyddwn y pwysau mae hyn yn ei roi ar gyllidebau'r Cyngor.

Er mwyn trigolion Gwynedd, geilw Cyngor Gwynedd ar Lywodraeth Cymru i sefyll i fyny dros Gymru a mynnu bod eu cyd-aelodau Llafur yn Llywodraeth y DU yn gwneud tro bedol ar eu cynlluniau i dorri budd-daliadau.

Er mwyn sicrhau parch ac urddas i bob un, geilw Cyngor Gwynedd ar Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i gyllido budd-daliadau a gwasanaethau cymdeithasol yn ddigonol.

Er mwyn rhoi diwedd ar lymder yng Nghymru, mynna'r Cyngor hwn bod Llywodraeth Cymru yn galw ar Lywodraeth y DU i ddatganoli lles a budd-daliadau, ynghyd â'r holl liferi angenrheidiol i alluogi Llywodraeth Cymru i warchod, gofalu a chynnal ein cymdeithas.

Gosododd yr aelod y cyd-destun i'w chynnig, gan nodi:-

- Ei bod yn cyflwyno'r cynnig hwn gan ei bod wedi dychryn ynghylch amgylchiadau bywyd ein trigolion mwyaf bregus, a hynny oherwydd penderfyniadau creulon ac ideolegol gan Lywodraeth San Steffan, sydd wedi troi cefn ar bobl Gwynedd.
- Y gwelwyd toriadau pellach i'r system fudd-daliadau yn ystod y misoedd diwethaf, gan gynnwys Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (ESA), Credyd Cynhwysol a'r cymorth gyda chostau tai, a bod y toriadau hyn wedi dod heb unrhyw ymgynghoriad ystyrlon, heb asesiad effaith cymdeithasol trylwyr, ac yn llwyr ddi-hid o ran eu heffaith ar fywydau pobl go iawn.
- Bod nifer y bobl yng Ngwynedd sy'n derbyn Credyd Cynhwysol wedi aros yn uchel dros y blynyddoedd, gyda llawer ohonynt mewn gwaith, ond eto ddim yn gallu fforddio byw.
- Bod y toriadau i gymorth costau tai yn creu pwysau digynsail, gyda rhent preifat yn codi a dewisiadau'n lleihau.
- Bod y toriadau yn cynyddu'r galw ar ein gwasanaethau llesiant, tai, cyngor dyledion, a hyd yn oed ein llyfrgelloedd, sydd wedi datblygu dros y blynyddoedd diwethaf i fod yn lle o loches a chefnogaeth.
- Bod y Cyngor hwn, flwyddyn ar ôl blwyddyn, yn gorfod camu i'r bwlch sydd wedi'i greu gan Lywodraeth San Steffan a'u penderfyniadau gwael, gan ddarparu cefnogaeth sydd ddim yn gyfrifoldeb statudol, ond yn ofyniad moesol, ac sy'n dod â phwysau ariannol uniongyrchol ar ein cyllidebau.
- Nad yw'r system fudd-daliadau yno i gefnogi pobl mwyach, a'i bod yn system sydd wedi'i chynllunio i danseilio hyder, i niweidio iechyd meddwl ac i greu rhwystrau.
- Bod adroddiadau diweddar gan Shelter Cymru, Cyngor ar Bopeth a hyd yn oed Pwyllgorau San Steffan eu hunain yn cydnabod bod y broses asesu ar gyfer Lwfans Cefnogaeth a Chymorth (ESA) a Thaliad Annibyniaeth Personol (PIP) yn achosi niwed difrifol i bobl fregus, gan gynnwys cynnydd mewn straen, iselder a sefyllfaoedd llawer gwaeth na hynny hefyd.
- Bod y Cyngor yn gweld galw cynyddol, digynsail ac anghynnaladwy am:-
 - wasanaethau cymdeithasol, gan gynnwys cefnogaeth i bobl hŷn, pobl ag anableddau a theuluoedd.
 - tai brys a llety brys.
 - gwasanaethau iechyd meddwl a chwnsela, sy'n aml yn methu cynnal y galw.

- Bod hyn yn creu sefyllfa lle mae cynghorau fel Gwynedd yn talu am ganlyniadau polisïau sy'n cael eu gwneud dros 200 milltir i ffwrdd gan Lywodraeth Lafur sydd heb unrhyw ddealltwriaeth o'n cymunedau na'n cyd-destun lleol.
- Bod y cynnig yn alwad am foesoldeb, cyfiawnder a chefnogaeth.
- Nad toriadau ariannol a diffyg arian sy'n arwain at y penderfyniadau hyn gan y Llywodraeth, ond diffyg ewyllys gwleidyddol.
- Ei bod yn rhagrithiol bod y Llywodraeth yn gallu creu system dreth sydd o werth i bobl gyfoethog ac i'r cwmnïau mwyaf, ond yn methu ar yr un pryd â chynnal incwm sylfaenol i bobl sy'n byw ar lai nag £80 yr wythnos.

Mynegwyd cefnogaeth frwd i'r cynnig gan aelodau.

Cyfeiriodd aelod at araith ddiweddar Ann Davies, AS yn San Steffan oedd yn nodi:-

- Bod ymchwil helaeth iawn a wnaed i niferoedd y bobl a gofrestrwyd ag anableddau yn dangos bod y ffigwr hwn yng Nghymru yn 28%, gyda 50% o'r bobl hynny yn methu gweithio.
- Bod hyn yn cymharu â ffigwr o 22% wedi'u cofrestru ag anableddau yn Ne Ddwyrain Lloegr, gyda 61% o'r bobl hynny mewn gwaith.
- Bod effaith toriadau o £5m mewn budd-daliadau yn mynd i gael effaith sylweddol fwy ar y llywodraethau oedd wedi'u datganoli, nag ardaloedd eraill o'r DU.
- Bod y sefyllfa Taliad Annibyniaeth Personol (PIP), lle mae pobl yn cael arian ar gyfer byw yn fwy annibynnol, yn mynd i fod yn waeth yng Nghymru oherwydd bod niferoedd uwch yn derbyn y taliad yma.
- Bod Llywodraeth Cymru yn mynd i orfod ysgwyddo'r gost ddifrifol a'r trafferthion mawr fydd yn deillio o dorri £5m o'r gyllideb budd-daliadau.
- Bod Cymru'r ail o'r gwaelod o ran niferoedd mewn oedran gwaith sy'n anabl.
- Y byddai wedi bod yn hawdd iawn i Lywodraeth San Steffan roi 2% o lefi ar asedau dros £10m, a thrwy hynny ddod â £24bn i mewn i'w cronfa, ond yn hytrach na hynny, bu iddynt benderfynu taro'r bobl fwyaf anabl bosib' sy'n dioddef eisoes.

Nododd yr Arweinydd:-

- Bod rhaglen Cefnogi Pobl Gwynedd yn flaenoriaeth i'r Cabinet ac yn gwneud gwahaniaeth i fywydau pobl. Fodd bynnag, ni allai hynny byth fod yn ddigon oherwydd, fel roedd y cynnig hwn, a chynigion eraill ar raglen y cyfarfod hwn wedi amlygu, mae'r broblem wedi'i hachosi ymhell o Wynedd.
- Bod y ffaith nad yw Cymru yn elwa o'i hadnoddau naturiol a'r ffaith ein bod yn cael ein tanariannu gan Fformiwla Barnett yn cael effaith uniongyrchol ar ein heconomi, ar dlodi yng Nghymru, ar iechyd pobl ac ar ddyfodol ein plant.
- Bod ymchwil gan Policy and Practice yn dangos bod y toriadau diweddaraf yn golygu bod Cymru yn wynebu 3 gwaith yr effaith economaidd o gymharu â Llundain a De Ddwyrain Lloegr, gyda bron i 200,000 o bobl yng Nghymru yn cael eu heffeithio, sef 6.1% o'r boblogaeth, a rhai yn colli hyd at £9,000 y flwyddyn.
- Na fyddai'r newidiadau hyn yn dod i rym yn syth ac anogid unrhyw un sy'n bryderus ynglŷn â'r sefyllfa i gysylltu â'r Cyngor neu eu cynghorydd lleol am gymorth.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig, sef:-

Mae'r Cyngor hwn yn nodi effeithiau anghymesur a chronnus polisïau llymder ar drigolion fwyaf bregus ein cymdeithas gan lywodraethau dilynol y DU - boed yn llywodraethau Ceidwadol neu Lafur.

Yn dilyn cyhoeddiad diweddar Lywodraeth y DU o doriadau pellach i fudd-daliadau fydd yn cyfansymu i £5 biliwn, cydnabyddar Cyngor hwn mai parhad a chynnydd i bolisïau llymder yw'r toriadau hyn. Gyda chyfran o 18.1% o boblogaeth Gwynedd yn

cael eu hystyried yn anabl, bydd pobl Gwynedd yn cael eu taro'n arbennig o galed gan y toriadau. Ymhellach, mae pobl a ystyrir yn anabl yng Ngwynedd yn llai tebygol o fod mewn cyflogaeth, gyda dim ond 50.5% mewn swydd â thâl, ac felly maent yn fwy tebygol o ddibynnu ar fudd-daliadau fel eu hunig ffynhonnell incwm.

Noda'r Cyngor ein cyfrifoldeb cynyddol i liniaru effeithiau creulon polisïau llymder drwy wasanaethau'r Cyngor. Gwelwn gynnydd yn y galw am wasanaethau megis tai cymdeithasol, llety argyfwng a gofal cymdeithasol, a'r gost gynyddol ganlyniadol o gynnal y gwasanaethau hyn. Cydnabyddwn y pwysau mae hyn yn ei roi ar gyllidebau'r Cyngor.

Er mwyn trigolion Gwynedd, geilw Cyngor Gwynedd ar Lywodraeth Cymru i sefyll i fyny dros Gymru a mynnu bod eu cyd-aelodau Llafur yn Llywodraeth y DU yn gwneud tro bedol ar eu cynlluniau i dorri budd-daliadau.

Er mwyn sicrhau parch ac urddas i bob un, geilw Cyngor Gwynedd ar Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i gyllido budd-daliadau a gwasanaethau cymdeithasol yn ddigonol.

Er mwyn rhoi diwedd ar lymder yng Nghymru, mynna'r Cyngor hwn bod Llywodraeth Cymru yn galw ar Lywodraeth y DU i ddatganoli lles a budd-daliadau, ynghyd â'r holl liferi angenrheidiol i alluogi Llywodraeth Cymru i warchod, gofalu a chynnal ein cymdeithas.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.30yp a daeth i ben am 3.45yp.

CADEIRYDD

Cyfarfod	Y Cyngor Llawn
Dyddiad	3 Gorffennaf 2025
Pwnc	Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau 2024/25
Awdur	Mr Hywel Eifion Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau
Swyddog Perthnasol	Siôn Huws, Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau

Cefndir

1. Mae’r Pwyllgor Safonau yn bwyllgor statudol, sydd wedi ei sefydlu i hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan gynghorwyr ac aelodau cyfetholedig Cyngor Gwynedd, a chynghorau cymuned a thref Gwynedd.
2. Ers sawl blwyddyn bellach mae’r Pwyllgor wedi bod yn cyhoeddi adroddiad blynyddol i egluro’r hyn y mae’n ei wneud ac i hyrwyddo ei waith, ac yn ei gyflwyno’n ffurfiol i gyfarfod o’r Cyngor Llawn. Erbyn hyn mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi cyflwyno dyletswydd statudol ar y pwyllgor i gyhoeddi adroddiad blynyddol ac ar yr awdurdod i’w ystyried.
3. Mae’r Pwyllgor felly yn cyflwyno’r adroddiad hwn i sylw’r Cyngor. Bydd yr adroddiad hefyd yn cael ei osod ar dudalen y pwyllgor ar wefan y Cyngor ac yn cael ei gylchredeg i gynghorau cymuned a thref Gwynedd.
4. Mae’n briodol tynnu sylw’r Cyngor at y ffaith bod trefn newydd ar gyfer cofrestru buddiannau personol mewn cyfarfodydd yn weithredol o’r cyfarfod hwn ymlaen. Ar ôl datgan buddiant bydd aelod yn derbyn e-bost yn ystod y cyfarfod gyda dolen i ffurflen y gellid ei chwblhau a’i chyflwyno ar-lein.

Argymhelliad

5. Derbyn yr adroddiad

Sylwadau Swyddogion Statudol

Swyddog Monitro

Swyddog Cyfrifol

Prif Swyddog Cyllid

Dim i’w ychwanegu i’r adroddiad o safbwynt priodoldeb ariannol.

**ADRODDIAD BLYNYDDOL
PWYLLGOR SAFONAU
CYNGOR GWYNEDD
2024 – 2025**

RHAGAIR GAN Y CADEIRYDD

Mae safonau mewn bywyd cyhoeddus yn parhau yn bwnc sy'n cael cryn sylw ar hyn o bryd, gan bwysleisio pwysigrwydd ymddygiad unigolion ar gyfer cynnal hyder y cyhoedd yn y modd y gwneir penderfyniadau ar eu rhan gan eu cynrychiolwyr etholedig. Rwyf yn hyderus y gall y pwyllgor hwn barhau i roi cymorth ac arweiniad i aelodau Cyngor Gwynedd ac aelodau'r cyngorau cymuned, tref a dinas o fewn y sir.

Hoffwn gymryd y cyfle i ddiolch i David Wareing am ei wasanaeth ymroddedig a'i gyfraniad gwerthfawr i waith y pwyllgor dros y ddeg mlynedd ddiwethaf. Ar yr un pryd, hoffwn hefyd estyn croeso cynnes i ddau aelod newydd y pwyllgor, Non Pugh a Sonya Khade, ac edrychaf ymlaen at weithio gyda nhw yn y dyfodol.

Hywel Eifion Jones
Cadeirydd y Pwyllgor Safonau

RHAGAIR GAN Y SWYDDOG MONITRO

O edrych yn ôl ar y rhaglen waith a'r gweithgaredd yn y Pwyllgor Safonau mae cryn dipyn o faterion wedi eu cyfarch yn ystod y flwyddyn . Yn ogystal mae' Pwyllgor wedi ymdrin â cheisiadau am oddefebau mewn meysydd sydd o bwysigrwydd i'r Cyngorau (Gwynedd thref) ynghyd a'r Aelodau oedd yn ymgeisio. Rhan bwysig o swyddogaeth y Pwyllgor yn cynnal y fframwaith foesegol.

Mae cefnogi a hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad yn rhan greiddiol o'r gwaith yma. Cyflawnir hyn drwy gyfuniad o gynghori ar gais, cyngor rhagweithiol a hyfforddi. Yn fy marn i mae hyfforddiant a dealltwriaeth o'r Cod Ymddygiad yn rhoi sylfaen i aelodau fod yn gyfarwydd â hanfodion y Cod. Mae hyn yn arbennig o amgylch y darpariaethau buddiannau personol, lle maen nhw'n codi a sut i ymateb. Nid yn unig o safbwynt priodoldeb ond hefyd o safbwynt cefnogi paratoi yn briodol ar gyfer cyfarfodydd a gweithredu eich swyddogaethau o ddydd i ddydd. Fodd bynnag mae'n siomedig nodi eto fod nifer o aelodau yn parhau heb fynychu'r cyrsiau llawn sydd wedi eu cynnal. Byddaf yn cydweithio gydag Arweinyddion y Grwpiau i gyfarch hyn.

Yn y pen draw, consensws ynghylch y math o Gyngor yr ydym am ei weld a gweithio ynddo sy'n cynrychioli'r sylfaen orau. Nid yw diwylliant o briodoldeb yn llyffetheirio dadl wleidyddol iach a grymus. Ond, mae yn rhoi hyder i'r cyhoedd ynglŷn â'r math o ansawdd y llywodraethant sydd yng Ngwynedd. Mae hyn yn cefnogi canolbwyntio ein gwaith ar ymyriadau, arweiniad a chefnogaeth sy'n datblygu ac yn cynnal y safonau a ddisgwylir.

Iwan Evans
Swyddog Monitro
Cyngor Gwynedd

CYFLWYNIAD

Sefydlwyd y Pwyllgor yn 2001 o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Prif swyddogaeth y Pwyllgor yw hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan gynghorwyr ac aelodau cyfetholedig Cyngor Gwynedd, a chynghorau cymuned a thref Gwynedd. Gwna hyn mewn sawl ffordd:

- Cynorthwyo'r cynghorwyr a'r aelodau cyfetholedig i ddilyn y Cod Ymddygiad Aelodau.
- Cynghori'r awdurdod ar fabwysiadau neu ddiwygio'r Cod Ymddygiad Aelodau
- Monitro gweithrediad y Cod Ymddygiad Aelodau
- Cynghori, hyfforddi neu drefnu i hyfforddi cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig ar faterion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad.
- Penderfynu ar gwynion a gyfeirir ato gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fod aelodau wedi torri'r Cod Ymddygiad.
- Ystyried ceisiadau a wneir gan aelodau am oddefebau i'w galluogi i gymryd rhan mewn trafodaethau, er bod ganddynt fuddiant sy'n rhagfarnu o dan y Cod.
- Ystyried materion a gyfeirir ato dan drefn ddatrys cwynion lleol Cyngor Gwynedd
- Goruchwylio Polisi Rhoddion a Lletygarwch Aelodau Cyngor Gwynedd .

Adroddiad Blynyddol

Diwygiwyd Deddf Llywodraeth Leol 2000 gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 gan ei gwneud yn ddyletswydd statudol bellach i bwyllgorau safonau adrodd i'w awdurdod, cyn gynted ag sy'n ymarferol bosib ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol, mewn perthynas â'r flwyddyn honno (h.y. y cyfnod o 12 mis yn gorffen ar 31 Mawrth).

Rhaid i'r adroddiad ddisgrifio sut y mae swyddogaethau'r pwyllgor wedi eu gweithredu yn ystod y flwyddyn, gan yn benodol gynnwys crynodeb o :

- Yr hyn sydd wedi'i wneud i gyflawni'r swyddogaethau cyffredinol a phenodol a roddwyd i'r pwyllgor gan Ddeddf 2000
- Adroddiadau ac argymhellion a wneir neu a gyfeirir at y pwyllgor gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

- Camau a gymerwyd gan y pwyllgor ar ôl iddo ystyried adroddiadau ac argymhellion o'r fath;
- hysbysiadau a roddir i'r pwyllgor gan Banel Dyfarnu Cymru

Rhaid i adroddiad gan bwyllgor safonau cyngor sir hefyd gynnwys:

- Asesiad y pwyllgor o'r graddau y mae arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y cyngor wedi cydymffurfio â'u dyletswyddau newydd statudol mewn perthynas â safonau ymddygiad.

Gall yr adroddiad gynnwys:

- Argymhellion i'r awdurdod ynghylch unrhyw fater y mae gan y pwyllgor swyddogaethau mewn cysylltiad ag ef.

Rhaid i'r awdurdod ystyried pob adroddiad blynyddol a wneir gan ei bwyllgor safonau cyn diwedd 3 mis sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'r awdurdod yn derbyn yr adroddiad.

AELODAU'R PWYLLGOR

Er bod y Pwyllgor Safonau yn un o bwyllgorau Cyngor Gwynedd, mae'n cynnwys mwyafrif o aelodau sydd heb unrhyw gysylltiad â'r Cyngor neu lywodraeth leol ('Aelodau Annibynnol'). Mae hefyd yn cynnwys aelod sy'n cynrychioli buddiannau'r cynghorau cymuned ('Aelod Pwyllgor Cymunedol'), yn ogystal â thri aelod etholedig o Gyngor Gwynedd. Rhaid i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor ddod o blith yr Aelodau Annibynnol.

Aelodau Annibynnol

David Wareing (aelod 2015 -2025)

Daeth aelodaeth David i ben eleni ar ôl deng mlynedd o wasanaeth i'r Pwyllgor. Symudodd David o Swydd Gaerhirfryn i'r Groeslon yn 2014 yn dilyn ei ymddeoliad o Heddlu Glannau Mersi. Gwasanaethodd am 26 mlynedd mewn amrywiaeth o rolau, yn fwyaf diweddar yn Adran Weithredol yr Heddlu yn y Pencadlys. Yn y swydd hon roedd yn cynllunio digwyddiadau cyhoeddus mawr, diogelwch y cyhoedd yn ystod gweithrediadau gan yr Heddlu a lleihau cymorth yr heddlu i asiantaethau allanol drwy fwy o weithio mewn partneriaeth. Roedd yn arbenigo mewn asesu risg a sicrhau cydymffurfiaeth gyda deddfwriaeth iechyd a diogelwch. Cynrychiolodd David Heddlu Glannau Mersi ar bob un o'r pum Grŵp Ymgynghorol Diogelwch o fewn yr ardal honno. Mae'n credu'n gryf bod yn rhaid i weithredoedd y rhai sydd mewn swyddi cyhoeddus fod yn dryloyw ac yn atebol.

Aled Jones (aelod ers 2016)

Brodor o Lanbedr Pont Steffan, Ceredigion yn wreiddiol yw Aled. Astudiodd radd mewn Cymraeg a Daearyddiaeth ym Mhrifysgol Aberystwyth. Ar ôl graddio ym 1999, symudodd i Gaernarfon i weithio gyda chwmni cyfieithu Cymen a daeth yn gydberchennog ar y cwmni yn 2007. Bellach mae'n cyflogi tîm o bron 30 aelod staff a dros 20 o gyfieithwyr llawrydd eraill. Mae'n byw ym Mangor gyda Tegwen a'r plant, Cai a Beca. Yn ddiweddar, cwblhaodd gwrs Arweinyddiaeth a Rheoli Lefel 5 yr ILM ar y cyd rhwng Prifysgol Bangor ac Abertawe. Nod y rhaglen yw creu amgylchedd i alluogi arweinwyr i ddatblygu busnesau arloesol a meithrin sgiliau arwain o'r radd flaenaf. Yn rhinwedd ei swydd fel cyfieithydd ar y pryd, mae ganddo brofiad helaeth o fynychu cyfarfodydd ar bob lefel o lywodraethiant, o'r Undeb Ewropeaidd i gyngor cymuned, felly mae mewn sefyllfa dda i arsylwi ar ymddygiad a safonau gan adnabod yr arferion gorau.

Hywel Eifion Jones (aelod ers 2019)

Wedi'i eni a'i addysgu yn Nyffryn Clwyd, roedd Eifion yn uwch reolwr gyda Banc Barclays yn gwasanaethu 34 mlynedd mewn nifer o ganghennau ledled Gogledd a

Chanolbarth Cymru. Mae wedi ymgymryd â llawer o swyddogaethau gwasanaeth cyhoeddus gan gynnwys Cynghorydd Sir gyda Chyngor Ynys Môn ac aelod o Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru. Ar hyn o bryd mae'n Ynad ar fainc Gogledd Orllewin Cymru, yn aelod o Fyrddau Pensiwn Gwynedd, Betsi Cadwaladr ac Adra. Mae hefyd yn aelod o Banel Dyfarnu Cymru sy'n penderfynu honiadau o dorri'r cod ymddygiad gan aelodau etholedig Cyngorau Sir a Chymuned.

Mark Jones (aelod ers Rhagfyr 2022)

Mae Mark yn byw ym Mangor ac yn gyn swyddog heddlu gyda 30 mlynedd o brofiad mewn amrywiaeth o rolau, gan gynnwys fel Pennaeth Safonau Proffesiynol Heddlu Gogledd Cymru. Gwasanaethodd fel Llywodraethwr Cymunedol ac Is-gadeirydd yn Ysgol Glanadda am 20 mlynedd. Mae hefyd yn gyn-gadeirydd Adra, lle mae'n parhau i wasanaethu fel aelod o'r Bwrdd.

Penodi Aelodau Annibynnol Newydd

Daeth dwy sedd ar gyfer aelodau annibynnol yn wag, a hysbysebwyd y swyddi gweigion yn unol â'r darpariaethau statudol a derbyniwyd tri chais.

Sefydlwyd Panel Penodi, a oedd yn cynnwys Mr Eifion Jones , Cadeirydd y Pwyllgor Safonau, y Cynghorydd Cymuned Richard Parry Hughes (Aelod Cymunedol o'r Pwyllgor Safonau), Cyngorwyr Gwynedd Cyng. Beca Roberts Cadeirydd y Cyngor a'r Cynghorydd Anne Lloyd Jones Cadeirydd Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth a Mr Griffith Jones fel aelod lleyg statudol .

Bu'r Panel, gyda chefnogaeth a chyngor y Swyddog Monitro, yn cyfweld â'r ymgeiswyr ac ar ôl ystyried y meini prawf a nodir yn y fanyleb person ar gyfer y rôl, argymhellodd y Panel benodi Non Gibson a Sonal Khade . Cadarnhawyd y penodiadau gan gyfarfod o'r Cyngor Llawn ar 1 Mai 2025.

Non Gibson

Mae Non yn byw ym Methel, Arfon gyda dros 23 o flynyddoedd o brofiad fel yn yr Heddlu gan gwblhau ei gyrfa fel rhingyll. Mae wedi gweithio ar ystod o faterion a Chadeirio Tîm Ymyrraeth Cynnar ynghyd a gweithio ar faterion amlasiantaethol ac wrth gwrs profiad o weithio o fewn y gyfundrefn cyfiawnder .

Sona Khade

Mae Sonal yn byw ym Mhwlheli a gyda chefnidir mewn cyllid a rheolaeth cytundebau yn y sector cyhoeddus. Bellach yn hunan gyflogedig. Mae wedi gweithio ar lefel uchel o fewn llywodraeth leol ac iechyd gan arwain ar brosiectau a materion archwilio.

Aelod Pwyllgor Cymunedol

Cynghorydd Richard Parry Hughes (aelod ers 2017)

Magwyd Richard ar fferm yn Llanaelhaearn ac aeth i Ysgol Ramadeg Pwllheli, Coleg Amaethyddol Glynllifon, a Choleg Seale Hayne (Prifysgol Plymouth). Mae ganddo ôl radd mewn Rheolaeth Fferm. Bu yn gweithio i bartneriaeth filfeddygon yn Chwillog am dair blynedd ac yn ddarlithydd rhan amser yng Ngholeg Glynllifon, cyn prynu fferm Penfras Uchaf Llwyndyrus lle bu ei deulu yn denantiaid arni am dros dri chan mlynedd. Mae'n briod ac Eleri ac mae ganddynt dri mab. Yn gyn arweinydd Cyngor Gwynedd, mae yn dal i ffermio. Mae ganddo brofiad helaeth o bwyllgorau gan ddal swyddi fel cadeirydd Ffederasiwn Clybiau Ffermwyr Ifanc Cymru cyn ymgymryd â chael ei ethol fel aelod o gyrff cyhoeddus. Bu yn aelod o Gyngor Sir Gwynedd o 1992 hyd 1996 ac yn aelod o Gyngor Gwynedd o 1996 i 2008. Bu'n arwain Cyngor Gwynedd o 2003 i 2008 a hefyd yn lefarydd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar yr Amgylchedd a Chynllunio yn ystod y cyfnod yma. Mae'n aelod brwd o Gwmni Drama Llwyndyrus a chefnogwr amryw o gymdeithasau eraill lleol megis, Antur Aelhaearn a Chyfeillion Eglwys Carnguwch. Mae'n gweithio'n wirfoddol fel gweithiwr achos i'r Farm Community Network. Mae'n aelod o Gyngor Cymuned Llannor ers 1992.

Aelodau Cyngor Gwynedd

Cynghorydd Beth Lawton (aelod ers 2017)

Mae Beth yn byw ym Mryncrug ac yn berchen ffatri leol. Mae'n Gynghorydd Sir dros ardal Bro Dysynni sydd yn cynnwys pentrefi Bryncrug, Abergynolwyn a Llanegryn. Mae hefyd yn Gynghorydd Cymuned ac yn gadeirydd Llywodraethwyr Ysgol Craig y Deryn. Mae'n weithgar ar sawl pwyllgor yn y gymuned yn cynnwys Carnifal Abergynolwyn, Ffair Wledig Bryncrug, Pwyllgor Apêl Ysbyty Tywyn a llawer eraill. Mae yn aelod o Ferched y Wawr ac yn arwain yn Eisteddfod Abergynolwyn. Mae yn aelod o Bwyllgor Craffu Gofal a Thai a Phwyllgor Craffu Addysg ac Economi Cyngor Gwynedd ac wedi bod yn Gadeirydd ar y ddau bwyllgor ers bod yn aelod. Mae hefyd yn gyfarwyddwr a Chadeirydd Cwmni Hamdden Byw'n Iach.

Cynghorydd Anne Lloyd-Jones (aelod ers 2017)

Mae Anne yn byw ac yn rhedeg busnes twristiaeth fferm yn Nhywyn, ac mae wedi cynrychioli Tywyn ar Gyngor Gwynedd ers 1995 a chyn hynny roedd yn aelod o Gyngor Dosbarth Meirionnydd am wyth mlynedd. Etholwyd hi gyntaf fel aelod Gyngor Tref Tywyn yn 1985 a bu'n Faer yn 1991, ac eto yn 2004 a bu'n Gadeirydd Cyngor Gwynedd yn 2009. Mae hi'n gyn Gadeirydd pwyllgor Cynllunio Cyngor Gwynedd a'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ac aelod sefydlol o Gartrefi Cymunedol Gwynedd.

Roedd hi'n aelod o Gyngor Iechyd Cymuned Meirionnydd, ac yn Gadeirydd presennol Cronfa Apêl Ysbyty Tywyn a'r Cylch.

Mae hi'n aelod ac yn gyn-gadeirydd Ysgol Penybryn ac yn aelod ar gorff Llywodraethol Ysgol Uwchradd Tywyn.

Roedd Anne yn Gadeirydd Twristiaeth Canolbarth Cymru rhwng 2001-2016, yn aelod sefydliadol ac yn gyn-lywydd a Thrysorydd Clwb Inner Wheel Tywyn a bu'n Drysorydd cangen leol yr NSPCC ers 1989.

Mae Anne yn briod â John ac mae ganddyn nhw dair merch a dwy wyres sy'n efeilliaid.

Cynghorydd Dewi Owen (aelod ers 2022)

Mae Dewi yn ffermio yn Aberdyfi, ac wedi bod yn Gynghorydd Sir dros Aberdyfi a Phennal ers pymtheg mlynedd, ac ar Gyngor Cymuned Aberdyfi ers pum mlynedd ar hugain. Cafodd ei ethol yn Gadeirydd Cyngor Gwynedd yn 2014. Mae Dewi wedi bod yn Gadeirydd ar sawl pwyllgor craffu, ac ar hyn o bryd yn Gadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar Gyngor Gwynedd, ac wedi ymuno gyda'r Pwyllgor Safonau ers 2022.

Mae Dewi yn Gadeirydd Llywodraethwyr Ysgol Uwchradd Tywyn, ac yn aelod o sawl pwyllgor lleol, fel Sioe Sir Meirion, Undeb Amaethwyr Cymru ac 'Aberdyfi Advertising & Improvements Committee.

Y Swyddog Monitro

Mae Swyddog Monitro'r Cyngor, Iwan Evans, ynghyd a swyddogion o'r Gwasanaeth Cyfreithiol a'r Gwasanaeth Democrataidd yn cefnogi'r Pwyllgor Safonau yn ei waith. Mae gan y Swyddog Monitro rôl statudol i sicrhau bod y Cyngor, ei aelodau a'i swyddogion yn gweithredu yn briodol ac yn gyfreithlon.

Manylion Cyswllt

- Iwan Evans, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro. E-bost: IwanGDEvans@gwynedd.llyw.cymru Ffôn (01286) 679015
- Siôn Huws, Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau a Dirprwy Swyddog Monitro. E-bost: sionhuws@gwynedd.llyw.cymru Ffôn: (01286) 679168

GWAITH Y PWYLLGOR YN YSTOD 2024 - 2025

Mae gwaith y Pwyllgor wedi cynnwys y canlynol dros y flwyddyn (ceir rhaglen waith lawn y Pwyllgor yn yr **Atodiad 1**):

Achosion fu gerbron y Pwyllgor

Ni chyfeiriwyd adroddiad ar gŵyn o dorri'r Cod Ymddygiad at y pwyllgor gan yr Ombwdsmon yn ystod y flwyddyn.

Cwynion eraill

Hysbysir y Pwyllgor hefyd o benderfyniadau'r Ombwdsmon ar y cwynion hynny na chyfeirir at y Pwyllgor am benderfyniad, a cheir crynodebau ohonynt yn **Atodiad 2**.

Goddefebau

Mae'r Cod Ymddygiad i Aelodau yn darparu na all cynghorydd gymryd rhan mewn trafodaeth os oes ganddo/i 'fuddiant sy'n rhagfarnu'. Serch hynny mae gan aelod yr hawl i wneud cais i'r Pwyllgor am ganiatâd i gymryd rhan er bod ganddo/i'r buddiant yma, h.y. goddefiad.

Derbyniwyd cais gan aelod o Gyngor Tref yn gofyn am ganiatâd i gymryd rhan mewn trafodaeth ar ddyfodol adeilad cymunedol, er bod ganddi gysylltiadau â rhai o ddefnyddwyr presennol yr adeilad allai gael eu heffeithio gan benderfyniad y cyngor. Caniatawyd y cais yn rhannol gan ganiatáu'r aelod i siarad ond nid i bleidleisio ar y mater. Byddai angen iddi ddatgan bodolaeth y buddiant a'r oddefeb yn y cyfarfod, a gadael yr ystafell ar ôl gorffen cyfrannu i'r drafodaeth. Caniatawyd y cais gan fod y Pwyllgor o'r farn na fyddai'r persbectif unigryw y gallai'r aelod gynnig yn amgylchiadau penodol yr achos yma, ar gael fel arall i'r cyngor.

Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol Cymru

Mae Fforwm Genedlaethol Pwyllgorau Safonau Cymru bellach wedi ei sefydlu, er mwyn rhannu arfer da a chydlyn ymarfer a chreu rhwydwaith cymorth ar gyfer cadeiryddion. Mae cadeiryddion holl bwyllgorau safonau Cymru yn mynychu'r cyfarfodydd ynghyd â chynrychiolaeth o Swyddogion Monitro i ddarparu cyngor proffesiynol. Darperir yr ysgrifenyddiaeth gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Hyfforddiant i Aelodau Cyngor Gwynedd

Cynhaliwyd dwy sesiwn hyfforddi rithiol ar y Cod Ymddygiad gan y Swyddog Monitro, un ym mis Ebrill ac un ym mis Rhagfyr. Roedd y rhain yn gyrsiau dilynol i roi cyfle i aelodau nad oeddent wedi mynychu digwyddiadau hyfforddi blaenorol fynychu. Mae'r rhain wrth gwrs yn ofynion hyfforddi craidd dynodedig. Yn ogystal, mae recordiad o'r cwrs Mis Rhagfyr ar gael ar-lein fel ffordd o fodloni'r gofyniad Yn anffodus, mae'n parhau i fod yn wir nad yw sawl aelod wedi ymgymryd â'r hyfforddiant hwn eto.

Cefnogaeth i Aelodau Cyngorau Cymuned , Tref a Dinas

Mae 3 elfen o gefnogaeth y gellir ei gynnig i aelodau a chlercod cyngorau cymuned ar faterion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad:

1. **Cyngor ar faterion penodol** - drwy gysylltu gyda'r Swyddog Monitro neu'r Dirprwy Swyddog Monitro.
2. **Gwefan Cyngor Gwynedd** - Tudalen Pwyllgor Safonau yn cynnwys o wybodaeth a chanllawiau yn ogystal â dolenni i wefannau eraill defnyddiol.
3. **Hyfforddiant** - y bwriad yw cynnal hyfforddiant rhithiol ar ffurf 'webinar'. Byddai hyn yn creu adnodd y gallai aelodau ei wyllo pan yn gyfleus iddynt yn hytrach na gorfod dibynnu ar sesiynau mewn mannau ac ar amseroedd penodol.

Dechreuwyd ar raglen o sesiynau hyfforddiant rhithiol eleni. Cynhaliwyd 2 sesiwn ym mis Mawrth, ac estynnwyd gwahoddiad i aelodau a chlercod cyngorau cymuned ardal Arfon. Amcan y sesiwn yw galluogi aelodau a chlercod i gael dealltwriaeth o hanfodion y Cod Ymddygiad, arfogi aelodau i weithredu o fewn y fframwaith ac amlygu lle i gael arweiniad a gwybodaeth bellach. Mae'n cynnwys cyflwyniad a chyfle i holi cwestiynau a thrafod wedyn. Mynychwyd y sesiynau gan gyfanswm o 44 aelodau a chlercod yn cynrychioli 9 cyngor cymuned.

Y bwriad yw cynnal mwy o sesiynau yn ystod y flwyddyn i ddod i gynnwys cyngorau ardaloedd Dwyfor a Meirionnydd hefyd. Bydd y cyflwyniad hefyd yn cael ei recordio fel y bydd ar gael ar wefan Cyngor Gwynedd.

Dyletswydd Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol

yn ofynnol i arweinydd a grŵp gwleidyddol sy'n cynnwys aelodau o gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol gymryd camau rhesymol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan aelodau'r grŵp. Diffinnir "grŵp" at y diben hwn fel 2 neu fwy o aelodau sy'n rhoi hysbysiad i'r Swyddog Priodol eu bod yn dymuno cael eu trin fel grŵp at ddibenion gofynion cydbwysedd gwleidyddol a dyrannu seddi ar Bwyllgorau'r Cyngor.

Mae'r canllawiau'n ei gwneud yn glir nad yw'r ddyletswydd hon yn gwneud arweinwyr grŵp gwleidyddol yn atebol am ymddygiad eu haelodau, gan fod

ymddygiad yn fater o gyfrifoldeb unigol. Fodd bynnag, mae ganddynt rôl resymol i gymryd camau o ran cynnal safonau, gosod esiampl, defnyddio eu dylanwad i hyrwyddo a diwylliant cadarnhaol, bod yn rhagweithiol wrth hyrwyddo safonau ymddygiad uchel yn eu grŵp a mynd i'r afael â materion cyn gynted ag y byddant yn codi. Petai arweinydd grŵp gwleidyddol yn methu ag ymwneud gyda'r ddyletswydd newydd mewn ffordd ystyrlon, gellir bosib ystyried ei bod yn dod ag anfri ar eu swydd, ac yn debygol o fod yn torri'r Cod.

Mae adran 62(3) o Ddeddf 2021 yn diwygio adran 54 o Ddeddf 2000 i ymestyn y swyddogaethau Pwyllgor Safonau i gynnwys monitro cydymffurfiaeth gan arweinwyr gwleidyddol grwpiau sydd â'r ddyletswydd newydd i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan aelodau o eu grŵp. Dylai arweinwyr grwpiau a'r Pwyllgor Safonau gytuno ar ffurf ac amllder adroddiad o bob arweinydd grŵp i'r Pwyllgor, a fyddai wedyn yn ystyried pob adroddiad a Rhoi adborth i arweinwyr y grŵp. Rhaid i'r Pwyllgor Safonau hefyd ddarparu cyngor a hyfforddi neu drefnu i hyfforddi arweinwyr grwpiau ar y ddyletswydd newydd. Ar ddechrau pob Tymor Cyngor dylai hyn ddigwydd o fewn chwe mis i'r etholiad a dylid ei adolygu o leiaf bob blwyddyn. Mae'r canllawiau hefyd yn awgrymu y gallai'r Pwyllgor Safonau gwrdd â grŵp arweinwyr o bryd i'w gilydd i adolygu trefniadau.

Ym Mis Tachwedd 2023, cyfarfu'r Pwyllgor Safonau ag arweinwyr y tri grŵp gwleidyddol ar y Cyngor - Plaid Cymru, Grŵp Annibynwyr a Rhyddfrydwyr/Llafur i gytuno sut y dylid monitro'r ddyletswydd hon a natur ac amllder y wybodaeth y dylid ei chyflwyno i'r Pwyllgor. Dyma bellach yw sail cynnal a monitro'r drefn.

Yn ystod y flwyddyn yma llwyddwyd i gynnal cyfarfod rhwng yr Arweinyddion Grwpiau a'r Swyddog Monitro. Cafwyd cyfarfod hefyd rhwng y Cadeirydd y Swyddog Monitro ac Arweinydd Grŵp Plaid Cymru wedi ei phenodiad i drafod y trefniadau. Mae'r drefn wedi ei chynnal eleni er ei fod wedi gorfod addasu i amgylchiadau. Mae trefn o gyfarfydd eisoes wedi eu trefnu ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Ar y llaw arall mae'r berthynas weithio gyda phob Arweinydd yn gadarnhaol a chefnogol. Er bod y sefyllfa ynglŷn â mynychu hyfforddiant yn siomedig gellir bod yn hyderus fod yr Arweinyddion yn gwerthfawrogi ac yn cefnogi datrys y sefyllfa yma. Mae'r berthynas gadarnhaol yma yn rhoi hyder y gellir adeiladu ymhellach ar fanteision y drefn newydd.

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU 2024-2025

17 Mehefin 2024

- Hunan Asesiad o waith y Pwyllgor yn ystod 2023/24
- Cymeradwyo Rhaglen Waith ar gyfer 2024/25
- Cymeradwyo adroddiad Blynnyddol y Pwyllgor Safonau 2023/24
- Derbyn adroddiad rheolaidd ar honiadau yn erbyn aelodau

4 Tachwedd 2024

- Derbyn adroddiad ar y Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch
- Derbyn adroddiad ar y Gofrestr Datgan Buddiant
- Derbyn yr adroddiad ar Adolygiad Annibynnol o Ymchwiliadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i Gwynion Cod Ymddygiad
- Ystyried Adroddiad Blynnyddol yr Ombwdsmon 2023/24
- Cofnodion Fforwm Cenedlaethol Pwyllgorau Safonau
- Derbyn adroddiad rheolaidd ar honiadau yn erbyn aelodau

17 Chwefror 2025

- Dyletswydd Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol a'r Pwyllgor Safonau.
(Gwahoddir Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol i'r Cyfarfod)
- Rhaglen Waith Arfaethedig 2025 -2026
- Derbyn adroddiad ar hyfforddiant i gynghorau cymuned

- Derbyn adroddiad rheolaidd ar honiadau yn erbyn aelodau
- Ystyried Adroddiad Blynyddol Panel Dyfarnu Cymru 2023/24

202307903

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi pleidleisio ar fater lle'r honnwyd bod ganddi fuddiant personol.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio. Roedd un o'r cysylltiadau honedig yn awgrymu bod gan yr aelod fuddiant yn y mater a drafodwyd. Serch hynny roed yr aelod wedi datgan y buddiant yn y gorffennol ac roedd o'r farn nad oedd y buddiant yn berthnasol yn y mater penodol y tro hwn. Roedd y methiant yn ddigwyddiad ynysig ond atgoffwyd yr aelod o'r angen i ystyried ac adolygu ei dyletswyddau o dan y Cod Ymddygiad. Er y galli'r mater fod yn torri'r cod ni fyddai ymchwiliad yn y budd cyhoeddus.

202307940

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi pleidleisio ar fater lle'r honnwyd bod ganddi fuddiant personol. Hefyd honnwyd ei bod wedi gwneud datganiadau yn ystod y cyfarfod nad oeddynt yn wir.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio. Nid oedd tystiolaeth wedi ei gyflwyno gefnogi'r honiadau.

202310118

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi cymryd rhan mewn trafodaeth a phleidleisio ar fater lle'r honnwyd bod ganddi fuddiant personol.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio gan fod y materion a godwyd yn y gŵyn yma eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt.

202310119

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi cymryd rhan mewn trafodaeth a phleidleisio ar fater lle'r honnwyd bod ganddo fuddiant personol. Byddai'r wybodaeth a ddarparwyd gan yr achwynydd yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad arall.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio gan bod y materion a godwyd yn y gŵyn yma eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt. Byddai'r wybodaeth a ddarparwyd gan yr achwynydd yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad arall.

202400306

Ymddygiad aelod o gyngor tref mewn cyfarfod o'r Cyngor ac wrth gynnal ymchwiliad yr honnwyd oedd yn ddiangen i ymddygiad swyddogion arferai reoli busnes ar ran y cyngor.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio. Dim tystiolaeth ddigonol wedi ei gyflwyno i gefnogi'r honiadau.

202401290

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant mewn cyfarfod o'r cyngor llawn

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio gan fod y materion a godwyd yn y gŵyn yma eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt. Bydd y dystiolaeth yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad hwnnw.

202401291

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi pleidleisio ar fater lle'r honnwyd bod ganddi fuddiant personol oedd yn rhagfarnu.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio gan fod y materion a godwyd yn y gŵyn yma eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt. Bydd y dystiolaeth yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad hwnnw.

202401342

Cwyn bod aelod o gyngor tref wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol yn ystod cyfarfod o'r cyngor drwy gyfeirio at 2 aelod o'r cyngor oedd dan ymchwiliad gan yr Ombwdsmon

Penderfyniad

Er y gwerthfawrogwyd y gallai'r cyhoeddiad fod wedi achosi pryder a/neu embaras i'r aelodau oedd yn destun ymchwiliad, ym marn yr Ombwdsmon, ar y cyfan, nid oedd digon o dystiolaeth i awgrymu bod yr Aelod yn rhannu manylion preifat neu gyfrinachol am y cwynion. Ystyriwyd nad oedd yr ymddygiad a ddisgrifiwyd yn dechnegol yn groes i unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf Llywodraeth Leol ac felly nid oedd yn torri'r Cod.

202403031

Bod aelod o gyngor tref wedi methu gadael yr ystafell pan yn ystod trafodaeth ar fater yr oedd wedi datgan buddiant yn ei gylch.

Penderfyniad

Er yr ymddangosai fod yr ymddygiad yn torri'r Cod penderfynwyd peidio ymchwilio gan fod cwyn yn erbyn yr aelod mewn perthynas â'r buddiant eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt. Bydd y dystiolaeth yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad hwnnw.

Cwyn 202403620

Bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant ac wedi cymryd rhan yn y drafodaeth a phleidleisio ar y mater.

Penderfyniad

Peidio ag ymchwilio gan fod y materion a godwyd yn y gŵyn yma eisoes yn destun ymchwiliad ar wahân, ac ni fyddai felly yn y budd cyhoeddus i ymchwilio iddynt. Bydd y dystiolaeth yn cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad hwnnw.

Cwyn 202403617

Bod aelod o gyngor cymuned wedi gwthio drws ffrynt yr achwynydd ar agor wrth iddo geisio ei gau ac wedi bygwth trais corfforol.

Penderfyniad

Peidio ymchwilio. Er gofyn i'r achwynydd nid ddarparodd dystiolaeth ddigonol am y digwyddiad nag i ddangos oes oedd yr aelod yn gweithredu fel cynghorydd neu fel unigolyn preifat ar y pryd

Cwyn 202404564

Honnwyd gan aelod o'r cyhoedd fod aelod o gyngor tref wedi torri'r Cod Ymddygiad trwy bostio post amhriodol ar Facebook, ar dudalen grŵp cymunedol, y dywedodd yr achwynydd ei fod yn cael ei reoli gan yr aelod.

Penderfyniad

Ni ddarparwyd tystiolaeth ategol i gadarnhau mai'r Aelod sy'n gyfrifol am dudalen y grŵp, na'r post y cwynwyd yn ei gylch. Er y gellid fod wedi gofyn am dystiolaeth bellach ystyriwyd y mater yng nghyd-destun Erthygl 10 Confensiwn Hawliau Dynol sy'n gwarchod rhyddid mynegiant. Nid oedd yr Ombwdsmon yn cymeradwyo postio delweddau cartŵn o'r math hwn, oedd ymddangos yn gyfan gwbl allan o le ac yn amhriodol ar dudalen grŵp cymunedol ac a allai achosi tramgwydd i aelodau'r cyhoedd. Fodd bynnag, ni fyddai'n cael ei ystyried mor ddifrifol, sarhaus neu anfoesgar i fod yn gyfystyr â thorri'r Cod nac i warantu gosod cosb gosod, gan na fyddai hyn yn cael ei ystyried yn ymyrraeth gymesur â rhyddid mynegiant yr aelod o dan Erthygl 10.

CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cyngor Gwynedd

Dyddiad y Cyfarfod: 3 Gorffennaf 2025

Teitl yr Eitem: Adroddiad Blynyddol gan y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth yng nghyswllt cefnogaeth i Aelodau.

Swyddog Cyswllt: Ian Jones, Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

1. PENDERFYNIAD

Gofynnir i'r Cyngor Llawn:

- Dderbyn yr adroddiad
- Sefydlu 8fed maes hyfforddiant craidd ar gyfer Aelodau Etholedig, sef "Trais yn Erbyn Menywod. Cam-drin Domestig a thrais rhywiol" yn unol ag argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth.

2. Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol?

Rhan A – Adroddiad Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

- 2.1 Mae'n ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i'r Cyngor Llawn yn flynyddol yn amlinellu'r gefnogaeth sydd ar gael i Gynghorwyr.
- 2.2 Yn unol a gofynion Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth yn gyfrifol am faterion penodol (dan Adran 11), fel a ganlyn:
- Cyflawni rôl yr awdurdod lleol i benodi Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth
 - Adolygu'r gefnogaeth sydd ar gael yng nghyswllt staff, adeiladau ac adnoddau eraill sydd ar gael i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth, er mwyn sicrhau eu bod yn ddigonol ar gyfer gofynion y rôl,
 - Cynhyrchu adroddiad, o leiaf pob blwyddyn, i'w chyflwyno i'r Cyngor Llawn yng nghyswllt cefnogaeth i Aelodau.

- 2.3 Mae adroddiad blynyddol eleni yn un cryno ac yn canolbwyntio ar y datblygiadau a wnaethpwyd yn ystod y flwyddyn yn hytrach nag amlinellu'r holl gefnogaeth sydd ar gael i Aelodau. Yn ogystal mae'n amlinellu'r prif flaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- 2.4 Dymunaf ddiolch i chi aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am eu sylwadau adeiladol yn ystod ein cyfarfodydd dros y flwyddyn. Mae nifer o dimau o fewn y Cyngor yn fy nghynorthwyo i ddarparu'r gefnogaeth orau bosib i chi, a dymunaf ddiolch i bawb am eu gwaith, ond rwyf am ddiolch yn benodol i swyddogion y Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith, sef eich prif gyswllt dydd i ddydd, i'r tîm dysgu a datblygu, a'r holl swyddogion eraill sy'n cynorthwyo i'ch cefnogi yn eich rôl.
- 2.5 Gofynnir i'r Cyngor Llawn dderbyn yr adroddiad.

Rhan B – hyfforddiant i aelodau Etholedig

- 2.6 Mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth wedi rhoi cryn sylw i faes hyfforddiant ar gyfer aelodau ers rhai blynyddoedd bellach. Yn sgil sylwadau ynghylch arlwy gyfoethog o gynigion hyfforddiant, datblygwyd yr egwyddor o adnabod meysydd 'hyfforddiant craidd', meysydd 'hyfforddiant datblygol' a 'sgiliau personol' ar gyfer yr aelodau ers rhai blynyddoedd bellach.
- 2.7 Fe gofiwch mai nod yr 'hyfforddiant craidd' yw sicrhau fod gennych isafswm y wybodaeth angenrheidiol i'ch galluogi i gyflawni yn eich rôl yn effeithiol ac mewn modd priodol. Mae gofyn i bob aelod wneud pob ymdrech i fynychu'r sesiynau craidd bob cyfnod etholiadol, a hynny gan bod gofynion a rheoliadau yn newid yn gyson. Mae'r 'hyfforddiant datblygol' yn amlwg yn fwy datblygol ei naws, a'r hyfforddiant 'sgiliau personol' yn canolbwyntio ar eich datblygiad personol (megis sgiliau siarad yn gyhoeddus ayyb) ac yn ddewisol i bob Cynghorydd. Mae diweddariadau cyson ar ddatblygiadau ym maes hyfforddiant wedi eu cyflwyno i'r Cyngor Llawn trwy adroddiadau blynyddol y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth.
- 2.8 Ar argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth, cyflwynwyd y saith maes hyfforddiant craidd a ganlyn yn ystod tymor y Cyngor 2017-2022, ac fe'i cyflwynwyd fel gofyn i'w cwblhau gan yr holl aelodau ar ddechrau tymor y Cyngor ym Mai 2022.
- Arwain yn ddiogel
 - Cod Ymddygiad
 - Gwybodaeth am bobl
 - Eich cyfrifoldeb dros Gydraddoldeb
 - Rhiantu Corfforaethol
 - Diogelu Plant ac Oedolion
 - Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

- 2.9 Mae aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth wedi rhoi cryn sylw i sicrhau cyflawni'r meysydd uchod yn ystod y dair mlynedd diwethaf, gyda'r pwyllgor hefyd wedi cefnogi'r egwyddor o gyhoeddi data ynghylch pa hyfforddiant craidd sydd wedi ei gyflawni fesul aelod etholedig ar safle we'r Cyngor ers Ebrill 2025.
- 2.10 Yn dilyn trafodaethau diweddar gan y Pwyllgor, maent yn dymuno argymhell sefydlu 8fed maes hyfforddiant craidd ar gyfer Aelodau Etholedig, sef "Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a thrais rhywiol". Mae'n ofyn statudol i'r Cyngor ddarparu'r hyfforddiant uchod, ac oherwydd ei bwysigrwydd roedd aelodau'r pwyllgor o'r farn y dylid ei gynnwys yn y rhestr o hyfforddiant craidd. Dylid nodi fod yr hyfforddiant hefyd yn cyfeirio at drais yn erbyn dynion.
- 2.11 Rwy'n ddiolchgar iawn i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am eu cefnogaeth wrth yrru'r datblygiadau ym maes hyfforddiant yn eu blaenau dros y blynyddoedd diwethaf, ac rwy'n awyddus i sicrhau cefnogaeth y Cyngor Llawn ar gyfer sefydlu'r 8fed maes o hyfforddiant craidd er mwyn ffurfioli'r trefniadau ymhellach i'r dyfodol.
- 2.12 Gofynni'r i'r Cyngor Llawn sefydlu 8fed maes hyfforddiant craidd ar gyfer Aelodau Etholedig, sef "Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a thrais rhywiol" yn unol ag argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth.

3. Unrhyw ymgynghoriadau a gynhaliwyd cyn argymhell y penderfyniad

Cyflwynwyd drafft o'r adroddiad blynyddol i gyfarfod 17eg o Fehefin o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ac addaswyd y cynnwys yn dilyn eu sylwadau. Bu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth argymhell sefydlu'r 8fed maes hyfforddiant craidd yn ei gyfarfod ar 18fed o Chwefror, 2025.

4. SYLWADAU'R SWYDDOGION STATUDOL:

Swyddog Monitro:

Rwy'n gwerthfawrogi y cyd weithrediad agos sydd yn bodoli rhwng Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Gwasanaethau Democrataidd ac yn croesawu yr adroddiad yma. Rwy'n falch o nodi hefyd yr argymhelliad ynglŷn a'r hyfforddiant craidd i aelodau. Rwy'n cefnogi dynodiad y cyrsiau allweddol yma a'r cyflëi i'r Cyngor eu cefnogi. Mae'n elfen allweddol yn hyrwyddo llywodraethu gwybodus, effeithiol a phriodol.

Swyddog Cyllid Statudol:

Credaf fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o weithgareddau 2024/25. Nid oes gennyf sylwadau pellach o safbwynt priodoldeb ariannol.

Adroddiad Blynyddol y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

2024/2025

RHAGAIR

Mae'n bleser gennyf gyflwyno fy adroddiad blynyddol yn amlinellu'n gryno iawn y gefnogaeth sydd ar gael i Gynghorwyr Gwynedd. Mae'n anodd credu fy mod yn adrodd ar yr hyn sydd wedi ei gyflawni yn ystod trydydd blwyddyn y Cyngor hwn. Unwaith eto eleni mae'r adroddiad yn canolbwyntio ar y gwaith craidd a'r gwelliannau a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn er mwyn eich cefnogi.

Rwy'n awyddus i barhau i'ch cefnogi yn y modd mwyaf effeithiol a fyddai hynny ddim yn bosib heb eich cefnogaeth chi fel Cynghorwyr a chefnogaeth y gwahanol swyddogion sy'n gweithio'n y cefndir.

Edrychaf ymlaen i gyd-weithio gyda chi dros y blynyddoedd i ddod. Diolch.

Cofion,
Ian

Ian Jones,

Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

Tud. 46

TUDALEN 2

CEFNOGAETH I CHI FEL CYNGHORWYR

Mae nifer o dimau ar draws y Cyngor yn cynnig cefnogaeth i chi fel Cynghorwyr. Fodd bynnag, mae'r prif ddarpariaeth yn dod gan y Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith. Rwy'n ymwybodol fod cryn newidiadau wedi bod yn ystod y flwyddyn diwethaf, ac felly nodaf y diweddariadau isod i chi er gwybodaeth. Gobeithio fod y strwythur hefyd yn cynnig tros olwg i chi o'r sefyllfa ddiweddaraf.

Arweinydd Tîm

Llongyfarchiadau i Annes Siôn, Arweinydd Tîm Democratiaeth, ar enedigaeth mab bach, a chroeso nol o'i chyfnod mamolaeth.

Diolch i Sioned Mai Jones a fu'n gweithredu fel Arweinydd Tîm dros gyfnod mamolaeth Annes. Pob hwyl i Sioned, sydd wedi symud i swydd newydd yn y Cyngor ers mis Mai 2025.

Arweinydd Tîm Dros Gyfnod

Swyddogion 2024/25

Penodwyd Jasmine Jones fel Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth ym mis Medi 2024 ac Iwan Edwards fel Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth dros dro hyd ddiwedd Gorffennaf 2025.

Byddwn yn croesawu Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth newydd atom, Gwen Roberts, fydd yn cychwyn ar ei gwaith yn ystod cyfnod yr haf.

Swyddog 2025

Ymddeol

Rydych yn ymwybodol fod Eirian Roberts yn ymddeol wedi bron i 40 mlynedd o wasanaeth i'r Cyngor. Diolch arbennig i ti Eirian am dy holl waith caled, cywrair a thawel. Bydd bwch ar dy ôl.

Mae Sian Ellis-Williams hefyd wedi ymddeol yn hyblyg ers Ionawr 2025, gan barhau i weithio dau ddiwrnod yr wythnos yn cefnogi'r Cadeirydd a'r gwaith dinesig am gyfnod hyd ddiwedd Gorffennaf 2026.

Ymddeol Hyblyg

Swyddog Democratiaeth a Dinesig

Bydd Courtney Jones yn cychwyn fel Swyddog Democratiaeth a Dinesig gyda'r tîm, gan adael ei swydd bresennol fel Cynorthwydd Grŵp Plaid Cymru. Penodwyd Courtney i'r swydd honno ym mis Gorffennaf 2024.

Mae Meleri Roberts wedi ymuno gyda'r tîm cyfieithu ym mis Ebrill 2025, yn gyfieithydd proffesiynol sy'n gallu darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd a chyfieithu ysgrifenedig.

Swyddog Cyfieithu

Swyddog Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd

Yn ogystal, gan fod y Cyngor yn darparu gwasanaeth i gefnogi Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd, byddwn yn penodi Arweinydd Tîm Democratiaeth (CBC) maes o law, a bydd Sera Whitley yn cychwyn fel swyddog democratiaeth CBC yn ystod yr wythnosau nesaf.

Rydych hefyd yn derbyn cefnogaeth gan y Tîm Dysgu a Datblygu, a phenodwyd Mari Edwards fel Rheolwr Gwasanaeth Dysgu a Datblygu ym mis Medi 2024. Mae Mari'n arwain ar holl waith y tîm, ac yn reolwr llinell ar gyfer Cara Williams, sy'n gyfrifol am hyfforddiant ar gyfer Cynghorwyr.

Tîm Dysgu a Datblygu

Gellir gweld y strwythur ddiweddaraf o'r gwasanaeth ar ddiwedd yr adroddiad.

Gwelir fod nifer o newidiadau wedi bod yn ddiweddar, ac rwy'n dymuno llongyfarch y gwasanaeth ar barhau i gynnig gwasanaeth i'r safon uchaf tra'n anwytho staff newydd i'w rolau. Fel y gwelir bydd newidiadau eto yn ystod 2025/26 ac rwy'n hyderus o allu'r gwasanaeth i barhau i gyflawni, gan ddiolch i bawb am eu hymroddiad yn ystod yr holl newidiadau.

ADRODD CYNNYDD AR FLAENORIAETHAU 2024/25

Bu i mi adnabod pedair prif flaenoriaeth ar gyfer 2024/25 a oedd yn adeiladu ar y seiliau cadarn oedd eisoes mewn lle. Mae'r isod yn dangos y cynnydd a wnaed yn erbyn y pedwar maes.

Beth wnaethom ei addo?

Parhau i adeiladu ar ein trefniadau Diogelwch a chefnogaeth i Gynghorwyr o fewn ein gallu.

Be sydd wedi ei gyflawni?

Rydym wedi:

- Cynnig cefnogaeth barhaus i Gynghorwyr, gan gefnogi Aelodau sy'n dioddef gydag anhwylderau iechyd er mwyn iddynt gyflawni yn eu gwaith.
- Sefydlu cyswllt gyda swyddog penodol o'r heddlu sy'n arwain ar faes diogelu aelodau seneddol, ac sy'n awyddus i gyd-weithio gyda'r Cyngor i gynnig cefnogaeth i Gynghorwyr Gwynedd.
- Dilyn canllawiau lechyd a Diogelwch i adrodd ar faterion o drais neu fygythiad i gynghorydd trwy ddefnyddio'r ffurflen briodol HS11.
- Parhau i gadw golwg ar faterion diogelwch wrth adolygu ein trefniadau cynnal cyfarfodydd rhithiol yn ystod y flwyddyn i sicrhau ein bod yn cymryd pob cam posib i osgoi tarfu ar gyfarfodydd.
- Codi ymwybyddiaeth a chyfrifoldeb Cynghorwyr o'r trefniadau diogelwch tân wrth ymweld ag adeiladau'r Cyngor, yn arbennig ar gyfer cyfarfodydd grwpiau gwleidyddol.

Be sydd i'w wneud yn 2025/26?

- Hyrwyddo'r angen i Gynghorwyr adrodd ar faterion o drais neu fygythiad trwy ddilyn y camau priodol a llenwi ffurflen HS11, a'i dychwelyd fel bo cofnod o'r digwyddiad.
- Hyrwyddo'r sesiwn briffio gan y swyddog o'r heddlu fel bo pob Cynghorydd yn ymwybodol o'r gefnogaeth uniongyrchol sydd ar gael iddynt gan yr heddlu. Cynhelir sesiwn briffio gan yr Heddlu ar y 5ed a'r 16eg o Fehefin, 2025. Gall unrhyw aelod sydd wedi methu'r sesiynau hyn ymuno â sesiynau rhanbarthol i Gynghorwyr Gogledd Cymru.

**DIOGELWCH A
CHEFNOGAETH**

Beth wnaethom ei addo?

Rhesymoli'r rhaglen hyfforddiant a rhaglen briffio ar gyfer Cynghorwyr er mwyn gwneud y defnydd gorau o amser Cynghorwyr ac adnoddau'r Cyngor.

Be sydd wedi ei gyflawni?

Rydym wedi:

- Canolbwyntio ar gyflawni'r hyfforddiant craidd. Cynhaliwyd y sesiynau 'byw' olaf o'r meysydd hyfforddiant craidd yn ystod y flwyddyn, gan ofyn i Gynghorwyr wyllo recordiad o sesiynau o hyn allan. Nid oes modd parhau i gynnal sesiynau i niferoedd bychan gan fod hynny'n llyncu adnodd prin.
- Sefydlu'r egwyddor o beidio cynnal hyfforddiant os oes llai na 5 yn bresennol er mwyn sicrhau y defnydd gorau o adnoddau (oni bai ei fod o natur hyfforddiant 1:1).
- Symud ymlaen i raglen mwy datblygol ei naws i'r Cynghorwyr yn ystod y flwyddyn.
- Sefydlu trefniadau 'sesiynau briffio' ar gyfer materion sy'n ymwneud â'r holl Gynghorwyr, gan flaenoriaethu pa sesiynau sy'n cael eu cynnal. Mae rhai materion wedi eu cyfeirio am drafodaeth yn y Pwyllgorau Ardal a materion eraill wedi eu cyflwyno er gwybodaeth yn y Bwletin Aelodau wythnosol.
- Wrth geisio lleihau'r baich ar Gynghorwyr, mae wedi creu mwy o waith yn y cefndir yn blaenoriaethu materion i'r gwahanol ffynonellau ac wrth recordio'r gwahanol sesiynau briffio.
- Cychwyn cyhoeddi gwybodaeth, fesul Cynghorydd, am pa hyfforddiant craidd sydd wedi ei gyflawni a phryd, yn gyhoeddus ar y safle we.
- "Trais yn erbyn Menywod, Camdrin Domestig a thrais rhywiol" (sy'n cyfeirio at drais yn erbyn dynion hefyd). Rwy'n argymhell i'r Cyngor Llawn i'r maes yma gael ei sefydlu fel 8fed maes craidd.

Be sydd i'w wneud yn 2025/26?

- Rydym am fod yn treialu cynnal 'diwrnod hyfforddiant' a 'diwrnod sesiynau briffio' dros 25/26 i geisio hwyluso rhaglenni gwaith Cynghorwyr. Mae'r calendr blyneddol eisoes wedi ei fabwysiadu gan y Cyngor Llawn gyda'r dyddiadau uchod wedi ei hadnabod fesul mis. Rhoddwyd rhag-rybudd fod posibilrwydd o orfod newid o'r dyddiadau hyn oherwydd argaeledd swyddogion allweddol i gyflwyno ar ddyddiadau penodol.
- Parhau i ddatblygu'r trefniadau newydd gan ystyried adolygu y newidiadau ar ddiwedd 26/27, wedi 12 mis o weithredu'r drefn calendr newydd a 18 mis o weithredu'r sesiynau briffio.
- Argymhellir ychwanegu hyfforddiant 'Trais yn erbyn Menywod' (sy'n cynnwys trais yn erbyn dynion hefyd) fel 8fed maes hyfforddiant craidd i'r Aelodau Etholedig.

RHESYMOLI'R RHAGLEN HYFFORDDIANT /BRIFFIO

Tud. 49

TUDALEN 5

NEWIDIADAU I DREFNIADAU CRAFFU

NEWYDDLLEN Y CADEIRYDD

Beth wnaethom ei addo?

Bwrw ymlaen gyda newidiadau i drefniadau Craffu er mwyn sicrhau fod Craffu yn gwneud gwahaniaeth.

Gweithio gyda Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth i dynnu sylw at y gefnogaeth sydd ar gael i Gynghorwyr—gan gychwyn gyda ‘newyddlen y Cadeirydd’ fel rhan o’r bwletin Aelodau yn dilyn pob cyfarfod o’r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth.

Be sydd wedi ei gyflawni?

Rydym wedi:

- Cyflawni ar holl argymhellion adroddiad Archwilio Cymru, gan yrru ar welliannau wrth lunio argymhellion, ystyried effaith craffu ayyb.
- Pwysleisio rôl y Cadeirydd a’r is-gadeirydd, yn arbennig wrth lunio argymhellion clir i’r Cabinet a gweithredu fel pencampwyr dros graffu yng Ngwynedd.
- Bydd adroddiad llawn ar yr holl faterion a gwelliannau sydd wedi eu cyflawni ym maes craffu yn ystod 24/25 yn cael ei gyflwyno i’r Cyngor Llawn ym mis Hydref 2025.

Rydym wedi:

- Ail ystyried y flaenoriaeth uchod a phenderfynu gyda Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth i beidio ail gychwyn creu ‘newyddlen y Cadeirydd’ yn dilyn pob cyfarfod o’r pwyllgor. Roedd hyn yn sgil sylwadau Aelodau eu bod yn brys iawn ac yn derbyn gormodedd o ebyst. Teimlwyd fod creu ebost ychwanegol yn mynd yn groes i ddymuniadau’r Aelodau.
- Parhau i ddefnyddio’r Bwletin Aelodau wythnosol i dynnu sylw’r aelodau at faterion pwysig sy’n eich effeithio. Materion megis cyflogau 25/26, gwybodaeth am sesiynau hyfforddiant a chefnogaeth arall, ayyb.

Be sydd i’w wneud yn 2025/26?

- Gweithredu’r trefniadau i gyflwyno adroddiadau herio perfformiad i’r pwyllgorau craffu o Fehefin 2025 ymlaen.

LLWYDDIANNAU ERAILL YN 2024/25

- ✓ 97% o Gynghorwyr Gwynedd wedi adrodd bod gwasanaeth gan y Tîm Democratiaeth yn dda/ dda iawn, sy'n gynnydd o'r 91% yn 2023/24.
- ✓ 94% o daflenni penderfyniad wedi eu cyhoeddi o fewn 5 diwrnod gwaith. Gostyngiad yn y lefel perfformiad ers 2024/25 yn sgil pwysau cynyddol ar y tîm democratiaeth a swyddogion eraill o fewn yr awdurdod a thu hwnt.
- ✓ Cynnal y rhaglen bwyllgorau ar gyfer y flwyddyn, dros 150 o gyfarfodydd i gyd, yn gyfarfodydd rhithiol ac aml-leoliad gan sicrhau gwe ddarlledu y cyfarfodydd perthnasol i gyd.
- ✓ Cynnal cyfarfod arbennig o'r Cyngor llawn i sicrhau penderfyniad ar system Pleidlais Sengl Drosglwyddadwy.
- ✓ Darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn holl bwyllgorau'r Cyngor ac mewn cyfarfodydd anffurfiol, a chynnig gwasanaeth cyfieithu ysgrifenedig i holl adrannau'r Cyngor.
- ✓ Cynnig cefnogaeth benodol i Gadeirydd ac is-Gadeirydd y Cyngor yn ogystal a Chadeiryddion ac is-gadeiryddion pwyllgorau'r Cyngor trwy hyfforddiant penodol, ateb ymholiadau yn ystod pwyllgor a pharatoi taflenni briffio ar eu cyfer.
- ✓ Darperir cefnogaeth trwy'r Fforwm Craffu i'r Cadeiryddion Craffu, yn ogystal a'r gefnogaeth dydd i ddydd iddynt ar gyfer pob cyfarfod o'r pwyllgor.
- ✓ Cefnogi Aelod sydd â nam golwg gyda darpariaeth amgen i gwblhau ei waith yn effeithiol.
- ✓ Croesawu dau Gyngorydd newydd yn ystod y flwyddyn, gan sicrhau fod darpariaeth TG a gwybodaeth gyfredol ar gael iddynt.
- ✓ Cynnig cefnogaeth, hyfforddiant a briffio i Arweinydd newydd y Cyngor yn ogystal a'r Dirprwy Arweinydd a'r Aelodau Cabinet newydd a gafodd eu penodi yn ystod y flwyddyn.
- ✓ Gweinyddu cyflogau a chostau Cyngorwyr a chyhoeddi'r wybodaeth yn unol a'r gofynion statudol.
- ✓ Gwneud trefniadau i groesawu nifer o blant a phobl ifanc i ymweld â Siambr Dafydd Orwig a deall mwy am drefniadau democratiaeth y Cyngor mewn tair sesiwn benodol dros y flwyddyn a fu.
- ✓ Gweinyddu pwyllgorau rhanbarthol, yn arbennig Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd a'i is-fyrddau.
- ✓ Cyfrannu'n helaeth at waith datblygu Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd a'i is-fyrddau. Mae hyn wedi cymryd llawer iawn o amser swyddogion penodol, a bydd yn parhau i gymryd amser rhai swyddogion dros y blynnyddoedd i ddod.

Tud. 51

TUDALEN 7

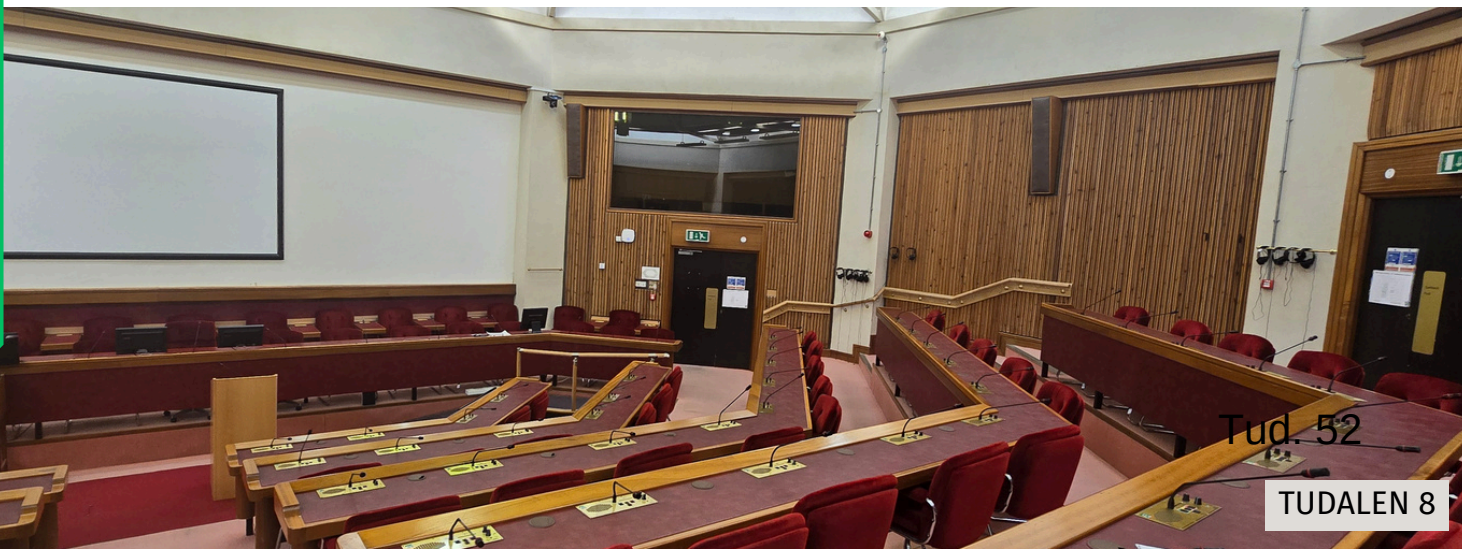
BLAENORIAETHAU AR GYFER 2025/26

Rwy'n gyfforddus fod trefniadau cadarn mewn lle ar gyfer cefnogi Aelodau Etholedig yng Ngwynedd, a byddwn yn parhau i adeiladu ar y seiliau cadarn hyn yn ystod y ddwy flynedd i ddod. Mae'n amser i gychwyn edrych a meddwl am drefniadau Mai 2027 ac ymlaen, ac mae'r blaenoriaethau isod i gyd ynghlwm â chychwyn paratoi mewn da bryd:

- Cychwyn paratoi at Etholiadau Mai 2027. Byddwn yn defnyddio Fframwaith CLILC wrth barhau i adolygu'r gefnogaeth bresennol i Gynghorwyr a cheisio adnabod gwelliannau a newidiadau wrth baratoi am etholiadau Mai 2027.
- Byddwn yn adolygu y ddarpariaeth yn y siambrau o ran cyfarpar ac ansawdd y profiad. Byddwn yn anelu i ddatblygu astudiaeth dichonolrwydd a chynllun gwella yn ystod tymor yr Hydref, 2025.
- Byddwn yn edrych ar
 - trefniadau cyn etholiad,
 - trefniadau diwrnod yr etholiad,
 - trefniadau croesawu ac anwytho,
 - trefniadau y 6-12 mis cyntaf ac amlinellid o drefniadau'r ail flwyddyn,
 - cefnogaeth gyffredinol i Gynghorwyr.

Yn ogystal, byddwn yn parhau i fwrw ymlaen gyda rhai materion sydd wedi codi yn ystod y flwyddyn a fu, gan gynnwys:

- Gwneud gwell defnydd o amser a chefnogaeth cynorthwyr y grwpiau gwleidyddol, yn arbennig i sicrhau fod negeseuon allweddol yn cyrraedd Cynghorwyr.
- Codi ymwybyddiaeth Cynghorwyr o'r angen i adrodd ar unrhyw ddigwyddiad neu fygythiad gan lenwi a dychwelyd y ffurflenni perthnasol (HS11).
- Gofyn i'r Cyngor llawn fabwysiadu 8fed maes o Hyfforddiant craidd i gynghorwyr, sef Trais yn erbyn Menywod. Mae'r meysydd hyfforddiant craidd wedi eu hadnabod er mwyn arfogi Cynghorwyr i gyflawni yn eu rôl yn llwyddiannus ac yn ddiogel.

PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATIAETH
Ian Jones

**RHEOLWR DEMOCRATIAETH
AC IAITH**
Vera Jones

PENNAETH CYNORTHWYOL
Catrin Love

ARWEINYDD TÎM DEMOCRATIAETH
Annes Sion

ARWEINYDD TÎM CYFIEITHU
Bethan Evans

**UWCH YMGYNGHORYDD
Y GYMRAEG A CRAFFU**
Llywela Owain

**ARWIENYDD TÎM
DEMOCRATIAETH CBC**
I'w gadarnhau

RHEOLWR DYSGU A DATBLYGU
Mari Edwards

**Swyddogion Gwasanaethau
Democratiaeth**

Lowri Haf Evans
Rhodri Jones
Jasmine Jones
Gwen Roberts
(Gorffennaf 2025 ymlaen)
Mair Eirian Roberts
(Tan Diwedd Gorffennaf 2025)
Iwan Edwards
(Tan Diwedd Gorffennaf 2025)

Swyddog Democratiaeth a Dinesig

Sian Ellis Williams
(Tan Diwedd Gorffennaf 2026)
Courtney Jones
(Gorffennaf 2025 ymlaen)

Cyfieithwyr

Rhiannon Ellis-Williams
Lowri Elin Evans
Glesni Foulkes
Delyth Mai Jones
Manon Gwyn Jones
Meleri Haf Roberts
Mererid Watt
Eleri Williams
Elin Wynne

Tîm y Gymraeg a Chraffu

Bethan Adams
(Ymgynghorydd Craffu)
Nia Haf Lewis
(Ymgynghorydd Iaith)
Ant Evans
(Swyddog Iaith Cynorthwyol)
(Tan Diwedd Mawrth 2026)
Mei Mac
(Swyddog Prosiect)
(Tan Diwedd Mawrth 2026)

Swyddog Democratiaeth CBC

Sera Whitley
(Awst 2025 ymlaen)

**CYNORTHWYWYR GRWPIAU
GWLEIDYDDOL**

Courtney Jones -
Grŵp Plaid Cymru
(Hyd Gorffennaf 2025)
Delyth Ross -
Grwp Annibynnol

Cara Williams
(Swyddog Datblygu Aelodau)

Ken Richardson
*(Swyddog E-ddysgu a Chefnogaeth
TG i Aelodau)*

CYFARFOD:	Y CYNGOR LLAWN
DYDDIAD:	3 GORFFENNAF 2025
TEITL:	PARTNERIAETH PENSIWN CYMRU – GWEITHREDU CYNLLUN BUSNES ‘ADDAS I’R DYFODOL’
SWYDDOG CYSWLLT:	DEWI MORGAN, PENNAETH CYLLID
AELOD:	CYNGHORYDD ELIN HYWEL, CADEIRYDD PWYLLGOR PENSIYNAU

Y penderfyniad a geisir

Gofynnir i’r Cyngor:

1. Nodi Achos busnes Partneriaeth Pensiwn Cymru Addas i’r Dyfodol (Atodiad 3, Atodiad 4 ac adran 4)
 2. Cymeradwyo ffurfio endid corfforaethol sy’n berchnogaeth llwyr i Awdurdodau Gweinyddu PPC a fydd yn cael ei adnabod yn Gwmni Rheoli Buddsoddi PPC (IMCo.) a’r holl gamau eraill sy’n angenrheidiol i gyflwyno cais i’r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA) ar gyfer awdurdodi’r cwmni gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i ddewis a recriwtio Swyddogaethau Uwch Reolwyr (SMF) fel sy’n ofynnol gan yr FCA a pharatoi a chyflwyno’r cais i’r FCA. (Adran 5)
 3. Cymeradwyo Cynllun Busnes a chyllideb ddiwygiedig PPC 2025/28 sy’n cynnwys costau dylunio/galluogi ar gyfer Prosiect yr Wyddfa (Atodiad 5 ac Adran 6)
 4. Dirprwyo’r hawl i’r Swyddog Adran 151 mewn ymgynghoriad â Chadeirydd y Pwyllgor Pensiynau i fwrw ymlaen gyda Prosiect Wyddfa gydag Awdurdodau Gweinyddu PPC yn unol ag amserlen y Llywodraeth o fewn y gyllideb gymeradwy.
 5. Dirprwyo cymeradwyaeth derfynol y dogfennaeth ffurfiol derfynol sy’n ofynnol ar gyfer gweithredu’r Cwmni Rheoli Buddsoddi, a ddisgrifir fel ‘Mynd yn Fyw’ fel yr amlinellir yn Adran 7, i’r Pwyllgor Pensiynau i roi effaith i Achos Busnes PPC Addas i’r Dyfodol.
-

1 Cefndir

- 1.1 Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun pensiwn buddiannau diffiniedig sy’n gweithredu er budd ei weithlu aelodau sy’n gweithio i awdurdodau lleol ac ystod o gyrff cyflogaeth ar yr atodlen a cyrff a ganiateir yn Lloegr a Chymru. Mae’r cynllun yn cael ei redeg ar wahân gan 87 Awdurdod Gweinyddu (AG), yn unol â deddfwriaeth a osodwyd gan Lywodraeth San Steffan.

- 1.2 Mae gan Gronfa Bensiwn Gwynedd werth £3.2 biliwn o asedau a rhagwelir y bydd yn cael ei ariannu dros 150% yn y prisiad teirblyneddol yn 2025. Mae dros 53,000 o aelodau yn rhan o'r Gronfa ac mae 46 o gyflogwyr yn y cynllun. Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth yn ei Hadroddiad Blyneddol yma:

[Adroddiad Blyneddol 2024 Cymraeg](#)

- 1.3 Yn 2015, amlinellodd y Canghellor (ar y pryd) ei ddisgwyliadau bod yr 87 awdurdod gweinyddu yn ffurfio nifer llai o Bŵl Asedau (ar gyfer dibenion rheoli buddsoddi yn unig) ar sail wirfoddol, gyda'r bwriad o wella arbedion effeithlonrwydd, dileu arbedion oherwydd maint, gwella deilliannau buddsoddi ac annog buddsoddi mewn isadeiledd y DU a rhoi asedau mewn nifer llai o gronfeydd asedau mwy.

- 1.4 Roedd yr 8 pŵl a ffurfiwyd o ganlyniad i hynny yn dod o ardaloedd sy'n ddaearyddol agos (gydag ychydig o eithriadau):

- London CIV - 33 cronfa Bwrdeistref Llundain
- Central - 8 cronfa yng Nghanolbarth Lloegr
- Access - 11 cronfa yn yr 'Home Counties' yn Lloegr
- Brunel - 10 cronfa yn ne-orllewin Lloegr
- Northern - 3 cronfa fawr yng ngogledd Lloegr
- Border to Coast (B2C) - 11 cronfa yng ngogledd-ddwyrain Lloegr a de-orllewin Lloegr
- Local Pensions Partnership (LPP) - LPFA, Swydd Gaerhirfryn a Berkshire
- Partneriaeth Pensiwn Cymru (PPC), yn cynnwys yr wyth cronfa hyn yng Nghymru:
 - Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg
 - Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe
 - Cronfa Bensiwn Clwyd
 - Cronfa Bensiwn Dyfed
 - Cronfa Bensiwn Gwynedd
 - Cronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf
 - Cronfa Bensiwn Powys
 - Cronfa Bensiwn Gwent (Torfaen)

Sefydlwyd yr wyth pŵl uchod mewn gwahanol ffyrdd gan fabwysiadu gwahanol ddulliau gweithredu, lle'r oedd ambell bŵl yn adeiladu ei gwmni rheoli buddsoddiadau a reoleiddir gan yr FCA eu hunain, dewisodd eraill, megis PPC, i logi'r isadeiledd oedd yn angenrheidiol i gronni asedau eu cronfeydd partner. Penderfynodd PPC, ar ôl gwerthuso eu holl opsiynau, mai'r dewis gorau oedd ymgysylltu â phartneriaid strategol allweddol i gyflawni'r isadeiledd cronni a fframwaith rheoleiddiol/cydymffurfiaeth gyda chefnogaeth Partner Cynghori Buddsoddi. Ni ffurfiodd Gwmni Rheoli Buddsoddi wedi ei reoleiddio gan yr FCA.

- 1.5 Mae PPC yn gydweithrediad daearyddol o wyth cronfa Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yng Nghymru.

- 1.6 Nid oedd cydweithrediad ar draws wyth cronfa pensiwn CPLIL yn

newydd yng Nghymru, gyda hanes hir, llwyddiannus o gyd-weithio. Roedd hynny ar ôl nodi yn ei adroddiad "Welsh LGPS - Working Together" yn 2013, bod dull ar y cyd yn gallu cyflawni'r arbedion o ran maint, effeithlonrwydd gweithredol a gwell deilliannau buddsoddi y mae cronfeydd sylfaenol yn dymuno eu cael, ac yn gatalydd i adnabod buddsoddiadau lleol a sefydlu buddsoddi cyfrifol a pholisïau eraill.

- 1.7 Roedd yr achos busnes strategol ar gyfer yr wyth CPLIL yng Nghymru i ffurfio pŵl buddsoddi wedi'i seilio ar sylfeini cadarn y berthynas waith agos oedd eisoes yn bodoli. Hefyd, yn bwysig iawn, roedd hyn yn cynnig cyfle i sefydlu pŵl buddsoddi i Gymru, gan adlewyrchu'r nodweddion cenedlaethol a diwylliannol unigryw o genedl ddatganoledig, a'r cyfle i wneud gwahaniaeth ar gyfer y rhanddeiliaid CPLIL yng Nghymru. O safbwynt ymarferol, roedd y cynnig pendant yn mynd i'r afael â'r rhwymedigaethau rheoleiddio ynghylch Deddf yr Iaith Gymraeg, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a'r drefn archwilio ar wahân sydd yng Nghymru.
- 1.8 Roedd sefydlu a strwythuro Partneriaeth Pensiwn Cymru yn ffurfiol yn 2017 yn cydymffurfio'n llawn â meini prawf y Llywodraeth ar y pryd, ac yn bodloni gofynion strategol wyth cronfa pensiwn y CPLIL yng Nghymru. Gwelir hyn yn y fframwaith cynrychioladol, llywodraethu agored a gweithredol a sefydlwyd. Roedd y model wedi ymrwymo'n llawn i ddenu sgiliau ac arbenigedd y farchnad, gan ddefnyddio pensaernïaeth y pŵl a'r gallu i reoli buddsoddiad wrth arfer ei statws fel buddsoddwr ar raddfa fawr i ddarparu arbedion ffioedd a buddion gweithredol i'r cronfeydd sylfaenol.
- 1.9 Mae strwythur llywodraethu corfforaethol PPC ffurfiol ar waith, sy'n cael ei gydnabod yn y Cytundeb Rhwng Awdurdodau (IAA) rhwng pob un o'r 8 Awdurdod Gweinyddu. Mae pob AG yn cael ei gynrychioli ar Gyd-bwyllgor Llywodraethu (CBLI) PPC sy'n gwneud penderfyniadau, a hynny gan Gadeirydd Pwyllgor y Gronfa Pensiwn berthnasol. Mae Gweithgor Swyddogion (GS) sy'n cynnwys Swyddogion S151 ac Ymarferwyr Cronfa Pensiwn yn cefnogi ac yn cynghori'r Cyd-bwyllgor.
- 1.10 Ers hynny, gwelwyd bod y PPC yn gweithredu'n effeithlon a hynny gan y cynnydd ystyrlon a phragmatig y mae'r pŵl wedi'i gyflawni yn y blynyddoedd dilynol, o ran cyflymder a graddfa cronni'r asedau, datblygu dewisiadau cronfa y mae cronfeydd sylfaenol yn dymuno buddsoddi ynddynt a sicrhau bod cymaint â phosibl o gronfeydd y partneriaid yn chwarae rhan. Mae PPC hefyd wedi datblygu llw o fframweithiau a pholisïau buddsoddi i allu cyflawni'r strategaethau hyn, ac yn fwy diweddar, wedi ffurfio ei gynigion cronfa marchnad breifat yn ofalus i sicrhau mewnfuddsoddi effaith a lleol fwyaf i Gymru. Dyma'r llwyddiannau sylweddol hyd yma:
 - Dros 74% o asedau wedi'u pŵlio
 - Llywodraethu cadarn a chydweithio cyson rhwng yr Awdurdodau Gweinyddu yng Nghymru
 - Cyflawni arbedion ffioedd o (isafswm) £40m
 - Cerbydau cyd-fuddsoddi pwrpasol ar gyfer buddsoddwyr PPC
 - Sefydlu ystod o 10 is-gronfa rhestredig aml-reolwr gydag amryw o

fuddsoddwyr

- Ffurio cronfeydd marchnad breifat mewn Dyledion Preifat, Is adeiladwaith, Ecwiti Preifat ac Eiddo Tirol
- Gwasanaethau Rheoli a Gweithredu Portffolio Dirprwyedig ar draws asedau rhestredig a marchnadoedd preifat
- Polisi Buddsoddi Cyfrifol, Polisi Stiwardiaeth ac Ymgysylltu, Fframwaith Rheoli Risg
- Sefydlu grŵp ymgysylltu â rhanddeiliaid
- Defnyddio cyfalaf yn effeithiol yn lleol/cenedlaethol (Cymru) drwy fuddsoddi mewn isadeladwaith adnewyddadwy, tai fforddiadwy, storio batris a chyfalaf naturiol (coedwigaeth).

2 Crynodeb Gweithredol

- 2.1 Lansiodd y Llywodraeth Ymgynghoriad 'Addas i'r Dyfodol' ei Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) ar 14 Tachwedd 2024:

[Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol \(Cymru a Lloegr\): Fit for the future - GOV.UK](#)

yn amlinellu ystod o gynigion i gryfhau'r gwaith o reoli buddsoddiadau CPLIL mewn tri maes allweddol:

1. Diwygio cronfeydd asedau'r CPLIL
2. Hybu buddsoddiad y CPLIL mewn ardaloedd lleol a rhanbarthau yn y DU,
3. Cryfhau llywodraethiant Awdurdodau Gweinyddu y CPLIL a chronfeydd y CPLIL.

Gwahoddwyd yr holl randdeiliaid i ymateb i'r ymgynghoriad erbyn 16 Ionawr 2025. Gofynnwyd hefyd i'r wyth pŵl CPLIL a sefydlwyd yn genedlaethol (7 yn Lloegr ac 1 yng Nghymru) gyflwyno Achos Busnes yn amlinellu sut gallant gwrdd â meini prawf angenrheidiol y Llywodraeth o ran meysydd 1 a 2 uchod, a'u cyflawni yn unol â'r dyddiad cau, sef 31 Mawrth 2026. Y dyddiad cau i gyflwyno'r achosion busnes hyn oedd 28 Chwefror 2025. Nodwyd gan weision sifil y Llywodraeth y bydd rhaid cynnwys deddfwriaeth galluogi CPLIL sy'n amlinellu'r gofynion cyfreithiol o ganlyniad i'r ymarfer ymgynghori o fewn y Bil Pensiynau yn ddiweddarach eleni (gellir ychwanegu ato ymhellach gyda rheoliadau ac arweiniad statudol).

- 2.2 Dechreuodd PPC yr hyn sydd bellach yn cael ei alw yn Brosiect yr Wyddfa i lunio Achos Busnes (Atodiad 3, Atodiad 4 ac Adran 4 o'r adroddiad hwn) er mwyn ymdrin â'r cwestiwn sylfaenol a godwyd gan yr ymgynghoriad, sef, naill ai:

- i) adeiladu ei gwmni rheoli buddsoddi ei hun a chadw ei Bŵl Rheoli Buddsoddi annibynnol ei hun?

neu

- ii) uno â phŵl CPLIL arall yn Lloegr?

- 2.3 Daeth PPC i'r casgliad mai'r hyn fyddai orau i'r holl randdeiliaid uniongyrchol ac ehangach yng Nghymru oedd bod PPC yn mynd

ymlaen i adeiladu ei gwmni ei hun a chadw ei annibyniaeth fel pŵl gyda phob un o'r 8 CPLIL yng Nghymru fel yr unig randdeiliaid a chleientiaid. Mae ffurfio cwmni rheoli buddsoddi 'IM Co' PPC yn rhoi cyfle unwaith mewn cenhedlaeth i greu Cwmni Buddsoddi CPLIL annibynnol er budd holl randdeiliaid y 22 awdurdod lleol sylfaenol yng Nghymru, 382 o gyflogwyr a 412,000 o aelodau. Nid yn unig y gall PPC barhau i fuddsoddi a diogelu pensiynau CPLIL ei aelodau, bydd cyfle hefyd i barhau â'i rôl yn buddsoddi'n lleol ledled Cymru a gweddill y DU, gan weithio gyda Chynghorau, Cyd-bwyllgorau Corfforaethol, Banc Datblygu Cymru, Banc Busnes Prydain a Llywodraeth Cymru. Bydd hyn oll yn hyrwyddo twf economaidd, darparu cyflogaeth, diogelu ynni glân a gwella seilwaith ehangach y wlad, er budd pobl Cymru.

- 2.4
 1. Cyflwynodd Cronfa Bensiwn Gwynedd a PPC eu hymatebion ffurfiol i ymgynghoriad CPLIL 'Addas i'r Dyfodol' Llywodraeth San Steffan ar 16 Ionawr 2025. Mae rhain i'w gweld yn Atodiad 1 ac Atodiad 2.
 2. Cyflwynodd PPC ei achos busnes angenrheidiol ar 28 Chwefror 2025 (Atodiad 3 ac mae trosolwg ohono yn Adran 4 yr adroddiad hwn). Mae Swyddogion PPC hefyd wedi cynhyrchu dogfen Cwestiynau Cyffredin 'Addas i'r Dyfodol' yn Atodiad 4.
 3. Cymeradwyodd Gyd-bwyllgor Llywodraethu PPC achos busnes PPC yn ôl-weithredol ar 12 Mawrth 2025.
 4. Mae Cyfansoddiad y Cyngor hwn yn dirprwyo pob mater sy'n ymwneud â rheolaeth weithredol a strategol Cronfa Bensiwn Gwynedd CPLIL i'w Bwyllgor Cronfa Bensiwn ei hun. Mae Pwyllgor Cronfa Bensiwn Gwynedd wedi nodi bod achos busnes PPC wedi'i gyflwyno.

2.5 **Cymeradwyaeth y Llywodraeth**

Mae PPC wedi derbyn y newyddion calonogol bod y Llywodraeth wedi cymeradwyo achos busnes PPC, mewn llythyr (Atodiad 6) gan y Gweinidog Llywodraeth Leol a'r Gweinidog dros Bensiynau ar 9 Ebrill 2025. Mae swyddogion y Llywodraeth wedi gofyn i'r PPC barhau i weithredu ei gynlluniau a pharhau i hysbysu'r llywodraeth o'r cynnydd. Dylid nodi nad oedd 2 bŵl yn Lloegr, Brunel ac ACCESS, yn llwyddiannus wrth gyflwyno eu hachos busnes ac mae'r AG sylfaenol bellach wedi'u gwahodd i geisio ymuno â phŵl arall.

- 2.6 Er mwyn bodloni dyddiadau cau heriol y Llywodraeth, mae angen cyflwyno cais yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA) i sefydlu IM Co PPC yn fuan. Mae gofynion yr FCA yn nodi bod yr endid sy'n gwneud cais am awdurdod (h.y. IMCo. PPC) yn gorfod cael ei ymgorffori cyn cyflwyno'r cais FCA a bod yn rhaid i ddeiliaid rhai swyddi Uwch Reoli (SMF) a nodir, gan gynnwys y Prif Swyddog Gweithredol, gael eu hadnabod a'u cynnwys yn y cais. (Adran 5 yr adroddiad hwn).
- 2.7 Mae Cynllun Busnes a Chyllideb Flynyddol PPC am 2025/26 wedi'u diwygio (Atodiad 5) i adlewyrchu'r gwaith galluogi a rhagbaratoi ychwanegol sy'n angenrheidiol gan Brosiect yr Wyddfa, e.e., costau ymgynghori prosiect, costau dethol a recriwtio, costau cais FCA, costau

sefydlu IMCo. (Adran 6 yr adroddiad hwn). Cymeradwywyd hwn gan y Cyd-bwyllgor Llywodraethu ar 4 Mehefin 2025 a gan Bwyllgor Pensiynau Gwynedd ar 12 Mehefin 2025.

- 2.8 Dylid cyflwyno adroddiad pellach, sy'n nodi cynlluniau, cytundebau a dogfennaeth llywodraethu manwl (wedi'i amlinellu yn Adran 7) a chyllideb ar gyfer cyflawni'r cynigion sy'n cael eu cynnwys o fewn Achos Busnes PPC i'r Pwyllgor Cronfa Bensiwn am gymeradwyaeth maes o law. Bydd hynny yn dilyn penderfyniad y Llywodraeth ar ôl yr ymarferiad ymgynghori a'r ddeddfwriaeth alluogi ddilydol yn y Bil Pensiynau nesaf a fydd yn cael ei ddarllen yn Nhŷ'r Cyffredin cyn gwyliau'r Haf.

3 Ymgynghoriad CPLIL 'Addas i'r Dyfodol' y Llywodraeth

- 3.1 Lansiodd y Llywodraeth Ymgynghoriad 'Addas i'r Dyfodol' ar y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) ar 14 Tachwedd 2024:

[Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol \(Cymru a Lloegr\): Fit for the future - GOV.UK](#)

yn amlinellu ystod o gynigion i gryfhau'r rheolaeth ar fuddsoddiadau CPLIL mewn tri maes:

1. Diwygio pŵl asedau'r CPLIL drwy orfodi safonau gofynnol penodol sy'n cael eu hystyried yn angenrheidiol ar gyfer cael model cyson a'r model gorau, yn unol ag arferion gorau rhyngwladol. Dyma'r safonau gofynnol a gynigiwyd:

- Byddai'n ofynnol i Awdurdodau Gweinyddu (AG) ddirprwyo gweithrediad y strategaeth fuddsoddi yn llawn i'r pŵl, a chymryd eu prif gyngor ar eu strategaeth fuddsoddi o'r pŵl.
- Byddai'n ofynnol i unrhyw bŵl fod yn gwmni rheoli buddsoddiadau sydd wedi'i awdurdodi a'i reoleiddio gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA), gyda'r arbenigedd a'r capasiti i weithredu strategaethau buddsoddi.
- Byddai'n ofynnol i awdurdodau gweinyddol drosglwyddo asedau gweddilliol i reolwyr y pŵl erbyn 31 Mawrth 2026.

2. Hybu buddsoddiad y CPLIL yn ei ardaloedd ac yn y ranbarthau yn y DU, drwy ofyn i awdurdodau gweinyddu:

- nodi sut y byddant yn buddsoddi'n lleol yn eu strategaeth fuddsoddi, gan gynnwys ystod targed ar gyfer y dyraniad ac ystyried blaenoriaethau a chynlluniau twf lleol,
- gweithio gydag awdurdodau lleol, Awdurdodau Cyfunol, Awdurdodau Cyfunol Maerol, Awdurdodau Sir Cyfunol ac Awdurdod Llundain Fwyaf er mwyn adnabod cyfleoedd i fuddsoddi'n lleol. Yng Nghymru, byddai AG yn gweithio gyda Chyd-bwyllgorau Corfforaethol perthnasol ar eu blaenoriaethau a'u cynlluniau datblygu economaidd arfaethedig, a gydag

awdurdodau lleol yn fwy cyffredinol er mwyn adnabod cyfleoedd i fuddsoddi.

- gosod eu buddsoddiad lleol a'i effaith yn eu hadroddiadau blynyddol.
- Byddai'n ofynnol i bob pŵl gynnal proses diwydrwydd dyladwy addas ar fuddsoddiadau posib a gwneud y penderfyniad terfynol i fuddsoddi ai peidio.

3.Cryfhau llywodraethu Awdurdodau Gweinyddu y CPLIL a phŵl CPLIL yn y ffyrdd canlynol, gan adeiladu ar argymhellion Bwrdd Cynghori'r Cynllun (SAB) yn ei Adolygiad Llywodraethu Da 2021:

- byddai angen i aelodau'r pwyllgor gael yr wybodaeth a'r sgiliau priodol.
- byddai angen i'r AG gyhoeddi strategaeth hyfforddi a llywodraethu (gan gynnwys polisi gwrthdaro buddiannau) a strategaeth weinyddu, er mwyn penodi uwch swyddog CPLIL, a chynnal adolygiadau annibynnol bob dwy flynedd er mwyn ystyried a oes modd i'r AG gyflawni eu cyfrifoldebau.
- bydd angen i fyddau pŵl gynnwys cynrychiolwyr o'u rhanddeiliaid a gwella tryloywder.

Gwahoddwyd i'r holl randdeiliaid CPLIL ymateb i'r ymgynghoriad erbyn 16 Ionawr 2025, a gofynnwyd hefyd i bob un o'r 8 pŵl CPLIL,(sydd wedi eu rhestru yn 1.4 uchod) gyflwyno Achos Busnes erbyn 1 Mawrth 2025 yn amlinellu sut gellir cwrdd â meini prawf gofynnol y Llywodraeth o ran maes 1 a 2 y meini prawf uchod o fewn y terfyn amser gofynnol, sef 31 Mawrth 2026.

3.2 Defnyddiodd PPC grŵp llywio prosiect i lunio ei gynigion, a chafodd y prosiect ei enwi'n 'Prosiect yr Wyddfa'. Roedd yr amserlen i gyflawni darn o waith manwl a chynhwysfawr o'r fath yn dynn. Ymdrechodd Grŵp Llywio'r Prosiect i roi gwybod i'r holl randdeiliaid am unrhyw ddatblygiadau, fel mae'r amserlen wedi'i ganiatáu, gyda sylwadau'r Cyd-bwyllgor Llywodraethu a'r grŵp ymgysylltu rhanddeiliaid yn cael eu cynnwys yn yr achos busnes terfynol.

1. Cyflwynodd Cronfa Bensiwn Gwynedd ei ymateb ei hun a chefnogodd Ymateb y PPC i Ymgynghoriad 'Addas i'r Dyfodol' CPLIL ar 16 Ionawr 2025. Yn dilyn hyn, cafodd y cyflwyniadau hyn eu cymeradwyo ar 27 Ionawr 2025.
2. Cyflwynodd PPC ei achos busnes ar 28 Chwefror 2025 (Atodiad 1 ac mae wedi'i grynhoi yn Adran 4 yr adroddiad hwn).
3. Cymeradwyodd Gyd-bwyllgor Llywodraethu PPC gyflwyniad achos busnes PPC ar 12 Mawrth 2025.
4. Mae Cyfansoddiad y Cyngor hwn yn dirprwyo pob mater sy'n ymwneud â rheolaeth weithredol a strategol Cronfa Bensiwn Gwynedd CPLIL i'w Bwyllgor Cronfa Bensiwn ei hun.

- 4.1 Mae'n amlwg nad yw PPC, yn ei ffurf bresennol, yn cwrdd â'r meini prawf gofynnol a amlinellwyd, gan nad yw'n Gwmni Rheoli Buddsoddi (IMCo.) a reoleiddir gan yr FCA. Felly, mae prif gynnwys achos busnes PPC yn canolbwyntio ar sut gellir cyrraedd y meini prawf gofynnol hynny drwy ateb cwestiwn sylfaenol a godwyd gan yr ymgynghoriad, sef, a yw PPC naill ai'n:

i) adeiladu ei gwmni buddsoddi PPC ei hun a chadw ei bŵl annibynnol ei hun?

neu

ii) uno â phŵl CPLIL arall yn Lloegr?

Mae PPC yn cytuno â chasgliadau'r Llywodraeth ym mharagraff 62 yr ymgynghoriad:

"62..... Yn benodol, mae Partneriaeth Pensiwn Cymru yn gweithredu o fewn cenedl ddatganoledig ac mae ganddi bartneriaethau ar wahân gyda Chyd-bwyllgorau Corfforaethol Cymru. Gallai felly wneud synnwyr i gronfeydd CPLIL Cymru barhau mewn pŵl ar wahân."

- 4.2 Wedi cynnal ystyriaeth drylwyr o'r holl opsiynau, mae'n amlwg NA fyddai uno neu ddod yn gleient i bŵl arall yn "ddull mwy cost-efeithiol neu well o gyflawni cydymffurfiaeth". Felly, mae'r achos busnes yn gosod sut fydd PPC yn adeiladu ei gwmni buddsoddi ei hun gyda'r wyth AG CPLIL yng Nghymru yn rhanddeiliaid ac yn gleientiaid i'r cwmni newydd. (Mae'r achos busnes llawn a Chwestiynau Cyffredin wedi'u atodi yn Atodiad 3 ac Atodiad 4).
- 4.3 Mae'r cyflwyniad yn nodi achos busnes cadarn i'r PPC gadw pŵl buddsoddi annibynnol i Gymru a bwrw ymlaen i adeiladu gofynion newydd arfaethedig ychwanegol y Llywodraeth ar gyfer model gweithredu'r pŵl. Mae hyn yn adeiladu ar lwyddiant PPC hyd yma ac yn cyflawni ar draws yr ystod o amcanion y mae'r Llywodraeth wedi'u nodi yn ei huchelgeisiau ar gyfer cynnydd y CPLIL ac yn benodol, y CPLIL yng Nghymru. Mae'r cyflwyniad yn dangos gallu PPC i gyflawni ar draws pob agwedd fel pŵl buddsoddi annibynnol.
- 4.4 Mae PPC yn cynnig sefydlu cwmni rheoli buddsoddiadau annibynnol ("IM Co"), wedi'i awdurdodi gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol ("FCA"), yn unol â meini prawf y Llywodraeth a symud holl asedau PPC dan reolaeth IM Co, yn unol â'r amserlenni. Mae'r cyflwyniad hwn hefyd yn dangos y gwerthusiad gwrthrychol o'n cynlluniau yn erbyn meini prawf y Llywodraeth (Manteision Graddfa, Gwydnwch, Gwerth am Arian, Hyfywedd yn erbyn llinell amser) a sut mae hyn yn cymharu orau ag opsiynau eraill. Mae'r penderfyniad i adeiladu gwmni buddsoddi PPC yn cynnig cyfle unigryw i sefydlu canolfan ragoriaeth o bwys mewn buddsoddiad CPLIL yng Nghymru gan greu cyfleoedd gyrfu gwerthfawr a gwella'r sector gwasanaethau ariannol yng Nghymru.
- 4.5 Mae'r model gweithredu arfaethedig yn adeiladu ar y llwyddiant, y profiad cadarnhaol a'r perthnasoedd strategol proffesiynol a sefydlwyd

ac a ddatblygwyd yn nhaith PPC hyd yn hyn. Mae'r dull hwn hefyd yn cael ei fabwysiadu i gyflymu'r 'pontio' i'r model gweithredu newydd erbyn mis Mawrth 2026. Bydd yn parhau i drosoli'r manteision graddfa sydd gan ein partneriaid yn y farchnad, ac yn datblygu'r gallu i adnabod a sicrhau diwydrwydd dyladwy o safbwynt buddsoddiadau lleol, darparu gwasanaethau ymgynghorol ar fuddsoddi a rheoli asedau gweddilliol.

- 4.6 Mewn amser, mae cwmni buddsoddi PPC yn bwriadu darparu manteision ychwanegol i fuddsoddwyr Awdurdod Gweinyddol trwy ymestyn yr ystod o alluoedd rheoli buddsoddiad mewnol.
- 4.7 Mae'r perthnasoedd strategol a sefydlwyd gyda'n partneriaid cyflenwi gwasanaeth presennol yn rhoi modd i esblygu'n rhesymegol y model PPC presennol i fod yn gwmni annibynnol a reoliddir gan yr FCA. Mae'r model yn manteisio ar brofiad ac adnoddau y partneriaid hyn sydd eisoes wedi'u rheoleiddio gan yr FCA, a fydd yn helpu'n fawr gyda'r broses o ffurfio IM Co. a reoleiddir gan yr FCA a bodloni meini prawf trylwyr y cais. Bydd yn gymorth hefyd o ran cynghori a chynorthwyo ar benodi'r uwch bersonél rheoli allweddol sy'n ofynnol gan yr FCA ar ôl awdurdodi a darparu'r adnoddau i ddarparu gwasanaethau cynghori buddsoddi IM Co. yn y lle cyntaf.
- 4.8 Wrth werthuso opsiynau pŵlio eraill, roedd osgoi'r angen i drosglwyddo asedau PPC i bŵl CPLIL arall yn ffactor mawr o ystyried y costau trosglwyddo sylweddol, sydd wedi'u modelu'n geidwadol ar oddeutu £45m ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig. (Ffynhonnell: Russell Investment Management). Byddai costau trosglwyddo ychwanegol eraill ar asedau rhestredig goddefol a marchnad breifat.
- 4.9 Wrth uno, byddai llais PPC yn cael ei wanhau mewn llywodraethiant fel cyfranddaliwr neu gleient o'i gymharu â'r dewis arall sy'n cael ei ffafrio. Gallai hyn gyfyngu ar ein gallu i gyfeirio buddsoddiad lleol i gymunedau yng Nghymru, er enghraifft. Byddai uno hefyd yn galw am gytundeb cronfa bartner, awdurdodi gan yr FCA, trosglwyddo asedau a byddai hynny'n cymryd sawl blwyddyn, ac yn dargyfeirio adnoddau oddi wrth y gwaith cyflawni heb fod unrhyw fudd amlwg o wneud hynny.
- 4.10 Mae sefydlu IM Co PPC yn sicrhau bod cof corfforaethol Awdurdodau Gweinyddu yng Nghymru yn cael ei gadw, er mwyn parhau i reoli'r portffolio o asedau etifeddiaeth yn effeithlon; byddai hynny'n cael ei golli pe bai gorfodaeth i drosglwyddo i bŵl arall. Mae'r cyflwyniad hwn yn dangos bod opsiynau pŵl eraill wedi'u diystyru am yr holl resymau a nodwyd yma. Ar yr un pryd, byddwn yn parhau i chwilio am gyfleoedd ar gyfer cydweithio ar draws cronfeydd, gan gynnwys cyfleoedd i gyd-fuddsoddi sy'n cefnogi twf y DU.
- 4.11 Mae ffurfio IM Co. PPC yn gyfle unwaith mewn cenhedlaeth i greu Cwmni Buddsoddi CPLIL annibynnol er budd holl randdeiliaid y 22 awdurdod lleol yng Nghymru, 382 o gyflogwyr a 412,000 o aelodau. Gall PPC barhau i fuddsoddi ar gyfer ei aelodau a diogelu pensiynau CPLIL, a chael y cyfle hefyd i barhau â'i rôl yn buddsoddi'n lleol ledled Cymru a gweddill y DU, gan weithio gyda Chynghorau, Cyd-bwyllgorau Corfforaethol, Banc Datblygu Cymru, Banc Busnes Prydain a

Llywodraeth Cymru, gan hyrwyddo twf economaidd, darparu cyflogaeth, diogelu ynni glân a gwella seilwaith ehangach y wlad, er budd pobl Cymru.

4.12 **Cymeradwyaeth Llywodraeth y DU**

Ar 9 Ebrill 2025, derbyniodd PPC lythyr (Atodiad 6) gan y Llywodraeth ar ran y Gweinidog Llywodraeth Leol a'r Gweinidog dros Bensiynau yn Llywodraeth San Steffan yn cymeradwyo'r achos busnes PPC ac yn annog cynnydd i gwrdd â'r dyddiad cau o fis Mawrth 2026. Dylid nodi nad oedd 2 bŵl yn Lloegr, Brunel ac ACCESS, yn llwyddiannus yn eu cyflwyniadau achos busnes ac mae'r AG bellach wedi'u gwahodd i ymuno â phŵl arall.

5 **Cwmni Rheoli Buddsoddi PPC (PPC IMCo)**

- 5.1 Wrth wraidd cyflwyno achos busnes PPC i'r llywodraeth, y bwriad yw adeiladu cwmni rheoli buddsoddi. ym mherchnogaeth lawn yr 8 AG yng Nghymru sydd yn rhanddeiliaid ac yn gleientiaid i'r cwmni newydd. Bydd hynny er mwyn parhau i gyflawni gwasanaethau rheoli buddsoddi i'r 8 AG tra'n datblygu'r gofynion gwasanaeth hanfodol ychwanegol gyda chymorth partneriaeth strategol sydd eisoes yn bodoli dros amser.
- 5.2 Er mwyn cadw at amserlenni'r Llywodraeth, mae'r cynllun gweithredu (yn adran 6 yr achos busnes) yn nodi bod cyflwyno cais yr IMCo i'r FCA yn dasg allweddol ar y llwybr critigol tuag at lwyddiant.
- 5.3 Mae cais yr FCA yn ei gwneud yn ofynnol i'r endid sy'n gwneud cais am awdurdod (h.y. 'IM Co' PPC) gael ei ymgorffori cyn cyflwyno'r cais, a bod yn rhaid i ddeiliaid rhai swyddi Uwch Swyddogaeth Rheoli, gan gynnwys y Prif Swyddog Gweithredol, gael eu henwi'n benodol o fewn y cais ffurfiol i'r FCA er mwyn i'r FCA wirio ac asesu eu bod yn addas i'r rôl.
- 5.4 Felly, er mwyn cadw at y cynllun gweithredu, dylid ffurfio endid corfforaethol sy'n cael ei berchnogi'n llawn gan Awdurdodau Gweinyddu (AG) y PPC, bwrw ymlaen â'r broses recriwtio a dethol sy'n ofynnol i lenwi'r rolau SMF yn ei blaen fel rhan hanfodol o'r broses cais FCA, a chyflawni camau eraill o'r fath sy'n hanfodol i baratoi a chyflwyno cais i'r FCA.

6 **Cynllun Busnes Blynyddol PPC 2025/26**

- 6.1 Yn unol â'r arfer orau, mae PPC ar hyn o bryd yn cynhyrchu Cynllun Busnes Blynyddol a chyllideb ar gyfer y flwyddyn i ddod, a chymeradwywyd yn ffurfiol gwneud yr un fath ar gyfer 2025/26 yng nghyfarfod y Cyd-bwyllgor Llywodraethu ar 12 Mawrth 2025. Mae'r holl wariant o ran rhedeg a rheoli'r CPLIL yn dod o gyfrifon cronfa bensiwn pob awdurdod gweinyddu, nid o Gronfa Gyffredinol y Cyngor.

- 6.2 Mae Achos Busnes a chyllideb PPC ar gyfer 2025/26 wedi'u hadolygu i ymgorffori'r gwaith galluogi a rhagbaratoi ar gyfer Prosiect Wyddfa. Mae Cynllun Busnes Blynyddol a chyllideb PPC ar gyfer 2025/26, gan gynnwys gwaith galluogi a rhagbaratoi Prosiect Wyddfa wedi'u hatodi yn Atodiad 5, i'w cymeradwyo. Cymeradwyodd Cyd-bwyllgor Llywodraethu PPC y cynllun busnes diwygiedig hwn ar 4 Mehefin 2025 ac mae Pwyllgor Pensiynau Gwynedd wedi ei gymeradwyo ar 12 Mehefin 2025.

7 Dogfennaeth a Chymeradwyaeth "Mynd yn Fyw"

- 7.1 Yn ychwanegol i'r gwaith rhagbaratoi sy'n ofynnol i geisio am awdurdod gan yr FCA, cydnabyddir y bydd pob un o'r eitemau allweddol canlynol (nid yw'n rhestr gyflawn) angen cymeradwyaeth y pwyllgor pensiynau ar gyfer bob AG PPC cyn y dyddiad "Mynd yn Fyw" arfaethedig ym mis Mawrth 2026:

(i) cymeradwyo erthyglau cwmni terfynol a'r cytundeb rhanddeiliaid ar gyfer IMCo.;

(ii) cymeradwyo terfynu'r cytundeb gweithredwr gyda chytundeb newydd i'w roi mewn lle rhwng y gweithredwr presennol ac IMCo.;

(iii) cymeradwyo cytundeb newydd rhwng darparwyr eraill ac IMCo. (i'r graddau sy'n ofynnol ac yn amodol ar benderfyniadau strwythuro pellach);

(iv) cymeradwyo'r cytundeb rhyng- awdurdod newydd (i sicrhau cysondeb gyda chytundeb cyfranddalwyr IMCo. / trefniadau bwrdd cyfranddalwyr newydd) (yn amodol ar benderfyniadau terfynol ar strwythurau llywodraethu);

(v) cytundebau rheoli buddsoddi rhwng IMCo. a'r awdurdodau cyfansoddol (o ran asedau etifeddiaeth gweddilliol);

(vi) cytuno ar gyfalaf rheoleiddio IMCo. a'r chwistrelliad perthnasol o'r cyfalaf hwnnw i'r IMCo;

(vii) trefniadau ategol o ran yr IMCo. a'r broses awdurdodi gan yr FCA;

(viii) cymeradwyo trefniadau cytundebol rhwng IMCo ac awdurdodau gweinyddu y PPC o ran gwasanaethau gweithredu strategaeth a chynghor ar fuddsoddi (yn amodol ar drafodaethau strwythuro pellach).

8 Goblygiadau Cyfreithiol

- 8.1 Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2016 sy'n gosod y fframwaith deddfwriaethol cyfredol ar gyfer buddsoddiadau'r gronfa bensiwn a wneir gan Awdurdodau Gweinyddu. Mae'r gyfraith sy'n llywodraethu pensiynau yn faes cymhleth ac arbenigol. Mae canllawiau'r Llywodraeth yn nodi y

caniateir cronni asedau CPLIL dan y gyfraith bresennol.

- 8.2 Mae Cylch Gorchwyl a Chynllun Dirprwyo'r Cronfa Bensiwn yn gosod cyfrifoldeb y Pwyllgor ar gyfer llywodraethu strategol gweithredol y Gronfa Bensiwn.

9 Goblygiadau Ariannol

- 9.1 Mae'r goblygiadau ariannol a amlinellwyd yn uniongyrchol gan yr adroddiad hwn wedi'u cynnwys yng Nghynllun Busnes Blynnyddol a Chyllideb y PPC ar gyfer 2025/26, sydd wedi'u hatodi (Atodiad 4) a byddant yn cael eu had-dalu'n llawn fel 1/8^{fed} rhan o'r gyfran i gyllideb Cronfa Bensiwn Gwynedd ac **NID** yw'n effeithio ar gronfeydd Cyngor Gwynedd.

10 Asesiad Risgiau a Materion

- 10.1 Mae'r cynigion a amlinellwyd yn ganlyniad uniongyrchol i gyfarwyddiadau Llywodraeth San Steffan ac mae'r Llywodraeth wedi cadarnhau ei chefnogaeth ar gyfer y cynigion PPC a amlinellwyd. Fel y nodwyd yn Adran 4.12 yr adroddiad hwn, nid yw 2 bŵl (yn Lloegr) wedi bod yn llwyddiannus wrth berswadio'r Llywodraeth o'u gallu i gyflawni'r un peth. Felly, mae'r achos busnes cryf a'r cynllun ac amserlen manwl a gymeradwywyd gan Llywodraeth San Steffan yn mynd rhywfaint o'r ffordd tuag at liniau'r risgiau hynny sy'n bodoli.
- 10.2 Mae'r model gweithredu PPC a amlinellwyd yn yr achos busnes yn esblygu ar y model cyfredol a fabwysiadwyd ac yn ceisio gweithredu'r cofrestriad FCA ychwanegol sy'n ofynnol, darparu gwasanaeth a galluoedd wrth symud ymlaen, felly mae'r risgiau gweithredol o symud o PPC i PPC IMCo. wedi'u lliniaru yn sylweddol heb fod angen trosglwyddo asedau.

11 Asesiad Effaith Cydraddoldeb

- 11.1 Mae'r Cyngor yn ddarostyngedig i Ddeddf Cydraddoldeb (Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol), Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a Mesur y Gymraeg (Cymru).
- 11.2 Mae Asesiad Effaith Cydraddoldeb wedi'i wneud, ac nid oes unrhyw oblygiadau andwyol wedi'u nodi.

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Mae'r adroddiad yma yn cynrychioli cam cychwynnol mewn sefydlu trefniadau buddsoddi newydd ar gyfer Cronfeydd Pensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru. Mae'n gadarnhaol fod y Cynllun Busnes wedi ei gefnogi sydd yn rhoi sicrwydd o'r cyfeiriad. Gallaf gadarnhau fod yr adroddiad a'r cynnwys yn cael ei arwain gan gyfreithwyr arbenigol sydd yn rhoi sicrwydd pellach ynglŷn a'r cyfeiriad. Gan fod y mater yma ynglŷn a'r Gronfa Bensiwn mater i'r Cyngor Llawn a'r Pwyllgor Pensiynau yw ymdrin a'r mater. Rwy'n fodlon gyda priodoldeb y penderfyniad a geisir a'r dirprwyo sydd yn cael ei gynnig.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda Cadeirydd y Pwyllgor Pensiynau i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

ATODIADAU

Atodiad 1 Ymateb Cronfa Unigol i'r Ymgynghoriad 'Addas i'r Dyfodol'

Atodiad 2 Ymateb PPC i'r Ymgynghoriad 'Addas i'r Dyfodol'

Atodiad 3 Achos Busnes PPC ar gyfer 'Addas i'r Dyfodol'

Atodiad 4 Cwestiynau Cyffredin Achos Busnes 'Addas i'r Dyfodol' PPC

Atodiad 5 Cynllun Busnes Blynnyddol PPC 2025/26

Atodiad 6 Llythyr Gweinidogol 9 Ebrill 2025

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cymru a Lloegr): 'Fit for the Future'

Ymateb ymgynghoriad gan Gronfa Bensiwn Gwynedd

Cwestiwn 1

Ydych chi'n cytuno y dylid gofyn i bob cronfa ddiwallu'r safonau gofynnol o gronni a nodir uchod?

Ymddengys bod cyd-destun y newidiadau yn awgrymu nad yw'r CPLIL yn gweithredu'n effeithiol. Yng Nghronfa Bensiwn Gwynedd, rydym yn credu bod y gronfa a Phartneriaeth Pensiwn Cymru wedi bod yn gweithredu'n effeithiol gyda lefel gyllid cryf ofnadwy, pwyllgor sy'n ymgysylltu llawer a pherthynas wych rhwng y gronfa a'r cyd-gronfa.

Mae'r safonau isafswm a osodwyd ar gyfer y cyd-gronfa yn ddatblygiad sylweddol o'i rôl gyfredol ar gyfer Partneriaeth Pensiwn Cymru, ond mae disgwyl iddynt ddarparu'r gwasanaethau hyn mewn ychydig dros flwyddyn. Rydym yn gweld hyn fel risg sylweddol i ddeilliannau buddsoddi'r CPLIL ac felly cyllid cyhoeddus y llywodraeth leol a threthdalwr.

Rydym yn credu y dylid ail-ymdrin â phwrpas a gyrrwr y cynigion, rhoi amserlen sy'n sylweddol hwy i gyd-gronfeydd ddatblygu unrhyw wasanaethau newydd, gan ddatblygu amserlen blaenoriaethu yn seiliedig ar ddatblygiadau sy'n creu'r gwerth fwyaf a gwella deilliannau.

Cwestiwn 2

Ydych chi'n cytuno y dylai'r strategaeth fuddsoddi a osodwyd gan yr awdurdod gweinyddu gynnwys amcanion buddsoddi lefel uchel, ac yn ddewisol, dyraniad asedau strategol lefel uchel, gyda'r holl weithgareddau gweithredu wedi'u dirprwyo i'r gronfa?

Ydyn.

Mae'n rhaid i'r awdurdod gweinyddu gadw'r gallu i osod amcanion buddsoddi lefel-uchel a dyraniad asedau lefel-uchel er mwyn i'r cyfaddawd risg a dychwelyd gael ei alinio gyda rheolaeth rhwymedigaethau pob awdurdod gweinyddu. Pe byddai'r cwmni cyd-gronfa yn cymryd mwy o gyfrifoldeb dros weithredu strategaeth fuddsoddi (er enghraifft, dyraniad o fewn ecwitiâu) yna bydd angen i'r cwmni cyd-gronfa a'r awdurdod gweinyddu weithio gyda'i gilydd yn agosach. Yn ychwanegol, mae'n rhaid i'r awdurdod gweinyddu sicrhau ei fod yn medru gosod ei amcanion hinsawdd/ESG ac amcanion rheoli risg (gan fod hyn yn gysylltiedig â'r strategaeth ariannu sy'n bwrpasol i gronfa CPLIL).

Cwestiwn 3

Ydych chi'n cytuno y byddai strategaeth fuddsoddi ar y sail hon yn ddigonol i fodloni dyletswydd ymddiriedol yr awdurdod gweinyddu?

Na, mae ystyriaethau ychwanegol ar gyfer awdurdod gweinyddu wrth gwrdd â'u dyletswydd ymddiriedol.

Er mwyn cwrdd â'i ddyletswydd ymddiriedol, mae angen i'r awdurdod gweinyddu sicrhau bod y strategaeth fuddsoddi yn targedu lefel briodol o risg a dychwelyd i gyflawni ei amcanion ariannu. Felly, mae angen i'r awdurdod gweinyddu gadw dylanwad sylweddol dros y strategaeth fuddsoddi i sicrhau mai dyma yw'r achos. Yn ymarferol, bydd hyn yn gofyn am berthynas wahanol gyda'r cwmni cyd-gronfa, gan weithio mewn mwy o bartneriaeth i sicrhau cwrdd ag amcanion cronfa'r cleient.

Cwestiwn 4

Beth yw eich barn ar y templed arfaethedig ar gyfer dyrannu asedau strategol yn y datganiad strategaeth fuddsoddi?

Yn ei ffurf ddrafft, mae'n rhy syml. Mae gan y mwyafrif o gronfeydd CPLIL y dyraniad mwyaf i ecwitiâu. Fel isafswm, dylid cynnwys y ffafriaeth rhwng gweithredol a goddefol yn y templed, gan fod hyn yn effeithio'n sylweddol ar gostau rheoli.

Cwestiwn 5

Ydych chi'n cytuno y dylai'r gronfa ddarparu prif gyngor buddsoddi ar strategaethau buddsoddi ei AG partner? Ydych chi'n gweld y byddai angen rhagor o gyngor neu fewnbwn er mwyn gallu ystyried cyngor a ddarperir gan y gronfa – os felly, ym mha ffurf yr ydych chi'n rhagweld hynny?

Na - mae gennym bryderon ar y cynnig i AG gymryd cyngor buddsoddi gan gwmnïau cyd-gronfa.

Gall y ffaith bod cwmnïau cyd-gronfa yn darparu cyngor strategol a gweithredu'r strategaeth arwain at fuddiannau sy'n gwrthdaro. Felly, ni ddylai cronfeydd y CPLIL orfod cymryd cyngor strategol gan y cwmni cyd-gronfa. Tra bo' awdurdodau gweinyddu efallai yn dymuno cael cyngor strategol gan y cwmni cyd-gronfa, mae'n rhaid iddynt fedru cael mynediad at gyngor strategol lefel-uchel annibynnol ac, yn y pen draw, eu penderfyniad nhw yw pa gyngor i'w dderbyn ac, os yn angenrheidiol, opsiynau eraill i'w archwilio gyda'r cwmni cyd-gronfa. Byddai ystyried cyngor y cyd-gronfa a chyngor annibynnol yn aml yn cynyddu costau ar gyfer y gronfa CPLIL.

Rydym yn rhagweld y byddai'r awdurdod gweinyddu dal i fod angen derbyn cyngor gan ymgynghorydd buddsoddi er mwyn derbyn sicrwydd, i herio'r cyd-gronfa a sicrhau cysondeb gyda'u strategaeth ariannu, gyda sgôp y cyngor yn gyfyngedig i amcanion strategol lefel-uchel.

Bydd angen i'r Datganiad Strategaeth Buddsoddi gadarnhau lle mae'r cyfrifoldeb strategol yn sefyll rhwng y cwmni cyd-gronfa a'r awdurdod gweinyddu er mwyn sicrhau bod yr awdurdod gweinyddu yn cyflawni ei ddyletswydd ymddiriedol.

Cwestiwn 6

Ydych chi'n cytuno y dylai pob cronfa gael ei sefydlu fel cwmnïau rheoli buddsoddi a awdurdodwyd gan yr FCA, a'u hawdurdodi i ddarparu cyngor perthnasol?

Mae Partneriaeth Pensiwn Cymru wedi ymrwymo i roi cwmni rheoli buddsoddi a reoleiddir gan yr FCA mewn lle os oes angen gwneud hynny, ond nid ydym yn credu bod hyn yn ofyniad angenrheidiol i gwrdd â'r amcanion datganedig o gronni.

Rydym yn deall y rhesymau dros fod eisiau'r safonau o broffesiynoldeb sy'n angenrheidiol i gael eu hawdurdodi gan yr FCA, fodd bynnag, mae Partneriaeth Pensiwn Cymru wedi datblygu dull i gael budd o awdurdodiad yr FCA o reolwyr buddsoddi wedi'i allanoli. Golyga hyn y bydd unrhyw fuddion ychwanegol o ddod yn awdurdodedig gan yr FCA eu hunain yn gyfyngedig. Yn hytrach, bydd yn ysgwyddo mwy o gostau o addasu'r model newydd ac yna'r costau gweithredu o'r staff mewnol ychwanegol y bydd angen eu recriwtio. Gall fod yn benodol anodd a drud i recriwtio'r staff angenrheidiol mewn cyfnod mor fyr.

Cwestiwn 7

Ydych chi'n cytuno y dylai AG fod yn ofynnol i drosglwyddo'r holl asedau rhestredig i gerbydau wedi'u cronni a reolir gan gwmni eu cronfa?

Dim o reidrwydd. Rydym yn credu y dylai'r holl asedau gael eu cronni er budd gorau'r cronfeydd. Mae gan Bartneriaeth Pensiwn Cymru fuddsoddiadau goddefol wedi'u rhestru mewn cerbydau wedi'u cronni nad ydynt yn cael eu rheoli gan gwmnïau cyd-gronfa. Mae'r drefn gyfredol hon yn gost effeithiol iawn. Os bydd trosglwyddo buddsoddiadau goddefol i gerbydau a reolir gan gronfeydd yn cael ei orfodi, bydd AG yn wynebu costau ychwanegol heb ddigolledu buddion.

Cwestiwn 8

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i drosglwyddo buddsoddiadau anhylifol etifeddol i reolwyr y cyd-gronfa?

Dim o reidrwydd. Unwaith eto, rydym yn credu y dylai gronfeydd gronni eu hasedau cyn belled â phosib, er budd gorau'r gronfa.

Byddwn yn cefnogi gofyniad na ddylid gwneud buddsoddiadau anhylifol newydd y tu allan i'r cyd-gronfa.

Cwestiwn 9

Pa gapasiti ac arbenigedd y byddai angen i'r gronfeydd ddatblygu i ymgymryd â rheoli asedau etifeddol y gronfeydd partner?

Bydd angen adnodd ychwanegol sylweddol gan fod asedau etifeddol yn weddol amrywiol.

Cwestiwn 10

A oes gennych farn ar yr amserlen ddangosol ar gyfer gweithredu, gyda chronfeydd yn mabwysiadu'r nodweddion arfaethedig a chronni wedi'i gwblhau erbyn mis Mawrth 2026?

Hyd yn oed ar gyfer y cyd-gronfeydd gyda mantais, mae cwrdd â holl ofynion y llywodraeth yn debygol o fod yn heriol. Bydd angen i nifer o gyd-gronfeydd, gan gynnwys Partneriaeth Pensiwn Cymru, ymgymryd â llawer o waith i gwrdd â gofynion y rheoleiddiad FCA, a gall fod gyda chostau gormodol a'r canlyniad anfwriadol o osgoi cronni pellach a buddsoddiad y DU wrth iddynt weithio drwy'r heriau hyn.

Ar gyfer pob un neu'r rhan fwyaf o gronfeydd, mae newidiadau sy'n gofyn am gymeradwyaeth AG (gan Gynghorau llawn a/neu bwyllgorau S101) yn debygol. Mae PPC yn cael ei lywodraethu gan Gytundeb Rhyng-Awdurdod (IAA) cyfreithiol rhwymol sy'n cynnwys rhai materion a gedwir yn ôl sy'n gofyn am gytundeb lleol. Bydd angen dad-ddirwyn a newid hyn.

Gall fod yn anodd neu'n amhosibl i Awdurdodau Gweinyddu gymeradwyo camau gweithredu gyda chostau materol (megis llogi personél ar gyfer cwmnïau gronfeydd) yn absenoldeb rheoliadau (ar ffurf ddrafft o leiaf). Mae'n hanfodol bod unrhyw newidiadau mewn rheoliadau y mae'r llywodraeth yn eu gwneud yn seiliedig ar yr ymgynghoriad hwn yn cael eu cyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol i atal oedi cymeradwyo awdurdodau lleol a allai ei gwneud hi'n amhosibl cwrdd ag amserlen heriol y llywodraeth. Gall hefyd fod yn anodd i'r FCA hwyluso'r gwaith o fewn y terfyn hwn.

Cwestiwn 11

Pa sgôp sydd ar gael i gynyddu cydweithredu rhwng cronfeydd, gan gynnwys rhannu arbenigeddau neu arbenigedd lleol penodol? A oes unrhyw rwystrau ar gyfer cydweithio o'r fath?

Os yw cydweithrediad rhwng cyd-gronfeydd yn fuddiol i gronfeydd y cleient o ran costau is i gael mynediad at ystod fwy o bortffolios arbenigol, yna byddai cynyddu cydweithrediad yn fuddiol. Gall fod yn benderfyniad i'r cwmni cyd-gronfa i yrru cydweithrediad ac arddangos ei fod er budd ei gleientiaid. Yn ychwanegol, dylai'r cwmni cyd-gronfa fedru penderfynu p'un a yw'n dymuno buddsoddi drwy gyd-gronfa arall os yw hynny'n dal i fod er budd gorau'r cleient.

Cwestiwn 12

Pa botensial sydd ar gyfer cydweithio rhwng cronfeydd partner yn yr un gronfa ar faterion fel gweinyddu a hyfforddiant? A oes meysydd eraill lle gallai mwy o gydweithio fod yn fuddiol?

Nid ydym yn cefnogi cydweithrediad gorfodol ar faterion megis gweinyddu. Mewn cyferbyniad â buddsoddiadau, mae'r potensial o gynhyrchu economïau sylweddol yn is ond mae'r risg o drosglwyddo data ac ati yn llawer uwch. Mae llawer o amser ac adnoddau yn cael eu rhoi i weithio gyda chyflogwyr i sicrhau data cywir a glân, felly mae datblygu perthnasau yn hanfodol. Ni ddarparwyd unrhyw dystiolaeth i ddangos y bydd cynyddu'r raddfa yn gwneud hyn yn fwy effeithlon.

Mae gan PPC gynllun hyfforddi blynyddol eisoes ar gyfer AG.

Cwestiwn 13

Beth yw eich barn chi ar y diffiniad priodol o 'fuddsoddiad lleol' at ddibenion adrodd?

Mae PPC yn cydnabod disgwyliad y llywodraeth y dylid ystyried "lleol" ledled y DU, gan ddefnyddio asedau CPLIL i gefnogi twf y DU. Ar yr un pryd, o ystyried ei sefyllfa unigryw a'i gymhelliant i gefnogi buddsoddiad yng Nghymru, sef lle y bydd PPC yn blaenoriaethu ei hymdrechion buddsoddi lleol, gan adeiladu ar waith a wnaed hyd yma.

Fodd bynnag, mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn credu y dylai diffiniad "lleol" hefyd ymdrin â'r ardal a wasanaethir gan yr awdurdod gweinyddu. O ganlyniad, rydym yn awgrymu bod adrodd yn ymdrin â buddsoddiad lleol ar dair lefel: ardal y gronfa, ardal y cyd-gronfa a gwlad. Byddai hyn yn hwyluso adrodd mwy deallus, gan alluogi cyd-gronfeydd ac awdurdodau gweinyddu ddangos effaith mewn ffyrdd gwahanol.

Cwestiwn 14

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu weithio gyda'u Hawdurdod Cyfunol, Awdurdod Cyfunol Maerol, Awdurdod Sir Cyfunol, Cyd-bwyllgor Corfforedig neu gydag awdurdodau lleol mewn ardaloedd lle nad yw'r rhain yn bodoli, i nodi cyfleoedd buddsoddi lleol addas, ac i ystyried cynlluniau twf lleol a blaenoriaethau twf lleol wrth osod eu strategaeth fuddsoddi? Sut fydddech chi'n rhagweld y byddai'ch cronfa yn ceisio cyflawni hyn?

Dylent.

Yn amlwg, mae cyfleoedd i weithio gyda phartïon eraill i adnabod cyfleoedd buddsoddi lleol posib, ond mae angen eglurder ar y ffordd ddisgwyliedig tuag at weithredu.

Ar hyn o bryd, mae'r Llywodraeth yn disgwyl i bob cronfa adnabod cyfleoedd posib a fydd yn cael eu cynnig i'r cyd-gronfa er ystyriaeth, gan gynnwys diwydrwydd dyladwy a gwarantu. Mae hyn yn creu angen ar gyfer adnodd mewnol gyda chyfres o sgiliau priodol ar lefel y gronfa a'r lefel cyd-gronfa, ac i gadarnhau'r rhaniad o gyfrifoldeb rhwng y cronfeydd a'r cyd-gronfa, yn benodol:

- Mae angen i gronfeydd fedru adnabod beth all fod yn ffurfiau priodol o fuddsoddiad lleol neu beidio a bydd, yn ei dro, angen sefydlu'n glir y canllawiau buddsoddi priodol sy'n cynnwys beth sy'n dderbyniol.
- Mae'r cyd-gronfa yn gweithredu cyfanswm o gyfalaf ar draws cronfeydd ac felly mae angen iddynt werthuso'r rhinweddau perthnasol o wahanol gyfleoedd o gronfeydd yr aelodau.

Er enghraifft, a fydd angen i gronfeydd basio drwy'r holl gyfleoedd i'r cyd-gronfa, neu ymgymryd â rhyw fath o asesiad eu hunain ar beth ddylid ei basio? Bydd y cyntaf yn rhoi mwy o lwyth gwaith ar y cyd-gronfeydd ond dylent fod wedi'u lleoli yn well i ddarparu'r asesiad hwn na'r cronfeydd.

Cwestiwn 15

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu nodi eu hamcanion ar fuddsoddiad lleol, gan gynnwys amrediad targed yn eu datganiad strategaeth buddsoddi?

Ydyn.

Mae'r ymgynghoriad yn awgrymu y dylai'r cronfeydd osod eu hamcanion ar fuddsoddiadau lleol, gan gynnwys amrediad dyraniad targed a byddwn yn gefnogol o hyn. Dylai dyraniad ased strategol aros yn benderfyniad buddsoddiad lleol, o ystyried y bydd penderfyniadau polisi buddsoddi ac amcanion ariannu fel arall yn aros gyda'r awdurdodau gweinyddu. Bydd angen eglurder o sut mae buddsoddiad lleol yn gor-gyffwrdd â fframio arfaethedig y dyraniad ased strategol, e.e., a fyddai buddsoddiad lleol yn ddosbarth ased ynddo'i hun?

Cwestiwn 16

Ydych chi'n cytuno y dylid gofyn am gronfeydd i ddatblygu'r gallu i gynnal diwydrwydd dyladwy ar gyfleoedd buddsoddi lleol ac i reoli buddsoddiadau o'r fath?

Ydyn.

Mae'n briodol bod mecanwaith clir lle gellir cyflawni diwydrwydd dyladwy ar gyfleoedd buddsoddi lleol, a gwneud ac wedyn rheoli buddsoddiadau ar sail barhaus. Fodd bynnag, rydym hefyd yn adnabod bod hyn angen mynediad at gryn arbenigedd a sgiliau gwahanol. Cyn mynd â'r gofyniad hwn ymlaen, mae'n rhaid ei wneud yn glir ar sut mae'n disgwyl gweithredu buddsoddiadau lleol, e.e., bydd angen gwahanol sgiliau os yw'r buddsoddiadau yn cael eu gwneud yn uniongyrchol neu os ydynt yn cael eu gwneud drwy gerbyd cronni.

Cwestiwn 17

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu adrodd ar eu buddsoddiadau lleol a'u heffaith yn eu hadroddiadau blynyddol? Beth ddylid ei gynnwys yn yr adroddiadau hyn?

Ydyn.

Fodd bynnag, mae'r ddogfen ymgynghori yn awgrymu bod adrodd yn gwasanaethu i wneud y cronfeydd yn atebol, ond i wneud y cynigion ar gyfer buddsoddiad lleol drwy'r cyd-gronfa, ac felly mae angen eglurder.

Mae adrodd yn sicr yn ddefnyddiol, fodd bynnag dylid bod egwyddorion clir ar gyfer adrodd ar fuddsoddiadau lleol i sicrhau disgrifiad clir a theg o asedau'r cronfeydd.

Dylai'r adrodd wasanaethu pwrpas clir ar gyfer awdurdodau gweinyddu a'u cyflawni i gwrdd ag anghenion rhanddeiliaid. Tra bo' modd i'r Adroddiad Blynyddol fod yn fforwm priodol ar gyfer adrodd, efallai nad yw'n briodol fel modd o gyfathrebu ar gyfer aelodau. Ni ddylai'r adrodd ddyblygu adrodd a

wnaed mewn mannau eraill. Er enghraifft, os yw adrodd ar fuddsoddiadau lleol yn cael ei ddarparu gan gyd-gronfeydd (gan eu bod yn gyfrifol am weithredu), yna byddai'n fwy priodol i ddarparu adrodd o'r fath ar lefel cyd-gronfa. Gall cronfeydd wedyn gyfeirio adrodd cyd-gronfa yn ôl yr angen.

Ni ddylai'r adrodd greu cost angenrheidiol a/neu feichiau llywodraethu ar gronfeydd. Nid yw adroddiad effaith yn gyffredinol wedi'i ddatblygu mor dda â ffurfiau eraill o adrodd stiwardiaeth, ac mae'r mecanwaith ar gyfer cyfrifo effaith yn debygol o fod yn fwy goddrychol nag adrodd ar berfformiad.

Cwestiwn 18

Ydych chi'n cytuno â'r dull cyffredinol o lywodraethu, sy'n adeiladu ar argymhellion Llywodraethu Da'r SAB?

Ydyn.

Rydym yn cefnogi'r Llywodraeth yn cymryd camau i weithredu Llywodraethu Da'r SAB fel bod mwy o gysondeb ar draws y cynllun. Yn benodol, rydym yn gefnogol o'r cynnig bod y Llywodraeth yn gweithio gyda'r SAB i ddatblygu a chyhoeddi arweiniad statudol newydd ar lywodraethu. Bydd arweiniad yn helpu i gyflawni cysondeb ar draws y CPLIL a bydd yn rhoi mwy o eglurder ar ddisgwyliadau'r Llywodraeth ar gyfer sut dylai'r gofynion newydd gael eu gweithredu.

Cwestiwn 19

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i baratoi a chyhoeddi strategaeth lywodraethu a hyfforddi, gan gynnwys polisi gwrthdaro buddiannau?

Ydyn.

Rydym yn cytuno y dylai'r cronfeydd gyhoeddi strategaeth lywodraethu, strategaeth hyfforddi a pholisi gwrthdaro buddiannau er ni ddylai'r rhain i gyd ffurfio rhan o'r un ddogfen. Dylai'r rhain fod yn ddogfennau ar eu pen eu hunain ar gyfer ymarferoldeb, hwylustod cyfeirio a hyblygrwydd, er nid oes unrhyw reswm pan nad oes modd iddynt gyfeirio at neu roi dolen i'w gilydd pan fo'n berthnasol. Mae'r arweiniad datganiad cydymffurfiaeth llywodraethu cyfredol yn dyddio'n ôl i Ragfyr 2008 ac yn ôl-ddyddio cyd-gronfeydd buddsoddi a byrddau pensiwn lleol ac felly, bydd arweiniad newydd yn ddefnyddiol ar gyfer cronfeydd yn yr ardal hon.

Cwestiwn 20

Ydych chi'n cytuno â'r cynigion ynglŷn â phenodi uwch swyddog CPLIL?

Ydyn.

Byddai'r gofyniad i gael uwch swyddog CPLIL ymhob cronfa CPLIL yn ddatblygiad a fydd yn cael ei groesawu, a bydd ganddo sawl mantais o bosib:

- Cydnabyddiaeth ddigonol o swyddogaeth y CPLIL - er nad yw'r ddarpariaeth bensiynau o fewn cyngor yn wasanaeth rheng-flaen, mae'n rhan bwysig o'r drefn llywodraeth leol, ac o bosib, mae risgiau enw da ac ariannol sylweddol o lywodraethu gwan ar lefel leol. Dylai uwch swyddog CPLIL helpu i sicrhau bod materion CPLIL yn cael ystyriaeth ac amlygrwydd priodol o fewn yr awdurdod lleol, a bod materion CPLIL yn cael eu cynrychioli'n briodol.
- Uwch adnoddau digonol - mae'r CPLIL wedi dod yn gynyddol gymhleth dros y blynyddoedd diwethaf a dylai greu rôl uwch swyddog CPLIL helpu i sicrhau bod uwch adnoddau digonol yn cefnogi'r tîm pensiynau ehangach.
- Cysondeb ar draws y cynllun - gall awdurdodau lleol fod yn wahanol i'w gilydd yn sylweddol o ran maint, diwylliant, swyddogaethau ac adnoddau, a gall y gwahaniaethau hyn arwain at wahaniaethau

yn sut gellir cyflawni swyddogaeth y CPLIL. Bydd cael uwch swyddog CPLIL fel gofyniad ymhob cronfa yn sicrhau, er gwaetha'r gwahaniaethau yn y dirwedd leol, bod swyddog dynodedig ymhob awdurdod gweinyddu sydd â chyfrifoldeb ar gyfer y CPLIL.

Cwestiwn 21

Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i baratoi a chyhoeddi strategaeth weinyddol?

Ydyn.

Ar hyn o bryd, mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn paratoi a chyhoeddi strategaeth weinyddu ac felly yn cytuno gyda'r gofynion hyn i sicrhau cysondeb ar draws yr holl gronfeydd.

Cwestiwn 22

Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i newid y ffordd y mae strategaethau ar lywodraethu a hyfforddiant, cyllid, gweinyddu a buddsoddiadau yn cael eu cyhoeddi?

Ydyn.

Tra ei fod yn bwysig i'r holl randdeiliaid yn y CPLIL gael mynediad hawdd at ddogfennau polisi cronfa, rydym yn cytuno nad yw'n ddefnyddiol cynnwys y testunau llawn o'r dogfennau hyn sy'n aml yn hir iawn yn yr adroddiad blynyddol. Rydym yn cefnogi'r awgrym bod y Llywodraeth yn gweithio gyda'r SAB er mwyn ystyried hyn ymhellach a diweddarau'r arweiniad.

Cwestiwn 23

Ydych chi'n cytuno â'r cynigion ynglŷn ag adolygiadau llywodraethu annibynnol bob dwy flynedd? Beth yw eich barn ar y fformat a'r meini prawf asesu?

Ydyn.

Rydym yn cefnogi'r egwyddor o adolygiad llywodraethu annibynnol, gan fod hyn yn darparu asesiad amcanion ar ba mor dda y mae'r cronfeydd yn cwrdd â'r safonau llywodraethu sydd eu hangen. Mae'n bwysig bod y broses wedi'i dylunio mewn modd i ganolbwyntio ar wella llywodraethu, rhannu arferion da a chefnogi cronfeydd. Gall dull bob dwy flynedd fod yn anodd ei gefnogi'n genedlaethol, opsiwn posib fyddai adolygiad ar sail tair blynedd.

Cwestiwn 24

Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i fynnu bod gan aelodau'r pwyllgor pensiwn wybodaeth a dealltwriaeth briodol?

Ydyn.

Mae gan bwyllgorau pensiynau gyfrifoldeb cyffredinol ar benderfyniadau yn y CPLIL ac mae'n hanfodol ar gyfer llywodraethu'r cynllun yn effeithiol bod ganddynt lefel briodol o wybodaeth a dealltwriaeth o reolau'r cynllun. Mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn rhoi gwerth uchel ar hyfforddiant aelodau'r pwyllgor i sicrhau bod pwyllgorau yn medru darparu craffu gwerthfawr a goruchwyliaeth rhedeg y gronfa. Fodd bynnag, bydd ffurfioli hyn drwy ofyniad statudol yn sicrhau bod disgwyliadau'r Llywodraeth yn glir ac yn helpu i gefnogi gwell cysondeb ar draws y cynllun.

Fel mae'r ymgynghoriad yn ei nodi, mae gofyn i aelodau bwrdd pensiwn lleol gael gwybodaeth a dealltwriaeth o'r cynllun ers i fyrddau pensiwn lleol gael eu sefydlu ym mis Ebrill 2015 ac rydym yn credu ei fod yn bwysig ymdrin â'r anomaledd nad yw'r un gofyniad yn berthnasol i bwyllgorau pensiynau eto.

Cwestiwn 25

Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i fynnu bod Awdurdodau Gweinyddu yn nodi yn eu strategaeth llywodraethu a hyfforddiant sut y byddant yn sicrhau bod y gofynion newydd ar wybodaeth a dealltwriaeth yn cael eu bodloni?

Ydyn.

Rydym yn cytuno gyda'r cynnig hwn. Mae gan Gronfa Bensiwn Gwynedd bolisi hyfforddiant, ond mae hyn yn rhoi cyfle i ddod ag amryw o ofynion hyfforddiant at ei gilydd, megis Cod Ymddygiad Cyffredinol y Rheoleiddiwr Pensiwn, fframwaith sgiliau a gwybodaeth CIPFA a MiFID II i arweiniad cyson.

Cwestiwn 26

Beth yw eich barn chi p'un a ddylid ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau gweinyddu benodi person annibynnol fel ymgynghorydd neu aelod o'r pwyllgor pensiwn, neu ffyrdd eraill o gyflawni'r nod?

Tra ein bod yn cefnogi ystyriaeth y Llywodraeth i sut y gellir datblygu llywodraethu CPLIL a sut all awdurdodau gweinyddu gael mwy o gefnogaeth ar dirwedd gweinyddu, llywodraethu a buddsoddiadau cymhleth y cynllun, rydym yn ansicr os mai'r gofyniad ar gyfer ymgynghorydd annibynnol yw'r ffordd orau.

Ymddengys bod yr ymgynghoriad yn rhagweld y byddai'r ymgynghorydd annibynnol yn weithiwr proffesiynol pensiynau unigol a fyddai'n cefnogi'r pwyllgor pensiynau ar weinyddu, llywodraethu a strategaeth fuddsoddi. O ystyried bod yr holl feysydd hyn yn gymhleth iawn eu hunain, byddai angen i ymgynghorydd annibynnol gael capasiti ymchwil sylweddol er mwyn cyflawni'r swyddogaeth hon yn ddigonol.

Mae'n ymddangos y gall y Llywodraeth gredu bod angen cael ymgynghorydd annibynnol ar lefel y gronfa er mwyn sicrhau bod gan awdurdodau gweinyddu arbenigedd buddsoddi digonol i fedru herio cyd-gronfeydd ar faterion buddsoddi a rhoi cefnogaeth i bwyllgorau ar osod y strategaeth fuddsoddi. Ymddengys bod hyn yn gydnabyddiaeth y bydd y cynnig bod cyd-gronfeydd yn darparu cronfeydd partner gyda'r prif gyngor ar ddyraniad ased strategol yn gadael bwlch pwysig yn llywodraethu'r CPLIL. Rydym yn ansicr p'un a fyddai ychwanegu elfen newydd gymhleth i dirwedd llywodraethu'r CPLIL, gyda marchnad nad yw wedi'i phrofi na'i datblygu, yn well na'r safle cyfredol, lle gall awdurdodau wneud eu penderfyniadau eu hunain ar bwy i fynd atynt i gael cyngor buddsoddi. Ar gydbwysedd, rydym yn credu y dylai'r cronfeydd CPLIL fedru caffael cyngor gan ystod o ymgynghorwyr yn ôl eu hanghenion ac yn unol ag unrhyw ofynion proffesiynol a rheoleidiol.

Cwestiwn 27

Ydych chi'n cytuno y dylai byrddau cwmnïau cronfeydd gynnwys un neu ddau o gynrychiolwyr cyfranddalwyr?

Mae'n hanfodol y dylai'r AG sy'n gyd-gyfranddalwyr cwmni'r gronfa a chleientiaid / buddsoddwyr gael cynrychiolaeth ar fwrdd cwmni'r gronfa.

Yn ddelfrydol, ni fyddai nifer y cynrychiolwyr cyfranddalwyr yn cael eu hamodi. Bydd angen i'r FCA weld cyfansoddiad arfaethedig a chylch gorchwyl Bwrdd cwmni'r gronfa fel rhan o'r broses ar gyfer awdurdodi cwmni'r gronfa. Dylai fod yn feirniad o ran cymysgedd a'r sgiliau priodol o gynrychiolwyr aelodau'r Bwrdd.

Cwestiwn 28

Beth yw eich barn chi ar y ffordd orau o sicrhau bod barn a diddordebau aelodau yn cael eu hystyried gan y cronfeydd?

Mae wedi bod yn her ers amser i gronfeydd gael barn gynrychioladol wirioneddol eu haelodau. Dylai cronfeydd ymgysylltu â'u haelodaeth i ddeall eu barn ac yna bwydo hyn i'r cyd-gronfa. O ystyried yr her o ymgysylltu ag aelodau, maent hyd yn oed yn llai tebygol o ymgysylltu â chyd-gronfa nad ydynt yn gyfarwydd â hi, o gymharu â'u cronfa bensiw lleol, sef cronfa maent eisoes yn gyfarwydd â hi ac yn aelod ohoni.

Bydd hyn hefyd yn helpu cronfeydd i sicrhau bod barn eu haelodau yn cael eu cynrychioli, o gymharu â'r arolwg yn cael ei weithredu gan y cyd-gronfa, gan y byddant wedi gweld yr wybodaeth yn uniongyrchol i gyfathrebu wedyn i'r cyd-gronfeydd a'u herio nhw ar hynny. Bydd angen i fecanweithiau llywodraethu priodol gael eu rhoi mewn lle i alluogi llais yr aelodau i gael ei glywed, heb roi dylanwad gormodol ar unrhyw grŵp o aelodaeth. Mae angen cydnabod y prif beth mai, yn wahanol i drefniadau sy'n seiliedig ar ymddiriedolaeth, perchennog yr asedau CPLIL yw'r awdurdod gweinyddu.

Cwestiwn 29

Ydych chi'n cytuno y dylai cronfeydd adrodd yn gyson a gyda mwy o dryloywder, gan gynnwys perfformiad a chostau? Pa fetrigau ydych chi'n meddwl fyddai'n fuddiol i'w cynnwys yn yr adroddiadau hyn?

Ydyn.

Bydd awdurdodau gweinyddu yn parhau i fod angen adrodd ar berfformiad buddsoddi, hinsawdd a metrigau ESG eraill, yn ogystal â chostau. Rydym yn derbyn y rhain yn flynyddol naill ai o'r cyd-gronfa neu reolwyr etifeddol a darparwyr gwasanaeth, yn unol â'r Fenter Tryloywder Cost ar gyfer costau buddsoddi. Ni ddylai unrhyw ddirprwyo ychwanegol o gyfrifoldebau i gwmni'r cyd-gronfa leihau'r lefel o adrodd i awdurdodau gweinyddu.

Cwestiwn 30

Ydych chi'n ystyried bod unrhyw grwpiau penodol sydd â nodweddion gwarchodedig a fyddai naill ai'n elwa neu'n cael eu hanfanteisio gan unrhyw un o'r cynigion? Os felly, rhowch ddata neu dystiolaeth berthnasol.

Na.

Nodwn y bydd angen i Gronfa Bensiwn Gwynedd a PPC allu darparu'r holl gyfathrebiadau yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cymru a Lloegr): 'Fit for the Future'

Mae'r ymateb hwn i ymgynghoriad "Fit for the Future" CPLIL wedi'i baratoi gan Bartneriaeth Pensiwn Cymru (PPC).

Rydym yn cefnogi cyfeiriad y cynigion, i gwblhau trosglwyddo'r holl asedau sy'n weddill i reoli cronfeydd yn gyflym a'r bwriad i gynyddu manteision cronfeydd buddsoddiad CPLIL ymhellach, gan gynnwys cynyddu'r ffocws ar fuddsoddiad lleol a chefnogi twf y DU.

Rydym yn croesawu'r cyfle i roi mewnbwn i'r ymgynghoriad. Yn ein hymateb rydym wedi nodi lle rydym yn cefnogi cynigion yn llawn a lle mae gennym bryderon am y buddion, ymarferoldeb ac amseru. O ran amseru, bydd yn bwysig i'r llywodraeth (a) ganiatáu amser i lywodraethu awdurdodau lleol gymeradwyo newidiadau i Gytundebau Rhyng-Awdurdodau presennol sydd, mewn rhai achosion, angen cymeradwyaeth Cyngor Llawn; a (b) cadarnhau cynigion terfynol cyn gynted â phosibl ar ôl i'r ymgynghoriad ddod i ben gan y gallai fod yn anodd i awdurdodau lleol gymeradwyo camau gweithredu a dyrannu adnoddau ariannol ychwanegol i gefnogi gweithredu, gan gynnwys penodi personél cymwys priodol ar gyfer cwmni cronfeydd rheoledig yr FCA.

Mae PPC wedi ymrwymo i ddatblygu ei fodel gweithredu cronfeydd ymhellach i gydymffurfio'n llawn â gofynion y llywodraeth unwaith y caiff ei gadarnhau. Rydym yn datblygu cynlluniau i PPC barhau fel cronfa annibynnol, mewn sefyllfa unigryw i ddarparu buddion i aelodau'r cynllun CPLIL yng Nghymru a dod â buddion ehangach drwy fuddsoddiad lleol yng Nghymru. Mae gwaith eisoes ar y gweill.

Y Cyng. Elwyn Williams, Cadeirydd Cyd-bwyllgor Llywodraethu PPC

Dros ac ar ran PPC

	Cwestiwn	Ymateb
Cronni CPLIL		
1	Ydych chi'n cytuno y dylid gofyn i bob cronfa cyd-fuddsoddi ddiwallu'r safonau gofynnol o gronni a nodir uchod?	Cytuno i raddau. Edrych ar bob un o'r safonau gofynnol yn eu tro: 1) Cwmni cronfa cyd-fuddsoddi¹ - "cronfeydd cyd-fuddsoddi ... <i>â'r gofyn i gael eu sefydlu fel cwmnïau rheoli buddsoddi sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr FCA</i>" Credwn y gellir cyflawni manteision cyd-fuddsoddi gan ddefnyddio model gweithredu cronfeydd presennol PPC. Mae ychwanegu cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi i'r strwythur yn ychwanegu haen sylweddol arall o gost a chymhlethdod gweithredu. 2) Gweithredu'r Strategaeth – "Awdurdodau Gweinyddu (AG) ... <i>â'r gofyn i ddirprwyo gweithredu'r strategaeth honno yn llawn i'r gronfa</i>" Oes. Ar hyn o bryd mae PPC yn gweithredu ar y sail hon trwy weithredwyr y Gronfa ar gyfer asedau rhestredig a heb eu rhestru a thrwy benodi Russell Investment a dyranwyr cronfeydd sydd heb eu rhestru. 3) Cyngor strategaeth - "AG ... <i>â'r gofyn i gymryd prif gyngor ar eu strategaeth fuddsoddi o'r gronfa.</i>" Mae PPC yn rhannu barn y SAB y dylai awdurdodau gweinyddu gadw'r opsiwn o gymryd cyngor annibynnol a gallu adolygu unrhyw gyngor a ddarperir gan gwmnïau cronfeydd. Byddai hyn yn helpu i leddfu pryderon ynghylch y potensial ar gyfer gwrthdaro gwirioneddol neu ganfyddedig i Gwmni'r Gronfa Cyd-fuddsoddi. Gweler ein hymateb i C5 am fwy o fanylion. 4) Asedau etifeddol - "<i>trosglwyddo asedau etifeddol i reolwyr y gronfa.</i>" Mae gennym bryderon am risgiau posibl yn ei gwneud yn ofynnol i bob Awdurdod Gweinyddu (AG) drosglwyddo'r holl asedau etifeddol anhylifol i reolwyr cwmni cronfeydd cyd-fuddsoddi ar unwaith. Efallai y bydd ychydig neu ddim budd economaidd wrth wneud hynny, ac rydym yn credu y gallai mewn rhai achosion fod yn fwy diogel parhau i reoli'r rhediad i

		aeddfedrwydd asedau etifeddol heb eu rhestru yn lleol oherwydd bod gan swyddogion AG lleol a'u hymgynghorwyr wybodaeth hanesyddol o'r buddsoddiadau penodol (e.e. amrywiol 'vintages' o fuddsoddiadau marchnad breifat) a phrosesau sefydledig i'w rheoli (gan gynnwys, er enghraifft, rheoli galwadau cyfalaf). Os yw'r llywodraeth yn gofyn am drosglwyddo rheolaeth asedau etifeddol i'r cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi bydd angen sicrhau bod cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi yn gwarchod asedau etifeddol ar ran perchnogion mewn ffordd sy'n osgoi niwed economaidd i'r Cronfeydd maent yn berchen arnynt e.e. trwy osgoi gwerthu asedau heb eu rhestru ar adeg amhriodol. Dylai cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi ymgynghori ag AG ar amser a dull priodol o drosglwyddo asedau etifeddol i gerbydau cronfeydd cyd-fuddsoddi. Gweler ein hymateb i C8. 5) Buddsoddiadau lleol – "<i>Cronfeydd cyd-fuddsoddi ... â'r gofyn i ddatblygu'r gallu i gynnal diwydrwydd dyladwy ar fuddsoddiadau lleol ac i reoli buddsoddiadau o'r fath.</i>" Mae PPC eisoes yn asesu buddsoddiadau lleol ar ran yr AG gan ddefnyddio ei reolwyr asedau heb eu rhestru ac ymgynghorwyr allanol eraill. Gall sefydlu tîm mewnol parhaol fod yn gost anghymesur o ystyried amllder ac amrywiaeth cyfleoedd buddsoddi o'r fath. Bydd PPC yn parhau â'i ddull presennol (trwy gwmni'r gronfa newydd) ac yn chwilio am gyfleoedd i gydweithio â chronfeydd cyd-fuddsoddi eraill mewn perthynas â chyfleoedd buddsoddi lleol / effaith.
2	Ydych chi'n cytuno y dylai'r strategaeth fuddsoddi a osodwyd gan yr awdurdod gweinyddu gynnwys amcanion buddsoddi lefel uchel, ac yn ddewisol, dyraniad asedau strategol lefel uchel, gyda'r holl weithgareddau gweithredu wedi'u dirprwyo i'r gronfa?	Dylai, ond nid yw'n ddigon i AG osod yr amcanion buddsoddi lefel uchel a dyrannu asedau strategol lefel uchel (SAA) yn unig. Dylai'r strategaeth fuddsoddi a osodwyd gan AG gynnwys 1) Amcanion lefel uchel 2) Dyrannu asedau strategol lefel uchel 3) Manylion ychwanegol gan gynnwys, er enghraifft, (i) dewisiadau dychweliad risg (gall fod amrywiadau mawr rhwng gwahanol fathau o fandad o fewn yr un dosbarth asedau); (ii) dewisiadau* ar gyfer buddsoddiad goddefol a gweithredol; (iii) anghenion strategol mewn perthynas â llif arian (bydd rhai cronfeydd unigol yn negyddol);

		(iv) strategaethau buddsoddi penodol i gyflogwyr lle mae'r rhain yn rhan o Ddatganiad Strategaeth Ariannu'r gronfa; (v) targedau sero net ar gyfer ei fuddsoddiadau. *Yn ffigwr 1 yr ymgynghoriad, o dan "amcanion buddsoddi" sy'n benderfyniad ar gyfer awdurdodau gweinyddu, mae'r llywodraeth yn cyfeirio at "ddewisiadau buddsoddi" yn benodol. Rydym yn cytuno y dylai cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi ymgymryd â'r gweithgaredd sy'n ofynnol i weithredu'r strategaeth fuddsoddi a bennir gan bob Awdurdod Gweinyddu yn y gronfa. Mae PPC eisoes yn gweithredu ar y sail hon.
3	Ydych chi'n cytuno y byddai strategaeth fuddsoddi ar y sail hon yn ddigonol i fodloni dyletswydd ymddiriedol yr awdurdod gweinyddu?	Na, mae ystyriaethau ychwanegol ar gyfer AG wrth gyflawni eu dyletswydd ymddiriedol. Dyletswydd ymddiriedol craidd yr AG yw cwrdd â thaliadau pensiwn pan fyddant yn ddyledus. Agwedd hanfodol ar hyn yw gallu bodloni gofynion llif arian, yn ddelfrydol osgoi gwerthu asedau gorfodol. Felly, mae manyleb gofynion llif arian yn hanfodol i fodloni cyfrifoldebau ymddiriedol. Mae agweddau pwysig eraill ar ddyletswydd ymddiriedol yn cynnwys: - penderfyniadau ar uchelgeisiau sero net (a all fod yn wahanol o gronfa i gronfa); - gwneud y mwyaf o ddychweliadau yn amodol ar y goddefgarwch risg y cytunwyd arno fel rhan o'r Datganiad Strategaeth Ariannu; a - dewisiadau lleol ar gyfer buddsoddiad gweithredol vs goddefol (hefyd yn gysylltiedig â goddefgarwch risg a bennwyd yn lleol).
4	Beth yw eich barn ar y templed arfaethedig ar gyfer dyrannu asedau strategol yn y datganiad strategaeth fuddsoddi?	Nid oes digon o fanylder yn y templed arfaethedig. Mae elfennau coll o'r templed yn cynnwys dewisiadau AG mewn perthynas â: (i) dewisiadau dychweliad risg (gall fod amrywiadau mawr rhwng mathau mandad o fewn dosbarth buddsoddi); (ii) buddsoddiad gweithredol v goddefol;

		(iii) uchelgeisiau sero net; (iv) cyfateb atebolrwydd; a (v) penodi dyraniad buddsoddiad lleol.
5	Ydych chi'n cytuno y dylai'r gronfa ddarparu cyngor buddsoddi ar strategaethau buddsoddi ei AG partner? Ydych chi'n gweld y byddai angen rhagor o gyngor neu fewnbwn er mwyn gallu ystyried cyngor a ddarperir gan y gronfa cyd-fuddsoddi – os felly, ym mha ffurf yr ydych chi'n rhagweld hynny?	Mae PPC yn rhannu barn y SAB* y dylai awdurdodau gweinyddu gadw'r opsiwn o gymryd cyngor annibynnol a gallu adolygu unrhyw gyngor a ddarperir gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi. Byddai hyn yn helpu i leddfu pryderon ynghylch y potensial ar gyfer gwrthdaro gwirioneddol neu ganfyddedig i Gwmni'r Gronfa Cyd-fuddsoddi. (*Ymateb SAB i'r ymgynghoriad: <i>"mae gan y Bwrdd rai pryderon am arian sy'n ofynnol i (yn hytrach na dewis) gymryd cyngor buddsoddi gan y gronfa cyd-fuddsoddi... Pan fydd cronfa yn cymryd ei phrif gyngor gan y gronfa cyd-fuddsoddi, a chyngor annibynnol ar wahân gan ffynhonnell arall, yna ni ddylai fod unrhyw awgrym bod yn ofynnol iddi ddilyn cyngor y gronfa cyd-fuddsoddi lle maent yn wahanol."</i>) Mae gwerth mewn darparu cyngor strategaeth fuddsoddi yn annibynnol oddi wrth ddarparwr datrysiadau buddsoddi (cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi). Mae potensial ar gyfer gwrthdaro gwirioneddol neu ganfyddedig i'r cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi yn y dull a gynigir gan y llywodraeth. Enghraifft fyddai cyngor sydd wedi'i gyfyngu i ddosbarthiadau asedau a datrysiadau buddsoddi sydd ar gael i'r gronfa cyd-fuddsoddi ar hyn o bryd lle nad yw'r gronfa cyd-fuddsoddi wedi datblygu'r datrysiad buddsoddi sy'n ofynnol gan yr AG er mwyn diwallu eu rhwymedigaethau pan fyddant yn ddyledus a'u cyfrifoldeb ymddiriedol e.e. diffyg asedau sy'n cynhyrchu incwm priodol sy'n ofynnol gan AG sydd mewn sefyllfa llif arian negyddol. Mae defnyddio ymgynghorwyr buddsoddi annibynnol o gwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi hefyd yn galluogi adolygiad a newid rheolaidd drwy gaffael cystadleuol, gan annog cystadleuaeth ac arloesedd y farchnad sy'n darparu canlyniadau gwell i gronfeydd CPLIL a'u haelodau. Rhaid i'r llywodraeth ganiatáu i AG feirniadu unrhyw gyngor buddsoddi maent yn ei derbyn gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi, gyda chefnogaeth ymgynghorwyr annibynnol os oes angen. Dylai'r llywodraeth ganiatáu rhyddid i AG ddewis pwy sy'n darparu cymorth cynghori i feirniadu a herio cyngor a ddarperir gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi. Efallai na fydd defnyddio "unigolion" annibynnol yn ddigonol. Dylai Awdurdodau Gweinyddu fod yn rhydd i dderbyn cyngor gan gwmnïau ymgynghori a all ddarparu ystod lawn o arbenigwyr pwnc, galluoedd ymchwil cyfoes a chynhwysfawr, cyngor a reoleiddir gan yr FCA lle bo angen a chyngor a adolygir gan gymheiriaid gydag yswiriant indemniad proffesiynol priodol ac yswiriant atebolrwydd.

		Mae angen i AG fod yn fodlon bod cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi yn gallu darparu'r ystod a'r ansawdd gofynnol o gyngor a bod gan dimau cyngori cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi y profiad, y wybodaeth a'r ddealltwriaeth briodol o rwymedigaethau CPLIL. Fel y mae'r llywodraeth yn nodi yn yr ymgynghoriad, ni fydd y gallu hwn ar waith erbyn mis Mawrth 2026 a bydd angen ei ddatblygu dros amser. Yn y cyfamser, dylai'r llywodraeth ganiatáu i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi allanoli'r gwaith i ymgynghorwyr buddsoddi CPLIL profiadol.
6	Ydych chi'n cytuno y dylai pob cronfa cyd-fuddsoddi gael ei sefydlu fel cwmnïau rheoli buddsoddi a awdurdodwyd gan yr FCA, a'u hawdurdodi i ddarparu cyngor perthnasol?	Rydym wedi ymrwymo i sefydlu cwmni rheoli buddsoddi a reolir gan yr FCA ("cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi") os oes angen gwneud hynny. Wedi dweud hynny, mae model gweithredu presennol PPC ar hyn o bryd yn cyflawni amcanion cyd-fuddsoddi'r llywodraeth heb gost ychwanegol sylweddol a chymhlethdod cwmni cronfa sy'n eiddo i AG. Nid yw'n glir y bydd hyn yn darparu unrhyw fuddion ariannol uniongyrchol i wrthbwysu costau ychwanegol. Mae gan gyngor buddsoddi annibynnol fanteision o'i gymharu â chyngor a ddarperir gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi oherwydd (i) potensial ar gyfer gwrthdaro gwirioneddol neu ganfyddedig i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi; (ii) y gallu i adolygu a newid cynghorwyr annibynnol o bryd i'w gilydd; (iii) cystadleuaeth sy'n gyrru arfer gorau, arloesedd ac effeithlonrwydd sydd o fudd i gronfeydd CPLIL; a (iv) yr anhawster i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi ddatblygu'r ystod lawn o alluoedd a phrofiad CPLIL (gan gynnwys dealltwriaeth o rwymedigaethau lleol ac anghenion llif arian a ragwelir) a ddarperir gan gwmnïau ymgynghori ar hyn o bryd. Mae gwerth cael rhywfaint o waith wedi'i ganoli a'i wneud ar y cyd ar lefel cronfa e.e. adolygu a newid rheolwyr, datblygu polisiau a phrosesau mewn perthynas â buddsoddi cyfrifol a phleidleisio ac ymgysylltu. O dan y model cronfa PPC presennol, mae'r holl weithgareddau hyn eisoes yn cael eu cynnal ar y cyd ar lefel cronfa cyd-fuddsoddi gyda chefnogaeth darparwyr gwasanaeth allanol.
7	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i drosglwyddo'r holl asedau rhestredig i gerbydau cyd-fuddsoddi a reolir gan gwmni eu cronfa cyd-fuddsoddi?	Dylent, ar gyfer asedau rhestredig a reolir yn weithredol. Mae gan PPC a chronfeydd CPLIL eraill eisoes fuddsoddiadau goddefol mewn cerbydau cyd-fuddsoddi nad ydynt yn cael eu rheoli gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi (megis polisiau bywyd). Ar gyfer buddsoddiadau goddefol rhestredig, mae trefniadau cyfredol ar gyfer PPC a chronfeydd eraill yn gost-effeithiol iawn ("buddion croesi" a buddion graddfa eraill a gyflawnir gan reolwyr goddefol sy'n fwy na'r rhai y gellid eu cyflawni mewn perthynas â buddsoddiadau goddefol cronfa sengl yn unig). Os bydd trosglwyddo buddsoddiadau goddefol i gerbydau a reolir gan gronfeydd yn cael ei orfodi, bydd AG yn wynebu costau ychwanegol (gan gynnwys costau pontio asedau sylweddol) heb ddigolledu buddion.

8	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i drosglwyddo buddsoddiadau anhylifol etifeddol i reolwyr y gronfa cyd-fuddsoddi?	Ni ddylai fod unrhyw fuddsoddiad newydd mewn asedau heb eu rhestru / anhylifol mewn cerbydau nad ydynt mewn cronfa cyd-fuddsoddi yn y dyfodol. Mae risgiau posibl yn ei gwneud yn ofynnol i bob AG drosglwyddo'r holl asedau anhylifol etifeddol i reolwyr cwmni cronfa cyd-fuddsoddi ar unwaith ym mis Mawrth 2026. Mae'n bosibl nad oes llawer o fudd economaidd mewn gwneud hynny, ac mewn rhai achosion efallai y bydd yn fwy diogel parhau i reoli rhediad i aeddfedrwydd asedau etifeddol heb eu rhestru yn lleol gan fod gan swyddogion AG lleol wybodaeth hanesyddol o'r buddsoddiadau penodol (e.e. amrywiol 'vintages' o fuddsoddiadau marchnad breifat) a phrosesau sefydledig i'w rheoli (gan gynnwys, er enghraifft, monitro a rheoli galwadau cyfalaf). Er mwyn mynd i'r afael â'r risg bosibl hon, efallai y byddai'n well caniatáu i AG a'u hymgynghorwyr reoli buddsoddiadau o'r fath i aeddfedrwydd neu sicrhau bod cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi yn parhau i dynnu ar wybodaeth a phrofiad lleol o'r asedau penodol. Os yw'r llywodraeth yn gofyn am drosglwyddo rheoli asedau etifeddol i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi, bydd yn hanfodol sicrhau bod cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi yn ymarfer y lefel briodol o ofal dyledus. Yn benodol, bydd angen sicrhau bod cronfeydd cyd-fuddsoddi yn gwarchod asedau etifeddol ar ran perchnogion mewn ffordd sy'n osgoi niwed economaidd i'r Cronfeydd maent yn berchen arnynt e.e. trwy osgoi gwerthu asedau heb eu rhestru ar adeg amhriodol. Dylai cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi ymgynghori ag AG ar amser a dull priodol o drosglwyddo asedau etifeddol i gerbydau cronfeydd cyd-fuddsoddi.
9	Pa gapasiti ac arbenigedd y byddai angen i'r cronfeydd cyd-fuddsoddi ddatblygu i ymgymryd â rheoli asedau etifeddol y cronfeydd partner a phryd y gellid cyflawni hyn?	Gweler yr ymateb i C8. Mae'r wybodaeth angenrheidiol am asedau etifeddol penodol heb eu rhestru a'r prosesau sefydledig i'w rheoli gyda'r AG ar hyn o bryd sy'n berchen ar yr asedau etifeddol hyn. Gall symud rheolwyr i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi nad oes ganddynt y wybodaeth hanesyddol hon o'r buddsoddiadau hyn a phrosesau sefydledig i'w rheoli ychwanegu risg a chost. Os yw'r llywodraeth yn gorfodi trosglwyddo rheoli asedau etifeddol i gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi, bydd PPC yn penodi swyddog cronfa gyda chyfrifoldeb am asedau etifeddol. Byddai gan bob AG PPC Gytundeb Rheoli Buddsoddi gyda chwmni cronfa cyd-fuddsoddi PPC mewn perthynas â'i asedau etifeddol ei hun. Bydd yr IMA yn grymuso cwmni cronfa cyd-fuddsoddi PPC i reoli'r asedau hynny gyda gofal a diwydrwydd priodol ar ran yr AG y maent yn perthyn iddo. Bydd asedau etifeddol yn parhau i gael eu dyrannu i'r AG hwnnw nes y byddant yn aeddfedu ac yn cael eu trosglwyddo i ddatrysiadau cronfa cyd-fuddsoddi. Byddai'r swyddog cronfa cyd-fuddsoddi hwn sy'n gyfrifol am asedau etifeddol yn cael ei gynorthwyo gan reolwyr buddsoddi rhestredig a heb eu rhestru i ystyried amseru a dulliau priodol o waredu asedau etifeddol a cherbydau cyd-fuddsoddi priodol ar gyfer buddsoddi'r enillion gwerthu. Byddai cymorth hefyd yn cael ei dderbyn gan ymgynghorwyr arbenigol priodol.

		Byddai'r swyddog cronfa cyd-fuddsoddi sy'n gyfrifol yn ymgysylltu â pherchnogion asedau ac ymgynghori â nhw ar amseriad arfaethedig a dulliau gwaredu asedau etifeddol, a'r cerbyd cyd-fuddsoddi arfaethedig i gymryd enillion gwerthu, yn unol â'r strategaeth fuddsoddi a benderfynwyd yn lleol gan yr AG. Mae'n bwysig nodi y bydd yn cymryd nifer o flynyddoedd i drosglwyddo'r holl asedau etifeddol. Er enghraifft, byddai daliadau ecwiti preifat presennol yn debygol o gael eu dal tan eu haeddfedrwydd naturiol yn hytrach na chael gwaredu cynharach mewn marchnadoedd eilaidd ar brisiadau disgownt a fyddai'n dinistrio gwerth i'r perchennog asedau.
10	A oes gennych farn ar yr amserlen ddangosol ar gyfer gweithredu, gyda chronfeydd cyd-fuddsoddi yn mabwysiadu'r nodweddion arfaethedig a chyd-fuddsoddi wedi'i gwblhau erbyn mis Mawrth 2026?	Er bod PPC wedi ymrwymo i gwrdd ag amserlenni'r llywodraeth, credwn fod yr amserlenni yn heriol iawn. Yn benodol, mae'r amserlen a awgrymir yn anafteisio cronfeydd cydfuddsoddi sydd ar hyn o bryd â modelau gweithredu gwahanol i'r hyn sy'n cael ei ffafrio gan y llywodraeth erbyn hyn. Gallai amserlen sy'n rhy fyr hefyd arwain at ddulliau gweithredu is-optimaidd neu dan fygythiad y gellid, gyda mwy o amser, eu hosgoi. Mae'n bwysig y dylai'r amserlen ar gyfer gweithredu ddarparu ar gyfer amserlenni cymeradwyo llywodraethu awdurdodau lleol. Ar gyfer pob un neu'r rhan fwyaf o gronfeydd, mae newidiadau sy'n gofyn am gymeradwyaeth AG (gan Gynghorau llawn a/neu bwyllgorau S101) yn debygol. Mae PPC yn cael ei lywodraethu gan Gytundeb Rhyng-Awdurdod (IAA) cyfreithiol rhwymol sy'n cynnwys rhai materion a gedwir yn ôl sy'n gofyn am gytundeb lleol. Bydd angen dad-ddirwyn a newid hyn. Gall fod yn anodd neu'n amhosibl i Awdurdodau Gweinyddu gymeradwyo camau gweithredu gyda chostau materol (megis llogi personél ar gyfer cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi) yn absenoldeb rheoliadau (ar ffurf ddrafft o leiaf). Mae'n hanfodol bod unrhyw newidiadau mewn rheoliadau y mae'r llywodraeth yn eu gwneud yn seiliedig ar yr ymgynghoriad hwn yn cael eu cyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol i atal oedi cymeradwyo awdurdodau lleol a allai ei gwneud hi'n amhosibl cwrdd ag amserlen y llywodraeth.
11	Pa sgôp sydd ar gael i gynyddu cydweithredu rhwng cronfeydd cyd-fuddsoddi, gan gynnwys rhannu arbenigeddau neu arbenigedd lleol penodol? A oes unrhyw rwystrau ar gyfer cydweithio o'r fath?	Mae PPC yn agored i gyfleoedd i gydweithio ar ddatrysiadau dosbarth asedau penodol a bydd yn parhau i gael deialog â chronfeydd eraill a allai nodi meysydd o fudd i'r ddwy ochr. Byddai amserlen weithredu hirach yn caniatáu archwilio posibiliadau o'r fath yn briodol. Bydd amserlenni byr ar gyfer gweithredu yn achosi i gronfeydd cyd-fuddsoddi flaenoriaethu'r camau sydd eu hangen i sicrhau bod eu cronfa cyd-fuddsoddi eu hunain yn cydymffurfio â gofynion newydd trwy ba bynnag ffordd y mae'r amserlen yn ei ganiatáu.

12	Pa botensial sydd ar gyfer cydweithio rhwng cronfeydd partner yn yr un gronfa cyd-fuddsoddi ar faterion fel gweinyddu a hyfforddiant? A oes meysydd eraill lle gallai mwy o gydweithio fod yn fuddiol?	Credwn fod potensial ar gyfer cydweithio rhwng cronfeydd partner yn yr un gronfa cyd-fuddsoddi mewn meysydd fel gweinyddu aelodau a hyfforddiant. Mae gweithredu cydweithredu ar weinyddiaeth aelodau yn ymarfer nad yw'n ddibwys ac mae'n annhebygol y gellid ei symud ymlaen ochr yn ochr â'r cam nesaf o gyd-fuddsoddi. Mae gan PPC gynllun hyfforddi blynyddol eisoes ar gyfer Awdurdodau Gweinyddu.
Buddsoddiad Lleol		
13	Beth yw eich barn chi ar y diffiniad priodol o 'fuddsoddiad lleol' at ddibenion adrodd?	Mae PPC yn cydnabod disgwyliad y llywodraeth y dylid ystyried "lleol" ledled y DU, gan ddefnyddio asedau CPLIL i gefnogi twf y DU. Ar yr un pryd, o ystyried ei sefyllfa unigryw a'i gymhelliad i gefnogi buddsoddiad yng Nghymru, a dyna le bydd PPC yn blaenoriaethu ei hymdrechion buddsoddi lleol, gan adeiladu ar waith a wnaed hyd yma. Byddem yn disgwyl i fuddsoddiadau "lleol" ganolbwyntio ar fuddsoddiadau heb eu rhestru (isadeiledd, ecwiti preifat, ac ati), gan gynnwys rhai cyfleoedd buddsoddi llai sydd â photensial i gael effaith a gwerth uchel yn lleol. Felly, byddem yn disgwyl i adrodd eithrio buddsoddiadau mewn ecwiti, bondiau a chredyd rhestredig yn y DU (ond yn cynnwys eiddo tiriog – bydd gan Gronfa Effaith PPC darged Cymru). Bydd PPC yn adrodd am fuddsoddiad lleol yng Nghymru a buddsoddiadau lleol yng ngweddill y DU ar wahân.
14	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu weithio gyda'u Hawdurdod Cyfunol, Awdurdod Cyfunol Maerol, Awdurdod Sir Cyfunol, Cyd-bwyllgor Corfforedig neu gydag awdurdodau lleol mewn ardaloedd lle nad yw'r rhain yn bodoli, i nodi cyfleoedd buddsoddi lleol addas, ac i ystyried cynlluniau twf lleol a blaenoriaethau twf lleol wrth osod eu strategaeth fuddsoddi? Sut fydddech chi'n rhagweld y byddai'ch cronfa cyd-fuddsoddi yn ceisio cyflawni hyn?	Dylent. Mae PPC yn bwriadu penodi swyddog gyda chyfrifoldeb am gyfleoedd buddsoddi lleol. Bydd eu cyfrifoldebau yn cynnwys cysylltu ag awdurdodau lleol, Cyd-bwyllgorau Corfforedig a chyrff cyhoeddus eraill yng Nghymru i nodi cyfleoedd buddsoddi posibl sy'n cefnogi blaenoriaethau twf lleol. Bydd pennaeth buddsoddiad lleol PPC yn cael cymorth gan reolwyr buddsoddi PPC sydd heb eu rhestru, fydd yn cefnogi DD ar gyfer cyfleoedd perthnasol mewn gwahanol ddosbarthiadau asedau (isadeiledd, dyled breifat, credyd preifat, ac ati). Bydd ymgynghorwyr allanol arbenigol hefyd yn cael eu defnyddio ar gyfer DD ar gyfleoedd lleol penodol nad ydynt yn cyd-fynd â mandadau rheolwyr y gronfa cyd-fuddsoddi sydd heb eu rhestru.

15	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu nodi eu hamcanion ar fuddsoddiad lleol, gan gynnwys amrediad targed yn eu datganiad strategaeth fuddsoddi?	Dylent. Fel y nodwyd yn gynharach, dylid newid y templed arfaethedig ar gyfer AG i bennu strategaeth fuddsoddi a benderfynwyd yn lleol i gynnwys manyleb yr amrediad targed ar gyfer buddsoddiad lleol.
16	Ydych chi'n cytuno y dylid gofyn am gronfeydd cyd-fuddsoddi i ddatblygu'r gallu i gynnal diwydrwydd dyladwy ar gyfleoedd buddsoddi lleol ac i reoli buddsoddiadau o'r fath?	Dylid. Mae PPC yn bwriadu penodi swyddog gyda chyfrifoldeb penodol am gyfleoedd buddsoddi lleol (gweler C14) O ystyried y niferoedd cymedrol tebygol o gyfleoedd o'r fath, efallai na fydd yn gwneud synnwyr cael yr holl sgiliau angenrheidiol fel penodi i rolau mewnol (buddsoddiad, diwydrwydd dyladwy ac arbenigedd a phrofiad cyfreithiol ar draws ystod eang] o fathau o fuddsoddiadau lleol / effaith). Yn lle hynny, dylai cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi allu tynnu ar arbenigwyr allanol profiadol perthnasol i asesu cyfleoedd a chynnal DD cyn bwrw ymlaen. Mewn theori, mae hwn yn faes lle gall cydweithio rhwng cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi fod yn ddefnyddiol (e.e. DD a rennir ar gyfer cyd-fuddsoddi gan wahanol gwmnïau cronfeydd). Yn ymarferol, efallai na fydd hyn yn ymarferol i PPC o ystyried ei nod o ganolbwyntio ar fuddsoddiad lleol yng Nghymru.
17	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu adrodd ar eu buddsoddiadau lleol a'u heffaith yn eu hadroddiadau blynyddol? Beth ddylid ei gynnwys yn yr adroddiadau hyn?	Dylent. Yn ogystal ag adrodd ar berfformiad buddsoddi arferol, dylai adrodd ar fuddsoddiad lleol gynnwys y manteision a gyflawnir gan y buddsoddiad (economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol).
Llywodraethu cronfeydd		
18	Ydych chi'n cytuno â'r dull cyffredinol o lywodraethu, sy'n adeiladu ar argymhellion Llywodraethu Da y SAB?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
19	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i baratoi a chyhoeddi strategaeth lywodraethu a	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.

	hyfforddi, gan gynnwys polisi gwrthdaro buddiannau?	
20	Ydych chi'n cytuno â'r cynigion ynglŷn â phenodi uwch swyddog CPLIL?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
21	Ydych chi'n cytuno y dylai awdurdodau gweinyddu fod yn ofynnol i baratoi a chyhoeddi strategaeth weinyddol?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
22	Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i newid y ffordd y mae strategaethau ar lywodraethu a hyfforddiant, cyllid, gweinyddu a buddsoddiadau yn cael eu cyhoeddi?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
23	Ydych chi'n cytuno â'r cynigion ynglŷn ag adolygiadau llywodraethu annibynnol bob dwy flynedd? Beth yw eich barn ar y fformat a'r meini prawf asesu?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
24	Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i fynnu bod gan aelodau'r pwyllgor pensiynau wybodaeth a dealltwriaeth briodol?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.
25	Ydych chi'n cytuno â'r cynnig i fynnu bod Awdurdodau Gweinyddu yn nodi yn eu strategaeth llywodraethu a hyfforddiant sut y byddant yn sicrhau bod y gofynion newydd ar wybodaeth a dealltwriaeth yn cael eu bodloni?	Amherthnasol. Cyfeiriwch at ymatebion gan awdurdodau gweinyddu CPLIL unigol yng Nghymru.

26	Beth yw eich barn chi p'un a ddylid ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau gweinyddu benodi person annibynnol fel ymgynghorydd neu aelod o'r pwyllgor pensiwn, neu ffyrdd eraill o gyflawni'r nod?	Mae ein barn ar hyn yn debyg i'r rhai ar C5. Dylid, dylai awdurdodau gweinyddu benodi ymgynghorydd / cwmni cynghori annibynnol (nid o reidrwydd yn unigolyn) i ddarparu cyngor i'r pwyllgor pensiynau (heb gael ei benodi fel aelod o'r pwyllgor). O ystyried eu cyfrifoldebau ymddiriedol, mae'n bwysig bod AG yn rhydd i gymryd cyngor annibynnol. Dylai rhan o'r rôl hon gynnwys beirniadu a herio unrhyw gyngor a ddarperir gan gwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi. Dylai AG fod yn rhydd i ddewis cymorth cynghori annibynnol gan unigolion neu gwmnïau ymgynghori. Fodd bynnag, efallai na fydd defnyddio "unigolion" annibynnol yn ddigonol. Dylai Awdurdodau Gweinyddu fod yn rhydd i dderbyn cyngor gan gwmnïau ymgynghori a all ddarparu ystod lawn o arbenigwyr pwnc, galluoedd ymchwil cyfoes a chynhwysfawr, cyngor a reoleiddir gan yr FCA lle bo angen a chyngor a adolygir gan gymheiriaid gydag yswiriant indemniad proffesiynol priodol ac yswiriant atebolrwydd.
Llywodraethu cronfeydd		
27	Ydych chi'n cytuno y dylai byrddau cwmnïau cronfeydd cyd-fuddsoddi gynnwys un neu ddau o gynrychiolwyr cyfranddalwyr?	Mae'n hanfodol y dylai'r AG sy'n gyd-gyfranddalwyr cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi a chleientiaid / buddsoddwyr gael cynrychiolaeth ar fwrdd cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi. Yn ddelfrydol, ni fyddai nifer y cynrychiolwyr cyfranddalwyr yn cael eu hamodi. Bydd angen i'r FCA weld cyfansoddiad arfaethedig a chylch gorchwyl Bwrdd cwmni'r gronfa fel rhan o'r broses ar gyfer awdurdodi cwmni'r gronfa cyd-fuddsoddi. Yr FCA ddylai fod yn feirniad o ran cymysgedd a'r sgiliau priodol o gynrychiolwyr aelodau'r Bwrdd.
28	Beth yw eich barn chi ar y ffordd orau o sicrhau bod barn a diddordebau aelodau yn cael eu hystyried gan y cronfeydd cyd-fuddsoddi?	Dylai hyn fod trwy lywodraethu cronfa cyd-fuddsoddi ar ochr y cleient. Mae gan bob cronfa cyd-fuddsoddi nifer o grwpiau llywodraethu ochr y cleientiaid, yn aml gan gynnwys Cyd-bwyllgor Cadeiryddion pwyllgorau A101 yr AG. Mewn llawer neu'r rhan fwyaf o gronfeydd cyd-fuddsoddi, mae cynrychiolaeth o aelodau'r cynllun eisoes. Mae hyn yn darparu sianel ar gyfer llais a chynrychiolaeth aelodau'r cynllun wrth oruchwyllo'r gronfa a'r cerbydau buddsoddi mewn agweddau sy'n berthnasol i aelodau'r cynllun (e.e. perfformiad, polisïau RI, ac ati)
29	Ydych chi'n cytuno y dylai cronfeydd cyd-fuddsoddi adrodd yn gyson a gyda mwy o dryloywder, gan gynnwys perfformiad a chostau? Pa fetrigau ydych chi'n meddwl	Dylent, rydym yn cytuno y dylai fod adroddiadau tryloyw a chyson ar berfformiad a chostau.

	fyddai'n fuddiol i'w cynnwys yn yr adroddiadau hyn?	Mae'r rhan fwyaf o gronfeydd cyd-fuddsoddi eisoes wedi datblygu dulliau gweddol dda i adrodd ar berfformiad buddsoddi i fuddsoddwyr (dychweliadau buddsoddiadau, costau) ac mae gan rai cronfeydd cyd-fuddsoddi hefyd DPA darparu gwasanaeth sy'n cael eu monitro yn rheolaidd. Dylai'r rhain gael eu datblygu ymhellach. Dylai adrodd costau gynnwys nid yn unig costau rheoli buddsoddiadau, ond tryloywder llawn costau cyd-reoli cronfeydd cyd-fuddsoddi a chostau holl wasanaethau trydydd parti (swyddogaethau allanol, ymgynghorwyr, adneuo, cadw a phob costau darparwr gwasanaeth eraill). Dylai hyn fod mewn termau £ a chanran yr asedau. Dylid cyhoeddi data costau sy'n dangos dadansoddiad rhwng costau cwmni cronfa cyd-fuddsoddi, costau rheoli buddsoddiadau (mewnol ac allanol) a chostau eraill mewn ffordd sy'n galluogi cymariaethau teg. Dylid meincnodi perfformiad buddsoddi yn erbyn amcanion mandad priodol ac yn erbyn rheolwyr buddsoddi grŵp cymheiriaid. Dylid cynnal cymariaethau meincnod cost buddsoddi hefyd o bryd i'w gilydd. Rydym yn cydnabod bod angen gofal ar gymariaethau grwpiau cymheiriaid i sicrhau cymariaethau teg, tebyg. Gall darparwyr gwasanaeth meincnod proffesiynol ddarparu dadansoddiad o'r fath o bryd i'w gilydd i nodi unrhyw feysydd sy'n peri pryder.
Effeithiau Cydraddoldeb		
30	Ydych chi'n ystyried bod unrhyw grwpiau penodol sydd â nodweddion gwarchodedig a fyddai naill ai'n elwa neu'n cael eu hanfanteisio gan unrhyw un o'r cynigion? Os felly, rhwch ddata neu dystiolaeth berthnasol.	Na. Nodwn y bydd angen i PPC allu darparu'r holl gyfathrebiadau yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

CPLIL "Fit for the Future"

Cyflwyniad Partneriaeth Pensiwn Cymru
i'r Llywodraeth:

Cronfa CPLIL annibynnol i Gymru

Chwefror 2025

Cyflwyniad Partneriaeth Pensiwn Cymru i'r Llywodraeth: cronfa CPLIL annibynnol i Gymru

Mae'r cyflwyniad hwn wedi'i baratoi gan Bartneriaeth Pensiwn Cymru (PPC) ac mae'n ymateb i gais y Llywodraeth am gynigion sy'n bodloni gofynion ymgynghoriad CPLIL "Fit for the Future" (Tachwedd 2024) a'r "guidance for pool submissions" a nodir yn llythyr y Gweinidogion at PPC dyddiedig 2 Rhagfyr 2024.

Mae PPC wedi ymrwymo ac yn cyd-fynd ag amcanion y Llywodraeth, gan gynnwys trosglwyddo'r holl asedau sy'n weddill i reoli cronfeydd yn gyflym a'r bwriad i gynyddu manteision cronni buddsoddiadau CPLIL ymhellach, gan gynnwys cynyddu'r ffocws ar fuddsoddiad lleol a chefnogi twf y DU.

Rydym yn gwerthfawrogi cydnabyddiaeth y Llywodraeth yn yr ymgynghoriad (paragraff 62) bod ystyriaethau unigryw mewn perthynas â Chymru sy'n cefnogi parhau â chronfa fuddsoddi ar wahân ar gyfer yr 8 Awdurdod Gweinyddu CPLIL yng Nghymru fel cenedl ddatganoledig. Rydym yn cynnig addasu ein model gweithredu, gan gynnwys sefydlu cwmni rheoli buddsoddi a reolir gan yr FCA ("IM Co"), i fodloni holl ofynion y Llywodraeth.

Mae manylion ein cynlluniau i PPC i barhau fel cronfa ar wahân, mewn sefyllfa unigryw i ddarparu buddion i aelodau'r cynllun CPLIL yng Nghymru, ac i barhau i ddod â buddion ehangach drwy fuddsoddiad lleol yng Nghymru a gweddill y DU wedi'u nodi yn y cyflwyniad hwn ac maent yn cyd-fynd â meini prawf y Llywodraeth – graddfa, gwytnwch, gwerth am arian a hyfywedd yn erbyn dyddiad cau.

Edrychwn ymlaen at unrhyw adborth a allai fod gennych ar ein cyflwyniad. Yn y cyfamser, byddwn yn parhau â'r gwaith gweithredu sydd eisoes ar y gweill.

Y Cyng. Elin Hywel	Cyngor Gwynedd (Cronfa Bensiwn Gwynedd)
Y Cyng. Mike Lewis	Cyngor Abertawe (Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe)
Y Cyng. Peter Lewis	Cyngor Powys (Cronfa Bensiwn Powys)
Y Cyng. Mark Norris	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (Cronfa Bensiwn RhCT)
Y Cyng. Dan Rose	Cyngor Sir y Fflint (Cronfa Bensiwn Clwyd)
Y Cyng. Chris Weaver	Cyngor Dinas Caerdydd (Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg)
Y Cyng. Elwyn Williams (Cadeirydd)	Cyngor Sir Gâr (Cronfa Bensiwn Dyfed)
Y Cyng. Nathan Yeowell	Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen))

Aelodau o Gyd-bwyllgor Llywodraethu PPC

Dros ac ar ran PPC

Cynnwys

1. Cyflwyniad: PPC Heddiw ac Adeiladu ar gyfer y Dyfodol
2. Crynodeb Gweithredol
3. Ystyried opsiynau eraill a phenderfyniad i adeiladu
4. Cynnig adeiladu: cwrdd â gofynion cyd-fuddsoddi newydd y Llywodraeth
 - 4.1 Model Gweithredu Cyd-gronfa Cyfredol
 - 4.2 Gofynion model gweithredu cyd-gronfa newydd arfaethedig y Llywodraeth
 - 4.3 Model Gweithredu Targed Newydd
 - 4.4 Y gwasanaethau a ddarperir a sut y byddant yn cael eu darparu
 - 4.5 Siart sefydliad – uwch reolwyr ac unedau swyddogaethol
 - 4.6 Llywodraethu
5. Gweithredu
 - 5.1 Dull o sefydlu IM Co newydd
 - 5.2 Uwch Reolwyr (rolau SMF)
 - 5.3 Partneriaid cyflawni gwasanaethau
 - 5.4 Personél IM Co PPC
 - 5.5 Technoleg
 - 5.6 Costau a buddion
6. Cynllun gweithredu
 - 6.1 Trosolwg o'r cynllun, tîm y prosiect a llywodraethiant y prosiect
 - 6.2 Cerrig milltir llwybr critigol
 - 6.3 Camau cymeradwyo awdurdod gweinyddu
 - 6.4 Cynllun llogi a chaffael
 - 6.5 Cynllun ar gyfer trosglwyddo asedau etifeddiaeth gan gynnwys marchnadoedd preifat a buddsoddiadau goddefol
7. Meini prawf asesu'r Llywodraeth
8. Dyheadau tymor hwy – 2030 a thu hwnt
9. Casgliad

Atodiadau

Atodiad 1 – Cost Pontio Buddsoddi Pe bai Uno

Atodiad 2 – Llogi a Chyflogres Diwrnod 1 a Diwrnod 2

Atodiad 3 – Cynllun y Prosiect a Ffrydiau Gwaith

Atodiad 4 – Rheolwyr Portffolio PPC

1. Cyflwyniad: PPC heddiw ac Adeiladu ar gyfer y Dyfodol

PPC hyd yma

Mae PPC yn gydweithrediad daearyddol sy'n cynrychioli'r holl gronfeydd pensiwn CPLIL yng Nghymru.

Nid yw cydweithio ar draws yr wyth cronfa bensiwn CPLIL yng Nghymru yn rhywbeth newydd – mae gan y gronfeydd hyn hanes hir a phroffedig o weithio gyda'i gilydd. Nododd adroddiad 2013 *"Welsh LGPS - Working Together"* fod dull ar y cyd yn cyflawni'r arbedion graddfa, effeithlonrwydd gweithredol a chanlyniadau buddsoddi gwell y mae gronfeydd sylfaenol eu heisiau, tra'n gatalydd i nodi buddsoddiadau lleol a sefydlu polisiau buddsoddi cyfrifol a pholisïau eraill.

Adeiladwyd yr achos busnes strategol ar gyfer wyth cronfa CPLIL Cymru i ffurfio cronfa fuddsoddi i Gymru ar y sylfeini cadarn a osodwyd yn y perthnasoedd gwaith agos presennol. Roedd hefyd, yn bwysig, yn cynnig cyfle i sefydlu cronfa gyd-fuddsoddi i Gymru sy'n adlewyrchu nodweddion diwylliannol a chenedlaethol unigryw cenedl ddatganoledig, gyda'r cyfle i wneud gwahaniaeth i randdeiliaid CPLIL yng Nghymru. O safbwynt ymarferol, roedd y cynnig yn mynd i'r afael â'r rhwymedigaethau rheoleiddio ynghylch Deddf yr Iaith Gymraeg, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a'r drefn archwilio wahanol sy'n bresennol yng Nghymru.

Roedd sefydlu a strwythuro PPC yn ffurfiol yn 2015 yn cydymffurfio'n llawn â meini prawf y Llywodraeth ar y pryd, tra'n bodloni gofynion strategol 8 cronfa bensiwn CPLIL Cymru sylfaenol, a adlewyrchir yn y fframwaith cynrychioladol, llywodraethu agored a gweithredol a sefydlwyd. Roedd y model wedi ymrwymo'n llawn i ysgogi sgiliau ac arbenigedd y farchnad, gan logi'r bensaerniaeth gronfa sylfaenol a'r gallu rheoli buddsoddiadau wrth arfer ei statws fel buddsoddwr o raddfa sylweddol i ddarparu arbedion ffioedd a buddion gweithredol i'r gronfeydd sylfaenol.

Mae llwyddiannau PPC hyd yma yn cynnwys:

- 70% o'r asedau wedi'u cyd-fuddsoddi
- Llywodraethu cadarn a chydweithrediad wedi'i alinio i lefel uchel rhwng yr awdurdodau gweinyddol yng Nghymru
- Arbedion ffioedd cyflawni o £40m
- Cerbydau cyd-fuddsoddi pwrpasol ar gyfer buddsoddwyr PPC
- Sefydlu ystod o 10 is-gronfa asedau rhestredig aml-reolwr i ddiwallu anghenion strategaeth fuddsoddi awdurdodau gweinyddol
- Sefydlu gronfeydd marchnad breifat mewn Dyledion Preifat, Seilwaith, Ecwiti Preifat ac Eiddo Tiriog
- Gwasanaethau Rheoli a Gweithredu Portffolio Dirprwyedig ar draws asedau rhestredig a marchnadoedd preifat
- Polisi Buddsoddi Cyfrifol, Polisi Stiwardiaeth ac Ymgysylltu, Fframwaith Rheoli Risg
- Penodi darparwr pleidleisio ac ymgysylltu i weithredu polisiau cyd-gronfeydd
- Rhaglen benthyca stoc cronfa i ychwanegu gwerth at fuddsoddiadau awdurdodau gweinyddol
- Sefydlwyd rhaglen hyfforddi cyd-gronfa ar gyfer y Cyd-bwyllgor Llywodraethu, pwyllgorau A101 yr awdurdod gweinyddol ac aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol i gefnogi llywodraethu da
- Sefydlu grŵp ymgysylltu â rhanddeiliaid
- Defnyddio cyfalaf effeithiol lleol/cenedlaethol (Cymru) (drwy fuddsoddi mewn seilwaith adnewyddadwy, tai fforddiadwy, storio batris, cyfalaf naturiol)

The WPP – Fit for the Future

Mae PPC yn croesawu adolygiad y Llywodraeth a lansiwyd ar 14 Tachwedd 2024, ac mae ymateb ffurfiol PPC i'r ymgynghoriad hwnnw wedi'i gyflwyno yn unol â'r amserlen. Mae'n cyd-fynd â chasgliadau'r Llywodraeth ym mharagraff 62 o'r ymgynghoriad:

"62..... In particular, the Wales Pension Partnership operates within a devolved nation and has separate partnerships with the Welsh Corporate Joint Committees. It may therefore make sense for Welsh LGPS funds to continue in a separate pool."

Ar ôl rhoi ystyriaeth drylwyr i'r opsiynau eraill, mae'n amlwg na fyddai cyfuno neu ddod yn gleient o gyd-gronfa arall yn *"more cost effective or otherwise preferable approach to achieving compliance"*.

Mae'r cyflwyniad hwn yn nodi'r achos busnes cryf o blaid cadw PPC fel cronfa gyd-fuddsoddi annibynnol i Gymru, gan adeiladu'r gofynion ychwanegol ar gyfer y model gweithredu cyd-gronfa a nodwyd gan y Llywodraeth yn yr ymgynghoriad. Mae hyn yn adeiladu ar lwyddiant PPC hyd yma ac yn cyflawni ar draws yr ystod o amcanion y mae'r Llywodraeth wedi'u nodi yn ei huchelgeisiau ar gyfer cynnydd y CPLIL – yn benodol, y CPLIL yng Nghymru. Mae'r cyflwyniad hwn yn dangos gallu PPC i gyflawni ar draws pob agwedd fel cronfa gyd-fuddsoddi annibynnol.

Mae PPC yn cynnig sefydlu Awdurdod Ymddygiad Ariannol annibynnol ("**FCA**") cwmni rheoli buddsoddi awdurdodedig ("**IM Co**") yn unol â meini prawf y Llywodraeth ac i symud holl asedau PPC i reoli IM Co yn unol â'r amserlenni a amlinellwyd. Mae'r cyflwyniad hwn hefyd yn dangos y gwerthusiad gwrthrychol o'n cynlluniau yn erbyn meini prawf a nodwyd gan y Llywodraeth (Manteision Graddfa, Gwydnwch, Gwerth am Arian, Hyfywedd yn erbyn llinell amser) a sut mae hyn yn cael ei gymharu orau ag opsiynau eraill.

Mae'r penderfyniad i adeiladu IM Co PPC yn cynnig cyfle unigryw i sefydlu canolfan ragoriaeth mewn buddsoddiad CPLIL yng Nghymru, gan greu cyfleoedd gyrfaw gwerthfawr wrth wella'r sector gwasanaethau ariannol yng Nghymru.

Mae'r model gweithredu targed arfaethedig yn adeiladu ar y llwyddiant, y profiad cadarnhaol a'r perthnasoedd strategol proffesiynol a sefydlwyd ac a ddatblygwyd yn y daith PPC hyd yn hyn. Mae'r dull hwn hefyd yn cael ei fabwysiadu i gyflymu'r 'pontio' i'r model gweithredu newydd erbyn y dyddiad penodedig o fis Mawrth 2026 a bydd yn parhau i drosoli manteision y raddfa sydd gan ein partneriaid yn y farchnad, wrth adeiladu gallu i nodi ac ymgymryd â diwydrwydd dyladwy ar fuddsoddiadau lleol, darparu gwasanaethau cynghori buddsoddi a rheoli asedau etifeddiaeth.

Mewn amser, mae IM Co PPC yn bwriadu darparu manteision ychwanegol i fuddsoddwyr awdurdod gweinyddol trwy ymestyn yr ystod o alluoedd rheoli buddsoddiadau mewnol.

Mae'r perthnasoedd strategol a sefydlwyd gyda'n partneriaid cyflenwi gwasanaeth presennol yn galluogi esblygiad rhesymegol o'r model PPC presennol i IM Co a reolir gan FCA annibynnol. Yn amodol ar gamau priodol i sicrhau cydymffurfiaeth â chyfraith caffael cyhoeddus, rydym yn bwriadu trosglwyddo'r perthnasoedd hyn i'r IM Co newydd a'r model gweithredu diwrnod 1. Mae'r model yn harneisio profiad ac adnoddau'r partneriaid hyn sydd eisoes wedi'u rheoleiddio gan yr FCA, a fydd yn cynorthwyo'n fawr y broses i ffurfio IM Co a reoleiddir gan yr FCA ac yn bodloni'r meini prawf ymgeisio trylwyr, gan gynghori a chynorthwyo ar benodi'r uwch bersonél rheoli allweddol sy'n ofynnol gan yr FCA ar ôl awdurdodi wrth ddarparu'r adnoddau i ddarparu gwasanaethau cynghori buddsoddi IM Co.

Wrth werthuso opsiynau cronfeydd eraill, roedd osgoi'r angen i drosglwyddo asedau PPC i gronfa CPLIL arall yn ffactor arwyddocaol o ystyried y costau pontio sylweddol sy'n gysylltiedig, sydd wedi'u modelu'n geidwadol ar oddeutu £45m ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig. (Ffynhonnell: Russell Investment Management). Byddai costau pontio ychwanegol pellach ar asedau rhestredig goddefol a marchnad breifat.

Wrth uno, byddai llais PPC yn cael ei wanhau mewn llywodraethiant fel cyfranddaliwr neu gleient o'i gymharu â'r dewis arall sy'n cael ei ffafrio. Gallai hyn gyfyngu ar ein gallu i gyfeirio buddsoddiad lleol i gymunedau yng Nghymru, er enghraifft. Mae uno yn gofyn am gytundeb cronfa bartner, awdurdodiad FCA a throsglwyddo asedau. Byddai hefyd yn cymryd sawl blwyddyn, gan ddargyfeirio adnoddau rhag cyflenwi heb fuddion iawndal amlwg.

Mae sefydlu IM Co PPC yn sicrhau bod cof corfforaethol awdurdodau gweinyddol yng Nghymru yn cael ei gadw, er mwyn parhau i reoli'r portffolio o asedau etifeddiaeth yn effeithlon; byddai hynny'n cael ei golli pe bai gorfodaeth i drosglwyddo i gyd-gronfa arall. Mae'r cyflwyniad hwn yn dangos bod opsiynau cyd-gronfeydd eraill wedi'u diystyru am yr holl resymau a nodwyd yma. Ar yr un pryd, byddwn yn parhau i chwilio am gyfleoedd ar gyfer cydweithio ar draws cyd-gronfeydd, gan gynnwys cyfleoedd cyd-fuddsoddi sy'n cefnogi twf y DU.

Mae ffurfio IM Co PPC yn cyflwyno cyfle unwaith mewn cenhedlaeth i greu Cwmni Buddsoddi CPLIL annibynnol er budd holl randdeiliaid y 22 awdurdod lleol sylfaenol yng Nghymru, 382 o gyflogwyr a 412,000 o aelodau. Nid yn unig y gall PPC barhau i fuddsoddi ar gyfer ei aelodau a diogelu pensiynau CPLIL, ond bydd yn cael cyfle i barhau â'i rôl yn buddsoddi'n lleol ledled Cymru a gweddill y DU, gan weithio gyda Chynghorau, Cyd-bwyllgorau Corfforedig, Banc Datblygu Cymru, Banc Busnes Prydain a Llywodraeth Cymru, gan hyrwyddo twf economaidd, darparu cyflogaeth, diogelu ynni glân a gwella seilwaith ehangach y wlad, er budd pobl Cymru.

2. Crynodeb Gweithredol

Dadansoddi opsiynau a phenderfyniad i adeiladu

- 2.1 Mae awdurdodau gweinyddol PPC yn cytuno'n gryf â barn y Llywodraeth yn yr ymgynghoriad "Fit for the Future" (paragraff 62) bod ystyriaethau unigryw mewn perthynas â Chymru sy'n cefnogi parhad cronfa cyd-fuddsoddi ar wahân ar gyfer yr 8 cronfa CPLIL yng Nghymru.
- 2.2 Mae angen parhau â chronfa cyd-fuddsoddi ar wahân i Gymru i adlewyrchu nodweddion diwylliannol a chenedlaethol unigryw cenedl ddatganoledig.
- 2.3 Credwn mai dyma'r unig opsiwn a fydd yn sicrhau bod PPC yn gallu cyfeirio buddsoddiad lleol yn effeithiol i hyrwyddo twf economaidd a chefnogi cymunedau yng Nghymru (nod allweddol ar gyfer cronfa annibynnol i Gymru) ac fe all hefyd gyflawni nodau buddsoddi cyfrifol penodol rhanddeiliaid CPLIL yng Nghymru yn effeithiol ac yn gost-effeithlon. (Enghraifft yw lansiad mandadau goddefol sydd ar ddod wedi'u halinio'n benodol â pholisïau buddsoddi cyfrifol PPC.)
- 2.4 Mae'r dull hwn yn cynnig cyfle unigryw i sefydlu canolfan ragoriaeth mewn buddsoddiad CPLIL yng Nghymru, gan greu cyfleoedd gyrfu a gwella'r sector gwasanaethau ariannol yng Nghymru, gan adeiladu ar lwyddiant Banc Datblygu Cymru. O safbwynt ymarferol, dyma'r dull mwyaf credadwy sy'n ein galluogi i gydymffurfio â rhwymedigaethau rheoleiddiol ynghylch Deddf yr Iaith Gymraeg, Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru a'r drefn archwilio wahanol yng Nghymru.
- 2.5 Mae PPC wedi rhoi ystyriaeth drylwyr i'r opsiynau i uno neu ddod yn gleient i gyd-gronfa arall. Nid yw'r opsiynau hynny'n mynd i'r afael â'r ystyriaethau unigryw mewn perthynas â Chymru, a byddai hyn yn arwain at gael llai o ddylanwad fel cleientiaid a chyfranddalwyr i lunio gwasanaethau buddsoddi CPLIL i ddiwallu anghenion rhanddeiliaid yng Nghymru, byddai'n aneffeithiol wrth gyfeirio buddsoddiad lleol at economi a chymunedau Cymru a byddent o bosibl yn codi costau gwerth £50m neu fwy i rhanddeiliaid CPLIL (costau pontio buddsoddi ar asedau rhestredig, costau cyfreithiol a chostau cynghorwyr eraill a chostau dirwyn i ben trefniadau cyfuno cyfredol) heb unrhyw arbedion cost gwrthbwysu materol.
- 2.6 Felly, rydym yn bwriadu parhau fel cronfa cyd-fuddsoddi ar wahân ac addasu ein model gweithredu i fodloni holl ofynion y Llywodraeth, gan gynnwys sefydlu cwmni rheoli buddsoddi a reolir gan FCA ("IM Co").

Cynnig adeiladu: bodloni gofynion model gweithredu cyd-gronfa newydd y Llywodraeth

- 2.7 Mae PPC yn dechrau mewn sefyllfa lle mae llawer o elfennau allweddol y model gweithredu gofynnol eisoes ar waith - cerbydau cyd-fuddsoddi gan gynnwys Cynlluniau Cytundebol Awdurdodedig (ACSSs) pwrpasol ar gyfer buddsoddiadau PPC sy'n cael eu rheoli yn weithredol a goddefol, gwasanaethau gweithredu dirprwyedig a rheoli buddsoddiadau yn ôl disgrisiwn dirprwyedig trwy "weithredwyr" cronfeydd a rheolwyr portfolio a reolir gan FCA ar draws asedau marchnad rhestredig a phreifat a llywodraethu a goruchwylio darparwyr gwasanaeth cyd-gronfeydd PPC.
- 2.8 Byddwn yn ychwanegu at ein model gweithredu IM Co a reolir gan yr FCA gyda chaniatâd cynghori a rheoli buddsoddi. Bydd yn cael ei staffio gan weithwyr proffesiynol profiadol o'r diwydiant. Bydd yr IM Co yn darparu gwasanaethau gweithredu (gan drosglwyddo unrhyw waith gweithredu lleol sy'n weddill i'r IM Co a thros amser datblygu galluoedd rheoli portfolio mewnol), cyngor buddsoddi, gallu buddsoddi lleol (cyrchu, asesu a rheoli buddsoddiadau lleol) a rheoli asedau etifeddiaeth (h.y. disgwylir y bydd yr holl asedau etifeddiaeth yn cael eu rheoli o ddiwrnod 1).
- 2.9 Gyda chefnogaeth a dilysiad gan ddarparwyr gwasanaeth ac ymgynghorwyr presennol (gan gynnwys arbenigwyr mewn cydymffurfiaeth ac awdurdodiad FCA), rydym wedi cwblhau'r gwaith dylunio lefel uchel ar y model gweithredu targed newydd ar gyfer yr IM Co newydd a reolir gan yr FCA a llywodraethu ar ochr y cleient.
- 2.10 Bydd IM Co PPC yn parhau i ddefnyddio cynrychiolwyr trydydd parti presennol a newydd i gefnogi darparu gwasanaethau (e.e. gweithredwyr cronfeydd, rheolwyr disgrisiwn ar gyfer asedau rhestredig a heb eu rhestru ac ymgynghorwyr buddsoddi). Mae hyn yn rhoi mynediad i PPC i fanteision graddfa partneriaid gwasanaeth, yn darparu gwytnwch yn y model gweithredu, yn lleihau'r risg gweithredu (lleihau gofynion llogi ac adeiladu ar gyfer diwrnod 1) ac yn galluogi trosglwyddo'n raddol i fwy o alluoedd mewn perthynas â gwasanaethau rheoli portfolio ac ymgynghori mewnol. Mae'r dull hwn hefyd yn rhoi rhagor o amser i'r Prif Swyddog Gweithredol newydd a'u tîm lunio datblygiad IM Co PPC yn y dyfodol, ynghyd â thwf y ddarpariaeth gwasanaethau.

- 2.11 Rydym yn cynllunio elfennau newydd ychwanegol yn y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys Bwrdd Cyfranddalwyr ar ochr y cleient gyda chynrychiolwyr o'r holl awdurdodau gweinyddol. Rôl y Bwrdd Cyfranddalwyr yw cytuno ar "faterion neilltuedig" cyfranddalwyr mewn perthynas â'r IM Co PPC (sy'n eiddo llwyr i'r awdurdodau gweinyddol), gan gynnwys cymeradwyo cynlluniau busnes a chyllidebau a gynigir gan yr IM Co a'i uwch swyddogion.

Costau gweithredu a rhedeg IM Co

- 2.12 Yn seiliedig ar y model gweithredu targed, rydym wedi asesu'n llawn gofynion adnoddau mewnol diwrnod 1 a diwrnod 2, gofynion technoleg a chostau (gan gynnwys costau partneriaid gwasanaeth allanol).
- 2.13 Amcangyfrifir mai costau rhedeg blynyddol ychwanegol y model gweithredu newydd ar ddiwrnod 1 yw £5–5.5m y flwyddyn ar ôl didynnu arbedion cost yr awdurdod gweinyddol (gan gynnwys trosglwyddo gwasanaethau ymgynghori i IM Co PPC, cynhyrchu adroddiadau canolog ar draws yr holl asedau ar gyfer pob awdurdod gweinyddol gan yr IM Co a gostyngiad pellach yn unrhyw gyfranogiad lleol sy'n weddill mewn gweithredu buddsoddiadau). Bydd costau IM Co yn codi wrth iddo gynyddu ei allu rheoli mewnol dros amser a bydd gwariant allanol ar reoli buddsoddiadau a gwasanaethau eraill yn lleihau.
- 2.14 Yn y tymor canolig a'r tymor hir, mae PPC yn anelu at gyflawni buddion ariannol sy'n fwy na chostau ychwanegol y model gweithredu newydd e.e. trwy ddod ag ystod gynyddol o weithgareddau rheoli portffolio ar asedau rhestredig a heb eu rhestru dros amser. Yn ogystal, mae PPC yn credu y bydd gan y gronfa cyd-fuddsoddi annibynnol fanteision llywodraethu a fydd yn ychwanegu gwerth sylweddol dros amser.
- 2.15 Bydd awdurdodau gweinyddu PPC yn darparu Cyfalaf Rheoleiddiol (amcangyfrifir ei fod yn £5–10m, gyda'r amcangyfrif hwn i'w gwblhau fel rhan o'r asesiad sy'n seiliedig ar risg sy'n ofynnol pan fydd y cais am awdurdodi yn cael ei gyflwyno i'r FCA yr haf hwn).
- 2.16 Mae PPC wedi sefydlu cyllideb prosiect ar gyfer cyflawni'r diwygiadau a nodir yn y cyflwyniad hwn, yr amcangyfrifir ei bod tua £1.6m (cynghorwyr cyfreithiol, cymorth cydymffurfio arbenigol, ymgynghorwyr buddsoddi a rheolwyr prosiectau). Yn ogystal, bydd costau cyflog o ran staff a gyflogwyd cyn mis Mawrth 2026 i gynorthwyo i sefydlu a phrofi systemau, prosesau a rheolaethau cyn mynd yn fyw.
- 2.17 Nid oes unrhyw gostau pontio buddsoddiadau. Mae hyn yn wahaniaeth allweddol i uno, ac yn un o'r rhesymau pam y diystyriwyd yr opsiwn hwnnw. Mae gan uno hefyd gostau gweithredu prosiect (cyfreithiol, cyngor rheoli trosglwyddo, rheoli prosiectau). Rydym yn amcangyfrif y bydd costau trosglwyddo buddsoddiadau a chostau gweithredu eraill ar gyfer uno o bosib yn oddeutu £50m neu fwy.

Cynllun Gweithredu

- 2.18 Cafodd ein tîm cyflawni prosiect, gan gynnwys rheoli rhaglen, ei roi ar waith ym mis Rhagfyr 2024. Roedd y tîm prosiect, yn cynnwys swyddogion, ein partneriaid cyflawni strategol, ymgynghorwyr cyfreithiol a chefnogaeth rheoli rhaglen, yn adrodd yn wythnosol i Grŵp Llywio (swyddogion A151). Mae aelodau'r Cydbwyllgor Llywodraethu (Cadeiryddion pwyllgorau A101) yn cael eu briffio'n rheolaidd ac yn darparu llofnodion ar bwyntiau allweddol, gan gynnwys cymeradwyo'r cyflwyniad hwn i'r Llywodraeth.
- 2.19 Mae gweithredu ar y gweill. Rydym wedi nodi ein cynlluniau gweithredu manwl yn adran 6. Mae elfennau llwybr hanfodol y cynllun gweithredu yn cynnwys y "llwybr llywodraethu" (cael cymeradwyaethau llywodraethu awdurdodau gweinyddol unigol angenrheidiol gan gynnwys llofnodi a chwblhau'r gyllideb yn derfynol), dechrau chwilio a dewis ar gyfer rolau uwch ym mis Mawrth 2026 a pharatoi i gyflwyno cais yn yr haf i'r FCA am awdurdodiad IM Co PPC.
- 2.20 Nid oes gennym unrhyw bryderon am awdurdodiad FCA. Bydd ein cynghorwyr arbenigol yn cefnogi'r broses ymgeisio FCA ac yn sicrhau bod ein cais yn "barod i'w gymeradwyo". Neilltuoedd yr FCA dîm achos ym mis Ionawr ac mae cyfarfodydd diweddarau rheolaidd wedi'u trefnu o hyn hyd at gyflwyno ein cais am awdurdodiad. Mae ein trafodaethau cychwynnol gyda thîm achos FCA wedi bod yn gadarnhaol ac yn adeiladol.

Cyflawni Buddiannau

- 2.21 Bydd parhau â chronfa fuddsoddi CPLIL annibynnol ar gyfer Cymru a'r datblygiad ymhellach arfaethedig o fodel gweithredu cronfa a galluoedd buddsoddi PPC yn darparu manteision sylweddol i randdeiliaid CPLIL a phobl Cymru gan gynnwys:

- adeiladu ar hanes hir a llwyddiant cydweithredu'r bartneriaeth
- model cyd-fuddsoddi lle bydd llwyddiant yn cael ei ddiffinio a'i fesur yn ôl ei allu i gyflawni ar gyfer Cymru a'r DU
- buddsoddiad lleol i hyrwyddo twf economaidd a chefnogi cymunedau yng Nghymru, gan adeiladu ar llwyddiant Banc Datblygu Cymru a mentrau fel Prifddinas-Ranbarth Caerdydd/Cyd-bwyllgorau Corfforedig
- arbedion ariannol ychwanegol drwy ddod ag ystod gynyddol o wasanaethau rheoli portffolio a chynghori yn fewnol dros amser
- lleihau costau awdurdodau gweinyddu lleol ymhellach (adrodd, rheoli buddsoddiadau lleol/etifeddiaeth, ac ati)
- cyflawni nodau buddsoddi cyfrifol penodol rhanddeiliaid CPLIL
- parhau i elwa o raddfa fyd-eang a phŵer prynu ein partneriaid cyflenwi strategol
- y gallu i adolygu darparwyr gwasanaeth o bryd i'w gilydd i sicrhau darpariaeth gwasanaeth gorau yn y farchnad a gwerth am arian.

Meini prawf asesu'r Llywodraeth

- 2.22 Manteision Graddfa: Mae model cyfuno cyfredol PPC eisoes yn darparu manteision graddfa, gan gynnig mynediad at ystod ehangach o ddosbarthiadau asedau ac arbedion cost o raddfa fyd-eang a phŵer prynu partneriaid darparu gwasanaethau. Mae hyn wedi'i ddilysu gan arbenigwyr marcio mainc costau a pherfformiad annibynnol CEM. Ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig, arbedodd PPC £10.3m net o gostau gweithredu cyfuno i awdurdodau gweinyddu. Bydd ein datblygiad pellach arfaethedig o fodel gweithredu a galluoedd buddsoddi PPC, dros amser, yn darparu manteision ar raddfa ychwanegol gan gynnwys arbedion ariannol ychwanegol materol a gallu buddsoddi lleol.
- 2.23 Gwytnwch: fframwaith llywodraethu cadarn a gefnogir gan gynghorydd goruchwyllo cyd-gronfa yn goruchwyllo gwasanaethau gweithredu dirprwyedig cyfredol. Mae gan gynrychiolwyr y safonau uchel o wydnwch gweithredol sy'n ofynnol i fodloni gofynion rheoleiddio FCA. Bydd elfennau newydd ychwanegol o'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys Bwrdd Cyfranddalwyr ar ochr cleientiaid, gyda chynrychiolwyr o holl awdurdodau gweinyddol Cymru. Fel endid a reoleiddir gan yr FCA, bydd IM Co PPC yn ddarostyngedig i ofynion rheoleiddiol o ran ymddygiad, systemau, prosesau a rheolaethau sy'n darparu gwytnwch a sicrwydd ychwanegol i awdurdodau gweinyddol fel cleientiaid a buddsoddwyr. Bydd Uwch Swyddogaethau Rheoli yn cael eu cefnogi gan weithwyr proffesiynol galluog a phrofiadol i ddarparu gwytnwch ychwanegol i IM Co PPC. Yn ogystal, mae gan bartneriaid cyflenwi strategol fynediad at gronfeydd adnoddau dwfn ac eang (byd-eang mewn rhai achosion) a gellir eu disodli'n haws na swyddogaeth fewnol sy'n tanberfformio.
- 2.24 Gwerth am Arian: gweler y pwyntiau uchod ar arbedion cost o raddfa fyd-eang a phŵer prynu partneriaid gwasanaeth. Yn y dyfodol, bydd IM Co PPC yn ymgymryd â mwy o reolaeth fewnol, gan sicrhau arbedion costau pellach. Bydd y model gweithredu newydd hefyd yn lleihau costau lleol gweinyddu awdurdodau (cyngor, adrodd ac unrhyw weithgareddau gweithredu buddsoddiad sy'n weddill a fydd yn symud i'r IM Co).
- 2.25 Hyfywedd yn erbyn y dyddiad cau: gweler y cynllun gweithredu uchod. Mae PPC a'i ymgynghorwyr yn hyderus y gellir rhoi'r gofynion newydd ychwanegol ar gyfer y model gweithredu cyd-gronfa ar waith erbyn mis Mawrth 2026. Mae hyn yn amodol ar y Llywodraeth yn cadarnhau ei gofynion arfaethedig cyn gynted â phosibl er mwyn galluogi cymeradwyaethau llywodraethu awdurdodau lleol i fynd rhagddo. Mae'r FCA wedi sefydlu tîm achos ac mae mewn cyswllt rheolaidd wedi'i drefnu. Mae cost a chymhlethdod yr adeilad yn cael ei leihau'n sylweddol oherwydd mae llawer o elfennau allweddol y model gweithredu diwrnod 1 gofynnol eisoes ar waith (cerbydau cyd-fuddsoddi, gwasanaethau gweithredu dirprwyedig a rheoli buddsoddiadau yn ôl disgrisiwn dirprwyedig trwy "weithredwyr" cronfeydd a rheolwyr portffolio a reolir gan FCA ar draws asedau marchnad rhestredig a phreifat a llywodraethu a goruchwyliaeth ar y cyd ar ochr cleient o ddarparwyr gwasanaeth cronfa PPC).

Dyheadau tymor hwy – 2030 a thu hwnt

- 2.26 Mae PPC yn anelu at greu canolfan ragoriaeth ar gyfer rheoli buddsoddiadau yng Nghymru, gan adeiladu ar llwyddiannau sefydliadau fel Banc Datblygu Cymru, ac mae'n cydnabod y cyfle i ddod yn gronfa CPLIL orau yn y dosbarth sy'n gwasanaethu cyflogwyr ac aelodau ei gynllun.
- 2.27 Y tu hwnt i fis Mawrth 2026, bydd gwaith yn parhau i wella model gweithredu'r IM Co ymhellach, gan ddatblygu galluoedd mewnol sy'n cyd-fynd â dyheadau hirdymor y Llywodraeth a darparu manteision i CPLIL a chymunedau ehangach Cymru.

- 2.28 Bydd ein huchelgais pum mlynedd yn gweld cyfleoedd i ychwanegu gwerth sylweddol o reoli portffolio mwy mewnol o is-gronfeydd rhestredig (gan gynnwys mandadau "rheolwr rheolwyr") a rolau dyrannwr marchnad breifat. Mae gennym uchelgeisiau i ddod yn arweinydd mewn buddsoddiadau lleol ac effaith a byddwn yn ymgysylltu'n weithredol ac yn cydweithio â chronfeydd buddsoddi CPLIL eraill lle mae cyfleoedd i nodi a chymryd rhan mewn buddsoddiadau'r DU. Dros yr un cyfnod o amser, rydym yn disgwyl lleihau'r defnydd o bartneriaid buddsoddi strategol mewn gwasanaethau gweithredu buddsoddi a chyngor buddsoddi wrth i ni adeiladu capasiti a gwytnwch mewnol.
- 2.29 Er mwyn datblygu'r galluoedd mewnol hyn, bydd angen i ni gynyddu maint a galluoedd tîm IM Co PPC. Rydym yn disgwyl dyblu personél IM Co o fewn y 2-3 blynedd gyntaf, gan gynyddu capasiti a galluoedd mewnol gan gynnwys adnoddau rheolwr portffolio ychwanegol a Phennaeth Buddsoddi Cyfrifol i gyflawni nodau buddsoddi cyfrifol uchelgeisiol PPC. Bydd ein partneriaid cyflenwi strategol yn gweithio gyda ni i ddatblygu galluoedd mewnol trwy drosglwyddo gwybodaeth ac uwchsgilio personél IM Co PPC
- 2.30 Unwaith y bydd IM Co PPC wedi'i sefydlu, bydd yr uwch dîm rheoli yn paratoi cynllun 5 mlynedd manylach i'r Bwrdd Cyfranddalwyr, gan flaenoriaethu datblygiad y model gweithredu lle gellir cyflawni'r gwerth mwyaf.
- 2.31 Gyda'r uchod mewn golwg, mae PPC yn ymwybodol o'r angen i gadw gweithgarwch busnes fel arfer ac i leihau tarfu ar gyflawni amcanion a blaenoriaethau presennol wrth ymgymryd â'r mesurau diwygio a nodwyd. Mae'r cynlluniau a nodir yn y cyflwyniad hwn yn canolbwyntio ar gyflawni diwrnod 1 (gofynion "lleiafswm" y Llywodraeth ar gyfer mis Mawrth 2026).

Camau nesaf

- 2.32 Edrychwn ymlaen at drafod unrhyw sylwadau neu gwestiynau a allai fod gan MHCLG a HMT ar y cyflwyniad hwn. Bydd yn cynorthwyo PPC a chronfeydd eraill yn fawr os gall y Llywodraeth gadarnhau ei bwriadau a'i gofynion yn dilyn yr ymgynghoriad "Fit for the Future". Bydd hyn yn helpu awdurdodau gweinyddu gyda chymeradwyaethau llywodraethu mewnol gan gynnwys gwariant ar weithredu a llogi. Yn y cyfamser, bydd gwaith ar weithredu yn parhau.

3. Ystyried opsiynau eraill a phenderfyniad i adeiladu

Ar ôl rhoi ystyriaeth drylwyr i'r opsiynau eraill, mae'n amlwg na fyddai cyfuno neu ddod yn gleient o gyd-gronfa arall yn fwy cost effeithiol neu'n ddull mwy ffafriol o fedru cydymffurfio (*"more cost effective or otherwise preferable approach to achieving compliance"*).

3.1 Pam adeiladu a pharhau â chronfa fuddsoddi ar wahân i Gymru?

Mae'r Llywodraeth yn cydnabod yn ei hymgyngghoriad (ym mharagraff 62 yn bennaf) bod ystyriaethau unigryw mewn perthynas â Chymru sy'n cefnogi parhad cronfa fuddsoddi ar wahân ar gyfer yr 8 cronfa CPLIL yng Nghymru.

Dyma'r unig opsiwn sy'n gallu sicrhau parhad buddsoddiad lleol yng Nghymru yn effeithiol i hyrwyddo twf economaidd a chefnogi cymunedau. Mae tystiolaeth o'n gwaith hyd yma wrth hwyluso buddsoddiadau mewn cyfleoedd buddsoddi lleol yng Nghymru yn cynnwys:

- 1) Ffermydd Gwynt (Capital Dynamics): buddsoddiad o tua £70m gan PPC i ddatblygu ffermydd gwynt ledled Cymru. Disgwylir i'r prosiect fuddsoddi mewn hyd at 16 o brosiectau gwynt ar y tir sy'n dod i gyfanswm o 2.1GW ledled Cymru, gan gefnogi gwelliannau i seilwaith grid presennol;
- 2) Coedwigaeth (Tŷ Gresham): Ar hyn o bryd mae PPC yn archwilio'r potensial i fuddsoddi mewn cronfa sy'n bwriadu caffael tua 7,000 hectar o dir coedwigaeth cynhyrchiol presennol i dyfu a chynaeafu pren masnachol ledled y DU, gyda nifer o goedwigoedd yng Nghymru;
- 3) Seilwaith storio batris (Quinbrook Infrastructure Partners): tua buddsoddiad net o £55m mewn dau brosiect yng Nghymru (Rasa, Glynebwy ac Aber-wysg, Casnewydd). 619 o swyddi wedi'u creu i gefnogi datblygiad ac adeiladu'r ddau ased allweddol hyn yng Nghymru, gyda swyddi hirdymor parhaol yn cael eu cadw ar gyfer cynnal a chadw a diogelu asedau. 115 megawat o gapasiti newydd (ac felly ychwanegol) a gynhyrchir o ased Aber-wysg i'r Grid Cenedlaethol (yn cefnogi amcanion ehangach y Llywodraeth).

Parhau â chronfa fuddsoddi ar wahân i Gymru hefyd yw'r unig opsiwn a all gyflawni nodau buddsoddi cyfrifol penodol rhanddeiliaid CPLIL yng Nghymru yn effeithiol ac yn gost-effeithlon. Enghraifft yw datblygiad gan Blackrock o gerbyd ACS buddsoddi goddefol ar gyfer PPC gyda mandad goddefol pwrpasol wedi'i alinio'n benodol â pholisïau buddsoddi cyfrifol PPC.

Mae adeiladu ar ein model gweithredu presennol yn trosoli manteision graddfa ein partneriaid gwasanaeth a'u llwyfannau gweithrediadau byd-eang ac mae pŵer prynu (Russell Investments, Blackrock, rheolwyr heb eu rhestru a Waystone) yn galluogi PPC i gyflawni manteision graddfa cyfuno sy'n fwy na'r rhai y gellir eu cyflawni gydag asedau PPC yn unig.

Mae hyn wedi'i ddilysu gan ddadansoddiad annibynnol gan CEM Benchmarking, arweinwyr byd-eang mewn meincodi cost a pherfformiad ar gyfer perchnogion asedau cronfeydd pensiwn sefydliadol. Dangosir enghraifft o'u dadansoddiad isod. Ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig, arbedodd PPC £10.3m i awdurdodau gweinyddol Cymru (tua 7bps ar asedau o £14bn yn ACS PPC) yn y flwyddyn hyd at ddiwedd mis Mawrth 2024, o'i gymharu â'r hyn y byddai eu cronfeydd wedi disgwyl ei dalu fel buddsoddwyr unigol. Mae'r arbediad hwn yn net o gostau'r model gweithredu cronfa presennol ar gyfer asedau a reolir rhestredig yn ACS PPC. Mae PPC hefyd wedi gwneud arbedion sylweddol o ffioedd trwy gyfuno buddsoddiadau rhestredig a marchnad breifat a reolir yn oddefol.

WPP saved the Partner Funds £10.3 million in the year to March 31, 2024 relative to what those Partner Funds might have expected to pay independently, based on the experience of similar funds outside the pool.

All products and Partner Funds

Distribution of cost savings by sub-fund and Partner Fund: 1 Year to 31st March 2024

	SWA	CAR	TOR	RCT	GWY	CLY	DYF	POW	Total	
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	
UK Opportunities	-	0.1	0.1	-	-	-	-	-	0.1	• The product generating the most savings was the Global Opportunities fund.
Global Opportunities	-2.5	-1.1	-1.0	-0.8	-1.0	-0.1	-	-	-6.5	
Global Growth	-	-0.3	-	-1.9	-0.6	-	-1.5	-0.2	-4.3	
Emerging Markets	-	-0.4	-0.2	-	-0.2	-0.2	-	0.0	-0.9	
Multi-Asset Credit	0.0	-0.1	-	0.0	-	-0.1	-	0.0	-0.3	• 8 out of 9 (89%) of products/sleeves delivered savings in the past year to Partner Funds.
Global Credit	-	-0.2	-0.3	-	-	-	-0.3	-0.1	-0.9	
Absolute Return	-0.1	-	-	-	-0.7	-	-	-0.1	-0.9	
Global Government	-	-0.1	-0.1	-	-	-	-	-	-0.3	
UK Credit	-	-	-	-0.9	-	-	-	-	-0.9	• 8 out of 8 (100%) of Partner Funds saved by investing through the pool.
Total	-2.7	-2.0	-1.6	-3.6	-2.4	-0.5	-1.8	-0.4	-14.9	
Invoiced 23/24 pool fees*	0.6	0.8	0.8	0.9	0.6	0.3	0.5	0.1	4.6	
Total (less invoiced pool fees)	-2.1	-1.2	-0.8	-2.7	-1.7	-0.1	-1.3	-0.3	-10.3	

Ar ôl sefydlu IM Co a reolir gan yr FCA gyda chaniatâd cynghori a rheoli buddsoddi i PPC, rydym yn disgwyl i IM Co ymgymryd â nifer cynyddol o gyfrifoldebau rheoli portffolio dros amser, gan gael gwared ymhellach ar rai costau partner allanol a darparu arbedion cost ychwanegol i wrthbwysu yn erbyn y costau ychwanegol o redeg IM Co PPC. Bydd rheolwyr IM Co yn asesu'r achosion busnes a fydd yn pennu'r drefn flaenoriaeth ar gyfer ymgymryd â gweithgareddau rheoli portffolio mewnol ychwanegol dros amser.

3.2 Rhesymau dros ddiystyru uno a dod yn gleient cyd-gronfeydd eraill

Mae PPC wedi cael trafodaethau anffurfiol gyda nifer o gronfeydd CPLIL eraill ac wedi ystyried opsiynau ar gyfer uno neu ddod yn gleient i gronfa arall.

Byddai uno neu ddod yn gleient cronfa arall yn gwanhau llais Cymru mewn llywodraethu cronfeydd buddsoddi, gan leihau neu ddileu ein gallu i gyfeirio buddsoddiadau CPLIL yn effeithiol at fuddsoddiad lleol ar gyfer twf economaidd yng Nghymru a chyflawni amcanion buddsoddi cyfrifol Cymru. Bydd y rhain yn ffurfio gofynion strategol allweddol IM Co PPC, y bydd yr wyth cronfa Gymreig yn eu goruchwyllo a'u dal i gyfrif fel ei gyfranddalwyr.

Mae uno neu symud asedau i gronfa arall yn debygol o arwain at ddad-ddirwyn costus cyd-fuddsoddiadau presennol PPC. Mae arbenigwyr pontio asedau Russell Investment Management wedi cynnal asesiad manwl o'r gost o drosglwyddo i orchmynion tebyg mewn cronfeydd eraill ac wedi dod i'r casgliad y gallai cost pontio ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig fod yn c£45m. [Gweler Atodiad 1]

Gallai costau ychwanegol ar gyfer uno, gan gynnwys costau cyfreithiol a dirwyn i ben trefniadau presennol, fynd â chyfanswm y gost i fwy na £50m. Mae perfformiad net ffioedd yn y dyfodol mewn unrhyw gronfa yn amlwg yn anhysbys ac ni ellid dibynnu arno i adennill y gost ychwanegol hon. Mae hon, felly, yn gost annerbyniol i randdeiliaid CPLIL yng Nghymru.

Manteision cyd-gronfa annibynnol i Gymru

Byddai uno neu ddod yn gleient cronfa arall yn amddifadu Cymru o lawer o fanteision cronfa cyd-fuddsoddi CPLIL annibynnol a datblygu model gweithredu cronfeydd a galluoedd buddsoddi PPC ymhellach. Mae'r manteision yn cynnwys:

- 1) Adnodd pwrpasol sy'n gweithio gyda chyrrff ac asiantaethau cyhoeddus yng Nghymru i ddod o hyd i, asesu a rheoli buddsoddiadau lleol ac effaith, hyrwyddo twf economaidd a chefnogi cymunedau yng Nghymru.
- 2) Ymhen amser, mae buddion ariannol a llywodraethu ychwanegol y disgwylir iddynt ragori ar gostau ychwanegol y model gweithredu newydd. Er enghraifft, byddem yn disgwyl i ystod gynyddol o weithgareddau rheoli portffolio ar asedau marchnad rhestredig a phreifat gael eu dwyn o dan reolaeth fewnol dros amser, yn unol â disgwyliadau'r Llywodraeth.
- 3) Arbedion uniongyrchol i awdurdodau gweinyddol o drosglwyddo gweddill swyddogaethau gweithredu buddsoddi i IM Co PPC, canoli adrodd a chanoli'r ddarpariaeth o gyngor buddsoddi strategol yn y Pool Co

PPC (i ddechrau trwy gaffael partner allanol cystadleuol gan y Pool Co) ac, yn y tymor hwy, mwy o arbedion trwy adeiladu tîm cyngori mewnol.

- 4) Trosglwyddo cydrannau o'r model cyfuno PPC presennol i'r model gweithredu newydd (gan gynnwys strwythurau cerbydau cyfunol presennol), parhau i elwa o raddfa fyd-eang a phŵer prynu partneriaid darparu gwasanaethau (ar hyn o bryd gan gynnwys Russell, Blackrock, CBRE, Schrodgers a Waystone) a'r gallu i adolygu a disodli darparwyr gwasanaeth a chael ffioedd cystadleuol trwy gaffael cystadleuol (cyfrifoldeb IM Co PPC yn y dyfodol).
- 5) Cyflawni nodau buddsoddi cyfrifol penodol rhanddeiliaid CPLIL yng Nghymru. Enghraifft yw datblygiad gan Blackrock o gerbyd ACS buddsoddi goddefol ar gyfer PPC gydag ystod o mandadau goddefol wedi'u halinio'n benodol â pholisïau buddsoddi cyfrifol PPC.
- 6) Cyfle unigryw i sefydlu canolfan ragoriaeth mewn buddsoddi CPLIL yng Nghymru, creu cyfleoedd gyrfa a gwella'r sector gwasanaethau ariannol yng Nghymru.

O safbwynt ymarferol, mae parhau â chronfa annibynnol i Gymru yn ein galluogi i gydymffurfio â rhwymedigaethau rheoleiddiol ynghylch Deddf yr Iaith Gymraeg, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a'r drefn archwilio wahanol sy'n bresennol yng Nghymru.

4. Cynnig adeiladu: cwrdd â gofynion cyd-fuddsoddi newydd y Llywodraeth

4.1 Model Gweithredu Cyd-gronfa Cyfredol

Mae model gweithredu cronfa presennol PPC yn cydymffurfio'n llawn â gofynion presennol y Llywodraeth a gyflwynwyd yn 2016 gan gynnwys:

- Cerbydau cyd-fuddsoddi ar gyfer asedau rhestredig a heb eu rhestru
- Gweithredwyr cronfeydd a reoleiddir gan FCA ar gyfer asedau rhestredig a heb eu rhestru (Rheolwyr Cronfeydd Awdurdodedig "AFMs" a Rheolwyr Cronfeydd Buddsoddi Amgen "AIFMs", yn y drefn honno)
- "Gwasanaethau gweithredu strategaeth" dirprwyedig a ddarperir gan weithredwyr cronfeydd a rheolwyr buddsoddi a benodir gan weithredwyr cronfeydd
- Cyflawni arbedion costau

Mae'r cerbydau cyfunol yn cynnwys ACS pwrpasol a reoleiddir gan FCA PPC a weithredir gan Waystone (y gweithredwr / AFM). Penododd Waystone Russell Investments, sy'n darparu gwasanaethau gweithredu buddsoddi a gwasanaethau rheoli portffolio ar gyfer ystod o is-gronfeydd aml-reolwr ar draws gwahanol ddosbarthiadau asedau rhestredig. Mae dewis rheolwr yn cael ei ddirprwyo i Russell. Mae trefniadau tebyg ar waith (neu, yn achos eiddo tiriog, yn cael eu rhoi ar waith) ar gyfer asedau heb eu rhestru gyda rheolwyr buddsoddi arbenigol a gweithredwyr cronfeydd ar gyfer cerbydau sy'n dal asedau heb eu rhestru (ecwiti preifat, credyd preifat, seilwaith ac eiddo tiriog).

Mae PPC yn bwriadu adeiladu ar y model gweithredu cyd-gronfa presennol. Bydd cydrannau'r model presennol yn parhau, gan gynnwys y cerbydau cyd-fuddsoddi presennol a gweithredwyr cronfeydd a reoleiddir gan FCA trydydd parti (AFMs ac AIFMs).

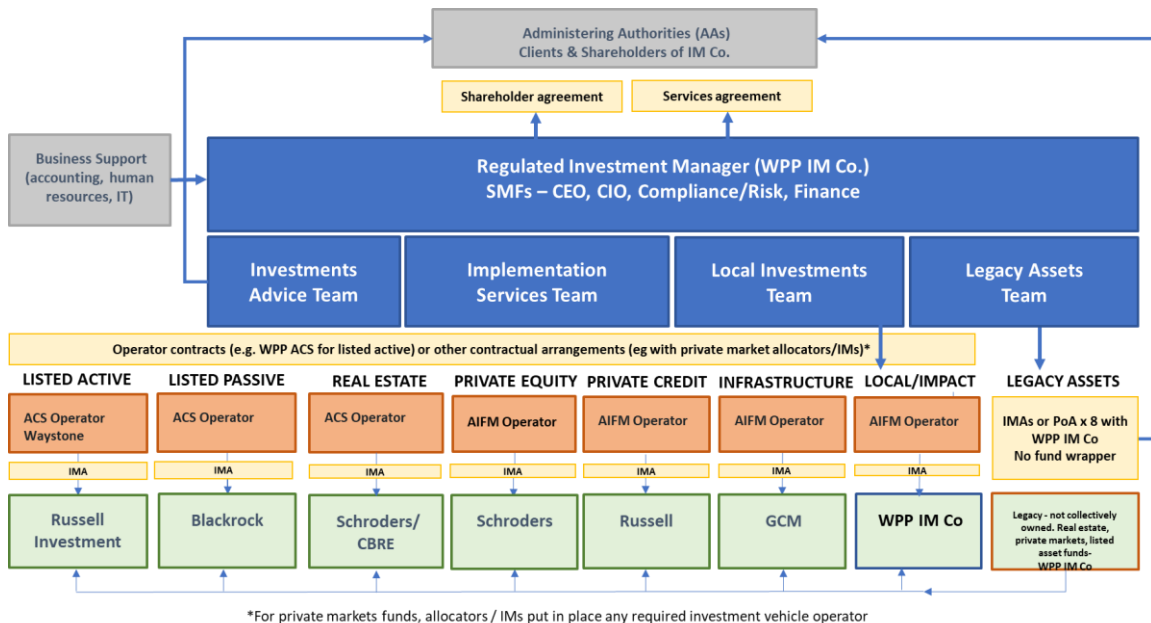
4.2 Gofynion Model Gweithredu Cyd-gronfa newydd arfaethedig y Llywodraeth

Bydd PPC yn ychwanegu cydrannau angenrheidiol at y model gweithredu cyd-fuddsoddi presennol i sicrhau ei fod yn cydymffurfio'n llawn â gofynion newydd ychwanegol a bennir gan y Llywodraeth yn ei ymgynghoriad "Fit for the Future". Disgrifir y cydrannau hynny a sut y byddant yn cael eu cyflwyno gan PPC isod.

Government Requirement	Function in WPP Target Operating Model
1) FCA Regulated IM Co	• WPP IM Co • Makes available investment vehicles required to meet AA strategy needs • Provision of Investment Management to AAs (e.g. Portfolio Mgt Local) • Provision of Investment Advice to AAs • Regulatory permissions required for above (advisory and investment management) • Reporting
2) Implementation delegated to IM Co	• WPP IM Co CIO and team oversee delegated implementation services (manager selection, tactical asset allocation, rebalancing, transitions, fund switches, etc)
3) Investment Advice provided by IM Co	• WPP IM Co Advice Team • SAA recommendations for AA decision etc
4) Local Investment capability	• Set up collective investment fund wrapper • WPP IM Co Local Investment Team • Source and assess opportunities • Manage investments selected for WPP pool
5) All legacy assets under pool management	• WPP Legacy Assets Team • Manage legacy assets of each AA and transition over time to pool vehicles

4.3 Model Gweithredu Targed Newydd

Dangosir y Model Gweithredu Targed newydd i gyflawni gofynion y Llywodraeth isod.

Mae nodweddion allweddol y model gweithredu newydd fel a ganlyn:

- 1) **Cwmni Rheoli Buddsoddiadau a Reoleiddir ("IM Co" PPC):** Cwmni rheoli buddsoddiadau a reoleiddir gan yr FCA ("IM Co" PPC neu "Pool Co") sy'n eiddo llwyr i'r wyth awdurdod gweinyddu CPLIL yng Nghymru ac sy'n cael ei redeg gan uwch dîm rheoli a gymeradwywyd gan yr FCA. Bydd gan yr IM Co ganiatâd cyngori buddsoddi a rheoli buddsoddi.
- 2) **Swyddogaethau pwrpasol ar gyfer Gweithredu, Cyngor, Etifeddiaeth a Lleol:** Bydd gan yr IM Co dimau pwrpasol sy'n gyfrifol am:
 - (a) Gwasanaethau Gweithredu Strategaeth (darparu blociau adeiladu cerbydau ar gyfer y dosbarthiadau asedau sydd eu hangen ar Awdurdodau Gweinyddol (AAs) i fodloni eu gofynion strategaeth fuddsoddi a chyflawni'r holl wasanaethau gweithredu a ddirprwywyd iddo gan yr AAs gan gynnwys dewis rheolwyr, ailgydbwyso, ac ati);
 - (b) Cyngor Buddsoddi (darparu cyngor buddsoddi strategol i'r AAs);
 - (c) Asedau Etifeddiaeth (fel y bydd yr holl fuddsoddiadau PPC yn cael eu rheoli yn y gronfa a bydd asedau cyfredol heb eu cyfuno yn cael eu trosglwyddo i gerbydau cyd-fuddsoddi priodol o dan reolaeth IM Co PPC; bydd gan bob AA IMA a / neu Bŵer Atwrnai gyda'r IM Co mewn perthynas â'i asedau etifeddiaeth ei hun);
 - (d) Buddsoddiadau Lleol (i ddod o hyd i ac asesu cyfleoedd buddsoddi lleol, penderfynu pa rai ddylai ddod yn fuddsoddiadau cronfa a rheoli'r buddsoddiadau hynny; rydym yn rhagweld sefydlu cerbyd buddsoddi ar y cyd ar gyfer buddsoddiadau lleol ac effaith, gyda gweithredwr trydydd parti a IM Co PPC fel rheolwr buddsoddi dirprwyedig).
- 3) **Mae cerbydau cyd-fuddsoddi presennol yn parhau o dan fodel gweithredu newydd:** Bydd cerbydau buddsoddi cyfunol pwrpasol presennol ar gyfer asedau rhestredig (gan gynnwys ACS PPC a weithredir gan Waystone) ac ar gyfer asedau marchnad breifat (e.e. Partneriaethau Cyfyngedig yr Alban (SLPs) pwrpasol ar gyfer ecwiti preifat ac asedau credyd preifat) yn parhau o dan y model gweithredu newydd.
- 4) **Gweithredwyr cerbydau buddsoddi a reolir gan FCA trydydd parti:** Bydd yr IM Co yn parhau i ddefnyddio "gweithredwyr" trydydd parti a reolir gan FCA o gerbydau cyd-fuddsoddi lle bo angen. Mae'r dull hwn yn cael ei ddefnyddio'n gyffredin gan gwmnïau rheoli buddsoddi am resymau gwytnwch (gellir disodli gweithredwyr cronfeydd rheoledig) ac effeithlonrwydd cost (manteisio ar fanteision graddfa endidau byd-eang sy'n gwasanaethu cwmnïau rheoli buddsoddi lluosog). Y gweithredwr cronfa gyfredol (AFM) ar gyfer yr ACS PPC (cerbyd buddsoddi ar gyfer asedau rhestredig, a reolir yn weithredol) yw Waystone. Ar hyn o bryd mae ganddo

"contract gweithredwr" gyda'r 8 awdurdod gweinyddol. Bydd y rhain yn cael eu disodli gan contract gweithredwr sengl gyda'r IM Co PPC. Dewisodd a phenododd Waystone Russell Investments i redeg is-gronfeydd aml-reolwr yr ACS o dan Gytundeb Rheoli Buddsoddi. Nid yw'r trefniant hwnnw yn tarfu ar greu IM Co PPC. Lle bo angen, disgwylir i drefniadau gweithredwyr cronfeydd aros yn eu lle ar gyfer cerbydau cyfunol marchnadoedd preifat (e.e. SLPs a roddwyd ar waith gan ddryanwyr marchnad breifat trydydd parti a benodwyd gan PPC).

- 5) **Buddsoddiadau goddefol** gyda Blackrock eisoes mewn cerbyd cyfunol (ACS) ac mae contractau buddsoddi ar hyn o bryd rhwng Blackrock a (yn unigol) yr 8 awdurdod gweinyddol CPLIL yng Nghymru. Bydd trefniadau cytundebol mewn perthynas â'r asedau hyn hefyd yn trosglwyddo i'r IM Co PPC.

4.4 Gwasanaethau a ddarperir gan IM Co PPC a sut y byddant yn cael eu darparu

Yn yr adran hon, rydym yn nodi'r gwasanaethau i'w darparu gan IM Co PPC i gleientiaid (Awdurdodau Gweinyddol) a sut y byddant yn cael eu darparu.

4.4.1 Gwasanaethau Gweithredu Strategaeth PPC

Bydd yr holl weithredu strategaeth yn cael ei ddirprwyo gan AAs i'r IM Co. Bydd yr IM Co yn gwneud penderfyniadau ar gamau sydd i'w cymryd ac yn gweithredu'r rhain (yn debyg i rôl rheolwr "disgresiwn" neu "ymddiriedolwr" cynlluniau buddion diffiniedig y sector preifat). Mewn ychydig o achosion cyfyngedig, bydd yr IM Co yn ymgynghori ag AAs, e.e. ar y cerbydau buddsoddi cyfunol sy'n ofynnol i weithredu penderfyniadau strategaeth AA ac ar bob un o anghenion llif arian penodol yr AA a'r opsiynau ar gyfer diwallu'r rhain. Mae'r gwasanaethau gweithredu wedi'u rhestru isod. Mae rôl "penderfynu" a "gweithredu" IM Co PPC yn gyson â chynnig y Llywodraeth ym mharagraff 32 o'r ymgynghoriad "Fit for the Future".

	Implementation service	Comments
1	Make available and monitor pooled vehicles with investment and RI objectives to meet client strategy needs	• IM Co agrees new / changed mandates and vehicles from time to time with clients. Covers listed, non-listed, active, passive. Includes ongoing monitoring of Investment Manager performance and risk.
2	For each authority separately manage to asset allocation ranges and rebalance (scheduled regular & exceptional/one-off)	• Agreed and documented policy. Formulaic / automatic when hit tolerances, quarterly/annually or more leeway for IM Co? Common policy for all AAs?
3	Portfolio Manager for sub-funds including review of 3 rd party investment managers and implementation of changes from time to time	• Expect consultative, transparent approach – communicate rationale for change and choice.
4	Portfolio Manager for local investments	• Source opportunities in consultation with local authorities in Wales. Assessment and DD carried out by IM Co (with external support as appropriate eg specialist DD advisors or existing unlisted IMs). Decision on investment for pooled vehicle rests with IM Co.
5	For each authority separately, investment management of legacy assets	• Consult asset owners on proposed / recommended strategy as to how and when transfer to pooled vehicles and on destination (eg wait until natural maturity for PE etc). Duty of care requirements in IMAs. Could be discretionary once approach agreed.
6	Transition implementation (i) within same vehicle and (ii) between / into/out of pool vehicles	• (i) Implementation decided and overseen by vehicle Operator • (ii) implementation decided and overseen by WPP IM Co. Expect consultation on latter? IM Co selects and appoints any specialist TM and oversees
7	Cashflow: (i) Allocating net new money to pool (ii) Redemptions to meet cashflow needs (eg if negative c/flow or one-offs)	• New money in: allocation as per SAA or specific instructions? • Money out for cashflow needs: Consult and agree approach with client fund and its advisors (eg waterfall specified). Execution "discretionary" (i.e. IM Co decides appropriate actions and timing consistent with client agreement).
8	Selection and appointment of all suppliers of services and advisers to IM Co	• Appointment of Fund operators / AFMs / AIFMs/ custodian. Investment managers and allocators. Third party advisors eg for manager selection, local investment DD, RI, etc.

O dan y model gweithredu newydd, bydd gwasanaethau a allai fod wedi'u darparu o'r blaen gan gynghorwyr ac ymgynghorwyr lleol yn hanesyddol yn cael eu darparu gan IM Co PPC o dan "Gwasanaethau Gweithredu Buddsoddi PPC", gan gynnwys:

- Cyngor ar gyfleoedd buddsoddi
- Cyngor ar asedau etifeddiaeth
- Cyngor ar drawsnewidiadau asedau
- Ymchwil ac argymhellion ar ddosbarthiadau asedau a rheolwyr buddsoddi

4.4.2 Sut y bydd Gwasanaethau Gweithredu Strategaeth PPC yn cael eu darparu

Mawrth 2026

Bydd "Tîm Gwasanaethau Gweithredu" IM Co yn ei le, yn adrodd i'r CIO. Bydd IM Co PPC yn gwbl gyfrifol am yr holl wasanaethau gweithredu, gan gynnwys y rhai a ddirprwywyd i drydydd partion. Bydd IM Co PPC yn rheolwr portffolio ar gyfer mandadau lleol ac etifeddiaeth a bydd rheolwyr portffolio cynrychiolwyr allanol ar gyfer mandadau eraill.

Bydd partneriaid cyflenwi strategol allanol yn cefnogi rhai gwasanaethau gweithredu ar ddiwrnod 1. Gall y rhain gynnwys:

- ail-gydbwyso asedau pob AA rhwng cerbydau cyfunol i sicrhau aliniad parhaus â'u dyraniad asedau strategol ("SAA") y cytunwyd arnynt
- goruchwyllo asedau etifeddiaeth
- gweithredu dull ar gyfer darparu incwm ar gyfer anghenion llif arian y cytunwyd arnynt â chleientiaid.

Gellir darparu hyn trwy ymestyn cwmphas gwasanaethau Russell Investments neu gaffael newydd ar gyfer gwasanaethau gweithredu buddsoddiad dirprwyedig ychwanegol (mae marchnad sefydledig ar gyfer y gwasanaethau hyn). Bydd y dull yn cael ei gwblhau cyn gwneud cais am awdurdodiad FCA.

Bydd gan IM Co PPC rwymedigaethau ac atebolrwydd rheoleiddiol a chontractiol mewn perthynas â'r gwasanaethau a ddarperir.

Bydd contractau cyfreithiol yn nodi rhwymedigaethau IM Co ac atebolrwydd i awdurdodau gweinyddol fel cleientiaid, gan gynnwys amrywiadau mewn terfynau atebolrwydd rhwng gwahanol wasanaethau gweithredu a ffioedd am wasanaethau a ddarperir.

Bydd gan yr IM Co yswiriant indemniad proffesiynol (PII) i amddiffyn awdurdodau gweinyddol fel cyfranddalwyr a chleientiaid os bydd camgymeriadau sy'n gofyn am iawn.

Sut y bydd Gwasanaethau Gweithredu PPC yn esblygu dros amser

Rydym yn disgwyl i IM Co PPC ymgymryd â rôl rheolwr portffolio ar nifer cynyddol o fandadau rhestredig a heb eu rhestru o bosibl gan gynnwys mandadau asedau rhestredig "rheolwr rheolwyr" cyfredol sy'n cael eu rhedeg gan Russell Investments.

Dros amser, bydd IM Co PPC yn adeiladu galluoedd rheoli portffolio mewnol mewn perthynas â buddsoddiadau marchnadoedd preifat.

4.4.3 Gwasanaethau Cyngor Buddsoddi PPC

Mae'r prif wasanaethau i'w darparu wedi'u rhestru isod.

Investment Advice Services provided by IM Co
1) Recommendations on investment objectives, return objectives, risk appetites and risk budgets
2) Recommendations on Strategic Asset Allocation (<i>we are assuming more granular than government template with clear definitions of asset categories</i>)
3) Recommend on common investment policies eg RI/ESG
4) Provide "suitability reports" for specific investments
5) Advice on how to meet cashflow requirements
6) Advice on approach to overlays (eg currency hedging)
7) Training as required

Sut bydd Gwasanaethau Cyngori Buddsoddi PPC yn cael eu darparu?

Mawrth 2026

Bydd "Pennaeth Cyngor Buddsoddi" IM Co PPC yn cael ei benodi cyn diwrnod 1. Bydd y Pennaeth Cyngor Buddsoddi yn caffael ac yn cyfarwyddo gwaith cwmnïau ymgynghori allanol. Gallant ddefnyddio mwy nag un ymgynghoriaeth e.e. un cwmni ar gyfer modelu a chyngor SAA, cwmnïau eraill ar gyfer ymarferion untro (e.e. datblygu polisi RI ymhellach).

Bydd IM Co PPC yn gyfrifol am gyngor a roddir i CAs a bydd ganddynt ganiatâd FCA ar gyfer darparu cyngor rheoledig.

Bydd cytundebau gwasanaethau cleientiaid yn cwmpasu'r gwahanol wasanaethau a ddarperir (gan gynnwys unrhyw wasanaethau dewisol), rhwymedigaethau ac atebolrwydd yr IM Co a ffioedd.

Sut y bydd darparu gwasanaethau yn esblygu dros amser

Y gwasanaeth craidd yw modelu a chyngor ar SAAs. Er mwyn datblygu gallu mewnol dros amser, bydd IM Co PPC yn ei gwneud yn amod o gaffael cychwynnol ymgynghorwyr buddsoddi allanol ar gyfer diwrnod 1 y bydd yr ymgeiswyr llwyddiannus yn ymrwmo i raglen o uwchsgilio'r tîm mewnol, y gellir ei adeiladu dros amser.

4.4.4 Gwasanaethau Buddsoddi Lleol PPC

Bydd tîm penodol yn IM Co yn cymryd trosolwg o wasanaethau buddsoddi lleol, ffynonellu ac yn gwerthuso cyfleoedd a gwneud argymhellion ar y rhai sy'n cael eu hystyried yn addas i fuddsoddwyr PPC. Mae'r dull o gyflawni'r gwasanaethau fel a ganlyn:

How WPP Local Investment Services will be provided
1) WPP IM Co will appoint a Head of Local Investments
2) They will source local investment opportunities in Wales working with Councils, Corporate Joint Committees (CJCs), The Development Bank of Wales and Welsh Government
3) The WPP IM Co will appoint a third party operator (AIFM) to run a pooling vehicle to collectivise local investments ("WPP Local / Impact Investment Fund"). WPP IM Co will act as Portfolio Manager.
4) The Head of Local Investments will assess investment opportunities with WPP IM Co unlisted investment managers / allocators and use external advisors for full DD as necessary.
5) The WPP IM Co Decides which opportunities are suitable assets for the "WPP Local / Impact Investment Fund" (or WPP unlisted investment funds).
6) Some of the investible opportunities may be taken into WPP's unlisted asset vehicles by the unlisted investment managers and allocators.
7) Others may not be a good fit with their investment objectives and mandates and will instead be held in the "WPP Local / Impact Investment Fund". WPP IM Co will invest and manage these investments as Portfolio Manager.

4.4.5. Gwasanaethau Asedau Etifeddiaeth PPC

Bydd yr holl asedau etifeddiaeth dan reolaeth IM Co PPC o ddiwrnod 1. Mae'r dull yr ydym yn bwriadu ei ddefnyddio wedi'i nodi isod.

How WPP IM Co will deliver Legacy Asset Services

- 1) WPP IM Co will appoint a Head of Legacy Assets
- 2) Legacy assets will be under WPP IM Co management from day 1 via an Investment Management Agreement (IMA) with the asset owner and/or Power of Attorney (PoA).
- 3) Each Administering Authority remains the owner of its own legacy assets and the IMA/PoA will include Duty of Care provisions to protect the AA from actions that might otherwise cause economic detriment (e.g. premature sale of Private Market investments in secondary markets before maturity).
- 4) The WPP IM Co will consult Administering Authorities on when and how legacy assets will be transferred to pool vehicles and which pool vehicles are most appropriate given the AA's agreed Strategic Asset Allocation. The IM Co would be expected to consult further with the AA asset owner in the event of any reconsideration of agreed approach (e.g. changes in outlook for particular asset classes, changes in the SAA decided by the AA from time to time).
- 5) Once the approach is agreed, WPP IM Co may act on a "discretionary" basis, i.e. the WPP Pool Co decides appropriate actions and timing consistent with client agreement including oversight and management of legacy assets and eventual transfer to appropriate pooled vehicle.

Yn ddiweddarach yn y cyflwyniad hwn, dan "Gweithrediad", rydym yn nodi rhagor o fanylion. Mae gwaith eisoes ar y gweill gan PPC i adnabod yr holl asedau sydd heb eu cydfuddsoddi, ymgynghori ag AA i gytuno ar y cynlluniau amlinellol ar gyfer eu rheoli yn y dyfodol gan yr IM Co PPC a'r cerbyd cyd-fuddsoddi tebygol ar yr adeg briodol. Mae'r cynlluniau hyn yn cynnwys potensial am nifer fechan o gerbydau cyd-fuddsoddi newydd lle mae'r raddfa a'r anghenion strategol AA yn cefnogi hyn.

4.4.6 Gwasanaethau IM Co PPC Eraill ar gyfer Awdurdodau Gweinyddol

Mae nifer o wasanaethau pwysig eraill y bydd IM Co PPC yn eu darparu. Bydd llawer o hyn yn cael ei oruchwyllo gan Brif Swyddog Gweithredol (COO) IM Co PPC a'u tîm.

Services provided	How WPP IM Co will deliver these services
Client relationships / engagement	- A Head of Client Relationships will be appointed - They will engage with AA officers, S101 committees and client-side governance groups - They will be the channel for communication and action on service delivery matters and client requirements including training needs
Investor reporting (performance, RI/Climate metrics)	- The IM Co will provide reporting across all asset classes and mandates (valuations, performance, investment manager commentary, sub-fund fact-sheets, etc) - Each AA will receive reports showing their own holdings and their aggregate performance (this aggregation is currently done by each AA locally) - Current RI and Climate metric reporting will be extended in future with the goal of enabling each AA to report across all of its investments in the pool - Underlying data comes from different sources but will be collated. We aim to put in place reporting dashboard for use by the internal team and with access for individual AAs
Voting and Engagement	- The WPP IM Co Investment team will consult AAs to agree any changes to V&E policy - The WPP IM Co Operations team will procure and oversee third party V&E providers - Existing contract between Robeco and the AAs will transfer to WPP IM Co
Stock lending	- The WPP IM Co Investment Team will consult AAs on Stock Lending policy and advise on changes - The WPP IM Co Operations team will select and oversee service providers <i>Currently Northern Trust is the service provider and the Stock-lending Agreement is between NT, the ACS Fund Operator (Waystone) and the ACS Fund.</i>
Training	- The WPP IM Co Head of Client Relationships responsible for responding to client needs, establishing a rolling programme of training for S101 committees and officers, ensuring high quality delivery by IM Co personnel or other third parties. - The current training plan will form the basis of training programme.

4.5 Siart sefydliad – uwch reolwyr ac unedau swyddogaethol

I gyflawni'r gwasanaethau hyn, bydd IM Co PPC yn cael ei drefnu fel 5 uned swyddogaethol:

- 1) Buddsoddiadau (gan gynnwys timau penodol neu Wasanaethau Gweithredu, Cyngor, Lleol ac Etifeddiaeth)
- 2) Risg (gan ymgorffori Cydymffurfiaeth a Chyfreithiol)
- 3) Gweithrediadau
- 4) Cyllid
- 5) Perthnasau Cleientiaid.

Mae prif rolau pob tîm wedi'u nodi yn y siart sefydliadol swyddogaethol isod.

CEO (SMF 1)				
Chief Investment Officer (SMF 3)	Chief Risk Officer (SMF 3, SMF 16/17)	Chief Operations Officer (SMF 3)	Finance Director (SMF 3 TBC)	Head of Client Relationships (SMF TBC)
Investments	Risk	Operations	Finance & Business Support	Client Services
Investment Implementation Services (see above)	Risk monitoring and reporting (investments)	Risk monitoring and reporting (operational)	Financial management	Client relationships
Investment Advice Services (see above)	Compliance monitoring and reporting	Supplier procurement, DD and contract management	Management of regulatory capital	Other stakeholder engagement (S101, JGC, etc)
Legacy Asset Management	Legal	inc. pooled vehicle Operators, stock lending, V&A, IMs, etc	Financial reporting (including statutory and regulatory)	Training
Local Investments	Data protection	Investor Reporting (production)	Business Support (property, human resources, payroll)	Investment reporting (delivery)
Development of investment policies (eg RI, V&E, rebalance)		Business Continuity and cyber security Data, technology / IT services (enterprise and investment operations)	Company Secretariat	

*Investment manager oversight, monitoring, performance measurement, manager search and selection is in Investment Implementation Services.
External investment advice partners also overseen in Investments. Other suppliers overseen by COO.

Bydd y tîm swyddogaethol yn cael ei arwain gan uwch reolwyr/tîm gweithredol sy'n cynnwys:

- Prif Swyddog Gweithredol
- Prif Swyddog Risg
- Prif Swyddog Buddsoddi
- Prif Swyddog Gweithredu
- Cyfarwyddwr Cyllid neu Bennaeth Cyllid
- Pennaeth Perthnasoedd Cleientiaid

Mae'r rhan fwyaf o'r rhain yn debygol o fod yn Uwch Swyddogaethau Rheoli FCA (SMFs) a gymeradwywyd gan yr FCA fel rhan o'r broses awdurdodi ac yn amodol ar adolygiad "addas a phriodol" parhaus (gwiriadau blynyddol, llofnodi ac ardystiolaethau). Yn amlwg, bydd rolau SMF yn ei gwneud yn ofynnol i IM Co PPC gyflogi unigolion sydd â phrofiad sylweddol yn y diwydiant mewn rolau rheoli buddsoddiadau rheoledig tebyg.

Ymdrinnir â gofynion personél yn fanylach yn adran 5.

4.6 Llywodraethu

4.6.1 IM Co PPC

Mae llywodraethu, rheolaethau a phobl yn feysydd ffocws allweddol ar gyfer proses awdurdodi yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA). Y prif grŵp llywodraethu yw Bwrdd IM Co PPC dan gadeiryddiaeth cyfarwyddwr allanol sydd â phrofiad sylweddol yn y diwydiant.

Bydd gan y Bwrdd is-bwyllgorau sy'n debygol o gwmpasu polisi buddsoddiadau, archwilio a risg, a thâl. Bydd yna hefyd Dîm Rheoli Gweithredol dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Gweithredol.

Bydd y cais am awdurdodiad yn cynnwys:

- manylion llawn strwythur, polisiau, systemau a rheolaethau llywodraethu arfaethedig IM Co PPC
- cylch gorchwyl ar gyfer Bwrdd IM Co PPC
- Cadeirydd arfaethedig y Bwrdd (SMF 9)
- cyfarwyddwyr annibynnol allanol arfaethedig
- unrhyw gynrychiolwyr cyfranddalwyr arfaethedig (yn debygol o fod yn un neu ddau yn unig)

4.6.2 Awdurdodau Gweinyddu fel Cyfranddalwyr

Bydd yr Awdurdodau Gweinyddu (AauG) ar y cyd yn berchen ar y IM Co PPC yn llwyr a hwy fydd ei gyfranddalwyr. O dan y Cytundeb Cyfranddalwyr rhwng yr AauG a'r IM Co PPC bydd "Materion a Gedwir yn ôl" y gall y cyfranddalwyr yn unig benderfynu arnynt, gan gynnwys:

- cymeradwyo'r Cynllun Busnes, gweithgareddau'r Cynllun Busnes a'r Gyllideb
- polisi tâl
- penodiadau uwch (llogi a diswyddo)

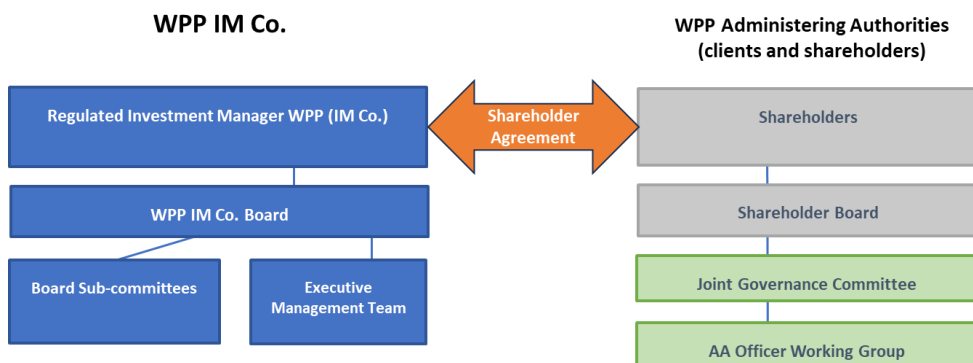
Rydym yn bwriadu sefydlu "Bwrdd Cyfranddalwyr" (cynghorwyr etholedig a swyddogion A151) i wneud penderfyniadau mewn perthynas â "Materion a Gedwir yn ôl" o dan y Cytundeb Cyfranddalwyr.

Ni chaniateir i'r cyfranddalwyr gael dylanwad neu reolaeth ormodol dros benderfyniadau y dylid eu gwneud gan endid a reoleiddir gan y FCA yn unig (IM Co PPC).

4.6.3 Awdurdodau Gweinyddu fel Cleientiaid

Bydd cytundeb gwasanaethau cleientiaid yn llywodraethu'r gwasanaethau y mae IM Co PPC yn eu darparu i'r AauG fel cleientiaid. Efallai y bydd dogfennau cyfreithiol eraill hefyd fel "Cytundebau Rheoli Buddsoddi" a/neu "Pŵer Atwrnai" mewn perthynas ag asedau penodol sy'n eiddo i AauG (e.e. asedau etifeddiaeth).

Bydd gan yr AauG oruchwyliaeth ar y cyd o IM Co PPC a darparu gwasanaethau trwy grwpiau llywodraethu ar ochr cleientiaid (ar hyn o bryd y Cyd-bwyllgor Llywodraethu, swyddogion A151 a'r Gweithgor Swyddogion). Yn y dasg oruchwyllo hon, mae'n debygol y bydd yr AauG yn parhau i gael eu cefnogi gan ymgynghorydd goruchwyllo sydd â phrofiad mewn goruchwyllo rheolwyr buddsoddi ymddiriedol neu yn ôl disgresiwn. Dan y model gweithredu cronfa newydd, a gynigir gan y Llywodraeth, lle mae'r holl benderfyniadau gweithredu a gweithredoedd yn cael eu dirprwyo i'r IM Co, bydd hyn yn edrych yn debycach i oruchwyllo rheoli buddsoddiadau ymddiriedol mewn cynlluniau buddion diffiniedig sector preifat.

5. Gweithredu

5.1 Dull o sefydlu IM Co newydd

Er mwyn dad-risgio gweithredu, bydd PPC yn gweithio gyda phartneriaid trydydd parti, gan ysgogi eu graddfa fyd-eang a'u gwytnwch yn hytrach na cheisio mewnoli pob swyddogaeth ar ddiwrnod un. Bydd hyn hefyd yn caniatáu amser i'r uwch dîm rheoli lunio a thyfu IM Co PPC gyda'u gwaith hurio eu hunain.

Ein dull ni, felly, yw:

- 1) hurio profiad yn y diwydiant i rolau SMF allweddol, gan ddechrau gyda'r Prif Swyddog Gweithredol a'r CRO
- 2) penderfynu pa wasanaethau y gellir eu cefnogi'n fwyaf effeithlon, yn gadarn a chost-effeithiol gan ddarparu'r gwasanaeth presennol a newydd
- 3) gweithio yn ôl i ofynion personél cychwynnol IM Co PPC i gyflawni swyddogaethau mewnol sy'n weddill a goruchwyllo darparwyr gwasanaeth trydydd parti yn effeithiol.

5.2 Uwch Reolwyr (rolau SMF)

Mae IM Co PPC yn disgwyl cael y swyddogaethau SMF canlynol o leiaf ar ddiwrnod un:

- Prif Swyddog Gweithredol (SMF 1)
- Prif Swyddog Buddsoddi (Cyfarwyddwr Gweithredol) (SMF 3)
- Prif Swyddog Risg (SMF 3), Goruchwyllo Cydymffurfiaeth (SMF 16) a MLRO (SMF 17)
- Prif Swyddog Gweithrediadau (SMF 3)
- Cadeirydd Bwrdd IM Co PPC (Annibynnol nad yw'n weithredol) (SMF 9)

Gall rôl y Cyfarwyddwr Cyllid fod yn swyddogaeth SMF ar ddiwrnod un neu beidio. Gallai pennaeth y swyddogaeth Cyllid adrodd i'r Prif Swyddog Rhanbarthol (CRO) neu'r COO yn dibynnu a oes gan yr unigolion hyn gymwysterau a phrofiad priodol. Rydym yn disgwyl i'r Pennaeth Perthnasoedd Cleientiaid fod ar y Tîm Rheoli Gweithredol ond efallai na fydd yn ofynnol iddo fod yn SMF.

Mae cyfuniadau eraill yn bosibl yn dibynnu ar brofiad a chymwysterau uwch swyddogion a gyflogir. Er enghraifft, gallai cyfrifoldebau SMF 16/17 fod gyda'r Cyfarwyddwr Cyllid neu'r COO. Gwneir penderfyniad terfynol yn ystod y broses chwilio a dethol.

Mae disgrifiadau rôl ar gyfer SMFs a phersonél allweddol eraill yn cael eu paratoi. Bydd chwilio a dewis cyn gwneud cais am awdurdodiad yn dechrau cyn bo hir, gan ddechrau gyda rolau Prif Swyddog Gweithredol a'r CRO, ar ôl cymeradwyo'r cyllidebau priodol gan yr awdurdodau gweinyddu.

5.3 Partneriaid cyflenwi strategol

Yn y tabl isod, rydym yn nodi ein cynlluniau ar gyfer defnyddio partneriaid cyflenwi strategol ar ddiwrnod 1. Bydd prosesau profi a chaffael y farchnad briodol yn cael eu dilyn cyn cadarnhau darparwyr gwasanaeth. Bydd hyn yn cael ei wneud cyn gwneud cais i'r FCA am awdurdodiad.

Support	Oversight – IM Co accountable person	Example third party suppliers (subject to appropriate procurement)
Compliance monitoring and reporting (including independent compliance report to Board and MLRO) + compliance advice	CRO	• Waystone Compliance Solutions
Production of regulatory returns	FD	• Waystone Compliance Solutions
Risk monitoring and reporting (Investments)	CRO	• Waystone as ACS operator currently provide this function for assets in WPP ACS. Similar approach for non-listed i.e. via vehicle operators.
Legal	CRO	• Burges Salmon LLP or another legal advisor if there is conflict of interest
Company Secretarial ("Co Sec")	FD or COO	• Waystone Company Secretarial Services
Business Support: Human Resources (Reward, Benefits, Hiring etc)	FD or COO	• An Administering Authority
Business Support: Procurement Services	COO	• An Administering Authority
Business Support: Payroll	FD	• An Administering Authority
Business Support: Financial Management / Financial Reporting	FD	• An Administering Authority
Property / facilities management	FD	• An Administering Authority
IT / devices / cyber security	COO	• An Administering Authority
Investment Advice	CIO	• Mercer, Aon, Russell, Hymans Robertson
Portfolio Management (listed / non-listed) : ACS Investment Managers and non-listed "allocators"	CIO	• Transfer existing appointments: Russell, Schroders, GCM, etc. Future appts made by IM Co
Investment Implementation Services support including (1) rebalancing each CA to its SAA*, (2) management of legacy assets and existing private market commitments, (3) CA cashflow needs; (4) consolidated quantitative** reporting at individual CA level across listed and unlisted	CIO	• Russell *Rebalancing within sub-fund done by operator. **Qualitative commentary from IMs as now

Ychydig iawn o gaffaeliadau newydd sydd eu hangen gan fod llawer o'r model gweithredu a'r dechnoleg ategol eisoes ar waith (ACSs ar gyfer gweithredol, ACS ar gyfer goddefol, darparwyr gwasanaeth ACS gan gynnwys gweithredwyr cadw, cronfeydd a cherbydau cyfunol, rheoli buddsoddiadau dirprwyedig ar draws marchnadoedd rhestredig a phreifat). Bydd hyn yn cael ei adolygu trwy'r cam datblygu ac ar sail barhaus wedi hynny.

Y prif gaffaeliadau newydd sydd eu hangen yw:

- partneriaid cyflenwi cyngor buddsoddi
- gwasanaethau monitro ac adrodd cydymffurfiaeth
- gwasanaethau gweithredu buddsoddiad ychwanegol wedi'i ddirprwyo (rhes olaf uchod).

Bydd caffaeliadau newydd yn cael eu cynnal o dan Ddeddf Caffael 2023 a chymerir cyngor priodol wrth ddatblygu'r strategaethau caffael a thrwy gydol rhedeg y caffaeliadau.

5.4 Gofynion personél IM Co PCC

Ar ôl penderfynu pa swyddogaethau y gellir eu cyflawni'n effeithlon, yn gadarn ac yn gost-effeithiol gan bartneriaid gwasanaeth, rydym wedi asesu gofynion adnoddau IM Co PPC diwrnod un. Mae'r asesiad hwn wedi'i ddilysu'n allanol gan gynghorwyr a phartneriaid cyflenwi strategol cyfredol.

Rydym hefyd wedi amcangyfrif gofynion adnoddau diwrnod 2 wrth i'r IM Co PPC gael ei sefydlu a chymryd mwy o gyfrifoldeb mewnol.

Rydym yn disgwyl cael tua 16 o bersonél IM Co PPC ar ddiwrnod un, fydd yn tyfu i tua 32 dros gyfnod o flynyddoedd wrth i'r Gronfa Co PPC gyflawni nifer gynyddol o swyddogaethau yn fewnol

Personél Diwrnod 1

					CEO (SMF 1)	Personal Assistant x 1 Admin x 1	Some delegation of tasks to 3 rd party service partners
Chief Investment Officer (SMF 3)	Chief Risk Officer (SMF 3, SMF 16/17)	Chief Operations Officer (SMF 3)	Head of Finance	Head of Client Relationships			
Investments	Risk	Operations	Finance & Business Support	Client Services			
Implementation Services (Head of / Deputy CIO + 1)	Risk monitoring and reporting (investments)	Risk monitoring and reporting (operational)	Financial management	Client relationships			
Investment Advice Services (see above) (Head of)	Compliance monitoring and reporting	Supplier procurement, DD and contract management	Management of regulatory capital	Other stakeholder engagement (S101, JC, etc)			
Legacy Asset Management (Head of*)	Legal	inc. pooled vehicle Operators, stock-lending, V&A, IMs, etc	Financial reporting (including statutory and regulatory)	Training			
Local Investments (Head of*)	Data protection	Investor Reporting (production)	Business Support (property, human resources, payroll)	Investment reporting (delivery)			
Development of investment policy (eg V&E, rebalance)		Business Continuity and cyber security	Company Secretariat				
RI (advice, policy dev, implementation, reporting)		Data, technology / IT services					
CIO, Deputy, Head of Advice, 1 x analyst / support Total 4 *Role covered by Deputy CIO on D1	CRO, Assistant Mgr Total 2	COO, Ops Mgr (Asst COO), Contract Mgr, 1 x support Total 4	HoF, Asst Finance Mgr Total 2	HoCR Total 1			

5.5 Technoleg

Rydym wedi cynnal asesiad o'r dechnoleg a'r data sydd eu hangen i gefnogi IM Co PPC ar ddiwrnod un.

Ar ddiwrnod un, bydd yn rhaid caffael technoleg minimal yn uniongyrchol gan IM Co PPC, gan y bydd gan y partneriaid gwasanaeth fydd yn eu penodi a'u goruchwylio'r dechnoleg sydd ei hangen i gyflawni'r swyddogaethau gofynnol (rheoli portffolio, ail-gydbwyso, monitro ac adrodd risg, adrodd am gleientiaid, cymorth busnes, ac ati).

Dangosir y manylion isod.

	Day 1 WPP IM Co technology and data requirements
Enterprise IT (network, hardware, cloud licences, cyber security)	Not required – third party service
Device provision (PCs, laptops, phones)	Not required – third party service
Investments (risk): risk monitoring and reporting (liquidity, concentration, compliance with mandate guidelines)	Not required - Fund Operators have systems and can report to Investments and Risk team
Investments (monitoring): performance monitoring	ACS Operator and Depositary provide as now
Investments (reporting): delivery of reporting at individual client level (performance)	Existing IM reporting + future consolidated reporting at CA level from Russell
Investments (reporting): delivery of reporting to clients (RI / climate metrics)	CA level climate reporting is a day 2 development
Investments (portfolio management): for role as portfolio manager on investment mandates, systems for portfolio construction and data feeds for portfolio management	Needed when take on Portfolio Management of any existing/new mandates– on day 1 delegated to Russell
Investment (advice): asset liability modelling software for SAA advice	Not required – third party service
Data and index licences (eg for performance reporting)?	Not required – third party service providers licence data/indices as required
Cost benchmarking services	Not required - third party service provider
Management accounts systems	Not required – third party service
Payroll system	Not required – third party service
Human Resources system	Not required - third party service
CRM (client relationship management system)	Licencing of appropriate system required

5.6 Costau

5.6.1 Costau rhedeg blynyddol ychwanegol

Mae costau rhedeg blynyddol ychwanegol y model gweithredu newydd yn cynnwys:

- Costau staff IM Co
- gwasanaethau monitro ac adrodd am gydymffurfiaeth
- gwasanaethau gweithredu dirprwyedig ychwanegol (ar ben y rhai a ddarperir ar hyn o bryd)
- gwasanaethau cyngor buddsoddi
- costau cymorth busnes (Adnoddau Dynol, caffael, cyflogres, TG) a
- costau amrywiol eraill (e.e. costau yswiriant indemniad proffesiynol ar gyfer yr IM Co)

Amcangyfrifir bod cyfanswm costau rhedeg blynyddol ychwanegol y model gweithredu newydd ar ddiwrnod un yn £7m. Dangosir dadansoddiad o'r costau hyn isod. Mae'r costau ychwanegol hyn yn cael eu gwrthbwysu'n rhannol gan arbedion mewn awdurdodau gweinyddu, a gallai gyfanswm o tua £1.5 i £2.0m (e.e. gostyngiad mewn gwariant ar ymgynghorwyr buddsoddi, costau adrodd ac unrhyw gostau gweithredu strategaeth fuddsoddi sy'n weddill a drosglwyddir i IM Co PPC). Felly, mae costau ychwanegol net gweithredu newydd tua £5m i £5.5m.

Dros amser, rydym yn disgwyl i gostau staff IM Co PPC gynyddu wrth iddo ymgymryd â swyddogaethau ychwanegol gan gynnwys gwasanaethau rheoli portffolio estynedig. Bydd hyn yn arwain at arbedion ychwanegol gan gynnwys gostyngiadau mewn costau trydydd parti cyfredol ar gyfer rheoli portffolio mandadau marchnad rhestredig a phreifat a gostyngiadau mewn gwasanaethau gweithredu dirprwyedig yn allanol.

Running costs	Estimated Initial Annual Costs	Comments
WPP IM Co Staff Costs	£2.9m	Expected to rise to c£4.5m as WPP IM Co takes on more functions over time
Additional Delegated Implementation Services and client level reporting	£1.0m	Includes (1) rebalancing each Administering Authority (AA) to its Strategic Asset Allocation (SAA), (2) management of legacy assets and existing private market commitments, (3) managing AA cashflow needs; (4) consolidated quantitative reporting at individual CA level across listed and unlisted
Investment Advice	£1.5m	Based on current total annual spend across Administering Authorities. There will be corresponding savings at AAs.
Business Support (HR, procurement, payroll, IT, etc)	£0.9m	Provided by one or more local authorities. Assume 30% of payroll costs TBC
Compliance Monitoring and Reporting Services	£0.05m	Third party support.
Property and facilities management	-	Included in Business Support
Technology (hardware, licences, etc)	-	Included in service provider costs except CRM
Other (insurance, company secretarial, etc)	£0.65m	Assume 10% loading until confirmed
Total	£7.0m	

5.6.2 Costau sefydlu

Amcangyfrifir bod costau ymgynghorydd allanol* ychwanegol a rheoli prosiect ar gyfer Prosiect yr Wyddfa tua £1.6m. (tua £420k ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025 a £1.14m arall yn y flwyddyn ariannol newydd ddaw i ben ar 31 Mawrth 2026.) Yn ogystal, bydd costau cyflog i bersonél sydd wedi'u hymgysylltu cyn mis Mawrth 2026 i gynorthwyo i logi a sefydlu a phrofi systemau, prosesau a rheolaethau cyn mynd yn fyw. Nid oes unrhyw gostau pontio buddsoddiadau.

Er cymhariaeth, pe bai PPC yn uno â chronfa fuddsoddi CPLIL arall neu'n dod yn gleient iddo, gallai cyfanswm y costau sefydlu o bosibl fod yn fwy na £50m (costau pontio buddsoddiad o £45m ynghyd â chostau gweithredu prosiectau, costau cyfreithiol, costau ymgynghorydd, costau dirwyn i ben trefniadau cyfuno PPC presennol gan gynnwys terfynu contractau darparwyr gwasanaeth presennol).

*Mae ymgynghorwyr allanol yn cynnwys ymgynghorwyr cydymffurfio sy'n arbenigo mewn cefnogi ceisiadau am awdurdodiad FCA, ymgynghorwyr cyfreithiol, rheolwyr prosiect proffesiynol ac ymgynghorwyr goruchwyllo buddsoddi

6. Cynllun gweithredu

6.1 Trosolwg o'r cynllun, tîm y prosiect a llywodraethiant y prosiect

Mae'r tîm prosiect sy'n cynnwys swyddogion awdurdod gweinyddol a chynghorwyr allanol wedi'i sefydlu ynghyd â strwythur llywodraethiant cadarn.

Er mwyn sicrhau bod PPC yn gallu cwrdd ag amserlenni'r llywodraeth, dylunio y model gweithredu gorau yn y dosbarth a gweithredu llywodraethu a lleihau risg, mae PPC wedi ymgynnull tîm prosiect gydag ymarferwyr diwydiant profiadol i gefnogi swyddogion.

Darperir cefnogaeth gan bartneriaid cyflenwi strategol presennol (Waystone a Russell), ymgynghorwyr cydymffurfio sy'n arbenigo mewn cefnogi ceisiadau am awdurdodiad FCA, ymgynghorwyr cyfreithiol, rheolwyr prosiect proffesiynol ac ymgynghorwyr goruchwyllo buddsoddiadau.

Mae'r tîm prosiect yn adrodd i Grŵp Llywio (sy'n cynnwys swyddogion A151 o'r holl awdurdodau gweinyddol), sy'n cyfarfod yn wythnosol neu'n amlach. Mae sesiynau briffio a chamau cymeradwyo rheolaidd gyda'r Cyd-bwyllgor Llywodraethu ("JGC") (Cadeiryddion pwyllgorau cronfa bensiwn A101 awdurdodau gweinyddol).

Mae'r Rheolwr Rhaglen wedi creu cynllun prosiect cynhwysfawr i sicrhau bod PPC yn cyflawni pob agwedd ar ofynion y Llywodraeth yn yr amserlenni gofynnol. Mae'r cynllun wedi'i rannu'n bump ffrwd waith:

- 1) cyflwyno'r achos busnes hwn i'r Llywodraeth
- 2) llywodraethiant ac ymgysylltu â rhanddeiliaid
- 3) Awdurdodiad FCA
- 4) Sefydlu IM Co
- 5) trosglwyddo asedau.

Mae pob ffrwd waith yn symud ymlaen gyda chynllunio manwl a thasgau penodol.

Wrth sefydlu'r llwybr critigol ar gyfer y prosiect, rydym wedi nodi meysydd penodol sydd angen mwy o ffocws. Er enghraifft, dibyniaethau rhwng ffrydiau gwaith, y risgiau a nodwyd trwy gydol oes y prosiect hwn a sut mae'r rhain yn cael eu rheoli a gofynion prosesau llywodraethu lleol ar gyfer pob awdurdod gweinyddol.

Mae Atodiad 3 yn dangos cynllun cyfredol y prosiect ar ddyddiad cyflwyno. Gall hyn fod yn destun newid wrth i'r prosiect symud trwy ei gylch bywyd.

6.2 Llwybr Critigol

Mae nifer o gerrig milltir allweddol sy'n hanfodol i gyflawni prosiectau yn yr amserlenni gofynnol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- 1) Cadarnhad gan y Llywodraeth o ganlyniad i'r ymgynghoriad Addas i'r Dyfodol (Fit for the Future) – i gynorthwyo gweinyddu cymeradwyaethau llywodraethu awdurdodau.
- 2) Recriwtio - bydd chwilio a dethol yn dechrau ym mis Mawrth cyn y cais am awdurdodiad FCA.
- 3) Cymeradwyaethau Awdurdodau Gweinyddu – bydd angen i bob awdurdod gweinyddu gymeradwyo agweddau penodol ar y model gweithredu newydd. Yn ogystal, mae prosesau ac amserlenni cymeradwyo lleol yn wahanol a bydd angen eu cydlynio i osgoi oedi wrth weithredu (mae dibyniaeth ar y Llywodraeth i gadarnhau ei bwriadau yn dilyn yr ymgynghoriad a'r amserlen i ddeddfwriaeth).
- 4) Cais am awdurdodiad FCA – ein nod yw cyflwyno cais am awdurdodiad yn yr haf. Mae dibyniaeth ar 1) gan y bydd yr FCA yn disgwyl i'r cais enwi deiliaid arfaethedig rolau SMF.

6.3 Camau Cymeradwyo yr Awdurdod Gweinyddu ("Llwybr Llywodraethu")

Er mwyn symud ymlaen â'r gweithrediad, mae angen i ni fod yn ymwybodol o gamau llywodraethu Awdurdodau Lleol a gofynion cymeradwyo, a'r amserlenni sy'n gysylltiedig â chymeradwyaethau o'r fath. Mae hyn yn arbennig o bwysig ar bwytiau llofnodi critigol, lle disgwylir y bydd angen cymeradwyaeth lawn y Cyngor. Er enghraifft, ymrwymo arian i sefydlu'r IM Co, gan gynnwys costau cyflogi a sefydlu; ymrwymiad Cyfalaf Rheoleiddio; llofnodi cytundeb cyfranddalwyr; diwygio'r Cytundeb Rhyng-Awdurdod; a chyflwyno'r cais am gymeradwyaeth FCA. Rydym yn ymgymryd â'r gweithgareddau canlynol i sicrhau bod gofynion yn cael eu manylu yng nghynllun y prosiect:

- Gweithio gyda'n ymgynghorwyr cyfreithiol i nodi newidiadau sy'n ofynnol i'r Cytundeb Rhyng-Awdurdod cyfredol (IAA).
- Gweithio gyda'r Swyddogion Monitro i nodi prosesau cymeradwyo lleol ar gyfer pob awdurdod gweinyddol (gan gynnwys yr hyn a ganiateir yn absenoldeb deddfwriaeth sylfaenol).
- Cysoni cymeradwyaethau allweddol a dyddiadau cerrig milltir prosiectau â chylchoedd cyfarfodydd presennol.
- Nodi risg a rhoi camau lliniaru ar waith.

6.4 Cynllun llogi a chaffael

6.4.1 Recriwtio

Bydd y broses o logi ar gyfer rolau uwch un diwrnod ar gyfer IM Co PPC yn dechrau ym mis Mawrth cyn y cais am awdurdodiad. Mae Atodiad [2] yn dangos y rolau SMF a "Pennaeth" fydd eu hangen ar ddiwrnod un. Byddwn yn blaenoriaethu rolau Prif Swyddog Gweithredol a CRO. Wrth chwilio, byddwn yn nodi gofyniad am brofiad helaeth mewn uwch swyddi SMF i oruchwyllo perthnasoedd hirsefydlog cyfredol â phartneriaid cyflenwi strategol sy'n parhau ac i adeiladu galluedd PPC dros amser.

Ar hyn o bryd rydym yn cwblhau'r disgrifiadau rôl i rolau SMF, ymgysylltu ag ymgynghorwyr chwilio, datblygu polisi taliadau a dylunio'r broses ddethol. Rydym yn bwriadu dechrau chwilio a dethol ym mis Mawrth. Yn amodol ar gadarnhad o ganlyniad ymgynghoriad y Llywodraeth, ein nod yw nodi ymgeiswyr a ffafir ar gyfer rolau uwch a chadarnhau derbyniadau erbyn Mehefin neu Orffennaf er mwyn galluogi ein cais am awdurdodiad FCA i gael ei gwblhau a'i gyflwyno.

Bydd llogi pellach ar gyfer rolau uwch llai yn bwrw ymlaen ochr yn ochr ag awdurdodiad FCA, gan gynnwys y don gyntaf o recriwtiaid yn ddiweddarach yn 2025 i sefydlu a phrofi systemau, prosesau a rheolaethau a bod yn barod i gael awdurdodiad a mynd yn fyw.

Ch1 2025	Ch2 2025	Ch3 2025	Ch4 2025	Ch1 2026
• Nodwch yr holl rolau angenrheidiol • Cytuno ar logi blaenoriaeth (Prif Swyddog Gweithredol, CRO) • Paratoi disgrifiadau rôl • Ymgysylltu asiantaeth chwilio • Proses dethol dyluniad • Dechrau chwilio	• Nodi ymgeiswyr ar gyfer rolau SMF (dechreuwch gyda Phrif Swyddog Gweithredol / CRO) • Cynnig a chadarnhad derbyn	• Mae hurio eraill yn symud ymlaen ochr yn ochr ag awdurdodiad FCA	• Cynnwys y don gyntaf o staff • Gweithio ar sefydlu a phrofi systemau, rheolaethau a phrosesau	• Cwblhau cynnwys personél diwrnod un

Mae'r amserlen hon yn amodol i gymeradwyaethau awdurdodau gweinyddol unigol (gweler "llwybr llywodraethu" uchod").

6.4.2 Caffael

Trefniadau presennol

Lle mae contractau presennol ar waith gyda PPC, bydd angen trosglwyddo'r rhain i IM Co. Nid yw cyfraith caffael cyhoeddus yn gweithredu i atal trosglwyddiad o'r fath lle nad yw telerau'r contract sy'n cael ei drosglwyddo yn cael eu hamrywio'n sylweddol fel arall. Ar hyn o bryd mae PPC/IM Co yn rhagweld y bydd contractau presennol yn cael eu trosglwyddo heb unrhyw newidiadau sylweddol, fel bod y materion cyfraith caffael cyhoeddus wrth fabwysiadu'r dull hwn yn debygol o fod yn lleiafswm. Mae'r sefyllfa hon i'w hadolygu'n barhaus.

Trefniadau newydd

Ychydig iawn o gaffaeliadau newydd sydd eu hangen gan fod llawer o'r model gweithredu a'r dechnoleg ategol eisoes ar waith (ACSs ar gyfer gweithredol, ACS ar gyfer goddefol, darparwyr gwasanaeth ACS gan gynnwys gweithredwyr cadw, cronfeydd a cherbydau cyfunol, rheoli buddsoddiadau dirprwyedig ar draws marchnadoedd rhestredig a phreifat). Bydd hyn yn cael ei adolygu'n barhaus.

Dangosir y prif gaffaeliadau newydd isod.

Caffael	Dull gweithredu	Sylwadau
Partner cyflenwi cyngor buddsoddi	Defnyddio Fframwaith Caffael Cenedlaethol CPLIL o bosibl	Cyngor ar Dyrannu Asedau Strategol ac ati. Mae awdurdodau gweinyddu PPC wedi arfer nodi gofynion a dewis ymgynghorwyr. Bydd angen i ddarparwr dethol gynorthwyo IM Co PPC i ddatblygu gallu mewnol dros amser.
Gwasanaethau gweithredu dirprwyedig ychwanegol	I'W GADARNHAU. Prawf marchnad neu estyniad rôl y darparwr gweithredu buddsoddiad dirprwyedig presennol (Russell)	Yn cynnwys (1) ail-gydbwyso pob CA i'w SAA; (2) rheoli asedau etifeddiaeth ac ymrwymïadau marchnad breifat presennol; (3) Anghenion llif arian CA; a (4) adrodd meintiol cyfunol ar lefel CA unigol ar draws marchnadoedd rhestredig a phreifat
Cymorth monitro ac adrodd cydymffurfiaeth	Proses gaffael yn gymesur â maint y contract. O bosibl ymestyn cwmphas gwaith cynghorwyr presennol.	

Ar gyfer pob un o'r gaffaeliadau newydd hyn rydym yn nodi gofynion manwl ac yn nodi prosesau caffael priodol. Bydd gaffaeliadau newydd yn cael eu cynnal o dan Ddeddf Caffael 2023 a chymerir cyngor priodol wrth ddatblygu'r strategaethau caffael a thrwy gydol rhedeg y gaffaeliadau.

Mae gan gynrychiolwyr presennol a newydd a phartneriaid cyflenwi strategol y dechnoleg sydd ei hangen i ddarparu eu gwasanaethau. O ganlyniad, rydym yn disgwyl i ychydig neu ddim caffael technoleg fod yn ofynnol. Bydd isadeiledd TG, dyfeisiau a seiberddiogelwch yn cael eu darparu o dan wasanaethau cymorth busnes a ddarperir gan awdurdod lleol lletyol.

6.5 Cynllun ar gyfer trosglwyddo asedau etifeddiaeth gan gynnwys marchnadoedd preifat a buddsoddiadau goddefol-

Mae PPC wedi cynnal dadansoddiad llawn o asedau nad ydynt ar hyn o bryd o fewn yr ACS PPC neu gerbydau buddsoddi marchnadoedd preifat PPC. Gellir crynhoi hyn fel a ganlyn

- Ar 31 Mawrth 2024, roedd gan PPC 74% yn ACS PPC, marchnadoedd preifat a mandadau goddefol ar ran 8 Awdurdod Gweinyddol Cymru
- Disgwylir i 8% arall o ddaliadau hylifol drosglwyddo i atebion PPC erbyn mis Mawrth 2026
- Mae mandadau marchnadoedd preifat y bwriedir iddynt redeg i mewn i atebion PPC dros amser yn 8%
- Mae gwaith wedi dechrau i archwilio datrysiad PPC ar gyfer LDI a daliadau arian parod (7%)
- Bydd yr asedau sy'n weddill (3%) naill ai'n cael eu trosglwyddo i oruchwyliaeth cronfa neu i'r arian dros ben lifo i ddatrysiadau cronfa yn y dyfodol.

Bydd penderfyniad PPC i adeiladu ei IM Co ei hun yn sicrhau ein bod yn gallu bodloni gofyniad y Llywodraeth i'r holl asedau fod mewn datrysiadau buddsoddi ar y cyd neu o dan reolaeth gronfa erbyn mis Mawrth 2026.

7. Meini prawf asesu'r Llywodraeth

Rydym wedi adolygu ein cyflwyniad yn erbyn canllawiau a meini prawf asesu'r Llywodraeth a nodwyd gan Weinidogion yn eu llythyr dyddiedig 2 Rhagfyr 2024. Nodwn nad yw meini prawf asesu'r Llywodraeth yn cyfeirio at fuddsoddiad lleol i yrru twf y DU yn benodol yn yr un modd â'r cynigion ymgynghori. Rydym o'r farn bod hyn yn nodwedd bwysig o'r ymgynghoriad ac yn rhan bwysig o'r cynlluniau ar gyfer y pwll annibynnol i Gymru.

Canllawiau/Meini Prawf Asesu'r Llywodraeth
Manteision Graddfa – Ystyriaethau y Llywodraeth Mae ystyriaethau y llywodraeth yn cynnwys mynediad at asedau ystod ehangach gan gynnwys marchnadoedd preifat, rheoli mewnol dros amser, y gallu i drafod ffioedd is a chydweithredu ar draws CPLIL.
Manteision Graddfa - cronfa annibynnol PPC - Mae model cyfuno cyfredol PPC eisoes yn darparu manteision graddfa. Mae'n cynnig mynediad cost-ffeithiol i ystod ehangach o ddosbarthiadau asedau i alluogi gweithredu strategaethau buddsoddi a benderfynir yn lleol. - Mae PPC eisoes yn cyflawni manteision graddfa sy'n fwy na'i faint ei hun fel arall trwy gael mynediad at raddfa fyd-eang a phŵer prynu ei bartneriaid darparu gwasanaethau (Rheolwyr Buddsoddi a "gweithredwyr" cerbydau cyfunol). Hyd yn oed o dan fodel gweithredu llawn gan yr IM Co, byddai'n anodd ailadrodd y manteision hyn. - Mae hyn wedi'i ddilysu gan arbenigwyr meincnodi cost a pherfformiad annibynnol CEM. Ar asedau rhestredig a reolir yn weithredol yn unig, arbedodd PPC £10.3m [c7bps blynyddol ar asedau £14bn yn ACS PPC] yn y flwyddyn hyd at ddiwedd mis Mawrth 2024 i awdurdodau gweinyddol o'i gymharu â'r hyn y byddai eu cronfeydd wedi disgwyl ei dalu fel buddsoddwyr unigol. Mae'r arbediad hwn yn net o gostau'r model gweithredu cronfa presennol ar gyfer asedau a reolir yn rhestredig yn PPC ACS. - Cred PPC bod canlyniadau anfwriadol posibl o raddfa mewn perthynas â marchnadoedd preifat lle bydd mynediad at gyfleoedd buddsoddiadwy, yn enwedig lleol neu effaith, yn gofyn am ymrwymïadau cyfalaf cymedrol yn nhermau CPLIL. Gallai mynd ar drywydd graddfa drwy unrhyw ffordd atal gallu cronfeydd CPLIL, yn enwedig PPC, i ddefnyddio cyfalaf i gyfleoedd arloesol sy'n darparu manteision hirdymor i Gymru a'r DU. - Bydd ein datblygiad arfaethedig ymhellach o fodel gweithredu PPC a galluoedd buddsoddi i fodloni gofynion arfaethedig y Llywodraeth, dros amser, yn darparu manteision ar raddfa ychwanegol gan gynnwys arbedion ariannol ychwanegol materol a gallu buddsoddi lleol. - Er enghraifft, byddem yn disgwyl i ystod gynyddol o weithgareddau rheoli portfolio ar asedau marchnad rhestredig a phreifat gael eu dwyn o dan reolaeth fewnol dros amser, yn unol â disgwyliadau'r Llywodraeth. - O'r diwrnod cyntaf bydd gennym adnoddau mewnol yn gweithio gyda chyrff ac asiantaethau cyhoeddus yng Nghymru i ddod o hyd i, asesu a rheoli cyfleoedd buddsoddi lleol. - Bydd PPC hefyd yn parhau i ystyried cyfleoedd i gydweithio'n ehangach ar draws y CPLIL.
Gwydnwch – Ystyriaethau Llywodraeth Mae ystyriaethau'r llywodraeth yn cynnwys fframwaith llywodraethu, rheolaethau mewnol, atebolrwydd, rheolaeth fewnol dros amser, cynghori mewnol dros amser, llywodraethu corfforaethol cyfredol ac arfaethedig a mapiau ffordd tuag at gyflawni'r holl swyddogaethau allweddol dros amser (gwasanaeth a rennir neu allu mewnol)
Gwydnwch - Cronfa annibynnol PPC Mae fframwaith llywodraethu cadarn wedi'i roi ar waith i oruchwylio'r gwasanaethau gweithredu dirprwyedig gan gynnwys y rôl "ymgyngorydd goruchwylio cronfa", a roddodd PPC ar waith yn 2019. Mae ein ymgynghorydd goruchwylio cronfa presennol yn cynghori swyddogion a chynghorwyr etholedig ar y Cyd-bwyllgor Llywodraethu presennol, gan gynorthwyo'r gronfa i oruchwylio a herio perfformiad a darparu darparwyr gwasanaeth y gronfa effeithiol (Rheolwyr Buddsoddi a gweithredwyr cerbydau cronfa).

- Mae PPC yn dirprwyo gweithredu buddsoddiad i Weithredwr ACS PPC ar gyfer asedau rhestredig a'i reolwr buddsoddi penodedig (Russell Investments). Mae gweithredu dirprwyedig tebyg ar waith ar draws cerbydau cyfunol y farchnad breifat. Mae'r cynrychiolwyr hyn yn fusnesau a reoleiddir gan FCA gyda safonau uchel o wydnwch gweithredol sy'n ofynnol i fodloni gofynion rheoleiddio. Mae gallu rheolwyr portffolio a dyrannwyr marchnad breifat i ddisodli rheolwyr buddsoddi sy'n tanberfformio gyda'r dewis o'r gorau yn y farchnad, yn cryfhau gwytnwch model gweithredu PPC.
- Mae diwylliant y PPC yn gydweithredol iawn, gyda phryniant cryf ar y cyd ar draws yr awdurdodau gweinyddol. Credwn fod hyn yn ychwanegu gwytnwch ac yn helpu i sicrhau llwyddiant cronni buddsoddiadau ar gyfer y CPLIL yng Nghymru. Mae'n bwysig bod y diwylliant hwn yn cael ei gadw yn y dyfodol, rhwng awdurdodau gweinyddol fel cleientiaid a chyfranddalwyr yr IM Co newydd.
- Fel rhan o'r datblygiad pellach arfaethedig o fodel gweithredu PPC i fodloni gofynion newydd y Llywodraeth, byddwn yn cadw nodweddion effeithiol o'r strwythur llywodraethu presennol gan gynnwys y Gweithgor Swyddogion, ar gyfer goruchwyllo ar y cyd perfformiad newydd Cronfa PPC Co/IM Co, a rôl "ymgyngorydd goruchwyllo cronfa" sy'n cynghori'r awdurdodau gweinyddol gyda'i gilydd ar berfformiad Pool Co a darparu gwasanaethau.
- Rydym yn cynllunio elfennau newydd ychwanegol yn y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys Bwrdd Cyfranddalwyr ochr y cleient gyda chynrychiolwyr o'r wyth awdurdod gweinyddol. Rôl y Bwrdd Cyfranddalwyr yw cytuno ar "faterion a gedwir yn ôl" cyfranddalwyr mewn perthynas â PPC IM Co (sy'n eiddo llwyr i'r awdurdodau gweinyddol), gan gynnwys cymeradwyo cynlluniau busnes a chyllidebau a gynigir gan yr IM Co a hurio uwch. (Mae hyn yn gwbl ar wahân i Fwrdd y PPC IM Co, a fydd yn cael ei gadeirio gan berson annibynnol anweithredol a bydd ei aelodau yn cynnwys uwch reolwyr IM Co, cyfarwyddwyr annibynnol a dim ond 1-2 o gynrychiolwyr cyfranddalwyr i osgoi dylanwad amhriodol mewn materion y mae'r IM Co yn gwneud penderfyniadau ar eu cyfer fel endid a reoleiddir gan yr FCA.)
- Fel endid a reoleiddir gan yr FCA, bydd IM Co PPC yn ddarostyngedig i ofynion rheoleiddiol llym o ran ymddygiad, systemau, prosesau a rheolaethau sy'n darparu gwytnwch a sicrwydd ychwanegol i awdurdodau gweinyddol fel cleientiaid a buddsoddwyr. Mae'r gofynion rheoleiddiol hyn yn cynnwys atebolrwydd rheoleiddiol personél rheoli o dan gyfundrefnau Uwch Reolwyr (SMFs) a Pherson Ardystiedig.
- Bydd PPC yn gweithio tuag at ddod â mwy o swyddogaethau o dan reolaeth fewnol dros amser, lle gall hyn arwain at arbedion costau materol heb niweidio perfformiad buddsoddi neu fynediad at fuddsoddiadau sydd ar gael i ddarparwyr gwasanaeth allanol oherwydd eu graddfa fyd-eang. Er y gall swyddogaethau mewnol leihau risgiau dibyniaeth ar gyflenwyr, gall defnyddio darparwyr gwasanaeth trydydd parti mewn llawer o achosion gryfhau gwytnwch gweithrediadau IM Co oherwydd eu cronfeydd adnoddau dyfnach ac ehangach (byd-eang mewn rhai achosion) ac oherwydd y ffaith eu bod yn cael eu disodli'n haws na swyddogaeth fewnol sy'n tanberfformio. Felly, rydym yn rhagweld parhau i ddefnyddio partneriaid gwasanaeth allanol am resymau gwytnwch a chost-effeithiolrwydd ar raddfa ar draws cleientiaid lluosog.
- Mae swyddogaethau mewnol ar gyfer swyddogaethau cymorth busnes fel gwasanaethau TG hefyd yn debygol o fod yn fwy gwydn ac yn gost-effeithiol gan bartneriaid gwasanaeth trydydd parti. Rydym yn bwriadu defnyddio awdurdodau lleol lletyol ar gyfer nifer o swyddogaethau cymorth busnes, gan gynnwys TG a chyflogres.

Gwerth am arian – ystyriaethau'r Llywodraeth

- **Mae ystyriaethau y llywodraeth yn cynnwys lleihau dyblygu, lledaenu costau sefydlog dros fwy o asedau, annog mwy o gydweithio, costau sefydlu a rhedeg adeiladu yn erbyn uno, dadansoddiad costau yn ôl gwasanaeth, arbedion mewn awdurdodau gweinyddol.**

Gwerth am Arian - Cronfa annibynnol PPC

- Mae modelau gweithredu presennol a PPC yn y dyfodol yn darparu gwerth am arian.
- Mae partneriaid gwasanaeth allanol yn rhoi mynediad i'w graddfa fyd-eang (lledaenu cost sefydlog dros fwy o asedau) a phŵer prynu (er enghraifft, arbedion ffioedd rheolwr buddsoddi a gyflawnwyd gan Russell yn ei rôl fel rheolwr portffolio ar bob un ond un o'r is-gronfeydd ACS buddsoddiad rhestredig PPC. Mae hyn yn cael ei dystiolaethu gan ddadansoddiad CEM, sy'n dangos arbedion yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2024 o tua 3 x costau'r model gweithredu cronfa gyfredol (c£10m arbedion ffioedd rheolwr buddsoddi net ar ôl caniatáu costau gweithredu cronfa).

- Nod PPC yw darparu buddion ariannol a llywodraethu ychwanegol sy'n fwy na chostau ychwanegol y model gweithredu newydd. Er enghraifft, byddem yn disgwyl i ystod gynyddol o weithgareddau rheoli portffolio ar asedau marchnad rhestredig a phreifat gael eu dwyn o dan reolaeth fewnol dros amser, lle gall hyn arwain at arbedion costau materol heb niweidio perfformiad buddsoddi neu fynediad at fuddsoddiadau sydd ar gael i ddarparwyr gwasanaeth allanol oherwydd eu graddfa fyd-eang.
- Mae'r model gweithredu presennol wedi dileu dyblygu gwaith ar lefel awdurdod gweinyddol. Cyn cyfuno, byddai awdurdodau unigol wedi rhedeg prosesau chwilio a dewis rheolwyr buddsoddi unigol a diwydrwydd dyladwy. Mae hyn bellach yn cael ei wneud unwaith, yn ganolog ac yn cael ei ddirprwyo'n gyfan gwbl i bartneriaid gwasanaeth PPC gan gynnwys gweithredwyr cerbydau cyfunol, Russell Investments fel rheolwr portffolio ar is-gronfeydd asedau rhestredig a "dyranwyr" marchnad breifat.
- O dan y model gweithredu newydd bydd arbedion ychwanegol ar lefel awdurdod gweinyddol trwy ddirprwyo'r holl weithgareddau gweithredu strategaeth i'r IM Co (e.e. ailgydbwyso asedau cyfunol pob awdurdod gweinyddol i'r SAA y cytunwyd arno, rheoli dosbarthiadau i fodloni gofynion llif arian pob awdurdod i sicrhau taliad pensiynau pan fyddant yn ddyledus, rheoli pontio asedau, rheoli asedau etifeddiaeth, asesu a rheoli cyfleoedd buddsoddi lleol, ac ati). Bydd yr IM Co hefyd yn darparu adroddiadau cyfunol i bob awdurdod gweinyddol ar draws ei holl fuddsoddiadau (ar hyn o bryd mae awdurdodau gweinyddol yn cydgrynhoi adroddiadau'n lleol gan ddefnyddio data o sawl ffynhonnell). Mae'n anodd meintoli arbedion, ond rydym yn disgwyl i hyn leihau gofynion adnoddau ym mhob awdurdod gweinyddu.
- Bydd trosglwyddo darpariaeth cyngor strategol i'r IM Co yn arwain at rai arbedion awdurdodau gweinyddol o gyswllt o ddydd i ddydd ag ymgynghorwyr ac ail-gaffael cyfnod. Ni fydd Awdurdodau Gweinyddol bellach yn talu ymgynghorwyr lleol am eu prif gyngor strategaeth fuddsoddi. Yn seiliedig ar gostau cyfredol, gall hyn arbed tua £1.5m bob blwyddyn i awdurdodau gweinyddu. Mae'n bosibl bod rhywfaint o arbedion uniongyrchol o ganoli darparu cyngor buddsoddi strategol yn y PPC IM Co (i ddechrau trwy gaffael cystadleuol partner allanol gan yr IM Co) ac, yn y tymor hwy, mwy o arbedion trwy adeiladu tîm cynghori mewnlol. Mae ein rhagamcanion cost tymor byr ar gyfer costau rhedeg IM Co PPC yn cynnwys costau caffael partneriaid trydydd parti ar gyfer darparu cyngor buddsoddi strategol i awdurdodau gweinyddol

Hyfywedd yn erbyn y dyddiad cau – ystyriaethau gan y Llywodraeth

- **Mae ystyriaethau y Llywodraeth yn cynnwys unrhyw rwystrau critigol, graddau "esblygiad" y model gweithredu'r gronfa sy'n ofynnol, amserlen ar gyfer cydymffurfio â safonau gofynnol erbyn mis Mawrth 2026 a cherrig milltir ar gyfer cyflawni nodweddion allweddol**

Hyfywedd yn erbyn dyddiad cau – cronfa annibynnol PPC

- Nid oes unrhyw rwystrau hanfodol i gyflawni gofynion newydd y Llywodraeth erbyn mis Mawrth 2026.
- Mae PPC yn canolbwyntio ar y camau hanfodol wrth gyflawni, gan gynnwys cynllunio a gweithredu'r "llwybr llywodraethu" (yr holl gymeradwyaethau llywodraethu lleol angenrheidiol) a hyrwyddo llogi allweddol cyn y cais am awdurdodiad IM Co PPC yn yr haf. Fel y dywedwyd yn ein llythyr ym mis Ionawr at MHCLG a HMT, gallai'r Llywodraeth gynorthwyo'r llwybr llywodraethu trwy ddarparu rheoleiddio drafft (fel y bo'n angenrheidiol) cyn gynted â phosibl ac, yn y cyfamser, darparu ym mis Mawrth, unrhyw adborth ar brosiect adeiladu PPC sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd.
- Mae'r gwaith adeiladu PPC yn llai cymhleth na'r prosiect adeiladu gwreiddiol yn 2017 ar gyfer cronfeydd CPLIL eraill, gan fod gennym y rhan fwyaf o isadeiledd cronfeydd critigol ar waith – Cynllun Cytundebol Awdurdodedig asedau rhestredig a cherbydau cyfuno priodol ar gyfer asedau marchnad breifat, gweithredwyr cronfeydd (AFMs ac AIFMs) ar gyfer asedau marchnadoedd rhestredig a phreifat, partneriaid gwasanaeth trydydd parti i wasanaethau gweithredu dirprwyedig (Russell Investments a Blackrock fel rheolwyr portffolio ar asedau rhestredig a threfniadau tebyg gyda "dyranwyr" ar asedau marchnad breifat. Bydd hyn yn lleihau'n sylweddol cwmbras yr "esblygiad" sydd ei angen a'r gost a'r amserlenni o adeiladu'r model gweithredu newydd. Trwy ein hymgyssylltiad anffurfiol â chronfeydd CPLIL eraill, rydym hefyd wedi gallu dysgu o'u profiad o adeiladu modelau gweithredu IM Co. Adlewyrchir yr hyn a ddysgwyd yn y cyflwyniad hwn a'r cynllun prosiect.
- Nid oes gennym unrhyw bryderon am gymeradwyaeth FCA, ar ôl ymgysylltu â'r FCA ers mis Ionawr. Mae tîm achos yr FCA yn ei le ac wedi ymrwymo i bwyntiau cyffwrdd rheolaidd yn ystod y cyfnod cyn y cais am awdurdodiad. Mae gan ein ymgynghorwyr cydymffurfio arbenigol brofiad helaeth o geisiadau tebyg am

awdurdodiad a byddant yn sicrhau bod ein cais awdurdodi am ganiatâd cynghori a rheoli buddsoddi yn "barod am gymeradwyaeth".

- Cafodd tîm y rhaglen, gan gynnwys partneriaid darparu gwasanaethau presennol, ymgynghorwyr cyfreithiol, ymgynghorwyr cydymffurfio rheoleiddiol ac ymgynghorwyr eraill eu penodi a'u defnyddio ym mis Ionawr ac mae'r prosiect adeiladu ar y gweill.
- Mae ein cynllun prosiect, amserlenni a chyflawniadau llwybr critigol (gan gynnwys cymeradwyaethau llywodraethu, cynllun recriwtio a chais am awdurdodiad) wedi'u nodi yn adran "Gweithredu" y cyflwyniad achos busnes hwn i'r Llywodraeth.
- Mae PPC, ei bartneriaid cyflenwi gwasanaethau a'i ymgynghorwyr yn hyderus y gellir gosod y gofynion newydd ychwanegol ar gyfer y model gweithredu cronfa erbyn mis Mawrth 2026 ar yr amod bod y Llywodraeth yn cadarnhau ei gofynion arfaethedig cyn gynted â phosibl i alluogi cymeradwyaethau llywodraethu awdurdodau lleol.

8. Dyheadau tymor hwy – 2030 a thu hwnt

- 8.1 Mae'r cynlluniau a nodir yn y cyflwyniad hwn yn canolbwyntio ar gyflawni diwrnod un ("lleiafswm" gofynion y Llywodraeth ar gyfer mis Mawrth 2026).
- 8.2 Y tu hwnt i fis Mawrth 2026, bydd gwaith yn parhau i wella model gweithredu'r IM Co ymhellach, gan ddatblygu galluoedd mewnol sy'n cyd-fynd â dyheadau hirdymor y Llywodraeth a darparu manteision i CPLIL a chymunedau ehangach Cymru.

Adeiladu gallu mewnol – uchelgais 5 mlynedd

- 8.3 O edrych ar 5 mlynedd, rydym yn gweld cyfleoedd i ychwanegu gwerth sylweddol o reoli portffolio mwy mewnol o is-gronfeydd rhestredig (gan gynnwys mandadau "rheolwr rheolwyr" sy'n cael eu rhedeg ar hyn o bryd gan ein partneriaid cyflenwi strategol) a rolau dyrannwr marchnad breifat.
- 8.4 Dangosir rhestr lawn o reolwyr portffolio cyfredol yn Atodiad 4. Byddwn yn blaenoriaethu trosglwyddo i reolaeth fewnol yn ôl gwerth, gan ystyried arbedion graddfa a chostau posibl wrth barhau i weithio gyda phartneriaid strategol lle mae eu graddfa fyd-eang yn galluogi mynediad at set ehangach o gyfleoedd, yn enwedig mewn marchnadoedd preifat. Byddwn hefyd yn ymgysylltu'n weithredol â chronfeydd buddsoddi CPLIL eraill lle mae cyfleoedd i gydweithio yn y DU ar fuddsoddiadau lleol a buddsoddiadau effaith.
- 8.5 Yn yr un amserlen, rydym yn disgwyl lleihau'r defnydd o bartneriaid buddsoddi strategol mewn gwasanaethau gweithredu buddsoddi a chyngror buddsoddi wrth i ni adeiladu capasiti mewnol.
- 8.6 Dros amser, trwy ychwanegu adnoddau arbenigol profiadol ychwanegol i'r IM Co, rydym yn disgwyl gallu bod yn fwy uchelgeisiol wrth yrru ymlaen a chyflawni ein nodau buddsoddi cyfrifol a lleol.

Sut y bydd hyn yn cael ei gyflawni

- 8.7 Er mwyn datblygu'r galluoedd mewnol hyn, bydd angen i ni gynyddu maint a galluoedd tîm IM Co PPC. Rydym yn disgwyl dyblu personél IM Co yn ystod y 2-3 blynedd gyntaf, gan gynyddu capasiti a galluoedd mewnol.
- 8.8 Yn y tîm Buddsoddi, bydd angen i ni gyflogi rheolwyr portffolio ychwanegol a byddem yn disgwyl penodi Pennaeth Buddsoddi Cyfrifol i gyflawni nodau buddsoddi cyfrifol hirdymor PPC.
- 8.9 Yn ogystal â chynyddu maint y tîm Gwasanaethau Gweithredu, bydd cynnydd cyfatebol ym maint y timau Risg, Cydymffurfiaeth a Gweithrediadau a chynyddu gwariant ar drwyddedau technoleg ar gyfer systemau sydd eu hangen i gyflawni swyddogaethau ychwanegol (e.e. systemau monitro portffolio i gefnogi gweithgareddau rheoli portffolio ychwanegol y tu hwnt i etifeddiaeth diwrnod 1 a buddsoddiadau lleol).
- 8.10 Dangosir isod adnoddau disgwyliedig IM Co PPC o edrych ar 2 i 3 blynedd.

		CEO (SMF 1)	Personal Assistant x 1 Admin x 2	
Chief Investment Officer (SMF 3)	Chief Risk Officer (SMF 3, SMF 16/17)	Chief Operations Officer (SMF 3)	Finance Director (SMF 3 TBC)	Head of Client Relationships (SMF TBC)
Investments	Risk	Operations	Finance & Business Support	Client Services
Investment Implementation Services (Head of + 2)	Risk monitoring and reporting (Investments)	Risk monitoring and reporting (operational)	Financial management	Client relationships
Investment Advice Services (see above) (Head of + 1)	Compliance monitoring and reporting	Supplier procurement, DD and contract management	Management of regulatory capital	Other stakeholder engagement (S101, JC, etc)
Legacy Asset Management (Head of + 1)	Legal	inc. pooled vehicle Operators, stock-lending, V&A, IMs, etc	Financial reporting (including statutory and regulatory)	Training
Local Investments (Head of)	Data protection	Investor Reporting (production)	Business Support (property, human resources, payroll)	Investment reporting (delivery)
Development of investment policy (eg RI, V&E, rebalance)		Business Continuity and cyber security	Company Secretariat	
Head of RI (advice, policy dev, implementation, reporting)		Data, technology / IT services		
CIO, 5 x Heads, 4 x analyst / support Total 10	CRO, Asst Mgr, Head of Legal, 1 x trainee / support Total 4	COO, Ops Mgr, Contract Mgr, Investor Reporting Mgr, Head of IT, PM, 3 x support Total 9	FD, Asst Finance Mgr, 1 x support Total 3	HoCR, 1 support Total 2

Twf disgwylidig yn adnoddau IM Co PPC

Function	Day 1	Additional resources on a 2-3 year view	2-3 year plan
CEO	1		1
Investments Team	4	Add Head of Responsible Investment, Portfolio Mgrs, more Local Investment resource, support	10
Risk and Compliance	2	Add Head of Legal and support	4
Operations	4	Add Investor Reporting resource, Head of IT, Project / Change Manager, support	9
Finance Team	2	Add support	3
Client Services	1	Add support	2
Admin support	2	Add admin to support larger team	3
Total People	16		32
Est cost	£2.9m		£4.5m

- 8.11 Er ei fod yn gwneud synnwyr economaidd neu'n ychwanegu gwytnwch (o'i gymharu â swyddogaeth fewnol is-raddfa), byddwn yn parhau i ddefnyddio partneriaid cyflenwi strategol am gyfnod hirach (e.e. rhai swyddogaethau cymorth busnes).
- 8.12 Bydd ein partneriaid cyflenwi strategol yn gweithio gyda ni i ddatblygu galluoedd mewnol trwy drosglwyddo gwybodaeth ac uwchsgilio personél IM Co PPC. Bydd hyn yn ofyniad yn y broses ddethol ar gyfer partneriaid cyflenwi cyngor buddsoddi IM Co PPC.

Datblygu ein strategaeth hirdymor

- 8.13 Unwaith y bydd IM Co PPC wedi'i sefydlu, bydd yr uwch dîm rheoli yn gyfrifol am gyflwyno cynllun 5 mlynedd manylach i'r Bwrdd Cyfranddalwyr, gan flaenoriaethu datblygu'r model gweithredu lle gellir cyflawni'r gwerth mwyaf.

8. Casgliadau a'r camau nesaf

Wedi cynnal ystyriaeth drylwyr o'r holl opsiynau, mae'n amlwg na fyddai uno neu ddod yn gleient cronfa arall yn "ddull mwy cost-effeithiol neu fel arall yn well o gyflawni cydymffurfiaeth" ag amcanion y Llywodraeth.

Am y rhesymau a ddangosir yn y cyflwyniad hwn, mae PPC yn bwriadu parhau fel cronfa ar wahân ac addasu ein model gweithredu i fodloni holl ofynion y Llywodraeth, gan gynnwys sefydlu cwmni rheoli buddsoddi ("IM Co") a reoleiddir gan yr FCA.

Mae gan PPC ddyheadau hirdymor ar gyfer esblygiad ei fodel gweithredu yn y dyfodol a bydd yn defnyddio ei hanes cryf o weithio ar y cyd i roi'r uchelgeisiau hyn ar waith dros y tymor canolog.

Mae'r cynlluniau a nodir yn y cyflwyniad hwn yn canolbwyntio ar ddiwrnod 1 cyflawni gofynion newydd y Llywodraeth. Y tu hwnt i fis Mawrth 2026, bydd gwaith yn parhau i wella'r model gweithredu ymhellach, gan ddatblygu galluedd mewnol sy'n cyd-fynd â dyheadau hirdymor y Llywodraeth.

Edrychwn ymlaen at drafod unrhyw sylwadau neu gwestiynau a allai fod gan MHCLG a HMT ar y cyflwyniad hwn. Bydd yn cynorthwyo PPC a chronfeydd eraill yn fawr os gall y Llywodraeth gadarnhau ei bwriadau a'i gofynion yn dilyn yr ymgynghoriad "Fit for Future". Bydd hyn yn helpu awdurdodau gweinyddu gyda chymeradwyaethau llywodraethu mewnol gan gynnwys cymeradwyaethau ar gyfer gwariant ar weithredu a llogi. Yn y cyfamser, bydd gwaith ar weithredu yn parhau.

Atodiad 1 – Cost Pontio Buddsoddi Pe bai Uno

WPP sub-funds	Redemption Swing Factor (bps)	Subscription Swing Factor (bps)	Wales AUM (£)	Transaction Costs Redemption (no inspecie)	Transaction Costs Subscription (no inspecie)	Transaction Costs Redemption (inspecie)	Transaction Costs Subscription (inspecie)
Absolute Return Bond Fund	20	20	526,085,062	1,052,170	1,052,170	1,052,170	1,052,170
Global Credit Fund	15	15	1,011,242,168	1,516,863	1,516,863	1,516,863	1,516,863
Global Government Bond Fund	10	10	493,401,776	493,402	493,402	493,402	493,402
Multi Asset Credit Fund	30	30	839,107,865	2,517,324	2,517,324	2,013,859	2,013,859
Sustainable Active Equity Fund	15	10	1,603,020,726	2,404,531	1,603,021	1,442,719	961,812
UK Opportunities Fund	10	60	758,467,918	758,468	4,550,808	455,081	2,730,485
Global Growth Fund	15	15	3,696,119,019	5,544,179	5,544,179	3,326,507	3,326,507
Global Opportunities Fund	15	15	3,474,075,921	5,211,114	5,211,114	3,126,668	3,126,668
Emerging Markets Equity Fund	35	30	273,621,777	957,676	820,865	957,676	820,865
Sterling Credit Fund	15	15	723,160,712	1,084,741	1,084,741	433,896	433,896
Total WPP Directly Transferable			£13,398,302,944	£21,540,467	£24,394,486	£14,818,842	£16,476,528
% Directly Transferable							
				Total	£45,934,953		£31,295,370
					c34.3 bps		c23.4 bps

Ffynhonnell: Russell Investments. Yn cynnwys asedau rhestredig yn ACS (tua £14bn). Ac eithrio buddsoddiadau goddefol (c£5bn) a marchnadoedd preifat (c£5bn). Yn eithrio costau gweithredu prosiect ar gyfer uno, costau cyfreithiol, costau dirwyn i ben ACS PPC ac unrhyw gostau terfynu contract neu gosbau gyda darparwyr gwasanaeth

Atodiad 2 – Llogi a Chyflogres Diwrnod 1 a Diwrnod 2

Rolau Diwrnod 1 a chost cyflogres

Rolau ychwanegol posibl dros 2-3 blynedd ar ôl

Ar ddiwrnod 1 rydym yn bwriadu cael tua 16 FTE a chyflogres o £2.9m. (Gweler adran 5.4.) Dros gyfnod o 2-3 blynedd, wrth i PPC gymryd mwy o swyddogaethau yn fewnol, rydym yn disgwyl cynyddu FTE i oddeutu 32 a'r gyflogres i tua £4.5. (Gweler adran 8.) Rhagdybiaethau cyflogau yn seiliedig ar arolwg asiantaeth recriwtio, data ar gyfer gweithwyr proffesiynol Gwasanaethau Ariannol a rhywfaint o wybodaeth gyhoeddus ar gydnabyddiaeth rôl uwch mewn cronfeydd LGPS eraill (endidau di-elw).

Atodiad 3 – Cynllun y Prosiect a Ffrydiau Gwaith

Milestone		Owner	Other resources	Start Date	Due Date	Dependencies	2025												2026																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
							Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
Main Milestones																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		</

Atodiad 4 – Rheolwyr Portffolio PPC

Portfolio Manager	WPP Assets
Russell (9), Waystone (1)	10 actively managed equity and fixed income sub-funds, held in a WPP ACS
BlackRock	Passively managed ACS, exclusively for WPP AAs
Schroders	Private Equity LPs, Real Estate ACS (UK and local)
GCM	Closed ended infrastructure LPs
IFM, CBRE, Octopus	Open ended infrastructure funds
CBRE	Property (global)
WPP IM Co	Legacy mandate oversight
WPP IM Co	Local investments

Over time, WPP IM Co will take over further Portfolio Management activities where the business case supports (e.g. where can save costs without losing access to scale benefits such as access to investment opportunities available to external providers and unlikely to be available to WPP IM Co). WPP IM Co management will prioritise this activity and make recommendations to shareholders.

Atodiad 4 – Cwestiynau Cyffredin Partneriaeth Pensiwn Cymru: Achos Busnes Fit for Future

Beth yw Partneriaeth Pensiwn Cymru (PPC)?

Partneriaeth Pensiwn Cymru (PPC) yw'r trefniant pŵlio sy'n cynrychioli pob un o'r wyth cronfa Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yng Nghymru. Wedi'i sefydlu'n ffurfiol yn 2015 (ac wedi'i strwythuro yn 2017), fe'i ffurfiwyd i greu cronfa buddsoddi ar gyfer y cronfeydd hyn, gan ysgogi eu perthnasoedd gwaith agos presennol. Mae PPC eisoes wedi cyflawni darbodion maint, effeithlonrwydd gweithredol, a gwell deilliannau buddsoddi ar gyfer ei gronfeydd sy'n aelodau, tra hefyd yn canolbwyntio ar nodi buddsoddiadau lleol a sefydlu polisiâu buddsoddi cyfrifol. Fel cronfa i genedl ddatganoledig, mae hefyd yn ystyried nodweddion diwylliannol a chenedlaethol unigryw Cymru ac yn mynd i'r afael â rhwymedigaethau rheoleiddio o dan ddeddfwriaeth fel Deddf yr Iaith Gymraeg a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

Pam fod PPC yn bwriadu sefydlu Cwmni Rheoli Buddsoddiad annibynnol a reoleiddir gan yr FCA (IM Co)?

Mae'r cynnig i sefydlu IM Co annibynnol a reoleiddir gan yr FCA mewn ymateb i ymgynghoriad "Fit for the Future" Llywodraeth y DU (Tachwedd 2024) a'r canllawiau dilynol. Amlinellodd yr ymgynghoriad safonau gofynnol ar gyfer cronfeydd asedau CPLIL, gan gynnwys y gofyniad i gronfeydd fod yn gwmnïau rheoli buddsoddiad a reolir gan yr FCA gyda'r arbenigedd a'r gallu i weithredu a chynghori ar strategaethau buddsoddi. Mae PPC wedi ystyried opsiynau eraill yn drylwyr, megis uno â chronfa CPLIL arall yn Lloegr neu ddod yn gleient i un ond casglodd mai adeiladu ei IM Co ei hun yw'r dull mwyaf effeithiol a ffafriol o fodloni gofynion y Llywodraeth tra'n cadw manteision hanfodol i Gymru a chynnal y diwylliant cydweithredol unigryw o fewn PPC sy'n bodoli heddiw.

Beth yw'r manteision allweddol y mae PPC yn eu gweld wrth aros yn gronfa annibynnol a sefydlu ei IM Co ei hun?

Mae yna lawer o fanteision grymus i aros yn gronfa annibynnol a sefydlu IM Co., ac yn allweddol ymhlith y rhain yw:

- 1) Adnodd pwrpasol sy'n gweithio gyda chyrff ac asiantaethau cyhoeddus yng Nghymru i ddod o hyd i, asesu a rheoli buddsoddiadau lleol ac effaith, hyrwyddo twf economaidd a chefnogi cymunedau yng Nghymru.
- 2) Ymhen amser, mae buddion ariannol a llywodraethu ychwanegol y disgwylir iddynt ragori ar gostau ychwanegol y model gweithredu newydd. Er enghraifft, byddem yn disgwyl i ystod gynyddol o weithgareddau rheoli portffolio ar asedau marchnad rhestredig a phreifat gael eu dwyn o dan reolaeth fewnol dros amser, yn unol â disgwyliadau'r Llywodraeth.
- 3) Arbedion uniongyrchol i awdurdodau gweinyddu o drosglwyddo gweddill swyddogaethau gweithredu buddsoddi i IM Co PPC, canoli adrodd a chanoli'r ddarpariaeth o gyngor buddsoddi strategol yn IM Co PPC (i ddechrau trwy gaffael partner allanol cystadleuol gan yr IM Co) ac, yn y tymor hwy, mwy o arbedion trwy adeiladu tîm cynghori mewnol.

- 4) Trosglwyddo cydrannau o'r model cyfuno PPC presennol i'r model gweithredu newydd (gan gynnwys strwythurau cerbydau cyfunol presennol), parhau i elwa o raddfa fyd-eang a phŵer prynu partneriaid darparu gwasanaethau (ar hyn o bryd yn cynnwys Russell Investments, Blackrock, GCM Grosvenor, CBRE, Schrodgers a Waystone). Bydd gan yr IM Co y gallu i adolygu a disodli darparwyr gwasanaeth dros amser lle teimlir y gellir rheoli gwasanaethau yn fewnol. Sbardun allweddol ar gyfer hyn fyddai cynhyrchu effeithlonrwydd pellach a chael gostyngiadau ffioedd trwy gaffael cystadleuol (cyfrifoldeb IM Co PPC yn y dyfodol).
- 5) Cyflawni nodau buddsoddi cyfrifol penodol rhanddeiliaid CPLIL yng Nghymru. Enghreifftiau o hyn yw'r datblygiad gan Blackrock o gerbyd buddsoddi goddefol ar gyfer PPC, gydag ystod o fandadau goddefol wedi'u halinio'n benodol â pholisïau buddsoddi cyfrifol PPC, ynghyd â mandad PPC pwrpasol ar gyfer ecwiti gweithredol cynaliadwy a reolir gan Russell Investments.
- 6) Cyfle unigryw i sefydlu canolfan ragoriaeth mewn buddsoddi CPLIL yng Nghymru, creu cyfleoedd gyrfa a gwella'r sector gwasanaethau ariannol yng Nghymru.
- 7) O safbwynt ymarferol, mae parhau â chronfa annibynnol i Gymru yn ein galluogi i gydymffurfio â rhwymedigaethau rheoleiddiol ynghylch Deddf yr Iaith Gymraeg, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a'r drefn archwilio wahanol sy'n bresennol yng Nghymru.
- 8) Mae'r rhesymeg dros gadw cronfa CPLIL annibynnol ar gyfer Cymru wedi'i dogfennu'n dda yng nghyflwyniad yr achos busnes. Fodd bynnag, un o'r ystyriaethau allweddol oedd osgoi costau diangen wrth drosglwyddo i drefniadau cyfuno amgen.

Sut fydd PPC yn bwriadu sefydlu'r IM Co a reolir gan yr FCA erbyn y dyddiad cau ym mis Mawrth 2026?

Mae gan PPC gynllun gweithredu ar waith i sefydlu'r IM Co erbyn dyddiad cau'r Llywodraeth ar ddiwedd mis Mawrth 2026. Mae hyn yn cynnwys prosiect strwythuredig gydag ymgynghorwyr allanol a phartneriaid cyflenwi strategol presennol sy'n cefnogi swyddogion awdurdod gweinyddu. Mae'r camau allweddol yn cynnwys:

- **Llwybr Llywodraethu:** Sicrhau cymeradwyaethau llywodraethu lleol angenrheidiol gan bob un o'r wyth awdurdod gweinyddu.
- **Penodi Uwch:** Blaenoriaethu recriwtio rolau uwch reolwyr allweddol ar gyfer yr IM Co, fel y Prif Swyddog Gweithredol a'r Prif Swyddog Risg, cyn y cais FCA.
- **Cais yr FCA:** Cwblhau a chyflwyno'r cais am awdurdodiad FCA, gyda'r nod i hyn ddigwydd erbyn mis Medi, gyda chefnogaeth ymgynghorwyr cydymffurfio ac ymgynghorwyr cyfreithiol.
- **Caffael angenrheidiol i gyflawni'r Model Gweithredu Targed:** Bydd contractau presennol yn cael eu trosglwyddo i'r IM Co lle bo hynny'n bosibl, gan leihau tarfu a chostau. Yn ogystal, bydd IM Co yn ymgymryd â chaffaeliadau newydd ar gyfer gwasanaethau fel partneriaid darparu cyngor buddsoddi, tra'n defnyddio perthnasoedd presennol lle bo hynny'n bosibl a chydymffurfio â chyfraith gaffael.

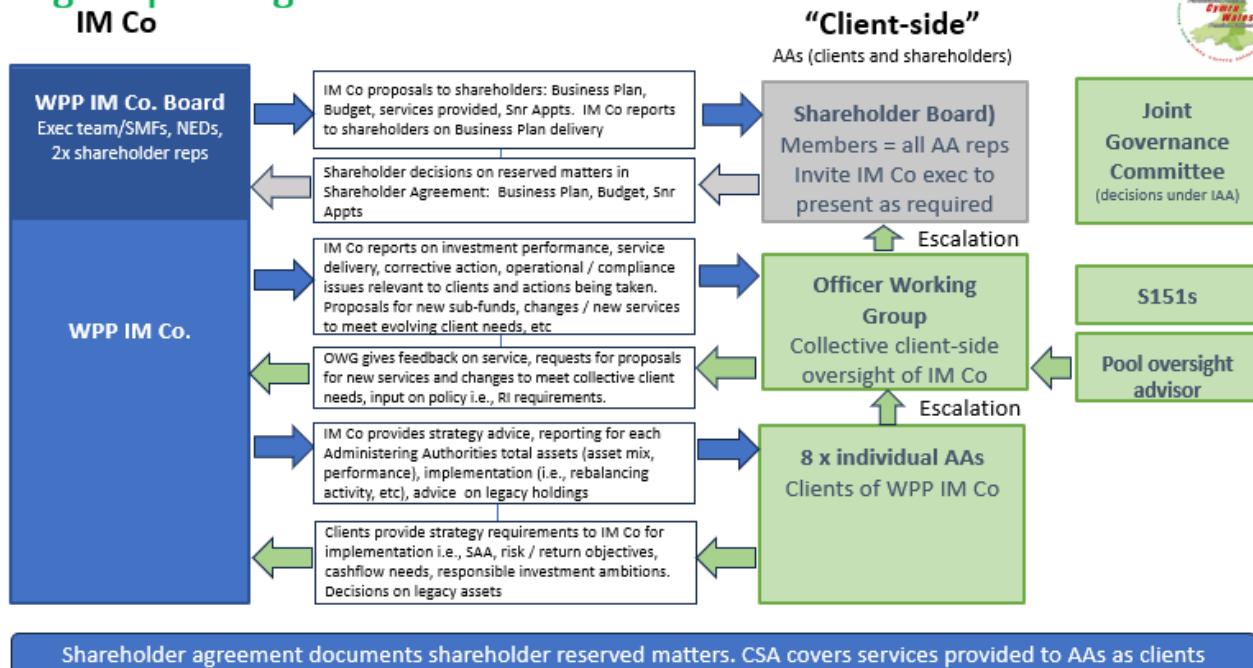
- **Trosglwyddo Asedau:** Mae PPC wedi dadansoddi asedau heb eu cyfuno ac mae'n bwriadu eu trosglwyddo i ddatrysiadau cronfeydd presennol neu newydd erbyn mis Mawrth 2026, gan sicrhau bod mwyafrif helaeth yr asedau nad ydynt wedi'u cyfuno yn cael eu rheoli mewn cronfeydd.
- **Bwrdd a Swyddogion Gweithredol:** Sefydlu Bwrdd IM Co i oruchwyllo'r broses a phenodi swyddogion gweithredol Uwch Swyddogaeth Rheoli (SMF) i arwain materion gweithredol a bod yn wyneb i'r cais FCA tan y dyddiad "Mynd yn fyw". Er mwyn rhoi lle i bwysau amser cychwynnol a dibyniaethau prosiect allweddol (h.y. cyflwyno cais FCA) efallai y bydd angen ystyried rhai penodiadau interim yng nghapasi't'r Bwrdd a swyddogion gweithredol.
- **Penodiadau pellach:** Ymgymryd â phenodiadau pellach angenrheidiol i sicrhau y gall yr IM Co weithredu o fis Mawrth 2026 fel yr amlinellir yng nghyflwyniad achos busnes PPC i'r Llywodraeth.

Sut bydd yr awdurdodau gweinyddu yn cynnal goruchwyliaeth a llywodraethu'r IM Co PPC newydd?

Bydd y Model Gweithredu Targed newydd yn darparu mecanweithiau llywodraethu gwell, gan adeiladu ar y rhai sydd eisoes ar waith (Pwyllgorau Pensiwn, Byrddau Pensiwn, Gweithgor Swyddogion, Cyd-bwyllgor Llywodraethu). Yn benodol, bydd nifer o faterion penderfynu allweddol yn cael eu cadw ar gyfer Bwrdd Cyfranddalwyr sydd newydd ei greu yn ôl y diagram isod.

Mae aelodaeth y Bwrdd Cyfranddalwyr a'r Bwrdd IM Co i'w benderfynu o hyd. Fodd bynnag, mae'n amlwg y bydd pob un o'r wyth awdurdod gweinyddu yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Cyfranddalwyr sy'n adlewyrchu strwythur goruchwyllo presennol o dan drefniadau cyfredol ar gyfer PPC (h.y. goruchwyllo aelodau a swyddogion, ymgynghorydd goruchwyllo cronfa). Bydd cyfranddalwyr yn cadw hawl 'un gronfa, un bleidlais' fel sy'n digwydd o dan y trefniadau presennol.

Target Operating Model: IM Co & Client-side - Governance

Bydd rôl Pwyllgorau Pensiwn yn parhau i fod yn hollbwysig, gan osod y strategaeth fuddsoddi a'r gofynion ar gyfer gweithredu'r dyraniad asedau strategol ar ran eu priod awdurdod gweinyddu. Bydd Pwyllgorau Pensiwn yn goruchwyllo gweithrediad a pherfformiad yr IM Co, gan sicrhau ei fod yn perfformio yn unol ag amcanion y cytundeb cyfranddalwyr ac amcanion yr awdurdod gweinyddu unigol. Bydd Cadeirydd pob Pwyllgor Pensiwn yn cael ei gynrychioli ar y Bwrdd Cyfranddalwyr.

Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cadw ei rôl oruchwyllo a llywodraethu'r awdurdod gweinyddu, y disgwylir iddo ymestyn i oruchwyllo trefniadau cyfuno a chefnogi'r Pwyllgor Pensiwn yn unol â hynny fel cyfranddaliwr i'r IM Co.

Pa wasanaethau fydd yr IM Co PPC newydd yn eu darparu?

Bydd yr IM Co PPC yn darparu ystod o wasanaethau i'r awdurdodau gweinyddu fel ei gleientiaid. Bydd y gwasanaethau hyn yn cael eu darparu gan dimau ymroddedig o fewn yr IM Co a'u cefnogi i ddechrau gan bartneriaid cyflenwi strategol allanol, gyda'r bwriad o gynyddu galluedd mewnol dros amser. Mae'r gwasanaethau arfaethedig yn cynnwys:

- **Cyngor Buddsoddi:** Darparu cyngor buddsoddi strategol i'r awdurdodau gweinyddu.
- **Gwasanaethau Gweithredu'r Strategaeth:** Gweithredu'r strategaeth a osodwyd gan awdurdodau gweinyddu (e.e. dewis rheolwyr, ailgydbwyso, rheoli llif arian).
- **Gwasanaethau Buddsoddi Lleol:** Cyrchu, asesu a rheoli cyfleoedd buddsoddi lleol yng Nghymru a'r DU ehangach.
- **Rheoli Asedau Etifeddiaeth:** Rheoli asedau etifeddiaeth wedi'u nodi yn unol â'r mandad y cytunwyd arnynt gan awdurdodau gweinyddu, gan sicrhau eu bod o dan reolaeth cronfa o'r diwrnod cyntaf.

- **Gwasanaethau Eraill:** Gan gynnwys cynhyrchu adroddiadau canolog ar draws yr holl asedau ar gyfer pob awdurdod gweinyddu.

Beth yw'r costau disgwyltiedig sy'n gysylltiedig â sefydlu a rhedeg IM Co PPC?

Mae sefydlu IM Co PPC yn cynnwys costau sefydlu a chostau rhedeg parhaus. Mae PPC wedi amcangyfrif cyllideb prosiect o oddeutu £2.9 miliwn ar gyfer cyflawni'r prosiect, sy'n cwmpasu ymgynghorwyr cyfreithiol, cymorth cydymffurfio arbenigol, ymgynghorwyr buddsoddi, a rheolwyr prosiectau, yn ogystal â chostau cyflog ar gyfer personél IM Co a gyflogwyd cyn mis Mawrth 2026.

Rhagwelir y bydd costau rhedeg blynyddol ychwanegol amcangyfrifedig y model gweithredu newydd ar Ddiwrnod 1 (Mawrth 2026) yn £5-5.5 miliwn ar ôl cyfrif am arbedion costau awdurdod gweinyddu. Disgwylir i'r costau hyn godi i oddeutu £8-9 miliwn bob blwyddyn wrth i'r IM Co gynyddu ei niferoedd staff mewnol (o tua 16 ar Ddiwrnod 1 i 32 disgwyltiedig o fewn 2-3 blynedd).

Yn ogystal, bydd angen cyfalaf rheoleiddio o tua £5m – 10m gan yr awdurdodau gweinyddu.

Sut bydd IM Co PPC yn darparu gwerth am arian?

Bydd y model IM Co annibynnol yn darparu gwerth am arian trwy sawl mecanwaith:

- **Manteision Graddfa Parhaus:** Bydd yr IM Co yn parhau i elwa o raddfa fyd-eang a phŵer prynu partneriaid cyflenwi strategol presennol a newydd ar gyfer gwasanaethau fel gweithrediadau cronfeydd a rheoli buddsoddiadau dirprwyedig.
- **Mwy o Reolaeth Fewnol:** Dros amser, mae IM Co PPC yn bwriadu ymgymryd â nifer cynyddol o gyfrifoldebau rheoli portffolio yn fewnol, a disgwylir iddo leihau costau partneriaid allanol ymhellach a darparu arbedion cost ychwanegol.
- **Llai o Gostau Lleol:** Bydd y model gweithredu newydd yn lleihau costau lleol awdurdodau gweinyddu sy'n gysylltiedig â chynghor buddsoddi, adrodd, ac unrhyw weithgareddau gweithredu buddsoddiad sy'n weddill wrth i'r swyddogaethau hyn gael eu trosglwyddo i'r IM Co.
- **Adolygiad Rheolaidd o Ddarparwyr Gwasanaeth:** Bydd gan yr IM Co y gallu i adolygu darparwyr gwasanaeth o bryd i'w gilydd i sicrhau'r ddarpariaeth gwasanaeth gorau yn y farchnad a ffioedd cystadleuol.
- **Arbedion Cyffredinol:** rhagwelir y bydd gweithredu'r cynigion "Fit for the Future" yn lleihau costau rheoli portffolio allanol i 34bps erbyn 2030, sy'n cynrychioli arbedion blynyddol o oddeutu £25m erbyn 2030.
- **Perfformiad Buddsoddi:** fel yr oedd y rhesymeg dros gyfuno yn ôl yn 2016/17, disgwylir i berfformiad buddsoddi cryf dros amser orbwyso costau ychwanegol rhedeg yr IM Co dros amser.

Beth yw dyheadau tymor hwy PPC y tu hwnt i fis Mawrth 2026?

Y tu hwnt i'r nod uniongyrchol o fodloni gofynion y Llywodraeth erbyn mis Mawrth 2026, mae gan PPC ddyheadau tymor hwy, yn enwedig wrth edrych tuag at 2030 a thu hwnt:

- **Galluoedd Mewnol Gwell:** Nod IM Co PPC yw gwella ei fodel gweithredu ymhellach trwy ddatblygu mwy o alluoedd rheoli portffolio mewnol ar gyfer asedau marchnad rhestredig a phreifat. Bydd hyn yn golygu cynyddu maint ac arbenigedd tîm IM Co, o bosibl dyblu personél o fewn y 2-3 blynedd gyntaf a phenodi rheolwyr portffolio ychwanegol a Phennaeth Buddsoddi Cyfrifol.
- **Arweinyddiaeth mewn Buddsoddiad Lleol ac Effaith:** Mae gan PPC uchelgais i ddod yn arweinydd mewn buddsoddiad lleol ac effaith, gan ymgysylltu'n weithredol a chydweithio â chronfeydd buddsoddi CPLIL eraill ar gyfleoedd buddsoddi'r DU.
- **Llai o Ddibyniaeth ar Bartneriaid Allanol:** Dros amser, mae PPC yn disgwyl lleihau'r defnydd o bartneriaid buddsoddi strategol ar gyfer gweithredu buddsoddi a gwasanaethau cyngor buddsoddi wrth i gapasiti a gwytnwch mewnol gael eu hadeiladu.
- **Cynllun 5 Mlynedd Manwl:** Unwaith y bydd IM Co PPC wedi'i sefydlu, bydd ei uwch dîm rheoli yn datblygu cynllun 5 mlynedd manylach ar gyfer y Bwrdd Cyfranddalwyr, gan flaenoriaethu datblygu'r model gweithredu i gyflawni'r gwerth mwyaf.

Partneriaeth Pensiwn Cymru Cynllun Busnes Diwygiedig 2025 -2028

Cynnwys

Cyflwyniad	3
Ynglŷn â Phartneriaeth Pensiwn Cymru	3
Llywodraethu	4
Rheoli Risg	6
Amcanion	7
Credoau	8
Polisïau	9
Cynllun Gwaith	10
Cynllun Hyfforddi	12
Cyllideb	13
Buddsoddiadau a Pherfformiad	14
Manylion Cyswllt	16

Cyflwyniad

Dyma'r cynllun busnes ar gyfer Partneriaeth Pensiwn Cymru ('y Bartneriaeth'), sy'n cynnwys manylion ynghylch blaenoriaethau'r Bartneriaeth a'r meysydd y bydd yn canolbwyntio arnynt yn 2025/26, 2026/27 a 2027/28. Caiff y cynllun busnes ei fonitro'n barhaus, ac eir ati bob blwyddyn i'w adolygu a'i gymeradwyo'n ffurfiol. Pwrpas y cynllun busnes yw:

- Egluro cefndir a strwythur llywodraethu'r Bartneriaeth
- Amlinellu blaenoriaethau ac amcanion y Bartneriaeth yn y tair blynedd nesaf
- Amlinellu'r gyllideb ariannol ar gyfer cyfnod perthnasol y Cynllun Busnes
- Crynhoi Amcanion Buddsoddi a Pherfformiad y Bartneriaeth

Ynglŷn â Phartneriaeth Pensiwn Cymru

Sefydlwyd Partneriaeth Pensiwn Cymru yn 2017, ac mae'n drefniant cydweithredol rhwng yr wyth o gronfeydd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Awdurdodau Cyfansoddol) sy'n weithredol drwy Gymru gyfan, ac mae'n un o wyth cronfa gyfun yn genedlaethol. Mae gennym hanes hir a llwyrchus o gydweithio, ac wedi bod yn gwneud hynny ers cyn i'r Llywodraeth gyhoeddi'i gynlluniau ar gyfer cyfuno gronfeydd. Rydym yn ymfalchïo yn ein hunaniaeth unigryw fel Cronfa Gyfun – mae ein Hawdurdodau Cyfansoddol yn cynrychioli Cymru gyfan. Oherwydd ein hatebolrwydd democrataidd rydym yn cynnig y gorau o'r sector cyhoeddus o ran llywodraethu cryf a thryloywder.

Mae gennym ddull gweithredu sydd â'r nod o fod yn hyblyg a chyflawni gwerth am arian. Rydym wedi penodi Gweithredwr allanol i'r gronfa ac yn defnyddio ymgynghorwyr allanol er mwyn manteisio ar arbenigwyr o'r radd flaenaf i gynorthwyo wrth weinyddu'r Gronfa Gyfun, ac mae'r rhain yn cynnwys Hyman Robertson a benodwyd yn Ymgynghorydd Trosolwg ar ran y Bartneriaeth. Y Gweithredwr yw Waystone Management (UK) Limited, sy'n gweithio mewn partneriaeth â Russell Investments wrth ddarparu rheolaeth effeithiol dros fuddsoddiadau a rhoi sicrwydd o ran perfformiad ffioedd i bob un o'r Awdurdodau Cyfansoddol. Mae gennym weledigaeth gyffredin a chytundeb o ran sut fydd y weledigaeth honno'n cael ei chyflawni, a pha mor sydyn.

Mewn ymateb i'r ymgynghoriad "Addas ar gyfer y Dyfodol (Fit for the Future)" a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2024, mae'r Bartneriaeth wedi sefydlu prosiect i archwilio a gweithredu'r gofynion llywodraethu a busnes er mwyn i'r Bartneriaeth gydymffurfio â chanllawiau'r llywodraeth, sef prosiect a elwir yn Brosiect yr Wyddfa (Project Snowdon).

Yr wyth cronfa CPLI (Awdurdodau Cyfansoddol) Partneriaeth Pensiwn Cymru yw:

- Cronfa Bensiwn Dyfed (Cyngor Sir Gâr)
- Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe (Cyngor Abertawe)
- Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg (Cyngor Dinas Caerdydd)
- Cronfa Bensiwn Clwyd (Cyngor Sir y Fflint)
- Cronfa Bensiwn Gwynedd (Cyngor Gwynedd)
- Cronfa Bensiwn Powys (Cyngor Sir Powys)
- Cronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf (RhCT) (Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf)
- Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) (Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Torfaen)

Llywodraethu

Mae Partneriaeth Pensiwn Cymru (PPC) yn gyfrifol am sicrhau bod ei busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r rheoliadau a'r canllawiau. Rhaid sicrhau hefyd fod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, ei gyfrif yn briodol a'i ddefnyddio'n economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol i sicrhau gwerth am arian. Rydym hefyd yn ymdrechu i gael gwelliant parhaus ac i gydymffurfio gydag arfer orau'r diwydiant.

Mae'r Bartneriaeth yn manylu ar sut mae'n ymdrin â phob agwedd o Lywodraethu drwy ei Chytundeb Rhyng-awdurdod (IAA) sy'n diffinio safonau, rolau a chyfrifoldebau'r Awdurdodau Cyfansoddol, ei Haelodau, Pwyllgorau a'i Swyddogion. Mae'r Cytundeb Rhyng-awdurdod yn cynnwys Cynllun Dirprwyo sy'n amlinellu'r broses gwneud penderfyniadau sy'n ystyried y ddeddfwriaeth bresennol berthnasol. Yn unol â'i chred y dylai llywodraethu da arwain at ddeilliannau uwch i ran-ddeiliaid, mae'r Bartneriaeth wedi rhoi strwythur llywodraethu cadarn ar waith, sydd wedi cael ei ddylunio i:

Mae'r diagram a ganlyn yn dangos beth yw strategaeth llywodraethu'r Bartneriaeth:

Rheoli Risg

Mae Partneriaeth Pensiwn Cymru yn cydnabod ei bod yn wynebu nifer o risgiau, o'u gadael heb eu rheoli, all gyfyngu ar allu'r Bartneriaeth i gyflawni ei hamcanion ac i weithredu er lles gorau ei rhan-ddeiliaid a'i buddiolwyr. Fodd bynnag, mae'r Bartneriaeth hefyd yn deall na ellir lleddfu rhai risgiau'n llwyr ac yn yr achosion hyn mae angen ymdrin â'r risg wrth ei reoli'n weithredol ac yn effeithiol.

Mae rheoli risg yn elfen hanfodol o ymrwymiad y Bartneriaeth i lywodraethu da, mae'r Bartneriaeth wedi datblygu strategaeth risg gadarn, eang a strwythuredig. Bydd y strategaeth hon yn cael ei gwreiddio yn fframwaith llywodraethu'r Bartneriaeth i sicrhau gwell penderfyniadau, gwell deilliannau i ran-ddeiliaid a gwell effeithlonrwydd.

Mae strategaeth risg y Bartneriaeth yn ceisio adnabod a mesur risgiau allweddol a sicrhau bod rheolaethau priodol a gweithdrefnau llywodraethu yn eu lle i reoli'r risgiau hyn. Cred y Bartneriaeth fod natur anwadal i'r risgiau hyn ac y gall difrifoldeb a thebygolrwydd risgiau newid yn sydyn ac yn ddirybudd. I adlewyrchu'r gred hon, mae Polisi Risg y Bartneriaeth wedi cael ei ddatblygu mewn modd lle gellir rhagweld risgiau ac ymdrin â hwy mewn modd cyflym ac effeithiol i leihau colled neu niwed posib i'r Bartneriaeth a'i rhan-ddeiliaid.

I gyflawni ei hamcanion, mae angen i'r Bartneriaeth gynnal gweithgareddau neu fanteisio ar gyfleoedd sy'n ei rhoi mewn risg. Bydd y graddau y gall y Bartneriaeth gydbwyso'r risg a'r adenillion yn ddibynnol ar lwyddiant ei Bolisi Risg. Cyn gwneud penderfyniadau, mae'n hanfodol fod y Bartneriaeth yn deall y risgiau perthnasol ac yn ystyried sut ellir rheoli'r risgiau hyn.

Y risg mwyaf i weithrediad parhaus y Bartneriaeth yw ei gallu i gyflawni ei phrif amcanion. Mae Cynllun Busnes y Bartneriaeth yn fodd ychwanegol i'r Bartneriaeth roi cydnabyddiaeth arbennig i risgiau sy'n peri bygythiad materol i gyflawni ei hamcanion a'r camau sydd eu hangen i reoli'r risgiau hyn.

Yn ystod cyfnod y cynllun busnes hwn bydd y Bartneriaeth yn mynd ati i ddatblygu mecanweithiau, fframweithiau a phrosesau ar gyfer rheoli'r risgiau allweddol a ganlyn:

- Darpariaeth gwasanaeth a pherfformiad ei Gweithredwr
- Perfformiad parhaus rheolwyr buddsoddi
- Cadernid strwythur llywodraethu'r Bartneriaeth
- Risg sy'n gysylltiedig â Buddsoddiad Cyfrifol

Mae'r Bartneriaeth yn ymwybodol iawn o'r bygythiadau petai diogelwch seibr yn cael ei dorri a phwysigrwydd diogelwch data. Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin, fel Awdurdod Lletya PPC, fframwaith cadarn ar waith i sicrhau diogelwch ei rwydwaith a'i systemau gwybodaeth. Mae gan y Cyngor hefyd Gynllun Ymateb Digwyddiad Seibr manwl, sy'n amlinellu gweithdrefnau ar gyfer paratoi, nodi, cyfyngu ac ymateb i ddigwyddiadau seibr, sicrhau parhad busnes a chadw tystiolaeth. Mae'r Awdurdodau Cyfansoddol yn cadw'r cyfrifoldeb dros ddata aelodau unigol ar gyfer eu Cronfeydd Pensiwn CPLIL eu hunain.

Amcanion

Mae'r Bartneriaeth yn falch o gynrychioli'r wyth Awdurdod Cyfansoddol ac yn cydnabod ei dyletswydd i sicrhau bod anghenion a gofynion yr holl ran-ddeiliad yn cael eu diwallu. Mae'r Bartneriaeth, trwy ymgynghoriad â'r wyth Awdurdod Cyfansoddol wedi llunio rhestr o brif amcanion a gellir eu crynhoi fel a ganlyn:

- Darparu trefniadau cyd-fuddsoddi sy'n galluogi i gronfeydd unigol weithredu eu strategaethau buddsoddi eu hunain (pan fo hynny'n ymarferol).
- Cyflawni arbedion costau perthnasol i gronfeydd cyfranogol tra'n gwella neu'n cynnal a chadw perfformiad buddsoddi ar ôl ffioedd.
- Gweithredu trefniadau llywodraethu cadarn i gael trosolwg o weithgarwch y cyd-fuddsoddi.
- Gweithio'n agos gyda Chronfeydd Cyfun eraill i archwilio'r manteision y gall pob rhan-ddeilydd yng Nghymru elwa ohonynt wrth ddefnyddio datrysiadau cyfuno ehangach neu fuddsoddiadau uniongyrchol posib.
- Darparu fframwaith buddsoddi sy'n cyflawni'r deilliannau gorau i'w rhan-ddeiliaid allweddol; yr Awdurdodau Cyfansoddol. Bydd yr Awdurdodau Cyfansoddol yn medru defnyddio'r fframwaith hwn i ddarparu'r deilliannau gorau i Aelodau a Chyflogwyr y Cynllun.
- Ymwreiddio'r gwaith o gyflawni canlyniadau buddsoddi cynaliadwy, hirdymor yn y broses gwneud penderfyniadau, drwy ddyrannu cyfalaf, craffu parhaus ar reolwyr asedau ac arfer yr hawliau a'r cyfrifoldebau sy'n codi fel perchnogion asedau.

Mae'r wyth Awdurdod Cyfansoddol yn cydnabod fod eu cryfder yn deillio o'r credoau sy'n gyffredin rhyngddynt a'u gallu i gydweithio i gyflawni eu hamcanion cyffredin er lles holl ran-ddeiliaid y Bartneriaeth.

Credoau

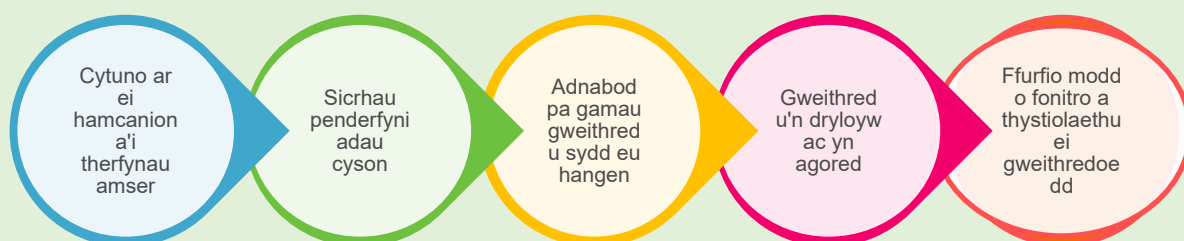
Mae Credoau'r Bartneriaeth yn adlewyrchu natur gydweithredol a gwerthoedd cyffredin yr Awdurdodau Cyfansoddol, maent fel a ganlyn:

- Rôl y Bartneriaeth yw hwyluso a darparu llwyfan cyd-fuddsoddi fel cyfrwng i weithredu ddiddordebau'r Awdurdodau Cyfansoddol.
- Dylai llywodraethu da arwain at ddeilliannau uwch i ran-ddeiliaid y Bartneriaeth
- Mae cydweithredu mewnol rhwng yr Awdurdod Lletya a'r Awdurdodau Cyfansoddol yn hanfodol i gyflawni amcanion y Bartneriaeth. Gall cydweithio allanol hefyd fod yn fanteisiol wrth ddarparu arbedion costau a gwell deilliannau i ran-ddeiliaid.
- Dylai Buddsoddi Cyfrifol a strategaethau effeithiol i leddfu Risg Hinsawdd, ar y cyd ag ystyried a rheoli materion Amgylcheddol, Cymdeithasol a Llywodraethu, arwain at well deilliannau i ran-ddeiliaid y Bartneriaeth.
- Mae cyfathrebu mewnol ac allanol yn hanfodol i gyflawni amcanion y Bartneriaeth.
- Gall cyflenwyr allanol fod yn fodd cost-effeithiol o wella adnoddau, gallu ac arbenigedd y Bartneriaeth.
- Bydd tryloywder ffioedd a chostau yn cynorthwyo wrth wneud penderfyniadau ac yn gwella deilliannau i'r rhan-ddeiliaid.
- Bydd dysgu, arloesedd a datblygiad parhaus yn gymorth i'r Bartneriaeth a'i Hawdurdodau Cyfansoddol esblygu
- Bydd agwedd hyblyg at strwythur cyfun a dulliau gweithredu'r Bartneriaeth yn galluogi i gronfa gyfun y Bartneriaeth addasu yn y dyfodol a pharhau i ddiwallu anghenion ei rhan-ddeiliaid.

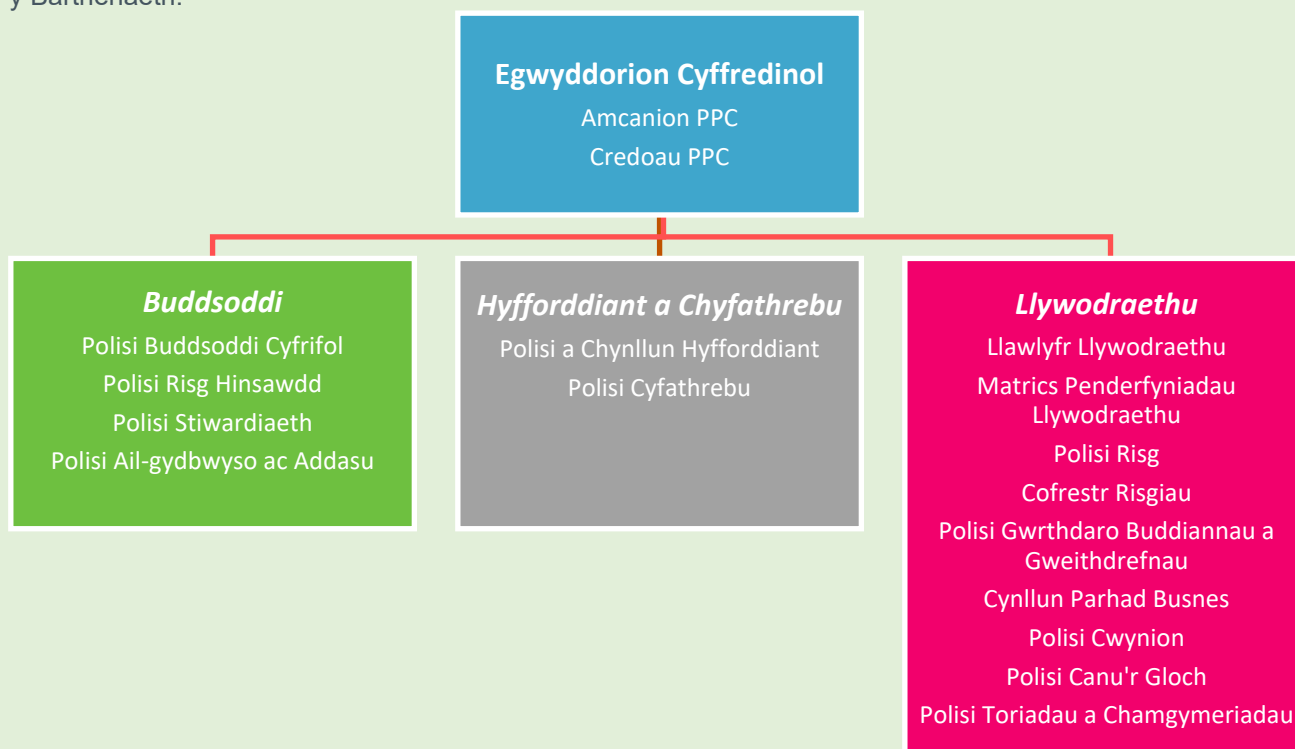
Mae credoau'r Bartneriaeth yn sylfaen i'r fframwaith llywodraethu ac maent wedi cael eu defnyddio i lywio pob un o weithgareddau'r Bartneriaeth a'i phenderfyniadau, gan gynnwys ei hamcanion a'i pholisïau.

Polisiâu

Cred y Bartneriaeth y dylai llywodraethu da arwain at well deilliannau i ran-ddeiliaid y Bartneriaeth. I gydnabod y gred hon, mae'r Bartneriaeth, mewn ymgynghoriad â'r Awdurdodau Cyfansoddol, wedi datblygu strwythur a fframwaith llywodraethu cadarn a chyfres o bolisiâu llywodraethu. Ym mhob achos, mae polisiâu a gweithdrefnau'r Bartneriaeth wedi cael eu datblygu i un ai gyfrannu neu ychwanegu at weithdrefnau a pholisiâu presennol yr Awdurdodau Cyfansoddol. Mae'r Bartneriaeth yn deall pwysigrwydd llunio a chyfundrefnu ei pholisiâu a'i gweithdrefnau. Mae'r broses hon yn caniatáu i'r Bartneriaeth a'r Awdurdodau Cyfansoddol:

Isod, ceir rhestr o bolisiâu allweddol, cofrestri a chynlluniau'r Bartneriaeth, a gellir gweld y rhain i gyd ar wefan y Bartneriaeth:

Adolygir dogfennau'r Bartneriaeth hon yn rheolaidd, a bydd y Bartneriaeth yn cynnal asesiadau parhaus i bennu a oes gofyn am bolisiâu, cofrestri neu gynlluniau ychwanegol. Mae'r polisiâu'n chwarae rôl hanfodol yn nhrefniadau llywodraethu'r Bartneriaeth ac maent wedi'u llunio gyda'r unig fwrdd o ddarparu fframwaith sydd wedi'i gyfundrefnu fydd yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hamcanion mewn modd effeithiol a thryloyw.

Cynllun Gwaith

Mae'r tabl isod yn dangos blaenoriaethau ac amcanion allweddol y mae'r PPC yn anelu at eu cwblhau dros y tair blynedd nesaf. Mae'r cynllun gwaith wedi'i rannu'n nifer o adrannau allweddol sydd oll yn hanfodol i lwyddiant parhaus PPC

- **Llywodraethu** - Mae'r Bartneriaeth o'r farn bod llywodraethu da yn arwain at well canlyniadau i'w rhanddeiliaid, felly bydd yn dal ati i ddatblygu ei fframwaith llywodraethu drwy gynnal adolygiadau parhaus o'i dogfennau llywodraethu a'i strwythur presennol.
- **Datblygiadau'r Rhaglen Fuddsoddi Barhaus** – Hyd yma mae'r Bartneriaeth wedi cyfuno tua 74% o'i hasedau ac mae nifer o Rhaglenni Fuddsoddi eraill yn y broses o gael eu datblygu. Bydd y Bartneriaeth yn parhau i ymgynghori â'r Awdurdodau Cyfansoddol i sicrhau bod yr holl asedau addas yn cael eu cyfuno.
- **Gwasanaethau Gweithredwyr** - Mae'r Gweithredwr, ar y cyd â'r trydydd partïon a cyflogir ganddo ar ran y Bartneriaeth, yn hanfodol i weithgareddau parhaus y Bartneriaeth, felly mae darparu gwasanaeth y Gweithredwr a chyflenwyr trydydd parti eraill yn hanfodol.
- **Adrodd am Fuddsoddi** - Mae'r Bartneriaeth yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod atebion buddsoddi presennol yn parhau yn optimal ac yn cyd-fynd â gofynion yr Awdurdodau Cyfansoddol, gan hefyd gyflawni disgwyliadau dychwelyd buddsoddiad yr Awdurdodau Cyfansoddol. Bydd y Bartneriaeth yn parhau i gyflawni ei gofynion adrodd sy'n cwmpasu meysydd fel perfformiad buddsoddi, risg, gweithgareddau Stiwardiaeth, Buddsoddi Cyfrifol a'r Hinsawdd, a bydd yn datblygu adroddiadau pellach, yn ôl yr angen.
- **Cyfathrebu a Hyfforddiant** - Mae'r Bartneriaeth eisiau sicrhau bod rhanddeiliaid mewnol a phartïon allanol yn ymwybodol o gynnydd y Bartneriaeth ac mae yn cyhoeddi nifer o adroddiadau a diweddariadau i sicrhau ei bod yn cyfathrebu'r cynnydd i'r rhanddeiliaid yn rhagweithiol. Gellir gweld y rhain i gyd ar wefan y Bartneriaeth.
- **Adnoddau, Cyllideb a Ffioedd** - Mae'r Bartneriaeth yn cydnabod bod adnoddau annigonol yn peri risg arwyddocaol i'w gallu i ddarparu fframwaith buddsoddiadau sy'n cyflawni'r canlyniadau gorau i'w rhanddeiliaid allweddol, a bydd y Bartneriaeth yn ymgymryd â sawl adolygiad i sicrhau bod ganddi'r adnoddau angenrheidiol i gyflawni'r ymrwymiad hwn.

Gwaith i'w gwblhau	2025 - 2026	2026 - 2027	2027 - 2028
Llywodraethu			
Proses gaffael darparwyr Gwasanaethau Cyfreithiol	✓		
Cyflawni Prosiect yr Wyddfa	✓	✓	
Adolygiad blynyddol o bolisïau a chynlluniau'r Bartneriaeth	✓	✓	✓
Adolygiadau chwarterol o'r Gofrestr Risg	✓	✓	✓
Ymateb i unrhyw ymgynghoriadau cysylltiedig â chyfuno ac ymgymryd ag unrhyw newidiadau angenrheidiol o ganlyniad i ganlyniadau'r ymgynghoriad	✓	✓	✓
Datblygiadau'r Rhaglen Fuddsoddi Barhaus			
Lansio'r rhaglen buddsoddi eiddo tirol	✓		

Lansio 'vintages' Marchnad Breifat ychwanegol	✓	✓	✓
Ystyried cyfleoedd a gofynion PCC yn y DU, lleol / effaith	✓	✓	✓
Esblygiad Cronfeydd Ecwiti, Incwm Sefydlog a Goddefol cyfredol	✓	✓	✓
Ymgynghori gyda'r Awdurdodau Cyfansoddol ar yr angen am Is-gronfeydd pellach, adolygu a datblygu, fel bo'r angen	✓	✓	✓
Gwasanaethau Gweithredwyr			
Goruchwylio llywodraethu y Gweithredwyr a'r Is-gronfa	✓	✓	✓
Adrodd am Fuddsoddi			
Datblygu a gweithredu adroddiadau Marchnadoedd Preifat	✓		
Adroddiadau Cod Stiwardiaeth	✓	✓	✓
Datblygu, gweithredu ac adrodd parhaus ar yr holl weithgareddau stiwardiaeth	✓	✓	✓
Adroddiadau sy'n ymwneud â'r hinsawdd / TCFD	✓	✓	✓
Adroddiadau sy'n gysylltiedig â natur / TNFD	✓	✓	✓
Cyfathrebu ac adrodd parhaus ar weithgarwch Buddsoddi Cyfrifol i'r holl randdeiliaid	✓	✓	✓
Adrodd parhaus ar fuddsoddi cyfrifol a risg hinsawdd Is-gronfeydd	✓	✓	✓
Adolygiad perfformiad blynyddol o Is-gronfeydd y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Ymgysylltu parhaus ag Awdurdodau Cyfansoddol o ran safonau ESG ac uchelgeisiau hinsawdd i diwallu anghenion sy'n esblygu	✓	✓	✓ (
Cyfathrebu a Hyfforddiant			
Llunio Adroddiad Cynnydd Buddsoddi Cyfrifol Blynyddol y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Llunio Cynllun Hyfforddi Blynyddol y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Llunio Diweddariad Blynyddol y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Llunio Adroddiad Blynyddol y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Adnoddau, Cyllideb a Ffioedd			
Adolygiad blynyddol o adnoddau a'r gallu i gynhyrchu	✓	✓	✓
Llunio Cyllideb Flynyddol y Bartneriaeth	✓	✓	✓
Adolygu a Monitro ffioedd Gweithredwr / darparwyr allanol	✓	✓	✓

Cynllun Hyfforddi

Yr arfer orau yw i staff y Bartneriaeth gael gwybodaeth a dealltwriaeth briodol ynghylch:

- y rheoliadau a'r marchnadoedd sy'n gysylltiedig â phensiynau;
- cyd-fuddsoddi Cronfeydd Pensiwn Llywodraeth Leol; a
- chyfleoedd buddsoddi perthnasol.

Lluniwyd cynllun hyfforddiant y Bartneriaeth i ategu cynlluniau hyfforddiant cyfredol yr Awdurdodau Cyfansoddol. Bydd anghenion hyfforddiant ar y lefel leol yn dal i gael sylw gan Awdurdodau Cyfansoddol, tra bydd cynllun hyfforddi'r Bartneriaeth yn cynnig hyfforddiant sy'n berthnasol i weithgareddau'r Bartneriaeth o ran cyfuno cronfeydd.

Dylai staff y Bartneriaeth feithrin gwybodaeth a dealltwriaeth ddigonol i sicrhau y medrant gyflawni y dyletswyddau sy'n gysylltiedig â'r Bartneriaeth. Dylai'r staff hefyd fod yn ymwybodol o fframwaith y Bartneriaeth, ei chredoau, ei pholisïau a'i matrices llywodraethu, ynghyd â'r broses benderfynu a'r drefn o gofnodi penderfyniadau.

I gynorthwyo staff y Bartneriaeth, bydd yr Awdurdod Lletya yn trefnu sesiynau hyfforddiant chwarterol i ymdrin â'r prif feysydd megis buddsoddi, gweinyddu, anghenion rheoleiddio, canllawiau'r Llywodraeth a datblygiadau'r farchnad. Yn bennaf, bydd digwyddiadau hyfforddiant y Bartneriaeth yn canolbwyntio ar ddiwallu anghenion hyfforddiant aelodau'r Gweithgor Swyddogion a'r Cydbwyllgor Llywodraethu; fodd bynnag, anogir Awdurdodau Cyfansoddol i wahodd Cadeiryddion eu Pwyllgorau Pensiwn, yn ogystal â chynrychiolwyr y Byrddau Pensiwn, os ydynt yn credu y byddai'r hyfforddiant o fudd i'r unigolion hyn.

Rydym wedi nodi isod restr o bynciau hyfforddi y bydd yr Awdurdod Lletya yn trefnu hyfforddiant ar eu cyfer yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26. Mae pynciau hyfforddi PPC yn seiliedig ar flaenoriaethau amserol cyfredol PPC ac o ddadansoddiad o holiadur gofynion hyfforddi WPP/ymatebion asesu, a gwblhawyd gan aelodau'r Cyd-bwyllgor Llywodraethu ('CBLI') a Gweithgor Swyddogion ('GS').

Gwybodaeth am Gynnyrch:

- Dosbarthiadau asedau Credyd Preifat a Seilwaith
- Buddsoddiadau Lleol / Effaith o fewn dosbarthiadau asedau Marchnadoedd Preifat

Stiwardiaeth:

- Pleidleisio ac Ymgysylltu
- Cod stiwardiaeth a gofynion adrodd

Buddsoddiad Cyfrifol (RI):

- Bioamrywiaeth a Chyfalaf Naturiol
- Senarios Hinsawdd a Dyletswydd Ymddiriedol

Ymgynghoriad Pwlio a Gofynion Rheoleiddio

- Ymgynghoriad Pwlio
- Unrhyw ddatblygiadau rheoleiddio / canllawiau newydd

Cyllideb

Mae'r tabl isod yn nodi cyllideb y Bartneriaeth ar gyfer y tair blynedd nesaf.

	Rhagolwg alldro 2024-25	2025-26	2026-27	2027-28
	£'000	£'000	£'000	£'000
Awdurdod Lletya	186	241	247	253
Ymgynghorwyr Allanol	1,270	1,376	1,288	1,288
Prosiect yr Wyddfa (gweler isod)	470	2,915	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau
CYFANSWM i'w ail-godi *	1,926	4,532	1,535	1,541
Gwasanaethau Gweithredwr	39,922	46,110	50,721	55,793
Dylanwr	7,094	9,673	10,844	10,844
CYFANSWM i'w ddidynnu o Werth Net yr Asedau **	47,016	55,783	61,565	66,637

**Ariennir costau'r Awdurdod Lletya a'r Ymgynghorydd Allanol gan bob un o wyth Awdurdod Cyfansoddol y Bartneriaeth yn gyfartal, ac fe ail-godir y costau hyn yn flynyddol.*

***Mae'r costau Gwasanaethau Gweithredwr / Dylanwr yn seiliedig ar gyfran pob Awdurdod Cyfansoddol fel canran o asedau'r Bartneriaeth (sydd ym meddiant y Gweithredwr) ac fe'u didynnir yn uniongyrchol o Werth Net Asedau'r Awdurdod Cyfansoddol (sydd ym meddiant y Gweithredwr).*

Cyllideb Project Snowdon 2025/26

Mae sefydlu Cwmni Rheoli Buddsoddiadau (IMCo) y PPC yn cynnwys costau sefydlu a chostau rhedeg parhaus. Mae'r WPP wedi amcangyfrif cyllideb prosiect o oddeutu £2.9 miliwn* ar gyfer cyflawni'r prosiect, sy'n cwmpasu cynghorwyr cyfreithiol, cymorth cydymffurfio arbenigol, ymgynghorwyr buddsoddi, a rheolwyr prosiectau, yn ogystal â chostau cyflog personél IMCo a gyflogwyd cyn mis Mawrth 2026.

Buddsoddiadau a Pherfformiad

Cyfanswm asedau Awdurdodau Cyfansoddol y Bartneriaeth yw tua £25 biliwn (fel yr oedd hi ar 31 Mawrth 2024). Mae buddsoddiadau goddefol yr Awdurdodau Cyfansoddol yn gorwedd yn y Gronfa Gyfun i bob pwrpas, ond maent yn aros ym meddiant yr awdurdodau perthnasol ar ffurf polisïau yswiriant.

Mae'r Gweithgor Swyddogion yn derbyn adroddiadau perfformiad pob chwarter, pob chwe mis a phob blwyddyn, ac mae'r Grŵp yn adolygu a herio perfformiad y Rheolwyr Buddsoddiadau ar ran y Bartneriaeth. Mae'r Bartneriaeth yn cynnal diwrnodau ymgysylltu â rheolwyr yn flynyddol, a defnyddir y rhain i herio rheolwyr a hwyluso ymgysylltu ag Aelodau Pwyllgorau yr Awdurdodau Cyfansoddol, a Rheolwyr Buddsoddiadau'r Bartneriaeth. Bydd yr Awdurdodau Cyfansoddol hefyd yn gwneud eu dadansoddiadau lleol eu hunain o berfformiad buddsoddiadau'r Bartneriaeth, a bydd hynny'n golygu y bydd rheolwyr yn bresennol mewn cyfarfodydd Pwyllgorau Pensiynau.

Mae Hymans Robertson yn cynnal adolygiad cyfnodol o holl is-gronfeydd PPC, a chyflwynir y canlyniadau i'r Gweithgor Swyddogion a'r Cyd-bwyllgor Llywodraethu. Mae'r isod yn amlinellu Is-gronfeydd y Bartneriaeth ar hyn o bryd.

Is-gronfeydd Ecwiti

Cronfa Twf Byd-eang

Rheolir gan Russell Investments ers Tachwedd 2024

Cronfa Cyfleoedd Byd-eang

Rheolir gan Russell Investments

Cronfa Cyfleoedd y Deyrnas Gyfunol

Rheolir gan Russell Investments

Cronfa Marchnadoedd Datblygol

Rheolir gan Russell Investments

Cronfa Ecwiti Gweithredol Cynaliadwy

Rheolir gan Russell Investments

Is-gronfa	Meincnod perfformiad	Cronfeydd Cyfranogol	Rheolwyr Buddsoddi Sylfaenol	Dyddiad Lansio	Dyddiad Adolygu
Twf Byd-eang	MSCI ACWI ND	Rhondda Cynon Taf, Dyfed, Gwynedd, Caerdydd a Phowys	Baillie Gifford, Pzena, Pinestone a Numeric	Chwefror 2019	Tachwedd 2021
Cyfleoedd Byd-eang	MSCI ACWI ND	Abertawe, Torfaen, Gwynedd, Rhondda Cynon Taf a Chaerdydd	Morgan Stanley, Numeric, Sanders, Jacobs Levy, SW Mitchell, Nissay, Intermede ac Oaktree	Chwefror 2019	Cynlluniwyd ar gyfer 2025
Cyfleoedd y DU	FTSE All Share	Caerdydd a Thorfaen	Baillie Gifford, Ninety-One, J O Hambro, Liontrust a Fidelity	Medi 2019	Cynlluniwyd ar gyfer 2025
Marchnadoedd Datblygol	MSCI Marchnadoedd Datblygol + 1.5%	Caerdydd, Gwynedd, Powys a Torfaen	Artisan, Bin Yuan, Barrow Hanley, Axiom, Numeric ac Oaktree	Hydref 2021	Mawrth 2024

Ecwiti Gweithredol Cynaliadwy	MSCI ACWI ND	Caerdydd, Clwyd, Dyfed, Gwynedd, Powys, Rhondda Cynon Taf, Abertawe a Thorfaen	Sparinvest, Mirova, Neuberger Berman, a Wellington	Mehefin 2023	Cynlluniwyd ar gyfer 2026
-------------------------------	--------------	--	--	--------------	---------------------------

Is-gronfeydd Incwm Sefydlog

Is-gronfa	Meincnod perfformiad	Cronfeydd Cyfranogol	Rheolwyr Buddsoddi Sylfaenol	Dyddiad Lansio	Dyddiad Adolygu
Credyd Byd-eang	Bloomberg Barclays Global Aggregate Credit Index (GBP Hedged)	Caerdydd, Dyfed, Gwynedd, Powys a Thorfaen	Metlife, Fidelity, Coolabah a Robeco	Gorffennaf 2020	Ebrill 2023
Llywodraeth Byd-eang	FTSE World Government Bond Index (GBP Hedged)	Caerdydd a Thorfaen	Bluebay a Colchester	Gorffennaf 2020	Ebrill 2023
Credyd aml-ased	3 Month GBP SONIA plus 4%	Caerdydd, Clwyd, Gwynedd, Powys ac Abertawe	ICG, Man GLG, BlueBay, Barings a Voya	Gorffennaf 2020	Mawrth 2024
Cronfa Bondiau Adenillion Absoliwt	3 Month GBP SONIA plus 2%	Caerdydd, Powys ac Abertawe	Wellington, Aegon, Oaktree a DNCA	Medi 2020	Mawrth 2024
Cronfa Credyd y Deyrnas Gyfunol	ICE BofA ML Eur-Stg plws 0.65%	Rhondda Cynon Taf	Fidelity	Gorffennaf 2020	Mawrth 2024

Marchnadoedd preifat

Manylion Cyswllt

Os oes arnoch angen mwy o wybodaeth am rywbeth yn y cynllun busnes hwn neu rywbeth sy'n gysylltiedig ag ef, mae croeso ichi gysylltu â Phartneriaeth Pensiwn Cymru:

Drwy'r Post – Partneriaeth Pensiwn Cymru

Cyngor Sir Gâr

Adain y Trysorlys a Buddsoddiadau Pensiwn

Neuadd y Sir

Caerfyrddin

SA31 1JP

E-bost – Partneriaethpensiwncymru@sirgar.gov.uk

Rhif ffôn - (01267) 224136

Gallwch weld rhagor o wybodaeth am y Bartneriaeth a'r newyddion diweddaraf ynglŷn â chynnydd drwy fynd i'r wefan a'r dudalen LinkedIn.

Dyma gyfeiriad y wefan:

<https://www.partneriaethpensiwncymru.org/>

9 Ebrill 2025

Annwyl Bartneriaeth Pensiwn Cymru,

CYNLLUN PENSIWN LLYWODRAETH LEOL (CYMRU A LLOEGR)

Rydym yn ysgrifennu mewn perthynas â diwygiadau arfaethedig y Llywodraeth i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru a Lloegr (CPLIL) a'i ddull o gyfuno asedau fel rhan o'r Adolygiad Pensiynau.

Ym mis Tachwedd, amlinellodd y Llywodraeth ei diwygiadau arfaethedig yn ein hymgyngghoriad *Fit for the Future*, gyda'r nod o sefydlu CPLIL o'r radd flaenaf i gynnwys cronfeydd mawr o gyfalaf wedi'u rheoli'n broffesiynol, yn cael eu dal i gyfrif gan Awdurdodau Gweinyddol gyda hyder mewn strwythurau llywodraethu cadarn a thryloyw, gan ddarparu'r gwerth gorau i aelodau a'u cymunedau. Rydym am weld sylfeini cadarn a gwydn ar gyfer cynllun y rhagwelir y bydd yn cyrraedd £1tn erbyn 2040, ac rydym wedi datgan yn eglur mai dyma'r adeg iawn i gyflwyno cynigion creadigol a chydweithredol i'r perwyl hwnnw.

Ysgrifennodd y Llywodraeth at bob cronfa, gan ofyn am gynigion pontio yn nodi sut y byddent yn ceisio cyrraedd yr isafswm safonau gofynnol a gynigiwyd yn yr ymgynghoriad erbyn mis Mawrth 2026, yn canolbwyntio ar fanteision graddfa, gwytnwch hirdymor, gwerth am arian a hyfywedd erbyn y dyddiad cau, gan ystyried y cyfle i gydweithio'n agosach ar draws y cynllun ac uno cronfeydd. Rydym yn cydnabod fod hyn yn waith heriol i bob cronfa mewn cyfnod byr o amser a diolch i chi am eich agwedd gadarnhaol wrth ymgymryd â'r broses, ac am eich ymgysylltiad clos yn ystod y cyfnod. Mae eich cyflwyniad a'ch ymgysylltiad wedi ffurfio rhan hanfodol o'n hasesiad o hyfywedd a chryfder y cynigion a nodwyd yn yr ymgynghoriad. Mae'r Llywodraeth wedi ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad ac ar hyn o bryd mae'n paratoi'r camau nesaf, gan gynnwys ein hymateb i'r ymgynghoriad a gweithrediad y diwygiadau trwy ddeddfwriaeth.

Rydym wedi adolygu eich cynnig ac yn gefnogol i chi symud ymlaen fel rydych wedi'i nodi, ac yn unol â dyddiad cau mis Mawrth 2026. Mae eich cynnig yn bodloni'r meini prawf uchod yn ogystal â'r uchelgais gyffredinol a nodwyd yn ymgynghoriad y Llywodraeth i roi'r CPLIL ar y sail gryfaf posib ar gyfer y dyfodol. Mae'n amlwg bod Partneriaeth Pensiwn Cymru wedi cofleidio'r uchelgais i greu cwmni buddsoddi CPLIL annibynnol i gyflawni ar ran eich wyth Awdurdod partner ac er budd Cymru gyfan. Rydym hefyd yn nodi uchelgais PPC i ddod yn arweinydd ar fuddsoddi lleol a buddsoddi effaith o fewn y cynllun, fel rhan o'ch cynllun pum mlynedd.

Er gwybodaeth, rydym wedi dod i'r casgliad nad yw'r cynigion gan rai cronfeydd yn bodloni'r gofynion a nodir gan y Llywodraeth. Dylai Awdurdodau partner y cronfeydd hynny nawr geisio ymuno â chronfa arall ac rydym wedi gofyn iddynt am benderfyniadau mewn egwyddor i ymuno â chronfa wahanol erbyn 30 Medi 2025.

Mae ein swyddogion yn barod i'ch cefnogi trwy gydol y cyfnod hyd at y dyddiad cau ym mis Mawrth 2026 ar gyfer bodloni'r safonau gofynnol ar gyfer cyfuno a byddant yn cysylltu â chi yn rheolaidd. Edrychwn ymlaen at weld eich cynnydd parhaus tuag at sefydlu rheolaeth fuddsoddi o'r radd flaenaf ar gyfer y CPLIL, i ddiogelu ei gynaliadwyedd hirdymor a gweithredu er budd aelodau, cyflogwyr a threthdalwyr lleol.

TORSTEN BELL MP

Gweinidog Pensiynau

JIM MCMAHON OBE MP

Gweinidog Llywodraeth Leol

Cyfarfod	Cyngor Llawn
Dyddiad	3 Gorffennaf 2025
Pwnc	Argymhelliad Panel Cyfweld – Penodi Aelod Lleyg o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Cadeirydd y Panel	Cynghorydd Ioan Thomas
Awdur	Pennaeth Cyllid

1. Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi addasu Mesur Llywodraeth Leol 2011 mewn perthynas â phwyllgorau llywodraethu ac archwilio awdurdodau lleol Cymru.
2. Ers Mai 2022 rhaid i o leiaf draean o aelodau'r Pwyllgor fod yn aelodau lleyg (a rhaid i'r Cadeirydd fod yn un o'r aelodau lleyg hynny).
3. Yn ei gyfarfod ar 2 Rhagfyr 2021, penderfynodd y Cyngor llawn bydd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio 18 aelod, gyda 12 o'r aelodau yn aelodau o Gyngor Gwynedd a 6 aelod lleyg o Mai 2022 ymlaen.
4. Mae'r adroddiad perthnasol i'w gael yma:
[Eitem 11 - Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau Cymru 2021 - Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.pdf](#)
5. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi bod yn rhaid i aelodau lleyg y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gael eu penodi gan y Cyngor llawn ar argymhelliad panel penodi a phenodi.
6. Yn ei gyfarfod ar 3 Mawrth 2022, apwyntiodd y Cyngor llawn 4 o aelodau lleyg o'r Pwyllgor Llywodraethu am gyfnod o 5 mlynedd sef Mr Hywel Eifion Jones, Mrs Sharon Warnes, Mr Rhys Parry a Mrs Clare Hitchcock. Penodwyd aelod lleyg pellach, Mrs Carys Edwards, ar 1 Rhagfyr 2022.
7. Roedd hynny'n golygu fod un sedd aelod lleyg wedi parhau'n wag. Bu i Mrs Clare Hitchcock ymddiswyddo fel aelod lleyg ar ddiwedd Rhagfyr 2024 oherwydd ymrwymadau gwaith ac ym mis Mai 2025 derbyniwyd y newyddion hynod drist am farwolaeth Mrs Sharon Warnes, a fu'n gwasanaethu fel aelod lleyg o'r Pwyllgor ers 2017. Felly, mae tri sedd wag angen ei llenwi erbyn hyn.
8. Derbyniwyd 13 o enwau yn y rownd ddiweddaraf o hysbysebu a lluniwyd rhestr fer o 6 enw trwy ddiystyru ceisiadau nad oedd wedi ateb cwestiynau sylfaenol ar y ffurflen gais am brofiadau o'r maes llywodraethu. Yn anffodus, tynnodd dau unigolyn eu henwau yn ôl cyn y cyfweiliadau felly ar 20 a 23 Mehefin, cafodd pedwar ymgeisydd eu cyfweld gan banel oedd yn cynnwys Cadeirydd y Cyngor (y Cynghorydd Ioan Thomas), Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth (y Cynghorydd Anne Lloyd-Jones) a'r Aelod Cabinet dros Gyllid (Y Cynghorydd Huw Wyn Jones). Yn cynghori'r y panel roedd y Swyddog Cyllid Statudol (Dewi Morgan) a'r Swyddog Monitro (Iwan Evans).

9. Ar ôl ystyried y cais yn ofalus a thrylwyr, penderfynodd y Panel fod y 3 ymgeisydd yn cyrraedd y meini prawf, a dylid argymhell i'r Cyngor llawn bod Dr Peter Barnes, Mr Dewi Lewis a Mr Paul Millar-Mills a yn cael eu penodi'n aelodau lleyg o'r Pwyllgor.
10. Mae Dr Peter Barnes yn byw yn Nolgellau ac yn rhedeg busnes yn y dref gyda'i wraig ar ôl gyrfa hir yn y maes academaidd. Bu'n aelod annibynnol o Gyngor Tref Dolgellau am gyfnod ac mae wedi gweithio fel darlithydd, hyfforddwr, arweinydd grŵp ac aelod o grwpiau achub amrywiol. Mae Dr Barnes hefyd yn olygydd cylchgrawn ers 3 blynedd.
11. Mae gan Mr Dewi Lewis brofiad helaeth o lywodraeth leol, y trydydd sector ac o fusnes preifat. Bu'n aelod o Gyngor Gwynedd hyd Gorffennaf 2011 gan wasanaethu ar Fwrdd y Cyngor. Roedd yn berchennog Siop Dewi ym Mhenrhyndeudraeth o 1979 hyd 2024. Nid yw Mr Lewis bellach yn aelod o unrhyw blaid wleidyddol.
12. Mae Mr Paul Millar-Mills yn âr busnes profiadol ac er ei fod wedi lled-ymddeol mae'n parhau i redeg siop ym Mhwlheli ac wedi gwario ei yrfa yn hunan-gyflogedig yn ardaloedd Sir Caer a Gwynedd. Mae ganddo brofiad o fod yn aelod ac yn Gadeirydd ar Gymdeithas Fasnachwyr.

Argymhelliad

Penodi Dr Peter Barnes, Mr Dewi Lewis a Mr Paul Millar-Mills fel Aelodau Lleyg o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am y 5 mlynedd nesaf yn ddarostyngedig i dderbyn geirda dderbyniol.

Barn yr aelod lleol

Dim yn fater lleol

Barn y swyddogion statudol

Swyddog Monitro:

Gallaf gadarnhau fod y Panel wedi gweithredu eu swyddogaethau yn briodol yn unol a'r drefn a sefydlwyd gan y Cyngor ar gyfer apwyntio aelodau lleyg o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Pennaeth Cyllid:

Awdur yr adroddiad

Cyfarfod	Y CYNGOR
Dyddiad	2 Mawrth 2017
Pwnc	Penodi Aelod Lleyg i'r Pwyllgor Archwilio
Awdur	Dafydd Edwards Pennaeth Cyllid Iwan Evans , Swyddog Monitro
Aelod Cabinet	Cyng Peredur Jenkins

1. Yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, adrannau 81 i 87, mae'n rhaid i'r Cyngor benodi Pwyllgor Archwilio i arolygu a chraffu ar faterion ariannol, rheolaeth risg a llywodraethu corfforaethol.

2. Mae'n rhaid cael o leiaf un aelod lleyg ar y pwyllgor a gellir cael hyd at draean o'r aelodaeth yn aelodau lleyg. Bydd gan unrhyw aelod lleyg hawl pleidleisio a bydd yn cael cyflog aelod cyfetholedig o £198 y dydd. Daw tymor yr aelod presenol i ben yn Mehefin 2017.

3. Nid oes trefn benodol wedi ei dynodi ar gyfer cyfethol yr aelod lleyg i'r pwyllgor. Mae canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn awgrymu y dylid hysbysebu yn gyhoeddus. Maent hefyd yn awgrymu y dylai'r unigolion a benodir fod yn annibynnol o'r cyngor, heb unrhyw gyswllt busnes ag o, ac yn meddu ar wybodaeth o lywodraeth leol. Awgrymir na ddylid penodi unigolion y mae eu lliwiau gwleidyddol yn hysbys. Mae'r ddogfen atodol yn cynnwys meini prawf ar gyfer penodi yr aelod lleyg a fabwysiadwyd ym Mai 2012.

4. Argymhellir hysbysebu yn y wasg leol/ranbarthol am ddatganiadau o ddiddordeb gan rai sy'n dymuno gwasanaethu fel aelod lleyg ar y Pwyllgor Archwilio. Argymhellir hefyd y dylai panel sydd yn cynnwys Cadeirydd y Cyngor, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a'r aelod Cabinet Adnoddau wedi eu cynghori gan y Pennaeth Cyllid a'r Swyddog Monitro ystyried y ceisiadau a chyflwyno argymhelliad i'r Cyngor llawn, a fydd yn penodi'r unigolyn i wasanaethu ar y pwyllgor am dymor o 4 mlynedd.

ARGYMHELLIAD

Gofynnir i'r Cyngor gymeradwyo'r drefn benodi a argymhellir yn yr adroddiad

Penodiad aelod lleyg i'r Pwyllgor Archwilio

Meini prawf

Bydd yn rhaid i ymgeiswyr ddangos annibyniaeth ac amhleidioldeb wrth gynorthwyo'r Pwyllgor Archwilio i

- Adolygu, craffu ar a chyhoeddi adroddiadau ac argymhellion ar faterion ariannol y Cyngor
- Adolygu, craffu ar a chyhoeddi adroddiadau ac argymhellion ar drefniadau rheoli risg yr awdurdod, ei reolaeth fewnol a'i drefniadau llywodraethu corfforaethol
- Arolygu trefniadau archwilio ac adolygu datganiadau cyllidol yr awdurdod

Bydd gofyn i'r ymgeiswyr gwrdd a'r meini prawf canlynol:

- Gallu dangos dealltwriaeth o werth y swyddogaeth archwilio
- Gallu dangos gwybodaeth o sut mae llywodraeth leol yn gweithredu
- Gallu dangos annibyniaeth meddwl ac agweddau diduedd
- Gallu rhoi'r amser angenrheidiol i'r dyletswyddau
- Gallu darparu dau dystlythyr

Ni ellir penodi unrhyw unigolyn sydd a chysylltad busnes â'r Cyngor nac sydd a chysylltiadau â phlaid wleidyddol

Ysytrir y gallu i siarad Cymraeg yn fantais a chymerir i ystyriaeth cadw cydbwysedd sgiliau, rhinweddau a medrusrwydd ar y Pwyllgor, yn ogystal â'r angen i gynrychioli'r gymuned yn gyfangwbl a chyflawni cynrychiolaeth ddaearyddol.

**Yr Arglwydd Ponsonby o
Shulbrede**
Is-ysgrifennydd Gwladol
Seneddol dros Gyfiawnder

Y Cynghorydd Ioan Thomas
Cadeirydd y Cyngor
Cyngor Gwynedd
Stryd y Castell
Caernarfon
Gwynedd
LL55 1SE

Cyfeirnod yr MOJ: ADR123624

22 Mai 2025

Annwyl Ioan,

CYNNIG CYNGOR GWYNEDD YNGLŷN Â THROSGLWYDDO'R AWDURDODAETH GYFIAWNDER I'R SENEDD

Diolch am y llythyr dyddiedig 24 Ebrill at yr Arglwydd Ganghellor a'r Ysgrifennydd Gwladol dros Gyfiawnder gan eich rhagflaenydd fel Cadeirydd y Cyngor, y Cynghorydd Beca Roberts. Fel gweinidog sy'n gyfrifol am faterion sy'n ymwneud â Datganoli a'r Undeb, rwyf yn ymateb ar ran yr Arglwydd Ganghellor.

Rwyf yn ddiolchgar i chi am dynnu fy sylw at y cynnig a fabwysiadwyd yng nghyfarfod diweddar Cyngor Gwynedd. Rwyf yn ymwybodol bod cynnig tebyg hefyd wedi'i fabwysiadu mewn cyfarfod o Gyngor Gwynedd ar ddiwedd 2023.

Nodaf eich cyfeiriad at y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru. Comisiynwyd hwn gan Lywodraeth Cymru a gwnaeth lawer o argymhellion, nid pob un ohonynt wedi'u targedu at Lywodraeth y DU. Er nad ydym yn cytuno â holl argymhellion y Comisiwn, rydym wedi ymrwymo i weithio gyda Llywodraeth Cymru i sicrhau ein bod yn cyflawni cyfiawnder mewn ffordd sy'n gwasanaethu pobl Cymru orau. Rydym, er enghraifft, wedi bod yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru ar gasglu a dadansoddi data, a oedd yn faes o ddiddordeb i'r Comisiwn.

Diolch eto am eich diddordeb yn y ffordd y cyflawnir cyfiawnder yng Nghymru.

Cofion cynnes,

YR ARGLWYDD PONSONBY O SHULBREDE

Dr Chris Llewelyn

Prif Weithredwr / Chief Executive

**Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
Welsh Local Government Association**

Un Rhodfa'r Gamlas

Heol Dumballs

Caerdydd

CF10 5BF

Ffôn: 02920 468680

One Canal Parade

Dumballs Road

Cardiff

CF10 5BF

Tel: 02920 468680

Ein Cyf / Our Ref:

Dyddiad / Date:

Gofynnwch am / Please ask for:

Llinell uniongyrchol / Direct line:

Ebost / Email:

29/5/2025

Andrew Morgan

leader@wlga.gov.uk

Y Cyngorydd Beca Roberts
Cadeirydd y Cyngor
Cyngor Gwynedd

Trwy e-bost

Annwyl Gyngorydd Roberts

Diolch am eich llythyr dyddiedig 24 Ebrill yn rhoi gwybod i mi fod Cyngor Gwynedd wedi mabwysiadu cynnig yn ddiweddar sy'n ymwneud â galw ar Lywodraeth y DU i drosglwyddo awdurdodaeth cyfiawnder i'r Senedd a cheisio cefnogaeth Cyngorau Cymru a Llywodraeth Cymru.

Mae CLILC wedi rhoi ystyriaeth i ddatganoli agweddau ar y system gyfiawnder ar sawl achlysur ac mae wedi ymateb i'r amryw Gomisiynau sydd wedi rhoi ystyriaeth i faterion cysylltiedig dros nifer o flynyddoedd. Mae'r rhain yn cynnwys Comisiwn Silk, Comisiwn Thomas, ac yn fwy diweddar, y Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru.

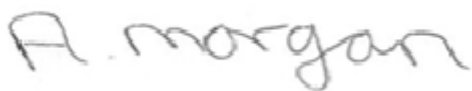
Wrth gyfrannu tystiolaeth i'r Comisiynau hyn, mae CLILC wedi dweud ei bod yn cefnogi datganoli pwerau a swyddogaethau ymhellach gan Lywodraeth y DU, gan gynnwys cyfiawnder ieuenctid, gwasanaethau prawf ac agweddau penodol ar blismona, ond gan gydnabod bod rhai agweddau o amddiffyniad a ddarperir gan yr heddlu a'r gwasanaethau diogelwch, fel atal terfysgaeth, y mae'n well iddynt gael eu rheoli ar lefel Cymru a Lloegr. Mae CLILC hefyd wedi cyfleu'n gryf bod rhaid i unrhyw ddatganoli swyddogaethau pellach ddod gyda'r lefelau angenrheidiol o gyllid er mwyn sicrhau nad oes effaith negyddol ar ddarparu gwasanaethau.

Wrth rannu ein barn am y materion a osodwyd gan y Comisiynau uchod, nododd CLILC y byddai datganoli agweddau ar y system gyfiawnder yn arwain at aliniad gwell ar gyfer agendâu a blaenoriaethau, yn osgoi dryswch a achosir gan feysydd polisi sy'n gorgyffwrdd meysydd datganoledig a meysydd heb eu datganoli, ac yn arwain at atebolrwydd mwy clir i ddinasyddion. Rwy'n amgáu copi o gyflwyniad CLILC i Gomisiwn Thomas, sy'n nodi ein

barn, bryd hynny, mewn mwy o fanylder.

Nid oes gan CLILC unrhyw gynlluniau ar hyn o bryd i ailystyried datganoli'r system gyfiawnder, ond byddwn yn gobeithio bod ein barn flaenorol a'r dystiolaeth i Gomisiwn Thomas yn adlewyrchu cefnogaeth y Gymdeithas dros ddatganoli swyddogaethau ymhellach, pe byddent yn arwain at ganlyniadau gwell i ddinasyddion, ac yn amodol ar drosglwyddo cyllid llawn er mwyn darparu'r gwasanaeth yn llwyddiannus. Mae swyddogion CLILC yn ymwneud â nifer o drafodaethau parhaus am faterion sy'n ymwneud â gwella darpariaeth y system gyfiawnder troseddol yng Nghymru gan gynnwys y potensial i ddatganoli mwy o swyddogaethau cysylltiedig, er enghraifft, ymgysylltu â Chanolfan Polisi Cyhoeddus Cymru ar brosiect a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru i edrych ar y potensial ar gyfer datganoli gwasanaethau prawf; a gyda chydweithwyr plismona o ran y Papur Gwyn sydd i ddod gan Lywodraeth y DU am ddiwygio plismona.

Yn gywir

Y Cyng. Andrew Morgan OBE
Arweinydd, WLGA

**Welsh Local Government Association
Written Submission to the
Commission for Justice's Call for Evidence
June 2018**

Introduction

The Welsh Local Government Association (WLGA) represents the 22 local authorities in Wales, and the three national park authorities and the three fire and rescue authorities are associate members.

The WLGA is a politically led cross-party organisation, with the leaders from all local authorities determining policy through the Executive Board and the wider WLGA Council. The WLGA also appoints senior members as Spokespersons and Deputy Spokespersons to provide a national lead on policy matters on behalf of local government.

The WLGA works closely with and is often advised by professional advisors and professional associations from local government, however, the WLGA is the representative body for local government and provides the collective, political voice of local government in Wales.

The key themes in this response have been endorsed by the WLGA Executive Board and the full response has been approved by the WLGA Spokesperson for Community Safety.

1. What is working well in the justice system in Wales? What is not working well? Are there examples of innovation and good practice, both in and beyond Wales, which should be adopted and shared?

The geographical size of Wales necessitates effective and positive partnerships and relationships to exist between many organisations, both those within and those with ties to the justice system, and with devolved and non-devolved bodies. In general, these relationships are long established and help ensure there is on-going dialogue and communication about priority areas of work, new developments and opportunities to work together on shared agendas.

Local authorities interact and work closely with all aspects of the justice system, for example: with police, youth justice agencies, and probation services through Community Safety Partnerships, Youth Offending Teams and other forums on a range of issues such as community safety, crime prevention, reduction and detection, preventative and diversionary services and reducing re-offending; social service departments work closely with the family court system; trading standards departments work with the police and criminal courts; and housing departments work with prisons and probation in terms of prisoners release.

No single public body can work in isolation and often priorities are shared or require the active contribution of another body for success. Partnership working works well in Wales and there are many good examples where justice bodies and public sector bodies have worked together to achieve positive outcomes and this should be built upon. However, progress can be hindered when policy agendas between the UK and Welsh Governments do not fully align or the impact of new policies on devolved public services, albeit the issues may be a reserved matter, have not been taken into account in terms of successful implementation and delivery. This can leave organisations unclear on the direction of travel, whether funding is available for Welsh devolved bodies or to whom they have accountability as it is a shared agenda between UK and Welsh Government, for example, the violence against women agenda and legislative requirements.

The WLGA is also supportive of the work being undertaken on restorative justice and are encouraged by the positive outcomes being achieved, with between a 7-45% reduction in reoffending and would wish to see such approaches expanded.

2. What are the economic, social, geographical, technological, constitutional and other barriers to improvement and how could these be overcome?

The devolution settlement can cause some challenges, uncertainties and difficulties for both devolved and non-devolved bodies who must either seek to interpret how UK Government strategies and policies apply to them and/or how they can implement and follow directions from the UK Government within a devolved and possibly different policy context. The WLGA has long-argued that in order to improve this situation there needs to be closer and more timely joint-working at the UK and Welsh Government level. There also needs to be a better understanding of devolution by UK Government departments.

The significant cuts to the funding of Community Safety Partnerships, primarily from the Home Office, and the reduction in funding to constituent partners during this prolonged period of austerity has negatively impacted on the capacity of partnerships and their membership to operate at the same level prior to annual reductions in funding.

3. What problems face the people who work within the justice system in Wales (including policing, prosecution, courts, prisons and probation) and the people who are affected by it?

Her Majesty's Prison and Probation Service (HMPPS) is currently facing a number of challenges, for example, Cardiff Prison has recently been the subject of a report on extensive drug use and Swansea Prison has recently received a poor inspection report. Many parts of the justice system have been negatively affected by austerity with the closure of local courts, reductions in staffing numbers and all organisations under pressure to 'deliver more with less'. These cuts in funding have been experienced across public services and has impacted upon the opportunities for

partnership and jointly funded initiatives although some initiatives have continued due to prioritisation and the positive outcomes achieved.

There is currently no women's prison in Wales and therefore women who receive custodial sentences are required to serve their sentence elsewhere in the UK, which is more often than not a considerable distance from family and support networks, which makes visiting much harder and more expensive and could negatively impact on their return to family or reintegration into the local community more difficult on their release.

4. Does the justice system in Wales currently provide access to all who require its services, including advice? How would you improve access to justice in Wales?

The nature of the geography of Wales means that it can be difficult for some to access public services, including justice related services, particularly for those in rural areas. The impact of austerity has led to some local court closures and movement of services to larger centres, an issue of concern to many local councillors and their communities. While this may make sense economically, it has reduced the ease of access to justice as public transport does not always best serve rural areas and their ability to access services. More innovative thinking is required to ensure appropriate access to services in rural areas including sharing buildings to share costs, 'travelling' courts and increased outreach however in many cases the limited funding available affects potential options.

Changes and reduction in access to legal aid have also had a significant negative impact on the ability of some people to seek redress and access justice.

5. What impact has devolution had on the justice system in Wales? What impact do you believe devolution will have in the future?

Devolution has caused some tangible challenges for the justice system in Wales and it is to the credit of those working across devolved and non-devolved bodies that based on positive relationships, people have 'made the system work.' Devolution has resulted in less clear policy development at a UK national level as the impact of devolution is often not taken into account and advice/guidance produced usually only reflects the English context, leaving staff to make sense of the guidance in a Welsh context. This can result in some uncertainty for both devolved and non-devolved bodies operating in a devolved nation. Often, UK Government policy is developed and implemented without sufficient consideration of the devolved status of a number of policy areas in Wales e.g. social services, education, children's services, and health.

As previously stated, devolution has already resulted in some difficulty and confusion in terms of policy development and delivery. As Wales introduces new legislation, it is possible that the difficulties encountered to date will continue and perhaps increase unless steps are taken to address this. Part of the difficulties being

experienced since devolution also informed the WLGA previous position in supporting the devolution of policing and youth justice.

It would also be interesting to assess the impact of increased devolution of some of the justice system and whether there are any lessons to be learnt from England, for example, Manchester where more powers are devolved across different areas to enable a more joined up local approach, addressing local priorities.

6. Could local authority services in relation to justice and the local provision of legal advice be better organised and co-ordinated with policing, prosecution, courts, prisons and probation?

In terms of the range of local authority services that can come into contact with the justice system, it would be fair to say that relationships with the police, prosecution and courts is generally good, this is primarily down to local working arrangements and effective working relationships. The police are often members of key strategic planning boards at the local level, for example, Public Service Boards but rarely other agencies. Other forums engage with other aspects of the justice system, for example, probation and youth justice in terms of Supporting People, emergency planning on local CONTEST boards but there are always areas where better organisation, communication and coordination could lead to improved working and outcomes for the public.

Welsh local government has in the past supported the devolution of policing and the youth justice system as we believe this would lead to better alignment of agendas and priorities, avoid confusion caused by policy areas straddling devolved and non-devolved areas and lead to clearer accountability for citizens.

7. Are there changes that should be made to the capabilities and effectiveness of the ways in which the police, probation and prisons approach their tasks? What should be done to increase community safety, wellbeing and social cohesion and reduce crime? What can be learnt from other countries where rates of crime and imprisonment are lower?

The WLGA would argue that in order to increase community safety, well-being, social cohesion and reduce crime, organisations need to work far more seamlessly together and in a holistic manner, addressing a range of issues that can affect people's lives and their engagement with the justice system. Welsh public services are increasingly adopting a more preventative and/or early intervention approach to tackle issues at an early stage, addressing issues of well-being (and to help manage and reduce future demand on services) and it would be helpful for our partner bodies to operate along similar lines. The ACEs work being undertaken in Wales by the police, in partnership with others, is a good example of working differently to address issues through a different lens.

The recent Review of Community Safety working in Wales undertaken by Welsh Government which reported in December 2017 would also be a useful resource for the Commission to review in this area.

8. What impact is the divergence between Welsh and English law having upon sentencing? What impact do you foresee in the future? Should Wales implement a different approach to sentencing than England? If yes, what lessons can be learnt from other jurisdictions?

The divergence between Welsh and English law may not have had a great deal of impact on sentencing to date. However, there is scope for divergence in the future as the National Assembly introduce more legislation that is required to be upheld by the Courts. A current and relevant matter where the law may diverge between Wales and England is Welsh Government's consultation on their intention to remove the defence of reasonable punishment in relation to children and young people. Differences in the law between England and Wales are also likely to have an increased impact on the people who work within the justice system as they will need to be aware of and sensitive to the potential for differing legislation.

9. What are the capabilities in the justice system in Wales for responding to Brexit?

It is difficult to assess the capabilities within the justice system in Wales to respond to Brexit without knowing what successor arrangements will be put in place to replace existing EU arrangements, if and where necessary, and whether they will be undertaken at a UK or devolved level. If, for example, no agreement is reached on a Withdrawal Agreement, and no successor arrangements are in place, there would be increased pressures and workload due to loss of access to key EU wide databases.

If those areas where local authorities will be responsible for regulating powers are returned from the EU it will be vital that they are involved in determining all the necessary legislative arrangements required to enable them to carry out their new duties, be that at a UK or Wales level.

10. What steps do you think need to be taken to facilitate positive change in the justice system in Wales?

In the short-term, there needs to be better understanding of the devolution settlement and its implications by UK Government departments and increased communication at an early stage of policy development to better align delivery within a devolved context. In the longer-term, there should be full consideration of the potential to devolve responsibility for the justice system to Wales however it must be on the basis of full funding and an appropriate transition plan and timetable to not destabilise the system.

There also needs to be an increased focus on prevention of offending and re-offending for both adults as well as children and young people to achieve better outcomes and reduced demand for more costly interventions at later stages.

13. What is the current provision for the Welsh language within the justice system and legal education in Wales? How should Welsh language provision within the justice system and legal education in Wales be improved?

While we cannot comment on the current provision for the Welsh language within the justice system, the WLGA is supportive of Welsh Government's approach to the Welsh Language and in increasing its usage across Wales, including its target of creating 1 million Welsh speakers by 2050. We are supportive of their current position on the language, the Welsh Language Standards and increasing the use of Welsh in the delivery of public services in Wales. However, the UK Government does not work to the same standards in relation to Welsh language as devolved services and there is sometimes divergence between the requirements of the Standard and information not made available in the Welsh language although language choice would mean receiving information in Welsh. Although improvements have been made, further progress is still required and having the justice system working within and to the same Welsh Language Standards as their partners would be helpful.

Huw Irranca-Davies AS/MS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet
dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for
Climate Change and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref ER
Ein cyf/Our ref HIDCC/00820/25

Y Cyngorydd Beca Roberts
eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

29 Mai 2025

Annwyl Gynghorydd Roberts,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 24 Ebrill at y Cwnsler Cyffredinol, yn rhannu'r newyddion am gefnogaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer datganoli'r system gyfiawnder a sefydlu awdurdodaeth gyfreithiol ar wahân i Gymru. Fel y gweinidog sy'n gyfrifol am ddatganoli a materion cyfansoddiadol, gofynnwyd i mi ymateb.

Polisi Llywodraeth Cymru ers cryn amser yw ceisio datganoli'r system gyfiawnder, yn ei chyfanrwydd, i Gymru. Mae sefydlu awdurdodaeth gyfreithiol ar wahân i Gymru hefyd wedi bod yn bolisi hirsefydlog gennym ni. Argymhelliad y Comisiwn ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru ym mis Ionawr 2023 oedd y dylid datganoli cyfiawnder yn raddol er mwyn lleihau unrhyw darfu. Roedden nhw'n argymhell y dylai'r broses o ddatganoli cyfiawnder ddechrau gyda chyfiawnder ieuencid, prawf a phlisma. Roedd Llywodraeth Cymru a'r Senedd yn cefnogi'r argymhelliad hwn, gan gytuno bod angen dull graddol i gyflawni newid o'r raddfa hon.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Byddwn yn ateb i ohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn yr un iaith ac ni fydd gohebu yn y Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Roedd manifesto Llywodraeth y DU yn cynnwys ymrwymiad i ystyried datganoli cyfiawnder ieuenctid, a datganoli'r system brawf fel rhan o'r adolygiad strategol ohoni. Rydym yn cynnal trafodaethau gyda Llywodraeth y DU am yr ymrwymadau hyn a sut y gallwn eu datblygu. Yn y cyfamser, yng Nghymru, rydym yn parhau i wneud gwaith paratoadol, gan gynnwys gweithio drwy raglen ymchwil cyfiawnder ac ymgysylltu'n barhaus ag academyddion, arbenigwyr a'r rhai sydd â phrofiad byw o'r system gyfiawnder, gan gynnwys cynnal cyfarfodydd rheolaidd gydag undebau llafur cyfiawnder.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name 'Huw Irranca-Davies'.

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Ein cyf/Our ref JS/00340/25

Y Cyngorydd Beca Roberts
Cadeirydd y Cyngor
Cyngor Gwynedd

23 Mai 2025

Annwyl Beca,

Ysgrifennaf mewn ymateb i'ch llythyr dyddiedig 24 Ebrill ynglŷn â'r cynnig a fabwysiadwyd mewn cyfarfod diweddar o Gyngor Gwynedd yn galw ar Lywodraeth San Steffan i ddatganoli pwerau darlledu a'r cyfryngau i'r Senedd, ac i Lywodraeth Cymru fwrw ymlaen â'r paratoi a'r drafodaeth gyda San Steffan ar y ffordd orau o gyflawni hyn.

Nodaf y pwyntiau a amlinellir yn eich gohebiaeth ynglŷn â'r diffyg rheolaeth dros y cyfryngau yng Nghymru, pwysigrwydd adrodd cywir a pherthnasol o ran y newyddion i ddinasyddion Cymru a phwysigrwydd y sector darlledu i gyflawni ein huchelgeisiau o ran y Gymraeg. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn nad yw'r fframwaith darlledu a chyfathrebu presennol yn diwallu ein hanghenion.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Ddatganiad Ysgrifenedig](#) ar 12 Mai yn nodi'r camau nesaf yn dilyn ein hymateb i adroddiad y Panel Arbenigol ar Ddarlledu y llynedd. Mae'r Datganiad yn adlewyrchu canfyddiad canolog y panel sef bod angen gweithredu i ddiogelu darlledu gwasanaeth cyhoeddus ac i wella sefyllfa gyffredinol y cyfryngau yng Nghymru. Mae'n tynnu sylw at ymrwymiad parhaus Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gan Gymru lais cryfach ac nad yw'n cael ei gadael ar ôl wrth i'r sector barhau i esblygu. Mae'n cadarnhau fy mwriad i weithredu ar argymhelliad y Panel bod angen gwaith pellach ar y gwahanol lwybrau i ddatganoli pwerau darlledu. Bydd hyn yn cael ei wneud drwy gomisiynu gwaith i dynnu cyngor technegol at ei gilydd ar y pum llwybr datganoli a nodwyd yn adroddiad y panel arbenigol.

O ran eich pwynt ar drafodaethau rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, ein nod yw manteisio ar berthynas fwy cadarnhaol â Llywodraeth y DU i weithio'n fwy effeithiol mewn partneriaeth ar faterion darlledu. O ystyried y sefyllfa bresennol o ran pwerau, mae hyn yn hanfodol i sicrhau bod y fframwaith rheoleiddio darlledu yn gweithio i bawb. Cefais gyfarfod yn ddiweddar â Chris Bryant AS, y Gweinidog Gwladol a gwnaethom drafod pwysigrwydd fframwaith rheoleiddio effeithiol ac addas i'r diben ar gyfer darlledu er mwyn sicrhau llwyddiant yr economi greadigol. Rwy'n cyfarfod â Stephanie Peacock AS, y Gweinidog dros Chwaraeon, y Cyfryngau, Cymdeithas Sifil ac Ieuencid i barhau â'r trafodaethau hyn, ac i godi'r cwestiwn o ran sut y gallem archwilio opsiynau i gryfhau llais Cymru mewn penderfyniadau sy'n effeithio'n uniongyrchol arnom.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jack.Sargeant@llyw.cymru
Correspondence.Jack.Sargeant@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau fframwaith darlledu a chyfathrebu cynaliadwy, llewyrchus ac addas i'w ddiben sy'n cyflawni mewn modd effeithiol y cyfryngau sydd eu hangen ar Gymru.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "JACK SARGEANT". The signature is written in a cursive style with a long horizontal line extending from the end of the name.

Jack Sargeant AS/MS

Minister for Culture, Skills and Social Partnership

Y Gweinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol

Ein cyf/ Our ref JH/00484/25

Y Cyngorydd Ioan Thomas
Cadeirydd y Cyngor

eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

12 Mehefin 2025

Annwyl Ioan,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Mai ynghylch cyhoeddiadau diweddar Llywodraeth y DU am ddiwygio lles.

Rwyf am eich sicrhau fy mod mewn cysylltiad rheolaidd â Gweinidogion Llywodraeth y DU am y cynigion yn y Papur Gwyrdd *Pathways to Work: Reforming Benefits and Support to Get Britain Working*. Byddaf yn parhau i dynnu sylw at y sefyllfa yng Nghymru a'r effaith anghymesur bosibl ar bobl yng Nghymru pe bai'r diwygiadau i'r Taliad Annibyniaeth Personol yn cael eu gweithredu fel y maent ar hyn o bryd.

Ers cyhoeddi'r Papur Gwyrdd, mae fy swyddogion wedi bod yn gweithio'n agos â'r Adran Gwaith a Phensiynau ac rydym wedi defnyddio eu data penodol i Gymru ar hawlwyd i ddod i gasgliadau ar effaith y diwygiadau lles arfaethedig yng Nghymru. Bydd hyn yn llywio ymateb traws-lywodraethol i'r Papur Gwyrdd, y byddaf yn ei anfon at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Waith a Phensiynau. Bydd yr ymateb traws-lywodraethol hefyd yn adlewyrchu barn pobl sydd â phrofiad bywyd, gan gynnwys gofalwyr di-dâl, a bydd yn nodi'r mater a godwyd gan eich etholwr o bwysigrwydd cefnogi gofalwyr di-dâl sy'n gofalu am berson sy'n cael ei effeithio gan y diwygiadau.

Bydd y Papur Gwyrdd ar yr agenda ar gyfer cyfarfod o Grŵp Rhyngweinidogol y pedair gwlad ar Waith a Phensiynau sy'n cael ei drefnu ar hyn o bryd. Byddaf yn codi pryderon ar ran pobl yng Nghymru yn uniongyrchol i Weinidogion yr Adran Gwaith a Phensiynau yn ystod y cyfarfod hwn.

Fel yr ydych wedi nodi, bydd yn bwysicach nag erioed bod eich preswylwyr yn cael gwybod sut y bydd y diwygiadau yn effeithio arnynt a'u bod yn gallu cael mynediad at gyngor diduedd i sicrhau eu bod yn hawlio unrhyw arian y mae ganddynt hawl iddo. Mae gwasanaethau ein Cronfa Gynghori Sengl ar gael i bobl sy'n poeni am eu hawlau o ran budd-daliadau, ac rydym wedi buddsoddi £1.4 miliwn arall yn ein prosiectau ar gyfer manteisio i'r eithaf ar incwm.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jane.Hutt@llyw.cymru
Correspondence.Jane.Hutt@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn 2025-26 rydym yn bwriadu dyrannu dros £173.5m i gyflawni nodau ein polisi gofal cymdeithasol, yn ychwanegol at y £70m a fuddsoddir mewn rhaglenni cyfalaf ar draws y sector gofal cymdeithasol yn ystod 2024-25. Daw'r prif gyllid ar gyfer gofal cymdeithasol trwy'r Grant Cynnal Refeniw ac ardrethi annomestig, ochr yn ochr â refeniw a godir gan awdurdodau lleol trwy godi tâl am ofal a chymorth o dan drefniadau statudol sy'n cael eu goruchwyllo gan Lywodraeth Cymru. Yn 2025-26, bydd awdurdodau lleol yn cael £6.1 biliwn gan Lywodraeth Cymru mewn cyllid refeniw craidd ac ardrethi annomestig i'w wario ar ddarparu gwasanaethau allweddol. Mae hyn yn gyfystyr â chynnydd o 4.3% neu £253 miliwn ar sail gyfatebol o gymharu â 2024-25. Mae'r cynnydd hwn yn adlewyrchu ein ymwybyddiaeth o'r pwysau a adroddwyd mewn gofal cymdeithasol ac yn dangos ein parodrwydd i wrando ac ymateb i bryderon y sector o fewn yr adnoddau sydd ar gael.

Rydym yn cydnabod bod pwysau ariannol sylweddol o hyd ar y sector gofal cymdeithasol, yn gyffredinol o ran cynnal a chadw gwasanaethau ac yn benodol mewn perthynas â rhai agweddau ar ein hagenda uchelgeisiol iawn ar gyfer polisi gofal cymdeithasol, a byddwn yn parhau i weithio gyda phartneriaid allweddol ar draws y sector i wneud y mwyaf o'r holl gyllid sydd ar gael.

Yn olaf, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod y gallai fod yn fuddiol pe bai gennym fwy o bwerau dros ddarparu nawdd cymdeithasol, ond mae'n rhaid ystyried hyn yn erbyn y gofynion cyllidol a deddfwriaethol. Rydym ar hyn o bryd yn cynnal ymchwil i archwilio datganoli'r gwaith o weinyddu nawdd cymdeithasol. Bydd y prosiect ymchwil yn helpu i nodi'r elfennau penodol o'r system nawdd cymdeithasol a gedwir yn ôl y gallai fod yn realistig i Lywodraeth Cymru eu gweinyddu yn unol â'r egwyddorion a amlinellir yn Siarter Budd-daliadau Cymru, a bydd yn darparu crynodeb sy'n seiliedig ar dystiolaeth o sut y gellid bwrw ymlaen i ddatganoli'r pwerau hyn. Caiff yr ymchwil ei chyhoeddi ar ddechrau 2026.

Yn gywir,

Jane Hutt AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref ER
Ein cyf/Our ref : MDFWL/00304/25

Cynghorydd Ioan Thomas
Cadeirydd Cyngor Sir Gwynedd
Swyddfa'r Cyngor
Stryd Shirehall
Caernarfon
Gwynedd LL55 1SH

23 Mehefin 2025

Annwyl Cynghorydd Thomas,

Diolch am eich lythyr yn ymwneud â'r cynnydd yn y cyfraniadau Yswiriant Gwladol i gyflogwyr a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU.

Ar 30 Mai, esboniais ddull Llywodraeth Cymru o gefnogi cyflogwyr y sector cyhoeddus sydd wedi datganoli i Gymru o ran y cynnydd yn y cyfraniadau Yswiriant Gwladol i gyflogwyr. Yn ogystal â darparu, yn llawn, y cyfraniad o £185m gan lywodraeth y DU o ganlyniad i Barnett, rwyf hefyd yn darparu £36m ychwanegol yn 2025-26 o Gronfa Wrth Gefn Cymru, gan greu pecyn cyfan o £220 miliwn i gefnogi ein cyflogwyr gwasanaethau cyhoeddus.

Bydd pob cyflogwr sector cyhoeddus yn derbyn cyllid i dalu 86% o'r costau Yswiriant Gwladol ychwanegol maent yn eu hwynebu eleni. Rydym yn parhau i roi pwysau ar Lywodraeth y DU i ariannu'r cynnydd mewn Yswiriant Gwladol yn llwyr ar gyfer cyflogwyr yn y sector cyhoeddus yn yr un ffordd ag y mae wedi ei wneud yn Lloegr. Rydym wedi mynd mor bell ag y gallwn, gan ddefnyddio cyllid a allai fod wedi cael ei ddefnyddio i gefnogi gwasanaethau rheng flaen, i dalu bil treth a grëwyd gan Lywodraeth y DU. Rydym yn cydnabod bod hyn yn creu anhawsterau i'r sector cyhoeddus, ond allwn ni ddim fforddio talu'r bil hwn yn llwyr pan nad yw Llywodraeth y DU wedi darparu'r cyllid angenrheidiol i wneud hynny.

O safbwynt dosbarthu'r cyllid hwn rhwng awdurdodau lleol, ystyriodd Is-grŵp Dosbarthu ddulliau gwahanol yn ei gyfarfod diwethaf ac mae'n disgwyl cadarnhau'r methodoleg yn ystod yr wythnosau i ddod.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rydych chi hefyd yn galw am ddiwygio pellach o'r system Barnett. Barn Llywodraeth Cymru er peth amser yw y dylai fod system arian sydd yn seiliedig ar anghenion yn gweithredu'n gyson ar draws y DU, wedi'i chytuno gan bedair o Lywodraethau. Credwn hefyd y dylai'r system cyllido ddatganoledig gael ei goruchwyllo a'i gweithredu gan gorff sy'n annibynnol i Lywodraeth y DU er mwyn creu fframwaith tecach a mwy effeithlon. Byddai'n helpu i leihau'r anffurfiaeth a'r aneffeithlonrwydd sy'n codi yn y system bresennol, a byddai'n caniatáu dyraniad mwy rhesymegol a thryloyw o wariant cyhoeddus ar draws y DU.

Ein blaenoriaeth yn y cyfnod byr yw sicrhau bod y fformiwla cyllido cyfredol yn darparu ar gyfer Cymru. Rydym wedi gofyn am ragor o hyblygrwydd ar ein cyllidebau a byddwn yn parhau â'n trafodaethau gyda Llywodraeth y DU ar ei ymrwymadau maniffesto i'n galluogi ni i reoli ein hadnoddau yn fwy effeithiol.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language